

Извјештај о провођењу закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ у 2022. години

ИЗВЈЕШТАЈ
О ПРОВОЂЕЊУ ЗАКОНА
ИЗ НАДЛЕЖНОСТИ
ЦЕНТРАЛНЕ ИЗБОРНЕ
КОМИСИЈЕ БиХ
У 2022. ГОДИНИ

Сарајево, 2023. године

© Централна изборна комисија Босне и Херцеговине 2023.

Централна изборна комисија Босне и Херцеговине дозвољава репродуцирање овог материјала уз навођење власника ауторских права и у неизмијењеном садржају. Захтјеви у вези с ауторским правима се могу послати Централној изборној комисији Босне и Херцеговине путем мејла: kontakt@izbori.ba или на адресу Данијела Озме 7, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина.

Централна изборна комисија Босне и Херцеговине

Данијела Озме бр. 7, 71000 Сарајево

Босна и Херцеговина

Тел. +387 (0) 33 251 300

Факс: +387 (0) 33 251 329

Мејл: kontakt@izbori.ba

Интернет адреса: www.izbori.ba

Twitter: @IZBORI_BA

Инстаграм: [izbori_ba](https://www.instagram.com/izbori_ba)

<https://www.youtube.com/c/IZBORIBIH>

Фејзбук: Централна изборна комисија Босне и Херцеговине

Изрази писани у једном роду односе се без дискриминације на оба пола.

САДРЖАЈ

УВОД.....	9
САЖЕТАК.....	11
О ЦЕНТРАЛНОЈ ИЗБОРНОЈ КОМИСИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ.....	23
І ДИО - ПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРНОГ ЗАКОНА БИХ	25
1. Припрема и провођење избора	25
1.1. Изборне активности	25
1.1.1. Измјене и допуне Изборног закона БиХ	25
1.1.2. Активности у вези са избором предсједника Централне изборне комисије БиХ и члана Централне изборне комисије БиХ.....	26
1.2. Нормативна дјелатност.....	26
1.3. Остали акти Централне изборне комисије БиХ	26
1.4. Вођење Централног бирачког списка	29
1.5. Координација рада општинских/градских изборних комисија (ОИК/ ГИК) и центара за бирачки списак.....	41
1.6. Овјера политичких субјеката за учешће на Општим изборима 2022. године	49
1.7. Информисање бирача, едукативна и мотивациона кампања	53
1.8. Сигурносни аспекти Општинских избора 2022. године.....	58
1.9. Рад Главног центра за бројање	63
1.10. Посматрачи изборног процеса.....	80
1.11. Анализа именована бирачких одбора	83
1.12. Дан одржавања Општинских избора 02. 10. 2022. године	88
1.13. Бирачка мјеста и одзив бирача	89
1.14. Неважећи гласачки листићи.....	89
1.15. Извјештај супервизора Централне изборне комисије БиХ.....	94
1.16. Потврђени резултати Општинских избора 2022. године	97
1.17. Имплементација изборних резултата	97
1.18. Пријевремени избори за градоначелника Града Бихаћ, Тузла, Сребреник и Зворник и начелника Општине Братунац и Вогошћа	100
1.19. Активности на припреми избора за органе локалне управе и самоуправе.....	102
1.20. Достављање образаца Изјава о имовинском стању	102
1.21. Поврат таксе за овјеру учешћа на Општим изборима 2022. године	104
1.22. Провођење посредних избора	105
2. Заштита изборног права.....	109
3. Остале активности	126
3.1. Проблеми у припреми и организацији Општинских избора 2022. године узроковани кашњењем у усвајању буџета за провођење Општинских избора 2022. године.....	126
3.2. Финансијске активности	129

3.3. Буџет Централне изборне комисије Босне и Херцеговине за 2022. годину	129
3.4. Логистичко - оперативне активности и персоналне активности	135
4. Информатичко-техничка подршка раду Централне изборне комисије БиХ	145
5. Закључна разматрања	151
II ДИО - ПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА О ФИНАНСИРАЊУ ПОЛИТИЧКИХ СТРАНАКА	153
1. Годишњи извјештај о прегледаном стању финансијског пословања политичких странака	153
1.1. Увод	153
1.2. Правни оквир за финансирање политичких странака	154
1.3. Правни оквир за финансијско извјештавање политичких странака	157
2. Активности Централне изборне комисије БиХ у извјештајном периоду	159
2.1. Пријем финансијских извјештаја политичких странака	159
2.1.1. Извори финансирања политичких странака	160
2.1.2. Финансирање политичких странака из буџета	171
2.2. Ревизија и контрола финансијских извјештаја	175
2.2.1. Налази ревизије	179
2.2.2. Пријем и контрола постизборних финансијских извјештаја Општи избори 2022. године	182
2.3. Санкционисање политичких странака	188
2.4. Пријаве Централне изборне комисије БиХ надлежном тужилаштву и другим органима надлежнима за провођење закона	189
2.5. Оснивање и упис политичких странака у судски регистар, престанак рада политичких странака и брисање из судског регистра	190
2.6. Остале активности	194
3. Закључна разматрања	197
ПРИЛОЗИ	199
III ДИО - ПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА О САВЈЕТУ МИНИСТРА БиХ	217
1. Провјера кандидата за Савјет министара БиХ	217
2. Провјера кандидата за позиције директора и замјеника директора Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције	218
3. Закључна разматрања	218
IV ДИО - АКТИВНОСТИ ЦЕНТРА ЗА ЕДУКАЦИЈУ ЦИК БиХ	219
1. Активности Центра за едукацију	219
1.1. Промовисање иницијативе за обиљежавање Свјетског дана избора	220
1.2. Обуке изборне администрације	226
1.3. Остале активности	231
1.4. Постизборна конференција “Општи избори 2022. – Изазови и научене лекције”, Сарајево, 15-16. јуни 2023. године	239

2.	Закључна разматрања	242
V ДИО -МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА, СЕМИНАРИ И ЕДУКАЦИЈЕ.....		243
1.	Учешће у посматрачким мисијама, на међународним конференцијама и семинарима	243
2.	Сарадња са Савјетом Европе.....	245
3.	Сарадња са Организацијом за европску безбједност и сарадњу (ОЕБС БиХ) и ОЕБС/ОДИХР	246
4.	Сарадња са Међународном фондацијом за изборне системе (ИФЕС)	248
5.	Сарадња са Свјетским удружењем изборних тијела (Association of World Election Bodies, A-WEB)	250
6.	Тестни пројекат подршке ЕУ Централној изборној комисији БиХ.....	250
7.	Сарадња са WEM- International	251
8.	Остале активности	252
9.	Обука и стручно усавршавање запослених	257
10.	Закључна разматрања	257
VI ДИО - ЈАВНОСТ РАДА ЦЕНТРАЛНЕ ИЗБОРНЕ КОМИСИЈЕ БИХ		259
1.	Јавност рада Централне изборне комисије БиХ у 2022. години	259
2.	Закључна разматрања	261
VII ДИО - ПРЕПОРУКЕ		263
Прилог 1 – Попис нормативних аката донесених у 2022. години.....		265
Прилог 2 – Попис материјалних прописа које Централна изборна комисија БиХ примјењује у провођењу својих надлежности		271

ПОПИС ТАБЕЛА

Табела 1. Бирачи уписани у Централни бирачки списак по категоријама на дан 18.08.2022. године.....	30
Табела 2. Број поднесених пријава путем апликације е-Избори.....	32
Табела 3. Преглед уписаних бирача за гласање изван БиХ у ДКП БиХ.....	36
Табела 4. Преглед пријављених, овјерених и одбијених политичких странака и независних кандидата за Опште изборе 2022. године.....	50
Табела 5. Преглед кандидата према полу.....	52
Табела 6. Преглед кандидатских листи и броја кандидата за компензационе мандате према органима власти.....	53
Табела 7. Преглед одржаних обука у иностранству.....	57
Табела 8. Преглед пријављених догађаја/инцидента.....	63
Табела 9. Преглед примљених гласачких пакета у Главном центру за бројање.....	65
Табела 10. Преглед верификације и обраде изборног материјала у Главном центру за бројање.....	66
Табела 11. Преглед пошљки путем поште које не испуњавају услове.....	66
Табела 12. Преглед верификованих комплекта/комбинација гласачких листића упућених на бројање у Главном центру за бројање.....	67
Табела 13. Број бирачких мјеста на којима су вршена поновна бројања према нивоима власти.....	68
Табела 14. Преглед контролног бројања гласачких листића са редовних бирачких мјеста у Главном центру за бројање – ниво 600.....	69
Табела 15. Преглед структуре неискориштених гласачких листића.....	70
Табела 16. Преглед бирачких мјеста на којима није извршена контрола неискориштених гласачких листића за Ниво 600.....	71
Табела 17. Преглед структуре неважећих гласачких листића за ниво 600.....	73
Табела 18. Бирачка мјеста на којима је евидентиран одзив бирача преко 70% - ниво 600.....	73
Табела 19. Фалсификовани гласачки листићи – ниво 600.....	77
Табела 20. Преглед недостајући образаца Бројног стања (БС) и ЗАРБО.....	78
Табела 21. Укупни број кориштења ПДЛ обрасца за ниво 600.....	79
Табела 22. Преглед кориштења ПДЛ образаца.....	79
Табела 23. Преглед акредитованих посматрача од стране ЦИК БиХ.....	81
Табела 24. Одзив бирача на Општим изборима 2022. године према полу.....	89
Табела 25. Преглед важећих и неважећих гласачких листића према нивоима власти - Општи избори 2022.....	91
Табела 26. Упоредни преглед неважећих гласачких листића према изборним тркама – Општи избори 2014 - 2022. година.....	92
Табела 27. Изабрани званичници према нивоима власти.....	97
Табела 28. Преглед броја одбијених мандата након Општинских избора 2022. године.....	98
Табела 29. Преглед броја престанака мандата по нивоу власти.....	99
Табела 30. Преглед броја престанака мандата по разлогу.....	99
Табела 31. Преглед броја уписаних бирача за пријевремене изборе.....	101

Табела 32. Преглед овјерених кандидатских листи и кандидата за Вијеће народа Републике Српске.....	105
Табела 33. Преглед овјерених кандидатских листи и кандидата за Дом народа Парламента Федерације БиХ.....	106
Табела 34. Структура налога у току 2022. године.....	132
Табела 35. Запослени на одређено вријеме.....	143
Табела 36. Преглед извора финансирања политичких странака у 2021. години.....	160
Табела 37. Структура извора финансирања политичких странака у 2021. години (према подацима које су странке исказале у годишњим финансијским извјештајима).....	170
Табела 38. Буџетска издвајања за политичке субјекте у 2021. години.....	171
Табела 39. Преглед исплаћених средстава из буџета политичким странкама по нивоима власти у периоду 2004 – 2021. године.....	173
Табела 40. Преглед исплаћених средстава из буџета 2021. године политичким субјектима по нивоима власти (државни ниво, ентитетски ниво и Брчко дистрикт БиХ).....	174
Табела 41. Политичке странке којима је изречена административна мјера, којом им је ускраћено право да се кандидују на Општим изборима 2022. године.....	176
Табела 42. Политичке странке које нису поднијеле финансијски извјештај за 2020. годину, те су на приједлог Централне изборне комисија БиХ брисане из судског регистра.....	177
Табела 43. Структура трошкова изборне кампање.....	184
Табела 44. Трошкови изборне кампање у период од 2006. до 2022. године.....	185
Табела 45. Извори финансирања политичких странака.....	187
Табела 46. Преглед пријава надлежним органима.....	190
Табела 47. Политичке странке, чије брисање је одбио Основни суд у Бања Луци.....	193
Табела 48. Обуке по регионалним центрима и подаци о полазницима обука.....	228
Табела 49. Преглед обука - Одређивање бирачког мјеста и кривична и прекршајна одговорност.....	228
Табела 50. Преглед обука „Процедуре рада на дан избора и начин извјештавања Централне изборне комисије БиХ“.....	229

ПОПИС ГРАФИКОНА

Графикон 1. Неважећи - неозначени гласачки листићи према нивоима власти (%).....	91
Графикон 2. Неважећи гласачки листићи по осталим критеријумима према нивоима власти (%).....	92
Графикон 3. Приказ структуре извора финансирања политичких странака у 2021. години.....	161
Графикон 4. Приказ дуговања политичких странака на дан 31. 12. 2021. године.....	161
Графикон 5. Приказ структуре буџетских издвајања за политичке субјекте у 2021. години.....	171
Графикон 6. Тренд прихода које су политичке странке оствариле из буџета у периоду 2004. до 2021. године.....	172
Графикон 7. Приказ поднесених финансијских извјештаја политичких странака.....	183
Графикон 8. Приказ поднесених финансијских извјештаја независних кандидата.....	183
Графикон 9. Приказ структуре трошкова изборне кампање политичких странака.....	185

Графикон 10. Приказ трошкова изборне кампање у периоду 2006–2022. године.....	186
Графикон 11. Тренд трошкова изборне кампање у периоду 2006–2022. године.....	186
Графикон 12. Приказ извора финансирања политичких странака.....	187
Графикон 13. Однос прихода и дугова политичких странака.....	188

ПОПИС СЛИКА

Слика 1. Портал е-Избори.....	32
Слика 2. Публикација „Извјештај о раду изборних комисија основних изборних јединица у Босни и Херцеговини – Опћи избори 2022. године“.....	42
Слика 3. Публикација “Извјештај главне контроле изборних резултата – Опћи избори 2022.“.....	45
Слика 4. Видео упутство за попуњавање електронског обрасца за пријаву за гласање изван БиХ.....	54
Слика 5. Зоот едукација о начину електронског подношења пријава бирача за гласање изван БиХ путем портала „е-избори“.....	55
Слика 6. Видео материјали за обуку.....	56
Слика 7. Публикација ” Извјештај о раду Главног центра за бројање-Опћи избори 2022. године“.....	80
Слика 8. Публикација “Бирачки одбори: ко, како, зашто – Опћи избори 2022. године.....	87
Слика 9. Публикација “Анализа неважећих гласачких листића – Опћи избори 2022.- директни избори-.....	94
Слика 10. Публикација “Рјешавање изборних спорова, судска пракса – Опћи избори у БиХ 2022. године“.....	125
Слика 11. Лог-еса антиспам.....	146
Слика 12. Нова интернет страница www.izbori.ba	147
Слика 13. Број прегледа интернет странице ЦИК БиХ у 2022. години.....	147
Слика 14. Илустрације.....	150
Слика 15. Обука контролора изборних резултата.....	230
Слика 16. Портал “е-Избори”.....	231
Слика 17. Едукација особа одговорних за вођење пословних књига политичких странака, подношење финансијских извјештаја и које су овлаштене да контактирају са ЦИК БиХ.....	232
Слика 18. Мобилна апликација „еБирачкиОдбор“.....	233
Слика 19. Приручник за рад бирачких одбора у Босни и Херцеговини – Општи избори 2022.	234
Слика 20. Практикум за изборне комисије основних изборних јединица у БиХ (измијењено и допуњено издање).....	234
Слика 21. Приручник за изборне посматраче – Општи избори 2022.....	235
Слика 22. Приручник за рад контролора изборних резултата.....	235
Слика 23. Приручник о раду Главног центра за бројање.....	236
Слика 24. Приручник за рад бирачког одбора на бирачком мјесту у дипломатско-конзуларном представништву БиХ.....	236
Слика 25. Водич за политичке странке о финансирању и финансијском извјештавању.....	237

УВОД

---

1. Централна изборна комисија Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Централна изборна комисија БиХ) надлежна је за провођење Анекса III Дејтонског мировног споразума, Изборног закона Босне и Херцеговине¹, Закона о финансирању политичких странака² и учествује у провођењу Изборног закона Републике Српске³, Изборног закона Брчко дистрикта БиХ⁴, Закона о избору, престанку мандата, опозиву и замјени начелника општина у Федерацији БиХ⁵, Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине⁶ те Устава Босне и Херцеговине (Анекс 4. Оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини), Устава Федерације БиХ и Устава Републике Српске у дијелу који се односи на изборе.
2. Изборним законом Босне и Херцеговине, члан 2.9 став (1) тачка 16, утврђено је да Централна изборна комисија БиХ подноси годишњи извјештај Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Парламентарна скупштина БиХ) о провођењу избора у Босни и Херцеговини, провођењу Изборног закона Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Изборни закон БиХ) и иницира измјене тог закона, док је Законом о финансирању политичких странака, члан 17, прописано да је Централна изборна комисија БиХ обавезна сваке године Парламентарној скупштини БиХ поднијети извјештај о прегледаном стању финансијског пословања политичких странака.
3. Осим наведених закона, у надлежности Централне изборне комисије БиХ је и провођење дијела Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине, којим је Централна изборна комисија БиХ надлежна да оцјењује, на основу достављених информација и података из службене евиденције, да ли кандидат за предсједавајућег, министра и замјеника министра у Савјету министара БиХ испуњава услове за именовање. Такође, Законом о Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, члан 13⁷, Централна изборна комисија БиХ врши провјеру кандидата за директора и замјеника директора Агенције.
4. Овај извјештај обухвата најзначајније активности које се односе на провођење закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ за период од 1. јануара до 31. децембра 2022. године. У извјештајном периоду на 105 одржаних сједница

---

¹ „Службени гласник БиХ“, бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 52/22 и 67/22

² „Службени гласник БиХ“, бр. 95/12 и 41/16

³ „Службени гласник РС“, бр. 34/02, 35/03, 24/04, 19/05, 24/12 и 109/12, 45/18 и 18/20

⁴ „Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“, бр. 17/08, 43/08 и 49/18

⁵ „Службене новине ФБиХ“, број 19/08

⁶ „Службени гласник БиХ“, бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07 и 24/08

⁷ „Службени гласник БиХ“, бр. 103/09 и 58/13

Централне изборне комисије БиХ и велики број колегијума на којима су разматрани материјали са сједнице и усаглашаване друге одлуке битне за рад Централне изборне комисије БиХ, расправљало се и одлучивало о низу питања и задатака који су се односили на: припрему и провођење Општих избора 2022. године, провођење посредних избора за законодавне органе власти, провођење активности на припреми избора за тијела локалне управе и самоуправе, праћење рада и стања попуњености изборних комисија, едукације изборне администрације, надоградње и тестирања Јединственог изборног информационог система (ЈИИС БиХ), редовне активности на вођењу евиденције Централног бирачког списка и изјава о имовинском стању, одлучивање по захтјевима и жалбама политичких субјеката; разматрање постизборних финансијских извјештаја и финансијских извјештаја политичких странака; утврђивање престанка мандата изабраних званичника и додјелу мандата сљедећим квалификованим кандидатима с листи политичких субјеката; план и програм едукације изборне администрације (општинских/градских изборних комисија и особља запосленог у центрима за бирачки списак); провођење тендерских и других поступака за набавку и потписивање уговора с изабраним понуђачима и тако даље.

5. Извјештај о провођењу закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ у 2022. години подијељен је на 7 дијелова који чине једну цјелину.
6. Од првог до трећег дијела излаже се материјал који се односи на досљедну примјену закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ.
7. Четврти дио извјештаја односи се на Центар за едукацију Централне изборне комисије БиХ и план и програма едукације чланова тијела за провођење избора.
8. Пети дио извјештаја односи се на међународну сарадњу, семинаре и едукације које Централна изборна комисија БиХ редовно одржава, настојећи да кроз размјену искустава с изборним комисијама других земаља ради на унапређењу свога рада.
9. Шести дио се односи на јавност рада Централне изборне комисије БиХ као независног тијела које треба транспарентно и на непристрасан начин провести све законе из своје надлежности.
10. У седмом дијелу су понуђене препоруке чију реализацију Централна изборна комисија БиХ настоји да подстакне код релевантних институција БиХ како би будући рад у провођењу изборног процеса био што квалитетнији.
11. Централна изборна комисија БиХ је на својој 55. сједници одржаној 03.08.2023. године, размотрила и утврдила текст овог извјештаја који се подноси Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.

САЖЕТАК

---

12. Фокус активности Централне изборне комисије БиХ у 2022. години је био на провођењу Општих избора 2022. године и досљедној примјени свих закона из њене надлежности, као и правовременом извјештавању.
13. Централна изборна комисија БиХ је на 17. сједници одржаној 04. 05. 2022. године донијела Одлуку о расписивању и одржавању Општих избора у Босни и Херцеговини 2022. године и Упутство о роковима и редослиједу изборних активности за Опште изборе 2022. године који ће се одржати у недјељу 02. октобра 2022. године. Општи избори су расписани за: Предсједништво Босне и Херцеговине, Представнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине; Представнички дом Парламента Федерације Босне и Херцеговине, Народну скупштину Републике Српске, предсједника и потпредсједнике Републике Српске и 10 кантоналних скупштина у Федерацији Босне и Херцеговине.
14. У 2022. години Одлукама Високог представника за Босну и Херцеговину Изборни закон БиХ је три пута измијењен и допуњен. Прва измјена и допуна Изборног закона БиХ се односила на трајно рјешавање питања финансирања избора у ситуацији када је на снази привремено финансирање Институција Босне и Херцеговине. Друга измјена и допуна Изборног закона БиХ од 27. 07. 2022. године се односила на јачање интегритета изборног процеса и побољшања управљања изборним процесом на транспарентан начин. Овим измјенама и допунама Централној изборној комисији БиХ дата су средства за ефикасно санкционисање у случајевима кршења изборних правила као и за рјешавање случајева изборне преваре. Одредбама Члана 6.7 Изборног закона БиХ проширена су овлаштења Централне изборне комисија БиХ у погледу изборне администрације, укључујући и центре за пребројавање и Централна изборна комисија БиХ је добила овлаштења да изборној администрацији издаје налоге за отклањање утврђених неправилности и изрицање санкција. Трећом измјеном и допуном Изборног закона БиХ измијењено је поглавље 9А Изборног закона БиХ, везано за избор предсједника и два потпредсједника Федерације БиХ, као и чланови 10.10, 10.12, 10.13 и 10.16 Изборног закона БиХ. Број делегата у Дому народа Федерације БиХ повећан је на 80, а из кантоналних скупштина се бира по 23 делегата из бошњачког, хрватског и српског народа и 11 делегата из реда Осталих.
15. Најозбиљнији изазов са којим смо се суочили био је неблаговремено осигурање буџета за припрему и провођење избора. Према Изборном закону БиХ одлука о расписивању и одржавању избора мора се донијети најкасније 150 дана прије дана одржавања избора осим ако одредбама Поглавља 14 овог Закона није другачије одређено, а средства за провођење избора морају бити осигурана у року од 15 дана од дана доношења Одлуке о расписивању и одржавању избора. Централна изборна

комисија БиХ је уложила огроман напор да се осигурају финансијска средства за одржавање избора иако то није обавеза ове независне институције. Сви захтјеви и образложења која су упућивана релевантним институцијама Босне и Херцеговине нису резултирала благовременим и довољним средствима за организацију и провођење свих изборних операција све док у јуну 2022. године Високи представник за Босну и Херцеговину није донио Одлуку о одобравању расподеле средстава на име покрића расхода везаних за Опште изборе у Босни и Херцеговини 2022. године, Одлуку којом се доноси Закон о измјенама и допунама Изборног закона Босне и Херцеговине и Одлуку којом се доноси Закон о измјенама и допунама Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине. Овим одлукама је аутоматски и континуирано ријешено питање финансирања свих наредних избора у Босни и Херцеговини у ситуацији када је на снази привремено финансирање.

16. Неке од новина у изборном процесу 2022. године укључивале су: електронски систем пријављивања бирача за гласање изван Босне и Херцеговине путем портала „е-Избори“. Портал е-Избори такође садржи и електронску апликацију за подношење кандидатских листи (е-кандидати) и апликацију за подношење захтјева за акредитовање посматрача изборног процеса (е-посматрачи). Позитивни ефекти дигитализације овог сегмента изборног процеса су евидентни, смањен је број вишеструких пријава, лажних пријава у име других лица, више пријава са једне адресе итд. а што је био и један од циљева успостављања портала е-Избори. Даље, уз подршку Владе Велике Британије израђено је 6.090 сигурносних еколошких штамбиља, за свако бирачко мјесто. Сигурносним штамбиљом се утврђивала аутентичност и сигурносна исправност гласачког листића. Свим члановима бирачких одбора и свим заинтересованим особама доступна је била и мобилна апликација „е-БирачкиОдбор“ из Google Play Store (продавнице) у којој су обрађене све радње које бирачки одбор треба провести „Дан уочи избора“ и радње на „Дан избора“. Развијен је и Вибер бот „Избори у БиХ 2022“ за младе бираче који могу на тој платформи поставити питање и сазнати одговоре везано за изборни процес.

Захваљујући донаторској подршци израђено је и публиковано укупно 11 видео спотова намијењених тијелима за провођење избора, бирачима и посматрачима; штампано је шест приручника за рад изборне администрације, изборних посматрача и за политичке субјекте. Припремљено је 14 подцаст-а “Општи избори 2022”. На дан избора по први пут био је активан ТВ канал Централне изборне комисије БиХ „Општи избори 2022“ путем којег су емитоване све активности Централне изборне комисије БиХ. Сви медији су имали одобрење за кориштење свих садржаја објављених на овом ТВ каналу који је позициониран на Веб страници и Youtube каналу Централне изборне комисије БиХ.

Надаље, подзаконским актима су прецизиране одредбе које се односе на помоћ другог лица. Гласачка кабина/параван је окренута према бирачком одбору и посматрачима како би се спријечила могућност сликања или замјене гласачких листића. Бирачки материјал је ноћ прије избора био закључан и осигуран од стране

полиције на бирачком мјесту до отварања бирачког мјеста, јавност је имала на увид списак чланова бирачког одбора са назнаком политичког субјекта који их је номиновао.

17. Укупан број бирача на Изводу из Централног бирачког списка на дан 18. 08. 2022. године је био 3.368.666 бирача од чега је 3.277.490 бирача уписано за гласање на редовним бирачким мјестима; 15.086 бирача са статусом расељене особе који гласају лично у општини пребивалишта из 1991. године; 6.124 бирача са статусом расељене особе који гласају у одсуству; 63.264 бирача који гласају путем поште и 6.702 бирача који гласају у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ.
18. За учешће на Општим изборима 2022. године овјерено је 145 политичких субјеката (90 политичких странака, 17 независних кандидата и 38 коалиција). Међутим, на гласачком листићу се нашло укупно 127 политичких субјеката (72 политичке странке, 38 коалиција и 17 независних кандидата) јер се 8 странака појавило на изборима само у оквиру коалиције, а 10 политичких странака није имало овјерене кандидатске листе.

Овјерено је и на гласачким листићима су се налазила имена укупно 7.258 кандидата (3.058 жена или 42% и 4.200 мушкараца или 58%).
19. За Опште изборе 2022. године одређено је 5.903 бирачка мјеста (5.418 редовних, 7 за гласање у одсуству/за гласање лично, 21 бирачко мјесто у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ у иностранству и 105 за гласање непотврђеним гласачким листићем; 352 мобилна тима.
20. За Опште изборе 2022. године све изборне комисије су биле попуњене и бројале су укупно 571 члана од чега је било 294 (51,49%) мушкараца и 277 (48,51%) жена чиме је испоштован члан 2.14 став (1) Изборног закона БиХ.
21. Изборни процес на дан избора 02. 10. 2022. године су надгледали: 2 супервизора Централне изборне комисија БиХ, један главни супервизор, 13 регионалних и 86 локалних супервизора који су именовани од стране Централне изборне комисије БиХ.
22. С обзиром на то да на редовном бирачком мјесту 007Б051 "Хозићи" на дан избора 02. 10. 2022. године изборе није било могуће одржати у складу са одредбама Изборног закона БиХ и Правилника о провођењу избора у Босни и Херцеговини, Централна изборна комисија БиХ је 03. 10. 2022. године на 56. сједници донијела Одлуку о одгађању и расписивању избора за бирачко мјесто 007Б051 "Хозићи". Одгођени избори одржани су у недјељу, 09. октобра 2022. године.
23. Због неизвршавања законских обавеза бирачких одбора са скоро 16% редовних бирачких мјеста, Централна изборна комисија БиХ је била спријечена да јавности у Босни и Херцеговини у року од 24 сата након затварања бирачких мјеста презентује изборне резултате са скоро 1.000 редовних бирачких мјеста за поједине

органа власти за које су избори проведени. Због њиховог нерада велики је терет пао на општинске/градске изборне комисије у БиХ. У складу са чланом 5.27 Изборног закона БиХ, након што од бирачких одбора добије сву документацију и материјале за изборе, општинска изборна комисија утврђује обједињене збирне резултате гласања проведеног на територији те општине за органе на свим нивоима власти за које су проведени избори и о томе саставља записник, који се подноси Централној изборној комисији БиХ у року од 24 сата након затварања бирачких мјеста. Правилником о провођењу избора је прописано уколико општинска/градска изборна комисија није у могућности правилно утврдити резултате за поједина бирачка мјеста и ниво власти да подноси захтјев Централној изборној комисији БиХ за отварање врећа и бројање гласова. Али је рок да се и та активност оконча трећег дана од избора до 19 сати. Ни тај рок није испоштован јер је било и превише бирачких мјеста за које није било могуће утврдити изборне резултате.

24. Иако је Централна изборна комисија БиХ посебан значај дала едукацији чланова органа за провођење избора, посебно бирачких одбора и припремила штампани и видео материјал за њихову обуку, бирачки одбори су погрешно паковали изборни материјал, погрешно попуњавали обрасце у којима нпр. кандидат има више гласова од његове политичке странке, или укупан број важећих гласачких листића није исти као укупан број важећих гласова које су укупно освојили политички субјекти и друге математичке нелогичности.
25. На Општим изборима одржаним 02. 10. 2022. године гласало је 1.729.215 бирача од чега је 859.912 (49,73%) жена и 869.303 (50,27%) мушкараца.
26. У области сигурности изборног процеса Централна изборна комисија БиХ је правовремено обавијестила сва релевантна министарства унутрашњих послова и сигурносне агенције да је расписала Опште изборе 2022. године, након чега је Министарство сигурности БиХ донијело Одлуку о именовању Радне групе за праћење реализације задатака из надлежности институција и полицијских агенција у Босни и Херцеговини везаних за провођење Општинских избора у БиХ 2022. године, а директор Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ донио је Одлуку, о формирању Оперативног штаба акције „Општи избори 2022“. До 24:00 сата на дан одржавања избора, Оперативни штаб акције “Општи избори 2022“ са сједиштем у Дирекцији за координацију полицијских тијела БиХ запримио је укупно 61 пријаву о инцидентима који се могу довести у везу са нарушавањем гласања на бирачким мјестима, и то: 31 у Федерацији БиХ, 25 у Републици Српској и 5 у Брчко дистрикту БиХ. Од укупно пријављених инцидената 16 је квалификовано као нарушавање јавног реда и мира, 7 као кривична дјела која се доводе у везу са нарушавањем изборног процеса, а остало су инциденти који још увијек нису правно квалификовани.
Даље, јавни медијски напади на институцију, физичке пријетње члановима Централне изборне комисије БиХ, дезинформације и малициозне вијести које су имале за циљ збуњивање јавности, дискредитацију институције и чланова Централне изборне комисија БиХ представљале су додатни елемент притиска на службена лица у обављању службене дужности.

27. Централна изборна комисија БиХ је акредитовала 3.720 посматрача: 2.648 посматрача испред 11 удружења грађана, 938 међународних посматрача из 44 организације и 134 посматрача испред 22 политичка субјекта.
28. За надгледање рада Главног центра за бројање акредитирано је 1.055 посматрача (136 посматрача политичких субјеката, 40 посматрача удружења грађана и 879 посматрача међународних организација и институција). Главни центар за бројање није примио нити један приговор на свој рад.
29. У Главном центру за бројање пребројано је укупно 60.975 гласачких пакета сљедећих категорија: 41.338 гласачких пакета бирача који су гласали путем поште, 4.377 гласачких пакета бирача који су гласали у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ, 2.163 гласачка пакета бирача који су гласали у одсуству, 761 гласачки пакет бирача који су гласали непотврђеним гласачким листићем и 12.336 гласачких пакета бирача који су гласали путем мобилног тима.
30. У Главном центру за бројање вршено је поновно бројање гласачких листића за 2.608 бирачких мјеста по различитим нивоима власти. До утврђивања резултата избора, а на основу седам (7) наредби Централне изборне комисије БиХ извршено је контролно бројање и правилно утврђивање резултата избора на 2.458 бирачких мјеста, а након утврђивања резултата избора, на основу шест (6) наредби Централне изборне комисије БиХ извршено је поновно бројање на 150 бирачких мјеста.
31. Приликом поновног контролног бројања на 2.239 редовних бирачких мјеста, по наредби Централне изборне комисија БиХ за ниво 600 - Предсједник и потпредсједници Републике Српске у Главном центру за бројање пронађено је 35 фалсификованих гласачких листића на два бирачка мјеста у општини Братунац и једном бирачком мјесту у општини Шековићи, а на једном бирачком мјесту у општини Сребреница на свим гласачким листићима за једног кандидата утврђено је непостојање сигурносног елемента, потпис члана бирачког одбора задуженог за издавање гласачких листића, због чега су ови гласачки листићи проглашени неважећим. Централна изборна комисија БиХ је доставила пријаву Тужилаштву БиХ против Н.Н. лица због сумње да је учињено кривично дјело које се односи на изборни процес на бирачким мјестима у овим општинама.
32. Укупан број обрађених гласачких листића за Опште изборе 2022. године износи 6.914.784 од чега је важећих 6.429.415 гласачких листића или 93%, а неважећих гласачких листића је 485.369 или 7%. Неважећих неозначених (празних) гласачких листића је било 264.782 или 3,8%, а неважећих гласачких листића према осталим критеријима је било 220.587. или 3,2%. Према нивоима власти највећи укупни проценат неважећих гласачких листића евидентиран је за Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ (8,38%), затим слиједи Представнички дом Парламента Федерације БиХ (7,58%); Предсједништво БиХ (6,65%), скупштине кантона (6,59%); Предсједник и потпредсједници Републике Српске (5,75%), а

најмањи проценат је евидентиран за изборну утрку за Народну скупштину Републике Српске (5,52%).

33. Дана, 02. 11. 2022. године на 80. сједници Централна изборна комисија БиХ је донијела Одлуку о потврђивању резултата Општих избора у Босни и Херцеговини 2022. године.
34. Укупно је изабрано 518 званичника од чега 142 жене (27,41%) и 376 мушкараца (72,59%). У Предсједништво БиХ изабрана је једна жена и два мушкараца. У Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ изабрана су 42 представника од чега 7 жена (16,67%) и 35 мушкараца (83,33%). У Представнички дом Парламента Федерације БиХ изабрано је 98 представника од чега 27 жена (27,55%) и 71 мушкарац (72,45%). На позиције предсједник и два потпредсједника РС изабрана су три мушкараца. У Народну скупштину РС изабрана су 83 посланика од чега 16 жена (19,28%) и 67 мушкараца (80,72%). У кантоналне скупштине изабрано је 289 заступника од чега 91 жена (31,49%) и 198 мушкараца (68,51%).
35. Према старосној структури већина изабраних званичника је старија од 30 година. Од укупно 37 изабраних званичника који су млађи од 30 година старости 15 је жена. Укупно 481 званичник имају више од 30 година, од чега је 127 жена и 354 мушкараца.
36. У периоду изборних активности, учесници изборног процеса подносили су приговоре и жалбе који се односе на: одлуке Централне изборне комисије БиХ о давању/недавању сагласности на именовање чланова изборне комисије; одлуке о овјери или одбијању овјере пријаве политичких субјеката, одлуку о утврђивању права кориштења назива политичке странке у изборне сврхе; одлуке о овјери или одбијању овјере кандидатских листи; одлуке о одбијању уписа у извод из Централног бирачког списка за гласање изван Босне и Херцеговине; повреде члана 16.14 став (3) Изборног закона БиХ; повреде изборног права у периоду изборне кампање политичких субјеката, кршење изборне шутње, повреде бирачког права на дан избора, одлуке о злоупотреби јавних средстава и ресурса; одлуке о кршењу члана 7.3 став (2) Изборног закона БиХ - Лажно представљање; одлуке у вези са кршењем члана 7.3 став (1) тачка 7) Изборног закона БиХ - Говор мржње; кршење изборне шутње; повреде бирачког права на дан избора; жалбе на првостепене одлуке изборних комисија; захтјеве изборних комисија за отварање врећа са гласачким материјалом, захтјев за оцјену законитости и жалба на Наредбу о поновном контролном бројању за ниво предсједник и потпредсједници Републике Српске; одлуке у вези са захтјевима за поновно бројање гласачких листића; жалбе на Одлуку о утврђивању и објављивању резултата Општих избора у Босни и Херцеговини 2022. године; захтјеви за поништење и понављање избора; поступци потврђивања резултата Општих избора у БиХ 2022. године; одлуке у вези са додјелом и престанком мандата; повреде члана 15.8 став (1) и (2) Изборног закона БиХ; итд.

37. У свим фазама изборног процеса укупно је изјављено 483 жалбе Апелационом одјељењу Суда Босне и Херцеговине. На крају извјештајног периода Суд БиХ је 454 жалбе (93,9%) одбио или одбацио, 17 жалби (3,6%) је уважио и вратио на поновни поступак, а 4 жалбе (0,8%) је дјелимично уважио, док је 8 жалби (1,7%) остало неријешено. Жалбе које су ријешене почетком 2023. године одбијене су као неосноване, из чега се види висок проценат потврђених одлука Централне изборне комисије БиХ од стране Апелационог одјељења Суда БиХ.

У фази изборног процеса који се односио на провођење Општих избора 2022. године, од расписивања избора до окончања посредних избора, укупно су изјављене 424 жалбе Апелационом одјељењу Суда БиХ, од којих је Суд БиХ 406 жалби (95,8%) одбио или одбацио, 16 жалби (3,8%) је уважио и вратио на поновни поступак, а 2 жалбе (0,4%) је дјелимично уважио из чега се види висок проценат потврђених одлука Централне изборне комисије БиХ од стране Апелационог одјељења Суда БиХ. Неколико жалби које је Апелационо одјељење Суда БиХ уважило односе се на предметну област лажно представљање и кориштење јавних средстава и ресурса које су уведене измјенама и допунама Изборног закона БиХ донесеним од стране Високог представника за Босну и Херцеговину у јулу 2022. године и тек сада се успоставља нова пракса у изборном систему.

На Рјешења Суда Босне и Херцеговине уложене су четири (4) Апелације Уставном суду Босне и Херцеговине.

38. Током 2022. године у евиденцији Централне изборне комисија БиХ регистровано је 8 пријава против Централне изборне комисије БиХ, било да су поднесене против Централне изборне комисија БиХ, било против поједних чланова или су поднесене против Н.Н. лица због изборних неправилности, а тужилаштво је тражило информације, изјашњења и доказе од Централне изборне комисије БиХ. По свим поднесеним пријавама, достављена је тражена документација и информације које су затражене. У тренутку писања овог извјештаја нису запримљене повратне информације о статусу поднесених пријава.
39. Након конституисања законодавних и предсједничких тијела изабраних непосредно 02. 10. 2022. године, у складу са уставним и законским роковима организован је и реализован изборни процес посредних избора за сљедећа тијела: Дом народа Парламентарне скупштине БиХ, Дом народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине, Вијеће народа Републике Српске и предсједника и потпредсједнике Федерације Босне и Херцеговине што је укупно 126 посредно изабраних носилаца мандата.
40. У складу са Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза за 2022. годину ("Службени гласник БиХ" број 42/22) Централној изборној комисији БиХ је одобрен укупан буџет у износу од 15.777.000,00 КМ од чега за непосредну потрошњу износ од 3.249.000,00 КМ, а за одржавање Општих избора 2022. године износ од 12.528.000,00 КМ.

Укупан кориговани буџет Централне изборне комисије БиХ за период 01.01 - 31. 12. 2022. године, са пренесеним неискориштеним средствима из 2021. године на вишегодишњем капиталном улагању као и домаћим трансферима уплаћеним у 2022. години, те трошковима из текуће резерве буџета институција Босне и Херцеговине за 2022. годину у складу са одлукама Савјета министара БиХ износи укупно 16.087.219,68 КМ.

41. Укупни трошкови Општих избора 2022. године су износили 11.093.759,00 КМ са програма посебних намјена док су неке од активности на припреми избора 2022. године финансиране из привременог финансирања и донација. Од наведеног износа највећи дио се односи на исплату накнада члановима бирачких одбора 4.312.973,11 КМ у нето износу, односно 6.024.904,36 КМ у бруто износу, укључујући порезе и доприносе на нето накнаде.
42. На име поврата таксе за Опште изборе 2022. године, у извјештајном периоду, политичким субјектима враћено је укупно 1.459.000 КМ од чега 1.441.000 КМ политичким странкама и 18.000 КМ независним кандидатима.
43. У Извјештају о обављеној финансијској ревизији Централне изборне комисије БиХ за 2022. годину ревизори Канцеларије за ревизију институција БиХ констатовали су да „...финанцијска извјешћа повјеренства приказују истинито и фер, у свим материјалним апсектима, финансијско стање имовине, обвеза и извора средстава на 31.12.2022. године, и извршење прорачуна за годину која се завршава на наведени датум, сукладно прихваћеном оквиру финансијског извјештавања“. Даље, наводи се да „...активности, финансијске трансакције и информације Повјеренства за 2022. годину сукладне су, у свим материјалним аспектима, са законима и другим прописима који су дефинирани као критериј за дату ревизију“.⁸
44. Централна изборна комисија БиХ је извршила пријем годишњих финансијских извјештаја за 2021. годину које су поднијеле 144 политичке странака, што чини 79,56% од укупно 181 политичке странке са евиденције Централне изборне комисије БиХ. У законом прописаном року финансијски извјештај је поднијело 127 политичких странака, док је 17 политичких странака извјештај поднијело након ургенције и покренутог поступка од стране Централне изборне комисије БиХ.
45. Годишњи финансијски извјештај за 2021. годину, Централној изборној комисији БиХ није поднијело 37 политичких странака, што чини 20,44% од укупног броја политичких странака са евиденције Централне изборне комисије БиХ.
46. Политичке странке у 2021. години су се финансирале из сљедећих извора: чланарина у проценту од 6,65%, прилога физичких особа у проценту 7,70%, прилога правних особа у проценту 0,29%, прихода од имовине политичких странака у проценту 2,22%, прихода од поклона и услуга које странка није имала

---

⁸ Izvješće o obavljenoj financijskoj reviziji Središnjeg izbornog povjerenstva BiH za 2022. godinu, стр. 2

обавезу платити у проценту 1,03%, прихода из буџета у проценту 79,91% и осталих прихода у проценту 2,20% од укупно остварених прихода,

47. Централној изборној комисији БиХ постизборни финансијски извјештај су поднијеле 84 политичке странке или 93,33% од укупног броја политичких странака које су учествовале на изборима. Финансијски извјештај није поднијело 6 политичких странака или 6,67%. У року, прописаном Изборним законом БиХ, извјештај је поднијело 80% политичких странака, док је 13,33% политичких странака извјештај поднијело са закашњењем од 3 до 18 дана.
48. Од укупно 17 независних кандидата који су учествовали на изборима, постизборни финансијски извјештај поднијело је 16 кандидата, док извјештај није поднио један кандидат.
49. Политичке странке које су Централној изборној комисији БиХ поднијеле постизборни финансијски извјештај исказале су трошкове изборне кампање у износу од 11,422,813.91 КМ. Од 16 независних кандидата који су поднијели постизборни финансијски извјештај само два кандидата су исказали трошкове изборне кампање у укупном износу од 1,902.80 КМ.
50. У складу са чланом 17. Закона о финансирању политичких странака, Парламентарној скупштини БиХ је поднесен Извјештај о прегледаном стању финансијског пословања политичких странака у 2020. години, број: 03-07-6-153-2/23 од 09. 02. 2023. године, који се дијели као скупштински штампани материјал. У извјештају су наведени извори финансирања, наведени налази ревизије и презентована кршења одредаба Закона о финансирању политичких странака, од стране сваке странке појединачно.
51. Изборни процес у Босни и Херцеговини је надгледала Изборна посматрачка Мисија ОЕБС/ ОДИХР која је у Завршном извјештају оцијенила да “ *Централна изборна комисија (ЦИК) провела је изборе ефикасно, транспарентно и у законским роковима, упркос кашњењима узрокованим касном исплатом потребних средстава и великим недостатком људских ресурса. Комисије на вишим нивоима, посебно ЦИК, уживале су повјерење већине заинтересованих страна... Позитивно је то да је ЦИК успоставила нову интернетску платформу за подношења пријава за гласање изван БиХ, која је поједноставила тај процес и смањила могућност за лажну регистрацију и људску погрешку. ЦИК је одржавала редовне сједнице које су биле отворене за јавност и преношене путем интернета, доприносећи тако транспарентности. Већина одлука донесена је једногласно и на вријеме објављена на веб страници ЦИК-а, осим оних које се односе на рјешавање приговора и жалби. ЦИК је поступила на колегијалан начин и информисала јавност о својим активностима...*”⁹
52. У циљу повећања транспарентности рада Централне изборне комисије БиХ и инфомисања јавности о предузетим активностима приликом организације и

---

⁹ Завршни извјештај Изборне посматрачке мисије ОДИХР, Општи избори, 2. октобар 2022. године, стр. 2 и 10.

провођења Општих избора 2022. године припремљена је едиција „Изборно право у пракси – Опћи избори 2022. године“ која обухвата сљедеће публикације: “Анализа неважећих гласачких листића – Опћи избори 2022.” – директни избори, “Рјешавање изборних спорова, судска пракса – Опћи избори у БиХ 2022.“, “Извјештај Главне контроле изборних резултата – Опћи избори 2022. године“, “Извјештај о раду Главног центра за бројање – Опћи избори 2022. године“, “Извјештај о раду изборних комисија основних изборних јединица у БиХ – Опћи избори 2022. године“ и “Бирачки одбори: ко, како, зашто – Опћи избори 2022. године“. Ова едиција ће свим заинтересованим странама омогућити да се потпуно, правилно и објективно информишу о раду Централне изборне комисије БиХ, те донесу властите закључке о изборном процесу у БиХ на основу чињеница и конкретних показатеља. Све публикације су доступне на веб страници www.izbori.ba.

53. У извјештајном периоду Централна изборна комисија БиХ је припремила и усвојила сљедеће документе: Извјештај о провођењу закона из надлежности Централне изборне комисије Босне и Херцеговине у 2021. години, Програм рада Централне изборне комисије Босне и Херцеговине за 2023. годину, Програм обуке запосленика Секретаријата Централне изборне комисије Босне и Херцеговине у 2023. години, Завршни Извјештај о напретку у провођењу препорука из Ревидираног Плана интегритета Централне изборне комисије Босне и Херцеговине (децембар 2017 - децембар 2021.), Акциони план Централне изборне комисије БиХ за провођење Стратегије за борбу против корупције (2020-2024.) за 2022. годину чији саставни дио је и Акциони план Централне изборне комисије БиХ за борбу против корупције током трајања пандемије КОВИД-19.
54. На захтјев Агенције за равноправност полова БиХ (АРС БиХ) припремљен је прилог Централне изборне комисија БиХ за Извјештај о провођењу Гендер акционог плана БиХ период јануар - децембар 2021. године и прилог Централне изборне комисија БиХ за Завршни извјештај о провођењу Гендер акционог плана Босне и Херцеговине у периоду новембар 2018 – децембар 2022. године.
55. На захтјев Дирекције за европске интеграција (ДЕИ) припремљен је прилог Централне изборне комисија за припрему Прилога институција у Босни и Херцеговини за 2022. годину за потребе Пакета проширења за 2022. годину извјештајни период од 15. 06. 2021. године до 17. 03. 2022. године и допуна Прилога за период од 17. 03. 2022. до 05. 05. 2022. године.
56. У извјештајном периоду Централна изборна комисија БиХ је донијела 43 одлуке, од тога 18 одлука којим је утврђено да лице неће бити уписано у Централни бирачки списак док се налази на издржавању казне затвора и 25 одлука којим је утврђено да се лице уписује у Централни бирачки списак, а чије име је претходно брисано из списка, у складу са одредбом члана 1.7 Изборног закона БиХ, због истека издржавања казне затвора изречене због повреда хуманитарног права.
57. У току 2022. године у 14 градова и општина у Босни и Херцеговини одржани су избори за органе локалне управе и самоуправе (Босански Петровац, Босанско

Грахово, Бања Лука, Бихаћ, Бијељина, Братунац, Источно Ново Сарајево, Градишка, Крупа на Уни, Нови Град Сарајево, Петрово, Србац, Стари Град Сарајево и Трново (РС)).

58. У 2022. години Централној изборној комисији БиХ достављено је укупно 2.605 рјешења о испису и промјенама у рјешењима о држављанству БиХ, те су вршене провјере података о истим у Централном бирачком списку и 602 рјешења везана за пословну способност те су након доставе обрађена у евиденцији Централног бирачког списка.
59. Централна изборна комисија је 07. 12. 2022. године донијела одлуку о о расписивању и одржавању пријевремених избора за градоначелника Града Бихаћ, Тузла, Сребреник и Зворник и начелника Општине Братунац и Вогошћа. Пријевремени избори су одржани 05. 02. 2023. године. Дана, 24. 02. 2023. године донесена је Одлука о потврђивању резултата пријевремених избора за градоначелника Града Бихаћ, Тузла, Сребреник и Зворник и начелника Општине Братунац и Вогошћа.
60. Активности из дјелокруга рада Центра за едукацију Централне изборне комисије БиХ су обухватиле бројне догађаје од којих издвајамо: промоцију иницијативе за проглашење Свјетског дана избора, редовне обуке изборне администрације у складу с Планом и програмом едукације органа за провођење избора за 2022. годину, организацију постизборне конференције „Општи избори 2022 - Изаови и научене лекције“, посјете студената.
61. У погледу међународне сарадње представници Централне изборне комисије БиХ су у 2022. години учествовали на различитим догађајима од којих издвајамо: 3 изборне посматрачке мисије, учешће у раду Извршног одбора и Генералне скупштине Свјетског удружења изборних тијела (А-ВЕБ) као и бројне конференције и семинаре.
62. Дана 27. 04. 2022. године у Сарајеву потписан је Меморандум о сарадњи између Централне изборне комисије БиХ и Мисије Организације за европску безбједност и сарадњу у Босни и Херцеговини (ОЕБС БиХ), чије закључивање је одобрило Предсједништво Босне и Херцеговине одлуком од 31. 03. 2022. године.
63. У извјештајном периоду су реализоване активности које су финансијски подржале или имплементирале Делегација Европске уније у БиХ, ОЕБС/ОДИХР, Мисија ОЕБС у БиХ, Међународна фондација за изборне системе (ИФЕС), Савјет Европе, Амбасада Швајцарске, Амбасада Републике Турске, Амбасада Велике Британије, УН Популацијски фонд (УНФПА БиХ).
64. У извјештајном периоду одржано је 15 конференција за новинаре, објављено је 340 саопштења за јавност, а писани медији су објавили више од 2.000 чланака о раду Централне изборне комисије БиХ. Путем Јоутубе канала реализовано је 105 преноса уживо са сједница Централне изборне комисије БиХ.

65. У оквиру пројекта којег је Централна изборна комисија БиХ реализовала уз подршку Удружења изборних службеника у БиХ и амбасаде Швајцарске у БиХ у периоду од маја до новембра 2022. године објављено је 14 подкаста “Општи избори 2022. године”.
66. Централна изборна комисија БиХ улаже континуиране напоре да унаприједи изборни процес, а кроз препоруке упућене Парламентарној скупштини БиХ указује на потребу рјешавања кључних проблема који се, прије свега, односе на правовремене измјене и допуне свих закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ.

О ЦЕНТРАЛНОЈ ИЗБОРНОЈ КОМИСИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Визија

Пружање подршке демократским процесима у Босни и Херцеговини и развоју друштва без корупције.

Мисија

Централна изборна комисија БиХ проводи изборни процес, обавља финансијску контролу политичких странака и оцјењује да ли кандидати испуњавају услове за именовање предсједавајућег, министара и замјеника министара у Савјету министара БиХ, као и кандидата за директора и замјеника директора у Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције и тако доприноси јачању демократских процеса у Босни и Херцеговини.

Наше вриједности

Владавина закона, независност и непристрасност,
транспарентност и јавност рада, одговорност,
професионални интегритет

Наши циљеви

Задржати статус независне институције која доприноси демократизацији друштва у Босни и Херцеговини; допринос изградњи институционалних капацитета Босне и Херцеговине; јачање плуралистичке демократије, људских права и слобода и владавина закона; осигурање тачности бирачких спискова и идентификације бирача; повећање свјесности бирача; развој људских ресурса кроз циљану едукацију; кориштење савремених информационих технологија; унапрјеђење сарадње са свим кључним актерима; развој ефикасних механизма за мониторинг и евалуацију.

I ДИО - ПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРНОГ ЗАКОНА БИХ

---

1. Припрема и провођење избора

1.1. Изборне активности

1.1.1. Измјене и допуне Изборног закона БиХ

67. У 2022. години Изборни закон БиХ је измијењен и допуњен три пута одлукама Високог представника за Босну и Херцеговину.
68. Прва измјена и допуна Изборног закона БиХ се десила у јуну 2022. године. Високи представник за Босну и Херцеговину Кристијан Шмит је 07. 06. 2022. године, донио Одлуку о одобравању расподјеле средстава на име покрића расхода везаних за Опште изборе у Босни и Херцеговини 2022. године број: 02/22 од 07. 06. 2022. године, Одлуку којом се доноси Закон о измјенама допунама Изборног закона БиХ број 03/22 од 07. 06. 2022. године и Одлуку којом се доноси Закон о измјенама и допунама Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине, број 04/22 од 07. 06. 2022. године. На тај начин је системски ријешено питање финансирања избора у Босни и Херцеговини у ситуацији када је на снази привремено финансирање.¹⁰
69. Друга измјена и допуна Изборног закона БиХ се десила у јулу 2022. године. Одлуком Високог представника у БиХ донесен је Закон о измјенама и допунама Изборног закона БиХ¹¹, а измјенама и допунама Закона дате су дефиниције за: електронски медији, онлајн медији, штампани медији, друштвене мреже, говор мржње и злоупотреба јавних средстава и ресурса, а измијењене су и допуњене одредбе које се односе на злоупотребе законског права на учешће у раду бирачког одбора фиктивним представљањем, злоупотребе јавних средстава и говора мржње. Измијењене су и допуњене одредбе о санкцијама које може изрећи Централна изборна комисија БиХ из члана 6.7 и 19.8 и 19.9 Изборног закона БиХ.
70. Трећа измјена и допуна Изборног закона БиХ десила се на дан одржавања Општих избора 02. 10. 2022. године, након затварања бирачких мјеста. Одлуком Високог представника донесен је Закон о измјенама и допунама Изборног закона БиХ којим је измијењено поглавље 9А Изборног закона БиХ, везано за избор предсједника и два потпредсједника Федерације БиХ, као и чланови 10.10, 10.12, 10.13 и 10.16 Изборног закона БиХ. Број делегата у Дому народа Федерације БиХ повећан је на 80, а из кантоналних скупштина се бира по 23

---

¹⁰ „Службени гласник БиХ“, број 38 од 10.6.2022. године

¹¹ „Службени гласник БиХ“, број 51/22

делегата из бошњачког, хрватског и српског народа и 11 делегата из реда Осталих.¹²

1.1.2. Активности у вези са избором предсједника Централне изборне комисије БиХ и члана Централне изборне комисије БиХ

71. У 2022. години су покренуте активности на избору новог члана Централне изборне комисије БиХ с обзиром на чињеницу да је Представнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине на 28. сједници, одржаној 27. априла 2016. године, донио Одлуку о именовању Ирене Хаџиабдић, за члана Централне изборне комисија БиХ из реда осталих¹³ те мандат именованој чланици Централне изборне комисије БиХ из реда осталих, истиче дана 17. маја 2023. године.

1.2. Нормативна дјелатност

72. Припрема и усвајање нормативних аката, као континуирани задатак Централне изборне комисије БиХ, огледа се у изради подзаконских аката донесених на основу закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ. Проактивним дјеловањем и уз консултације и прибављање експертских мишљење ОЕБС/ОДИХР Централна изборна комисија БиХ је настојала унаприједити подзаконске акте уважавајући препоруке посматрачких мисија ОЕБС/ОДИХР за унапређење изборног процеса.
73. Попис нормативних аката усвојених у извјештајном периоду се налази у Прилогу 1 овога извјештаја.

1.3. Остали акти Централне изборне комисије БиХ

74. Извјештај о провођењу закона из надлежности Централне изборне комисије Босне и Херцеговине у 2021. години је усвојен Закључком којим се утврђује текст извјештаја на 15. сједници Централне изборне комисије БиХ одржаној 21. 04. 2022. године и исти је достављен у Парламентарну скупштину БиХ дана 28. 06. 2022. године. Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ је дана 27. 07. 2022. године на својој 31. сједници усвојио предметни извјештај, а Дом народа Парламентарне скупштине БиХ је актом број 02-50-6-15-25/22 од 30. 08. 2022. обавијестио Централну изборну комисију БиХ да није усвојио Извјештај о провођењу закона из надлежности Централне изборне комисије Босне и Херцеговине у 2021. години.

---

¹² „Службени гласник БиХ”, број 67/22

¹³ „Службени гласник БиХ”, број 36/16

75. Извјештај о провођењу Локалних избора 2020. године усвојен је у другом кругу гласања, на 28. сједници Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ која је одржана 27. 04. 2022. године.¹⁴
76. Извјештај о провођењу закона из надлежности Централне изборне комисија БиХ у 2020. години усвојен је у другом кругу гласања, на 28. сједници Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ која је одржана 27. 04. 2022. године.¹⁵
77. Завршни Извјештај о напретку у провођењу препорука из Ревидираног Плана интегритета Централне изборне комисије Босне и Херцеговине (децембар 2017 - децембар 2021.) усвојен је на првој (1.) сједници Централне изборне комисије БиХ одржаној 13. 01. 2022. године¹⁶ и исти је достављен у Агенцију за превенцију корупције и координацију борбе против корупције (АПИК)¹⁷.
78. Акциони план Централне изборне комисије БиХ за провођење Стратегије за борбу против корупције (2020-2024.) за 2022. годину чији саставни дио је и Акциони план Централне изборне комисије БиХ за борбу против корупције током трајања пандемије КОВИД-19 усвојен је на 1. сједници Централне изборне комисија БиХ одржаној 13. 01. 2022. године¹⁸. Агенција за борбу против корупције и координацију борбе против корупције дала је позитивно мишљење на предложени документ.¹⁹ Након усвајања предметни документ је достављен у АПИК²⁰.
79. На захтјев Агенције за равноправност полова БиХ (АРС БиХ) припремљен је прилог Централне изборне комисија БиХ за Извјештај о провођењу Гендер акционог плана БиХ период јануар - децембар 2021. године²¹ и Прилог за Завршни извјештај о провођењу Гендер акционог плана БиХ за период новембар 2018 - децембар 2022. године.²²
80. На захтјев Дирекције за европске интеграција (ДЕИ) припремљен је прилог Централне изборне комисија за припрему Прилога институција у Босни и Херцеговини за 2022. годину за потребе Пакета проширења за 2022. годину извјештајни период од 15. 06. 2021. године до 17. 03. 2022. године и достављен у ДЕИ.²³ Дана 05. 05. 2022. године достављена је допуна Прилога за период од 17. 03. 2022. до 05. 05. 2022. године.²⁴
81. Програм рада Централне изборне комисије за 2023. годину²⁵ припремљен је на основу Средњорочног плана рада Централне изборне комисије БиХ за период

¹⁴ Акт Представничког дома ПС БиХ број 01.02-50-18-1706/21 од 27.04.2022. године

¹⁵ Акт представничког дома ПС БиХ број 01-50-1-15-28/22 од 27.04.2022. године

¹⁶ Акт број 04-07-10-1160-15/17

¹⁷ Акт број 04-07-10-1160-16/179

¹⁸ Акт број: 04-07-10-1058-8 /21

¹⁹ Акт број 06-07-4-489-2/21 од 13.12.2021. године

²⁰ Акт број 04-07-10-1058-8 /21

²¹ Акт број 04-2-50-4 71-3/22 од 08.02.2022. године

²² Акт број 04-2-50-4 71-5/22 од 22.12.2022. године

²³ Акт ЦИК БиХ број 04-2-50-4- 242-2 /22

²⁴ Акт ЦИК БиХ број 04-2-50-4- 242-6 /22

²⁵ Акт број 04-2-07-10 -1392 -3/22

2023-2025. година²⁶ и у складу са прописаном методологијом²⁷. Фокус активности Централне изборне комисије БиХ у 2023. години је на 3 програмске активности: 1) Припрема за провођење изборног процеса и имплементација резултата избора; 2) Контрола и ревизија финансирања политичких странака и изборних кампања и 3) Увођење напредних технологија у изборни процес.

За реализацију програмских активности је планиран укупни буџет у износу од 21.692.000 КМ од чега је 17.900.000 КМ било планирано за пројектне активности „Увођење напредних технологија у изборни процес“ (100 хиљада КМ планирано је за трошкове везане за провођење пилот пројекта-превоз, смјештај, дневнице и хонорари особама које ће учествовати у реализацији истог, којег Централна изборна комисија БиХ планира реализовати у 2023. године у 10 општина/градова на 165 бирачких мјеста, а 17.800.000 КМ је било планирано за набавку опреме за увођење дигиталних технологија у изборни процес).

Дописом број 05-02-2-5975-2/22 од 09. 09. 2022. године Министарство финансија и трезора БиХ обавијестило је Централну изборну комисију БиХ да не може подржати Програм рада Централне изборне комисија БиХ за 2023. годину уз образложење „да је за укупно пројектоване активности планирано 21.692.000 КМ од чега се 17.900.000 КМ односи на пројектну активност увођење напредних технологија у изборни процес у Босни и Херцеговини, која у оквиру нацрта програма рада за 2023. годину није елаборирана и образложена. “Такође, скренута је пажња да о напредним технологијама за 2023. годину одлучује Парламентарна скупштина БиХ те да још увијек не постоји правни темељ у смислу усвојених измјена и допуна Изборног закона у БиХ као и да Фискални савјет Босне и Херцеговине још увијек није утврдио Глобални оквир фискалне биланце и политика у Босни и Херцеговини за раздобље 2023-2025. година и да није познато којим износом за финансирање располажу институције Босне и Херцеговине. “

Такође, дописом од 10. 10. 2022. године Министарство финансија и трезора БиХ је обавијестило Централну изборну комисију БиХ да је, имајући у виду претходно достављено мишљење на нацрт Програма рада Централне изборне комисије БиХ за 2023. годину, потребно доставити коригован Средњорочни план рада ЦИК БиХ (2023-2025.) у складу са наведеним мишљењем.

Након што је по захтјеву Министарства финансија и трезора БиХ коригован Средњорочни план рада ЦИК БиХ (2023-2025.) и на исти дата сагласност²⁸ кориговани Програм рада Централне изборне комисије Босне и Херцеговине за 2023. годину је усвојен на 11. сједници Централне изборне комисије БиХ

---

²⁶ Акт број 07-1-02-1859-8/22

²⁷ Упутство о начину припреме годишњег програма рада и извјештаја о раду у институцијама БиХ „Службени гласник БиХ“ бр. 45/15; Упутство о измјени упутства о начину припреме годишњег програма рада и извјештаја о раду у институцијама Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ бр. 64/18 и 7/19)

²⁸ Допис МФТ БиХ број 13-02-2-3765-24/22 од 28.12.2022. године

одржаној дана 02. 02. 2023. године и исти је достављен у Министарство финансија и трезора БиХ²⁹.

82. Припремљен је Програм обуке запосленика Секретаријата Централне изборне комисије Босне и Херцеговине у 2023. години³⁰ на који је Централна изборна комисија БиХ³¹ закључком дала сагласност на 4. сједници одржаној 12. 01. 2023. године и исти је достављен Агенцији за државну службу БиХ³².

1.4. Вођење Централног бирачког списка

83. Поступак вођења Централног бирачког списка и уписа бирача у исти прописан је поглављем 3. Изборног закона БиХ - Бирачки списак, Правилником о употреби и изради извода из Централног бирачког списка³³ те Упутством о поступку слања, примања, обраде, архивирања и заштите електронских пријава и докумената држављана Босне и Херцеговине за гласање изван БиХ електронским путем³⁴. Централни бирачки списак је евиденција о држављанима БиХ који имају бирачко право у складу с Изборним законом БиХ и формира се, води и користи за потребе организације и провођења избора у складу са законом, за провођење референдума, за провођење опозива изабраног функционера и изборе органа локалне самоуправе у складу са законом.
84. Одлуком о закључивању Централног бирачког списка са стањем на дан 03. 05. 2022. године у 24:00 сата, односно на дан прије расписивања Општинских избора 2022. године (у складу с чланом 4.2 Изборног закона БиХ) утврђено је да је укупан број бирача у Босни и Херцеговини уписаних у Централни бирачки списак **3.371.487**, те је појединачно утврђен и број бирача по изборним јединицама за органе власти за које се проводе избори. У укупан број није укључено и 14.377 бирача из Брчко дистрикта БиХ који немају одређену ентитетску бирачку опцију, а коју су обавезни одредити до 19.07.2022. године како би били евидентирани у изводима из Централног бирачког списка за предстојеће изборе.
85. Даље, Одлуком о закључивању и потврђивању извода из Централног бирачког списка за Опште изборе 2022. године и објављивању броја бирача за сваку изборну јединицу, на основу члана 3.6 став (2) тачка е) од 25. 08. 2022. године, закључен је Централни бирачки списак који ће се користити за Опште изборе 2022. године са стањем на дан 18. 08. 2022. године у 24:00 сата, те је утврђен укупан број бирача уписаних у изводе из Централног бирачког списка **3.368.666**, као и појединачан број бирача према изборним јединицама за органе власти за које се проводе избори, а иста је објављена и на интернет страници Централне изборне комисије БиХ.

²⁹ Акт број 04-2-07-10 -1392 -4 /22 од 02.02.2023. године

³⁰ Акт број 04-2-50-4-34-1/22

³¹ Акт број 04-2-50-4-34-2/22

³² Акт број 04-2-50-4-34-3/22

³³ "Службени гласник БиХ", број 27/22

³⁴ *Ibid.*

86. Преглед броја бирача уписаних у Централни бирачки списак по категоријама на дан 18. 08. 2022. године у 24:00 сата је сљедећи: 3.277.490 бирача који гласају на редовном бирачком мјесту; 15.086 бирача са статусом расељеног лица који гласају лично у општини пребивалишта из 1991. године; 6.124 бирача са статусом расељеног лица који гласају у одсуству; 63.264 бирача који гласају путем поште и 6.702 бирача који гласају у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ. Наведени подаци кориштени су за израду извода из Централног бирачког списка по бирачким мјестим, а који су се користили на дан одржавања Општих избора 02. 10. 2022. године.

Табела 1. Бирачи уписани у Централни бирачки списак по категоријама на дан 18. 08. 2022. године

Р/Б	Категорија	Број бирача
1.	Бирачи који своје бирачко право остварују на редовним бирачким мјестима (редовни бирачи)	3.277.490
2.	Бирачи који гласају лично у општини пребивалишта из 1991. године	15.086
3.	Бирачи који гласају у одсуству из општине у којој имају боравиште	6.124
4.	Бирачи регистровани за гласање путем поште	63.264
5.	Бирачи који гласају у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ у иностранству (ДКП БиХ)	6.702
7.	УКУПНО	3.368.666

1.4.1. Упис бирача у Централни бирачки списак који своје бирачко право остварују на редовним бирачким мјестима (редовни бирачи)

87. Упис бирача који гласају на редовном бирачком мјесту врши се системом „пасивне регистрације“, односно све особе којима се изда важећа лична карта државе БиХ аутоматски су уписане у Централни бирачки списак. На основу одредби члана 3.5 Изборног закона БиХ, надлежни орган који води регистар грађана доставља податаке за ажурирање Централног бирачког списка у складу са Законом о централној евиденцији и размјени података.
88. За потребе преузимања података у оквиру пројекта „Пасивна регистрација бирача у БиХ“ развијен је апликативни дио софтвера, чија је основна сврха да олакша поступак преноса података, одређивање бирачких мјеста и израду извода из коначног бирачког списка.
89. Потребно је нагласити да се стање Централног бирачког списка и број бирача, те сви остали неопходни подаци, утврђују на основу података који се, у складу са Јединственом методологијом и програмом обраде и вођења евиденција Централног бирачког списка, односно актом којим је утврђена сарадња Централне изборне комисије БиХ и Агенције за идентификационе документе,

евиденцију и размјену података БиХ, преузимају сваког првог понедељка у мјесецу или у зависности од потребе.

90. За потребе провођења Општих избора 2022. године извршено је ажурирање података Централног бирачког списка у четири (4) термина (који су на основу Изборног закона БиХ утврђени Правилником), како слиједи:

Први пресјек извршен је на дан прије расписивања избора, 03. 05. 2022. године, са стањем у 24,00 сата и кориштен је за израду Привремених извода из Централног бирачког списка и провјеру пребивалишта кандидата у складу са чланом 4.2 став (1) тачка 1. Изборног закона БиХ;

Други пресјек извршен је на дан 19. 07. 2022. године и кориштен је у сврху одређивања бирачких мјеста и прављења спецификација за штампање гласачких листића (75 дана прије дана одржавања избора);

Трећи пресјек извршен је на дан 18. 08. 2022. године и кориштен је за израду Извода из коначног бирачког списка који је дистрибуисан на бирачка мјеста (45 дана прије дана избора);

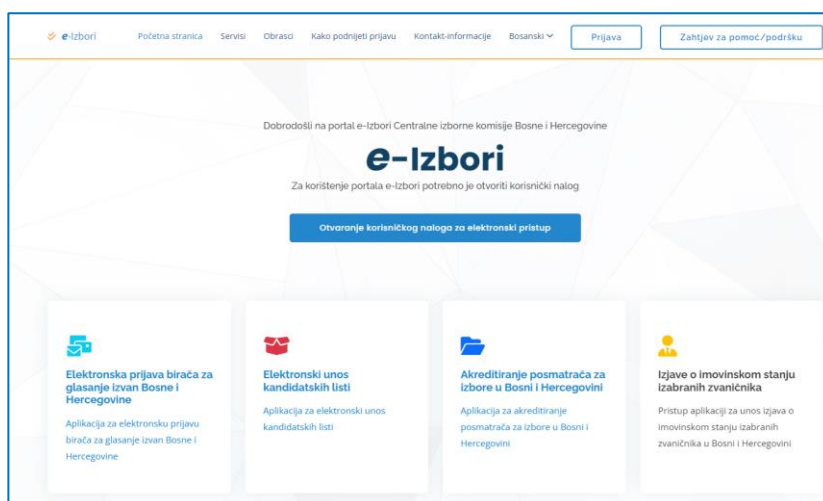
Четврти пресјек извршен је на дан 02. 10. 2022. године, односно на дан избора, с циљем утврђивања бирачког права гласача који су гласали непотврђеним гласачким листићима.

1.4.2. Упис избјеглих особа и особа које привремено бораве у иностранству у Централни бирачки списак

91. Упис избјеглих особа и особа које привремено бораве у иностранству у Централни бирачки списак, односно у извод из Централног бирачког списка за гласање изван БиХ врши се системом активне регистрације и исти је за Опште изборе 2022. године почео са даном расписивања избора и трајао је до 19. 07. 2022. године.

92. Централна изборна комисија БиХ је за Опште изборе 2022. године развила онлајн портал **е-Избори**, чија је једна од функционалности нови апликативни систем за пријаву бирача за гласање изван БиХ. Сервис омогућује подношење захтјева за приступ, попуњавање свих неопходних података и слање захтјева за упис бирача у извод из Централног бирачког списка за гласање изван БиХ електронским путем Централној изборној комисији БиХ, а био је доступан за подношење пријава на званичној интернет страници Централне изборне комисије БиХ од дана расписивања избора до истека крајњег рока за подношење пријава. Нова платформа која омогућује онлајн кориштење сервиса Централне изборне комисије БиХ је развијена у сарадњи с међународним партнерима, а омогућује унапређење изборног процеса, лакши процес регистрације и кориштење модерних технологија, унапређење комуникације с бирачима и спречавање злоупотреба изборног процеса. Портал, односно апликативни систем за подношење пријава бирача изван БиХ садржи информативни садржај за бираче, те поред детаљног техничког упутства, и редослијед корака и упутства бирачу приликом сваког корака, а

који омогућају појединачну пријаву бирача за гласање изван Босне и Херцеговине путем поште или дипломатско–конзуларног представништава Босне и Херцеговине.

Слика 1. Портал е-Избори

93. До 19. 07. 2022. године, односно до крајњег рока за подношење пријава, порталу **е-Избори** приступило је и налог отворило укупно 90.790 корисника. Од овог броја, унос и достављање докумената завршило је 80.621 бирача и исти су обрађени, те по обради обавијештени у случају недостатака у пријави.

Табела 2. Број поднесених пријава путем апликације е-Избори

Р/бр.	Статус пријаве	Број
1.	Унос података није завршен и није прослијеђена пријава	10.169
2.	Обрађена пријава	80.621
	Укупно	90.790

94. За све бираче који нису завршили унос пријаве и прослиједили исту путем портала е-Избори дана 12. 07. 2022. године достављено је обавјештење имејлом да доврше унос података и слање пријаве најкасније до 19. 07. 2022. године како би иста била обрађена. Након наведеног процеса утврђено је да укупно 10.169 бирача није завршило унос пријаве и прослиједило исту путем портала е-Избори.
95. Од броја 80.621 обрађених пријава, услове за упис у Централни бирачки списак за гласање изван БиХ испунило је 69.872 бирача, док је 10.749 бирача имало недостатак у пријави и нису испунили услове.
96. Током обраде пријава вршене су сљедеће провјере: да ли је приложен важећи и комплетан доказ о идентитету, да ли је приложен важећи и комплетан доказ о тачној адреси боравка изван БиХ, да ли је достављен образац пријаве, да ли

је потписан и да ли је идентичан приложеном потпису на идентификационом документу. Провјере је вршио обрађивач предмета.

97. По окончању обраде пријава, извршена је још једна контролна провјера свих пријава које не задовољавају услове.
98. На основу наведеног, Централна изборна комисија БиХ је дана 04. 08. 2022. године донијела Одлуку о утврђивању и објави броја бирача уписаних у извод из Централног бирачког списка за гласање изван БиХ за Опште изборе 2022. године којом је утврђено да ће се на изводу из Централног бирачког списка за гласање изван БиХ за Опште изборе 2022. године наћи укупно 69.872 бирача.
99. Централна изборна комисија БиХ је дана 04. 08. 2022. године донијела и Одлуку којом се одбија упис у извод из Централног бирачког списка за гласање изван БиХ за Опште изборе 2022. године за 10.749 подносилаца пријава, јер нису испуњени услови прописани чланом 3.15 став (1), (2) и (3) Изборног закона БиХ. Саставни дио напријед наведене одлуке је списак одбијених бирача, која је објављена на интернет страници и сматра се да је објавом достављена подносиоцима пријаве, у смислу евентуалног подношења жалбе.
100. Даље, путем портала е-Избори подношени су и захтјеви за упис у Централни бирачки списак. Овом сегменту процеса путем портала приступило је 7.345 особа. Од овог броја 867 су били дупли уноси, а 4.183 особа није завршило унос односно нису завршили подношење пријаве нити након обавјештења о потреби допуне поднеска. Укупно је обрађено 2.295 захтјева, од чега је услове за упис у Централни бирачки списак испунило 1.309 бирача, а услове није испунило 986 особа.
101. Током обраде пријава вршене су сљедеће провјере: да ли је достављен важећи и комплетан доказ о идентитету, да ли је достављен доказ о држављанству БиХ, да ли је достављен доказ о пребивалишту БиХ/односно, на основу достављених података вршена је провјера Пописа становништва 1991. године и да ли је достављен и потписан образац захтјева пријаве за упис избјеглог лица у Централни бирачки списак (ЗПУ).
102. Даље, током обраде пријава уочено је да се знатан дио захтјева не односи на упис у Централни бирачки списак, односно да је у питању грешка подносиоца приликом уноса личних података, а који је већ уписан у Централни бирачки списак. О истом су подносиоци обавјештени путем имејла.
103. На основу наведеног, Централна изборна комисија БиХ је дана 04. 08. 2022. године донијела Одлуку о упису у Централни бирачки списак и извод из Централног бирачког списка за гласање изван БиХ за Опште изборе 2022. године којом је уписано укупно 1.309 избјеглих особа. Даље, Централна изборна комисија БиХ је дана 04.08.2022. године донијела и Одлуку којом је одбијено укупно 986 подносилаца пријава, јер нису испуњени услови прописани чланом 3.15 став (1), (2) и (3) Изборног закона БиХ. Саставни дио напријед наведене одлуке је списак одбијених подносилаца пријава.

104. По истеку рока за жалбе на непријед наведене одлуке, поступањем по запримљеним жалбама, те накнадном провјером и ажурирањем података са базом података Централног бирачког списка достављеној из ИДДЕЕА-е, Одлуком о закључивању и потврђивању извода из Централног бирачког списка за Опште изборе 2022. године и објављивању броја бирача за сваку изборну јединицу од 25. 08. 2022. године, закључен је Централни бирачки списак који ће се користити за Опште изборе 2022. године са стањем на дан 18. 08. 2018. године у 24:00 сата. Коначан број бирача који су уписани за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ је био 6.702, а 63.264 бирача је уписано за гласање путем поште.

Ефекти увођења портала е-Избори

105. По питању примјене апликације за електронско подношење пријава за упис у извод из Централног бирачког списка у оквиру портала е-Избори која је први пут кориштена за Опште изборе 2022. године, може се констатовати да је иста испунила очекивања у процесу дигитализације изборних активности.

106. Предности наведене апликације су вишеструке, како за процес подношења пријава од стране бирача, тако и за процес обраде истих од стране Централне изборне комисије БиХ. Наведеном апликацијом убрзан је начин обраде пријаве, побољшано је извјештавање и праћење процеса, олакшан је начин комуникације бирач - Централна изборна комисија БиХ, те је претрага и архивирање предмета дигитализовано. Примјеном су уочени и одређени недостаци, односно потреба за штампањем и потписивањем пријавног обрасца те учитавање/пренос (upload) истог поновно након потписивања; потребно је одређено информатичко предзнање за кориштење апликације; провјера потписа у пријавном обрасцу још увијек је овисна о субјективној процјени оператера; апликација није прилагођена за мобилне телефоне. У наредном периоду потребно је наставити активности на доради наведеног софтвера.

107. Путем система Cloud Computing Services – Amazon Web Services (AWS) за аутоматско слање имејла и обавјештавање током процеса пријаве и обраде пријава, односно до 03. 08. 2022. године упућено је 272.348 имејлова.

Инфо-линија за упис у извод из Централног бирачког списка за гласање изван БиХ

108. У процесу пријаве за упис у извод из Централног бирачког списка за гласање изван БиХ успостављене су дежурне инфо-линије у сврху помоћи и пружања неопходних информација бирачима изван БиХ као и у земљи. У периоду од 04. 05 - 04. 08. 2022. године запримљено је укупно 2.552 телефонска позива, одговорено је на 8.508 имејл порука; примљено је 1.525 пријава путем факс апарата, од којих је 104 захтјева за упис у Централни бирачки списак; 164 су већ обрађена путем портала е-Избори, те 28 захтјева достављених након истека рока 19. 07. 2022. године.

1.4.3. Злоупотреба бирачког права

109. У периоду обраде пристиглих пријава путем апликације е-Избори за Опште изборе 2022. године, уочено је да су у неким случајевима као доказ о тачној адреси изван БиХ достављена увјерења која би својим садржајем и појединим елементима на исправи могла упућивати на евентуалну злоупотребу (потпис службеног лица, текст, отисак печата и сл.). Највећи број наведених увјерења се односи на пријаве за гласање изван БиХ за гласање у Републици Србији и Републици Хрватској. Подносиоци наведених пријава су обавијештени путем имејла да њихова пријава не испуњава услове, односно да њихов доказ о боравишту у иностранству није исправан, те им је остављен рок да исправе недостатке у пријави. Пријава о наведеном и документација је достављена надлежном тужилаштву.

1.4.4. Упис бирача у извод из Централног бирачког списка за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ у иностранству

110. На основу члана 1.5 Изборног закона БиХ којим је прописано да држављани БиХ који привремено живе у иностранству имају право гласати лично доласком на одговарајуће бирачко мјесто у БиХ или у дипломатско-конзуларном представништву БиХ у иностранству или поштом, Централна изборна комисија БиХ је на приједлог Министарства иностраних послова БиХ на сједници 04. 05. 2022. године донијела Одлуку о дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине у којима се планира организовање гласања за Опште изборе 2022. године. Бирачи у предвиђеним државама су се приликом пријаве за гласање изван БиХ могли изјаснити о начину гласања, лично на бирачком мјесту за гласање у ДКП БиХ или поштом.

111. Подзаконским актима Централне изборне комисије БиХ је предвиђено одређивање бирачког мјеста за лично гласање у ДКП-у БиХ ако је за гласање на истом пријављено најмање 50 бирача, односно, изузетно, и уколико за то постоје оправдани разлози, Централна изборна комисија БиХ може донијети одлуку о гласању у ДКП-у БиХ и са мањим бројем пријављених бирача, при чему ће се цијенити финансијски аспект и техничке могућности неопходне за одређивање бирачког мјеста у сваком ДКП-у БиХ.

112. По окончању процеса пријаве бирача за гласање изван БиХ, као и након завршене процедуре провјере испуњавања организационо-техничких услова за организовање гласања на бирачком мјесту у ДКП БиХ, Централна изборна комисија БиХ је дана 08. 08. и 25. 08. 2022. године донијела Одлуку о одређивању бирачких мјеста за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине.³⁵ У складу с наведеним, на Општим изборима 2022. године, за држављане Босне и Херцеговине који привремено живе у иностранству и имају бирачко право, организовано је гласање у сљедећим дипломатско - конзуларним представништвима Босне и Херцеговине:

---

³⁵ Акт број 05-1-02-2-1361-1/22 од 08.08.2022. године и 05-1-02-2-1361-3/22 од 25.08.2022. године

Табела 3. Преглед уписаних бирача за гласање изван БиХ у ДКП БиХ

Р.бр.	Назив земље	Назив ДКП БиХ	Укупан број бирача
1.	Савезна Република Њемачка	Амбасада БиХ у Берлину	304
2.		Генерални конзулат БиХ у Штутгарту	327
3.		Генерални конзулат БиХ у Минхену	1011
4.		Генерални конзулат БиХ у Франкфурту	485
5.	Република Аустрија	Амбасада БиХ у Бечу	571
6.		Почасни конзулат у Грацу	298
7.		Почасни конзулат у Салзбургу	43
8.	Сједињене Америчке Државе	Генерални конзулат БиХ у Чикагу	205
9.		Амбасада БиХ у Вашингтону	45
10.	Краљевина Шведска	Амбасада БиХ у Стокхолму	787
11.	Краљевина Белгија	Амбасада БиХ у Бриселу за Белгију и Луксембург	656
12.	Швајцарска конфедерација	Амбасада БиХ у Берну	529
13.	Краљевина Норвешка	Амбасада БиХ у Ослу	350
14.	Краљевина Данска	Амбасада БиХ у Копенхагену	317
15.	Уједињено Краљевство Велике Британије и Сјеверне Ирске	Амбасада БиХ у Лондону за Велику Британију и Ирску	80
16.	Краљевина Низоземска	Амбасада БиХ у Хагу	297
17.	Држава Катар	Амбасада БиХ у Дохи	52
18.	Република Србија	Амбасада БиХ у Београду	101
19.	Република Словенија	Амбасада БиХ у Љубљани	102
20.	Република Хрватска	Амбасада БиХ у Загребу	41
21.	Чешка Република	Амбасада БиХ у Прагу за Чешку и Словачку	101
	УКУПНО		6.702

113. Свим бирачима који су се изјаснили за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ, а исто није проведено, према одредбама Изборног закона БиХ гласачки материјал је благовремено достављен на адресе које су грађани навели у својим пријавама, како би им било омогућено гласање путем поште и да би тиме остварили своје бирачко право.

1.4.5. Ажурирање података Централног бирачког списка за расељена лица

114. У складу са чланом 1.1 став (1) тачка 9. Изборног закона БиХ под расељеним лицима се подразумевају држављани БиХ чији је статус расељеног лица утврдио надлежни орган управе за питања расељених лица у складу са

законом. Држављанин БиХ који има бирачко право и који има статус расељене особе уписује се у Централни бирачки списак за основну изборну јединицу на основу изражене бирачке опције у складу са одредбама члана 20.8 Изборног закона БиХ. Расељена лица која имају бирачко право имала су могућност да се, попуњавањем обрасца ПБО-1 до 19. 07. 2022. године, изјасне да ли желе да гласају лично у општини пребивалишта из 1991. године или у одсуству у општини у којој имају боравиште.

115. Начин одређивања или промјене бирачке опције дефинисан је чланом 3.9 став (4) Изборног закона БиХ, те чланом 4. Правилника о употреби и изради Централног бирачког списка. У складу с наведеним, Министарство за људска права и избјеглице БиХ, на захтјев Централне изборне комисије БиХ, доставља податке о промјенама у евиденцијама расељених лица, укључујући и исправке непотпуних података (словне грешке у имену или презимену, грешке у јединственом матичном броју (ЈМБ) и слично, у електронској форми и испису, квартално у неизборној години, а у изборној години једном мјесечно до рока одређеног у ставу (3) овог члана за промјену бирачке опције расељеног лица.
116. Централна изборна комисија БиХ је упутила захтјев Министарству за људска права и избјеглице БиХ 25. 01. 2022. године, за доставу података о расељеним особама. С обзиром на то да на исти није одговорено, Централна изборна комисија БиХ је 17. 03. 2022. године упутила ургенцију за доставу података. Министарство за људска права и избјеглице БиХ је 04. 04. 2022. године, доставило ЦД са подацима за 91.223 особа, и то: 32.003 особа из Федерације БиХ, 59.155 особа из Републике Српске и 65 особа из Брчко дистрикта БиХ. Анализом достављених података, утврђено је да су подаци за 15.883 особе непотпуни (јединствени матични бројеви особа неисправни, што се огледа у њиховој непотпуности, те чињеници да одређен број ЈМБ садржи само нуле, неки су погрешно унесени, док за одређен број особа ЈМБ није уопште унесен).
117. У вези са наведеним, Централна изборна комисија БиХ је 29. 04. 2022. године упутила захтјев за провјеру и допуну достављених података за 15.883 особе. С обзиром на то да на захтјев није одговорено, Централна изборна комисија БиХ је 06. 07. 2022. године, упутила поновни захтјев за провјеру и допуну података, у којем је поред осталог затражена и провјера претходно достављених података за општину Илијаш у којој је 2020. године било 596 расељених особа, а у 2022. години нису достављени подаци, као и у општини Илиџа у којој је 2020. године број расељених особа био 676, док је у 2022. години наведени број 1.272 особа.
Даље, провјером претходно достављених података утврђено је да за 23 општине/града нису достављени подаци за расељене особе, те је затражена достава податка о расељеним особама за исте или ако у наведеним општинама нема расељених особа, да нас обавијесте о истом.
118. На захтјев је одговорено 12. 07. 2022. године, али је достављен само ЦД са подацима за 65 особа из Брчко дистрикта БиХ који су непотпуни и раније већ достављени. У образложењу је наведено да ће остале податке доставити по добијању података од стране надлежних ентитетских органа.

119. У периоду провођења изборних активности за промјену бирачке опције расељених особа, поред редовне асистенције и пружања техничке помоћи, треба нагласити и сљедеће:

- a) С обзиром на неажуриране податке достављене од стране Министарства за људска права и избјеглице БиХ, били смо приморани да отклањамо недостатке на начин да су подаци за особе које се у Централном бирачком списку воде као редовни бирачи, а приложили су доказ о статусу расељене особе, достављани ИДДЕЕА-и са захтјевом за промјену статуса са “редован бирач” на “расељена особа”, како би њихов захтјев могао да се унесе и обради кроз апликацију за пасивну регистрацију бирача. У складу с наведеним промијењен је статус са “редован бирач” на “расељена особа” за укупно 182 особе у три општине/града (по једна особа у Живиницама и Горажду, те 180 особа у Мостару).
- b) Након уноса и обраде захтјева за промјену бирачке опције, одређени број особа се нашао међу бирачима без одређеног бирачког мјеста, односно бирачима без придруженог бирачког мјеста. С обзиром на то да овакве бираче редовном процедуром додјеле бирача на одговарајуће бирачко мјесто није могуће придружити бирачком мјесту, подаци су усклађени у сарадњи с ИДДЕЕА-ом. Укупно су се 94 особе, којима је промијењена бирачка опција, нашле међу “непридруженим” бирачима. Ради се о техничком проблему који у наредном периоду треба ријешити у сарадњи с ИДДЕЕА-ом.

На захтјев надлежног координатора од 18. 07. 2022. године, подаци о броју примљених, обрађених и необрађених захтјева за промјену бирачке опције расељених особа, достављени су из 140 основних изборних јединица. Из три основне изборне јединице, ни након телефонског позива, није достављена тражена информација, и то: Груде, Рудо и Неум. Увидом у достављене податке, утврђено је да је примљено 292 захтјева за промјену бирачке опције расељених особа, у 36 основних изборних јединица. Обрађено је 290 и необрађено два захтјева - необрађени захтјеви су због грешке у апликацији за Пасивну регистрацију бирача. У општинама/градовима донесене су одлуке о промјени назива насељених мјеста или улица након чега су МУП-ови поништавали старе називе. Тако се у апликацији за пасивну регистрацију бирача у пољима „насељено мјесто“ или „улица“, појединим бирачима појављује порука „нема података“. За те бираче се не може извршити промјена бирачке опције, јер приликом уноса захтјева апликација пријављује грешку и обавјештава да је „погрешна шифра мјеста“.

Уз велико ангажовање запосленика центара за бирачки списак и техничку подршку ИДДЕЕА-е, а уз координацију надлежног координатора за рад са центрима за бирачки списак, ова активност је успјешно проведена.

1.4.6. Ажурирање података о умрлим особама

120. Чланом 2.9 став (1) тачка 4. Изборног закона БиХ прописано је да је Централна изборна комисија БиХ одговорна за тачност, ажурност и укупни интегритет Централног бирачког списка за територију Босне и Херцеговине.

Одговорности и обавезе надлежних органа у вођењу службених евиденција на основу којих се води и ажурира Централни бирачки списак утврђене су чланом 3.5 Изборног закона БиХ. Даље, чланом 3.6 став (2) Изборног закона БиХ прописано је да Централна изборна комисија БиХ у вођењу Централног бирачког списка обавјештава надлежне органе о уоченим недостацима и предузима одговарајуће мјере и радње ради отклањања неправилности и успостављања тачности и ажурности Централног бирачког списка. Од provedбе Локалних избора 2016. године, у складу с наведеним, Централна изборна комисија БиХ континуирано доставља обавјештења надлежним органима, између осталог, свим начелницима и градоначелницима у БиХ, Јавном регистру Брчко дистрикта БиХ, свим матичним уредима и центрима за бирачки списак, путем изборних комисија основних изборних јединица у БиХ, којим их подсећа на обавезу континуираног предузимања мјера из своје надлежности у циљу ажурности евиденција Централног бирачког списка, како би се имена умрлих особа брисала из евиденције Централног бирачког списка.

121. Процедура ажурирања података о умрлим особама и уклањање из евиденције Централног бирачког списка врши се по службеној дужности, пријавом чињенице смрти у матичном уреду и службеном доставом података према надлежним органима. Наведени подаци се редовно ажурирају у стању Централног бирачког списка, а Централна изборна комисија БиХ мјесечно добија пресјек Централног бирачког списка од ИДДЕЕА-е са свим ажурираним подацима.
122. Такође, Централна изборна комисија БиХ је чланом 23. Правилника о употреби и изради извода из Централног бирачког списка прописала да ће Централна изборна комисија БиХ за све бираче за које центар за бирачки списак у сарадњи с надлежним матичним уредом утврди да се њихова имена налазе на закљученом изводу из Централног бирачког списка, а провјерама је утврђено да се ради о умрлој особи, за коју је надлежни матични уред издао извод из Матичне књиге (МК) умрлих, у рубрици за потпис гласача из члана 15. став (1) тачка г) овог Правилника ставити ознаку „*“.
123. У периоду од 2016. године је на основу подсећања и обавјештења Централне изборне комисије БиХ и ангажманом изборних комисија и центара за бирачки списак, у сарадњи с матичним уредима свих општина, извршено означавање умрлих особа у евиденцији Централног бирачког списка (особе које су умрле и за које је матични уред издао извод из Матичне књиге умрлих, али се најчешће због неслагања података у матичном уреду и службеним евиденцијама полицијске управе не могу службено уклонити из евиденције; ове особе означене су у рубрици за потпис бирача на закљученим изводима из Централног бирачког списка ознаком “*”). Од 8.892 особе које су током овог континуираног процеса означене, активностима свих надлежних органа највећи дио особа је уклоњен из евиденције Централног бирачког списка, а на изводима за Опште изборе 2022. је евидентирано 776 особа са овом ознаком. (За Локалне изборе 2020. године број означених особа је био 578).

1.4.7. Редовне активности на вођењу Централног бирачког списка

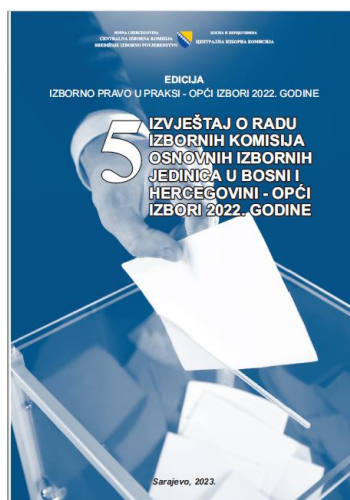
124. У оквиру редовних активности у току 2022. године, вршена је достава пресека Централног бирачког списка од стране Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података БиХ (ИДДЕЕА). Одјел за информационо-комуникационе технологије (ИКТ) вршио је генерисање бирачког списка достављених података као и доставу извјештаја и статистичких података о броју уписаних бирача у Централни бирачки списак.
125. По основу правоснажних судских рјешења о одузимању односно враћању пословне способности, вршено је редовно ажурирање предметних података у релевантној бази података. У 2022. години Централној изборној комисији БиХ су достављена укупно 602 рјешења везана за пословну способност, те су подаци обрађени. Провјером у нашим евиденцијама утврђено је да Основни судови из Републике Српске (Бања Лука, Дервента, Добој, Градишка, Мркоњић Град, Модрича, Прњавор, Соколац, Сребреница, Требиње, Вишеград, Власеница и Зворник) и општински судови из Федерације БиХ (Сарајево, Зеница, Високо, Велика Кладуша, Широки Бријег, Лукавац, Ливно, Коњиц, Кисељак, Какањ и Градачац) не достављају благовремено правоснажна судска рјешења о одузимању/враћању пословне способности. О истом је обавијештен и Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине, након чега су сви судови доставили правоснажна рјешења осим Основног суда у Сарајеву који и поред ургенција, није доставио ниједно правоснажно рјешење од 15 .06. 2016. године што представља проблем у погледу ажурирања Централног бирачког списка.
126. Редовне активности обухватају и евидентирање података на основу рјешења о испису из држављанства БиХ који се редовно достављају од стране Министарства цивилних послова БиХ, Сектор за држављанства, потом издавање Увјерења особама да се налазе уписани у Централни бирачки списак, те усмена и писана кореспонденција са странкама. У 2022. години достављено је укупно 2.605 рјешења о испису и промјенама у рјешењима о држављанству БиХ, те су провјерени подаци о истим у Централном бирачком списку.
127. У складу са надлежношћу о вођењу Централног бирачког списка, а у вези са одредбом члана 1.7 Изборног закона БиХ, Централна изборна комисија БиХ је на основу података достављених од надлежних органа о лицима која се налазе на издржавању казне затвора или су издржали казну затвора због озбиљних повреда хуманитарног права коју је изрекао Суд Босне и Херцеговине, суд Републике Српске или суд Федерације Босне и Херцеговине и суд Брчко дистрикта Босне и Херцеговине или које се нису повиновале наредби да се појаве пред Судом Босне и Херцеговине, судом Републике Српске или судом Федерације Босне и Херцеговине и судом Брчко дистрикта БиХ у извјештајном периоду, донијела укупно 43 одлуке, од тога 18 одлука којим је утврђено да лице неће бити уписано у Централни бирачки списак док се налази на издржавању казне затвора и 25 одлука којим је утврђено да се лице уписује у Централни бирачки списак, а чије име је претходно брисано из списка, у складу са одредбом члана 1.7 Изборног закона БиХ, због истека издржавања казне затвора изречене због повреда хуманитарног права.

128. У оквиру редовних активности издата су укупно три (3) увјерења, по личном захтјеву, о стању уписа у Централни бирачки списак у сврху регулисања социјално-статусних питања.

1.5. Координација рада општинских/градских изборних комисија (ОИК/ ГИК) и центара за бирачки списак

129. Послови координације рада са изборним комисијама односе се на вођење евиденције чланова изборних комисија; учествовање у програмима едукације и обуке чланова изборних комисија; информисање чланова изборних комисија о свим релевантним информацијама и одлукама Централне изборне комисије БиХ; одржавање сталне комуникације са изборним комисијама у својој зони одговорности; учествовање у контроли поступка именовања чланова бирачких одбора и мобилних тимова; давање техничких упутстава особљу које ради у центрима за бирачки списак; послови контроле достављених изборних резултата у Главном центру за бројање; учествовање у контроли израде и дистрибуције извода из Централног бирачког списка; послови праћења примљеног изборног материјала.
130. Редовна активност по питању координације рада изборних комисија представља и вођење евиденције чланова општинских/градских изборних комисија које, у складу са одредбама Поглавља 2 Изборног закона БиХ и Упутством о утврђивању квалификација, броја и именовању чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини, именују скупштине општина/општинска вијећа. Наведена активност укључује праћење рокова трајања мандата чланова општинских/градских изборних комисија, прикупљање документације и припрему материјала за давање сагласности на именовање и разрјешење чланова општинских/градских изборних комисија коју, у складу са чланом 2.12 Изборног закона БиХ, даје Централна изборна комисија БиХ.
131. У вези с наведеним, у 2022. години припремљено је укупно 131 именовање (19 предсједника, 65 чланова, 9 замјенских предсједника и 38 замјенских чланова) за сједнице Централне изборне комисије БиХ и Колегије Централне изборне комисије БиХ и то:
- разрјешење и именовање чланова изборних комисија (извјештаји и приједлози рјешења) у предметима 42 изборне комисије,
  - информације, извјештаји и анализе које се односе на стање попуњености изборних комисија, осигурање финансијских средстава за Опште изборе 2022. године, анализу извјештаја о раду изборних комисија у 2021. години, анализу о начину именовања предсједника и чланова бирачких одбора, као и њихових замјеника, за Опште изборе 2022. године, те о разлозима одустајања истих из чланства бирачких одбора непосредно пред изборни дан, као и начину попуњавању бирачких одбора, одлуку о броју чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини и др.

132. У поступку разрјешења и именовања редовно је праћен истек мандата члановима изборне комисије и упућено десетак ургенција за разрјешење чланова општинских изборних комисија којим је истекао мандат и замјенских чланова и ургенција за именовање недостајућих чланова изборних комисија.
133. Централној изборној комисији БиХ је достављено 16 информација о стању попуњености изборних комисија, са конкретним приједлозима како би се разрјешења и именовања вршила ефикасно, јер је услиједило доношење Одлуке о расписивању и одржавању Општих избора 2022. године.
134. Надаље, вршена су ажурирања података о именованим и разрјешеним члановима изборних комисија путем апликације „Евиденција чланова изборних комисија“, као и контакт података именованих чланова.
135. Припремљен је извјештај о иновању бирачких одбора са посебним освртом на одустајање именованих чланова бирачких одбора као и осталим референтним анализама по питању иновања бирачких одбора, као и годишњи извјештај о раду изборних комисија.
136. У оквиру едиције „Изборно право у пракси – Општи избори 2022. године“ припремљена је и објављена публикација „Извјештај о раду изборних комисија основних изборних јединица у Босни и Херцеговини – Општи избори 2022. године“ која је доступна у електронском формату на веб страници www.izbori.ba³⁶ Публикација садржи информације и потребне статистичке податке о изборима које су доставиле изборне комисије основних изборних јединица у БиХ и односе се на провођење њихових активности утврђених чланом 2.13. Изборног закона БиХ и подзаконским актима које доноси Централна изборна комисија БиХ.

Слика 2. Публикација „Извјештај о раду изборних комисија основних изборних јединица у Босни и Херцеговини – Опћи избори 2022. године“

³⁶ Petrović, V., Laković, M. (2023) „Izvještaj o radu izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2022. godine“. Sarajevo: Centralna izborna komisija BiH. <https://www.izbori.ba/?Lang=3&CategoryId=928&Tag=515>

137. У складу са Одлуком о броју чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини³⁷ и Одлуком број: 05-1-02-2-661-8/21 од 14. 04. 2022. године, све изборне комисије броје укупно 571 члана.
138. На дан 22. 09. 2022. године именован је 571 члан изборних комисија и све изборне комисије су биле попуњене члановима и замјенским члановима од чега је 143 предсједника ОИК/ГИК и 428 чланова ОИК/ГИК. Према полној структури од укупно 571 члана ОИК/ГИК 294 (51,49%) су били мушкарци и 277 (48,51%) жена чиме је испоштован члан 2.14 став (1) Изборног закона БиХ.

Координација рада и кореспонденција са изборним комисијама

139. Послови координације рада са изборним комисијама подразумијевају сталну комуникацију путем телефона и путем имејла са изборним комисијама у циљу давања појашњења о примјени подзаконских аката као и доставе података и информација о свим техничким питањима у току изборног процеса (наредбе Централне изборне комисије БиХ, provedбени акти, оперативни документи као што су Планови за доставу и поврат изборног материјала и друго); заступање извјештаја о раду изборних комисија и других релевантних података важних за текуће активности. Такође, обављала се усмена и писана кореспонденција са представницима политичких субјеката о примјени подзаконских аката којим се регулише технички дио изборног процеса.
140. Извршена је припрема и достава документације изборним комисијама која је неопходна за поступак додјеле позиција политичких субјеката у бирачким одборима (листа политичких субјеката који имају право учешћа у додјели позиција за све потребне комбинације за додјелу). Припремљени су материјали за ручну додјелу бирача бирачком мјесту по захтјеву изборних комисија.

Тестирање апликација

141. Извршено је тестирање ЈИИС апликације „Унос и обрада изборних резултата“ у оквиру поступака „тестни dry run“ и „dry run“ који се одликују као финална припрема ове апликације за кориштење на дан избора од стране изборних комисија и особља Централне изборне комисије БиХ. Такође, вршено је предлагање рјешења за израду/надоградњу апликације Консолидација Централног бирачког списка као и њено касније тестирање и употребу.

Дан избора

142. На дан избора координатори за рад са изборним комисијама су одговарали на бројна питања изборних комисија, политичких субјеката и грађана постављених путем телефона или путем имејла. Такође су били ангажовани као супервизори Централне изборне комисије БиХ у реализацији пројекта надгледања рада изборних комисија, а који је проведен у складу са

---

³⁷ „Службени гласник БиХ“, бр. 17/18, 56/19, 21/20, 1/22, 8/22 и 16/22

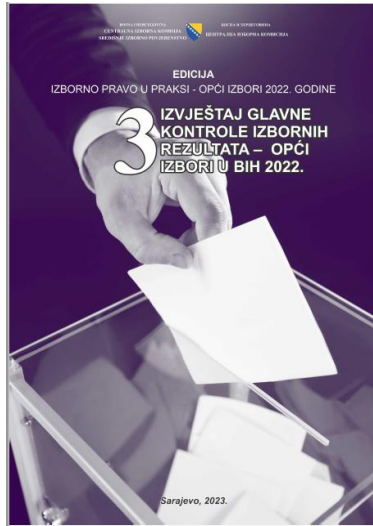
Инструкцијом о примјени члана 2.9 став (1) тачка 1. Изборног закона БиХ којом је уређен поступак координисања и надгледања Општих избора у БиХ, који су одржани 02. 10. 2022. године, од стране супервизора акредитованих и овлашћених од стране Централне изборне комисије БиХ.

Контрола изборних резултата

143. Координатори за рад са изборним комисијама су као контролори за унос и обраду изборних резултата Централне изборне комисије БиХ своје активности започели одржавањем тестних избора (dry run) 26. и 27. 09. 2022. године, приликом чега је обављено финално и свеобухватно тестирање Апликације за унос и обраду изборних резултата, а у чему је учествовало особље и контролори изборних резултата основне изборне јединице у БиХ.
144. Након одржавања Општих избора 2022. године, контролори за унос и обраду изборних резултата Централне изборне комисије БиХ радили су на отклањању валидацијских грешака које су се читавале у уносу резултата гласања у Апликацију за унос и обраду изборних резултата, и исправном утврђивању тестова тачности, а које су пропустили да ријеше односно утврде контролори изборних резултата основне изборне јединице у БиХ. Даље, вршили су унос резултата гласања за изборне комисије које нису имале приступ интернету, а самим тим и Апликацији за унос и обраду изборних резултата. Такође, путем телефона и путем електронске поште, пружали су стручну и техничку подршку контролорима изборних резултата основне изборне јединице у БиХ.
145. Након поновних бројања у Главном центру за бројање контролори за унос и обраду изборних резултата Централне изборне комисије БиХ вршили су корекцију резултата гласања путем Апликације за унос и обраду изборних резултата, у складу са новоутврђеним резултатима као и рјешавање валидацијских грешака које су се том приликом појављивале.
146. Контролори за унос и обраду изборних резултата Централне изборне комисије БиХ своје су активности обављали како у сједишту Централне изборне комисије БиХ, тако и на даљину приступајући Апликацији за унос и обраду изборних резултата, чиме је осигурана потпуна ажурност у обављању потребних активности, а у сарадњи са главним контролором за унос и обраду изборних резултата Централне изборне комисије БиХ.
147. Како би свим заинтересованим особама и широј јавности учинили доступним тачне информације о активностима, Централна изборна комисија БиХ је, у оквиру Едиције “Изборно право у пракси – Општи избори 2022.” припремила публикацију “Извјештај Главне контроле изборних резултата – Општи избори у БиХ 2022.” која је доступна у електронској форми на веб страници www.izbori.ba.³⁸

---

³⁸ Kapor, V., Laković, M., Petrović, V., Vičević, M., Trifković, T. (2023) *Izvjestaj glavne kontrole izbornih rezultata – Opći izbori 2022*. Sarajevo: Centralna izborna komisija BiH. <https://www.izbori.ba/?Lang=3&CategoryId=928&Tag=515>

Слика 3. Публикација “Извјештај главне контроле изборних резултата – Опћи избори у БиХ 2022.”

Координација рада центара за бирачки списак

Анализа стања у центрима за бирачки списак

148. Одредбама члана 3.8 Изборног закона БиХ и Поглавља 3. Правилника о употреби и изради извода из Централног бирачког списка³⁹ прописана је обавеза надлежног општинског органа да успостави Центар за бирачки списак на начин да доноси акт о успостављању Центра за бирачки списак у којем утврђује: његову унутрашњу организацију и систематизацију, начин руковођења, овлаштења, одговорност за рад Центра за бирачки списак и његових запослених и остала питања битна за рад овог Центра.

Централна изборна комисија БиХ је још 2018. године затражила од свих начелника/градоначелника у БиХ да доставе акт о успостављању Центра за бирачки списак. До тренутка писања овог извјештаја, тражени акт није достављен из 43 основне изборне јединице (ОИЈ) у БиХ: Билећа, Босански Петровац, Братунац, Бугојно, Бужим, Челић, Добретићи, Доњи Жабар, Фојница, Гацко, Горњи Вакуф – Ускопље, Бијељина, Добој, Зеница, Груде, Илијаш, Источна Илица, Источни Мостар, Источно Ново Сарајево, Котор Варош, Купрес (РС), Лакташи, Љубушки, Лукавац, Неум, Нови Град, Нови Град Сарајево, Ново Сарајево, Олово, Осмаци, Пелагићево, Сански Мост, Сребреник, Стари Град Сарајево, Столац, Теочак, Томиславград, Трново ФБиХ, Вареш, Велика Кладуша, Витез, Власеница и Живинице.

Актом од 15. 03. 2023. године још једном је затражено од напријед наведених ОИЈ да доставе акт о успостављању Центра.

149. Одредбама члана 3.8. став (5) Изборног закона БиХ и чланом 6 Правилника о употреби и изради извода из Централног бирачког списка прописано је да Центар за бирачки списак треба да буде доступан бирачима и видно означен,

³⁹ “Службени гласник БиХ”, број 27/22

те опремљен, поред осталог, и једним рачунаром који ће се користити за потребе центра, телефонском линијом са директним излазом, интернет конекцијом и апликацијом за вођење Централног бирачког списка.

Према расположивим информацијама по питању простора, у 122 ОИЈ Центар за бирачки списак има адекватан простор, док у 22 ОИЈ Центар нема адекватан простор (Крупа на Уни, Доњи Жабар, Дрвар, Језеро, Теслић, Осмаци, Травник, Олово, Ливно, Витез, Фојница, Нови Град Сарајево, Невесиње, Фоча (ФБиХ), Ново Горажде, Љубушки, Читлук, Столац, Љубиње, Равно и Мостар).

По питању опреме, у 107 ОИЈ Центар за бирачки списак располаже адекватном опремом, док у 36 ОИЈ Центар нема адекватну опрему или је иста застарјела (Бихаћ, Босанска Крупа, Крупа на Уни, Доњи Жабар, Босански Петровац, Станари, Угљевик, Дрвар, Рибник, Котор Варош, Босанско Грахово, Травник, Шековићи, Ливно, Купрес, Купрес (РС), Горњи Вакуф – Ускопље, Нови Травник, Витез, Бусовача, Фојница, Крешево, Нови Град Сарајево, Фоча (ФБиХ), Ново Горажде, Чајниче, Рудо, Љубушки, Столац, Берковићи, Билећа, Равно, Требиње, Усора, Мостар и Брчко дистрикт БиХ).

150. Одредбама члана 3.8. став (2) Изборног закона БиХ прописано је да надлежни општински орган обучава особље Центра за бирачки списак, у сарадњи са ОИК/ГИК.
151. Према подацима из марта 2023. године, у 143 ОИЈ у БиХ је ангажовано 212 особа за рад у Центру за бирачки списак, од чега је у 82 ОИЈ радно мјесто Центра систематизовано (ангажовано 118 лица) и 61 ОИЈ посао Центра за бирачки списак обављају лица ангажована рјешењем, уговором, одлуком, волонтерски, на одређено вријеме и сл. (ангажовано 94 лица - Босанска Крупа, Бужим, Крупа на Уни, Нови Град, Козарска Дубица, Оцак, Вукосавље, Домањевац – Шамац, Модрича, Градачац, Пелагићево, Петровац, Челинац, Добој, Петрово, Дрвар, Источни Дрвар, Мркоњић Град, Језеро, Завидовићи, Калесија, Гламоч, Травник, Шековићи, Власеница, Братунац, Сребреница, Ливно, Купрес, Купрес (РС), Бугојно, Горњи Вакуф – Ускопље, Витез, Бусовача, Илијаш, Хан Пијесак, Томиславград, Јабланица, Коњиц, Нови Град Сарајево, Источни Стари Град, Пале, Вишеград, Посушје, Груде, Широки Бријег, Источни Мостар, Гацко, Фоча (ФБиХ), Рудо, Читлук, Чапљина, Неум, Столац, Берковићи, Љубиње, Билећа, Равно, Усора, Костајница и Мостар.

У неким случајевима послове Центра за бирачки списак обављају чланови ОИК, нпр. у ОИЈ Купрес РС и Равно.

152. Један од изазова је што врло често долази до промјене запосленика Центра за бирачки списак, о чему Централна изборна комисија БиХ не буде обавијештена све док не почну изборне активности или се запосленици Центра за бирачки списак позову на обуку.
153. Централна изборна комисија БиХ је актом од 15. 03. 2023. године, затражила од ОИК/ГИК да изврше контролу рада Центра за бирачки списак и о томе обавијесте Централну изборну комисију БиХ до 22. 03. 2023. године, на достављеном обрасцу.

154. Наведена одредба Изборног закона БиХ о обукама особља Центра за бирачки списак, у великом броју случајева, се не проводи на терену.

Обуку Централне изборне комисије БиХ организује и проводи надлежни координатор и истом је обухваћен практични рад на апликацијама које се користе у раду Центра. На наведену обуку нови запосленици долазе потпуно неприпремљени у смислу познавања прописа, процедура и сл.

У циљу што квалитетније обуке 2022. године, координаторица за рад са центрима за бирачки списак је припремила кратки водич за полазнике обуке, који је одобрен од стране Централне изборне комисије БиХ. Свим полазницима обуке, водич је достављен уз позив за обуку и уручен у тврдој копији на самој обуци.

Обуку у организацији Централне изборне комисија БиХ није прошло 20 запосленика Центра за бирачки списак из 17 ОИЈ, и то: Бијељина, Станари, Грачаница, Сребреник, Тузла, Јајце, Језеро, Осмаци, Вареш, Шековићи, Ливно, Купрес, Бугојно, Фојница, Хан Пијесак, Источни Стари Град и Мостар.

Активности са Центрима за бирачки списак у 2022. години

155. У току 2022. године послови координације центара за бирачки списак односили су се на праћење рада и ажурирање података везаних за центре (евиденција о достављеним седмичним извјештајима, евиденција запосленика, стање у Центрима, итд.). вршена је стална комуникација путем телефона и путем имејла са центрима (провјера веза, достављање спискова непридружених особа, достава података и информација, итд.).
156. Надаље, вршена је анализа, праћење и пружање техничке помоћи упосленицима Центра приликом извршавања прописаних надлежности, односно рада на апликацијама:
- Пружање техничке помоћи запосленицима Центра за бирачки списак приликом провјере додјела у апликацији за **Пасивну регистрацију бирача**, придруживање непридружених бирача одговарајућем бирачком мјесту, потребној процедури за пријаву/одјаву корисника апликација, могућности промјене лозинке за имејл, начин провјере и евиденције умрлих лица и поступање запосленика Центра за бирачки списак, анализа бирачких мјеста, достава на терен упутстава за поступање по питању прекобројних бирачких мјеста и непридружених бирача, помоћ приликом уређивања бирачких мјеста у Апликацији за Пасивну регистрацију бирача (поништење раније додјеле, отварање нових бирачких мјеста, придруживање улица и кућних бројева на одговарајуће бирачка мјеста, анализа кућних бројева у циљу равномјерене додјеле бирача бирачком мјесту), итд.;
  - Приликом процеса одређивања бирачких мјеста вршена је анализа бирачких мјеста (нелогичне додјеле, прекобројна бирачка мјеста, анализа кућних бројева на прекобројним бирачким мјестима, итд.). О извршеној

анализи обавијештени су запосленици Центра и чланови надлежне изборне комисије, пружана је техничка помоћ приликом равномјерне додјеле бирачких мјеста, отварања нових бирачких мјеста итд. По окончању ових активности вршено је прикупљање података о локацијама бирачких мјеста.

157. **Ажурирање података:** вршена је одјава/пријава запосленика Центра за бирачки списак - у извјештајном периоду пријављено је 63, а одјављено 64 корисника апликације за Пасивну регистрацију бирача у Основној изборној јединици (ОИЈ) у БиХ; промјена лозинке за приступ ОИК-мејлу у једној основној изборној јединици.
158. У извјештајном периоду примљено 2.814 седмичних извјештаја центара за бирачки списак из ОИЈ у БиХ; размијењено око 10.000 имејлова и 1.200 телефонских разговора.

Састанци са општинским/градским изборним комисијама (ОИК/ГИК)

159. Дана 08. 03. 2022. године др Суад Арнаутовић, тадашњи члан Централне изборне комисије БиХ, боравио је у радној посјети Изборној комисији Брчко дистрикта БиХ. Теме разговора су биле приједлози и сугестије за измјене и допуне подзаконских прописа из надлежности Централне изборне комисије БиХ за Опште изборе 2022. године имајући у виду да бирачи Брчко дистрикта БиХ на општим изборима своје бирачко право остварују сходно ентитетском држављанству. Разговарано је и о јавном огласу за попуну кандидата за резервне листе за попуну бирачких одбора као и о организацији пилот пројекта подржаног од Делегације Европске уније у БиХ, а који се односи на идентификацију и аутентификацију бирача кориштењем биометријских података и биометријског читача отиска прста. Током састанка у Брчко дистрикту БиХ разматране су и могућности брзог трансфера изборних резултата са бирачког мјеста до Централне изборне комисије БиХ.

Радна посјета Изборној комисији Брчко Дистрикта БиХ

160. Чланови Централне изборне комисије БиХ др Ирена Хаџиабдић, Вања Бјелица-Прутина и Јован Калаба су дана 10. 08. 2022. године у Бањој Луци одржали радни састанак са члановима Градске изборне комисије Бања Лука и представницима Градске управе Града Бања Лука. Повод састанка у Бања Луци је било благовремено рјешавање евентуалних проблема у раду Градске

изборне комисије Бања Лука и потребна подршка од органа власти Града Бања Лука.

Радни састанак са члановима ГИК Бања Лука и представницима Градске управе Града Бања Лука

1.6. Овјера политичких субјеката за учешће на Општим изборима 2022. године

161. У складу са Поглављем 4. Овјера и кандидовање за изборе, и члана 2.9 Изборног закона БиХ Централна изборна комисија БиХ овјерава политичке субјекте за учешће на свим нивоима непосредних избора у Босни и Херцеговини, те потврђује и овјерава кандидатске листе.

1.6.1. Овјера политичких субјеката и кандидатских листи

162. У складу са чланом 2.9 и Поглављем 4. Изборног закона БиХ - Овјера и кандидирање за изборе, Централна изборна комисија БиХ овјерава политичке субјекте за учешће на свим нивоима непосредних избора у Босни и Херцеговини, те потврђује и овјерава кандидатске листе.

163. На основу наведеног законског оквира процес овјере политичких субјеката и кандидатских листи одвијао се у три (3) међусобно условљене временске активности:

1.6.1.1. Овјера пријава политичких странака и независних кандидата

164. Обрасце за пријаву за учешће на Општим изборима 2022. године преузеле су укупно 92 политичке странке и 27 независних кандидата.

165. У складу с одредбама Поглавља 4. Изборног закона БиХ, Правилника о пријави и условима за овјеру политичких субјеката за учешће на Општим изборима 2022. године и члана 2. став (1) тачка 2. Упутства о роковима и редослиједу изборних активности за Опште изборе 2022. године који ће се

одржати у недјељу 2. октобра 2022. године, рок за подношење пријава политичких странака и независних кандидата за учешће на изборима истекао је 20. 05. 2022. године у 16.00 сати.

166. Централној изборној комисији БиХ поднесена је укупно 91 пријава политичких странака⁴⁰ и 18 пријава независних кандидата⁴¹ за учешће на Општим изборима 2022. године.

Табела 4. Преглед пријављених, овјерених и одбијених политичких странака и независних кандидата за Опште изборе 2022. године

Р/Б	Политички субјекти	Пријављено	Овјерено	Одбијено	Одбијени политички субјекти
1.	Политичке странке	91	90	1	Босанска народна странка Б.Н.С.-В.Н.Д. - Политичка странка није поступила по обавјештењу и одлуци Централне изборне комисије БиХ, односно, није доставила довољан број валидних потписа подршке и нови назив који ће користити у изборне сврхе
2.	Независни кандидати	18	17	1	Махир Жишко – није достављен довољан број потписа подршке утврђен у члану 4.4 став (5) Изборног закона БиХ.

⁴⁰ Предмет провјере поднесених пријава политичких странака: Да ли је политичка странка регистрована код надлежног органа у складу са чланом 4.3 Изборног закона БиХ; Да ли је потписана изјава предсједника политичке странке да ће се политичка странка у својим активностима придржавати Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини и Устава Босне и Херцеговине у складу са чланом 1.6 1.13. Изборног закона БиХ; Да ли су приложени потписи подршке бирача у складу са чланом 4.4 Изборног закона БиХ; Да ли је достављен Финансијски извјештај који обухвата период три (3) мјесеца прије подношења пријаве у складу са чланом 15.1 Изборног закона БиХ; Да ли је достављен доказ о уплаћеном новчаном износу таксе за овјеру у складу са чланом 4. став (1) Правилника о пријави и условима за овјеру политичких субјеката за учешће на Општим изборима 2022. године; Да ли је достављена овјерена изјава да нема неизмирених обавеза по основу правоснажних и извршних одлука о изреченим новчаним казнама које је изрекла Централна изборна комисија БиХ, осим у случају да се плаћање казне врши у ратама, у складу са Одлуком Централне изборне комисије БиХ и да ли је достављен број рачуна за финансирање изборне кампање.

⁴¹ Предмет провјере поднесених пријава независних кандидата: Да ли су приложени потписи подршке бирача у складу са чланом 4.4 Изборног закона БиХ; Изјава прописана чланом 1.6 и 1.13 Изборног закона БиХ; Доказ о уплаћеном новчаном износу таксе за овјеру у складу с чланом 4.16 Изборног закона БиХ; Финансијски извјештај који обухвата период од три (3) мјесеца прије подношења пријаве, у складу с чланом 15.1 Изборног закона БиХ; Кандидатска листа и овјерена изјава о прихватању кандидатуре (члан 4.19 став (4) Изборног закона БиХ). Овјерена изјава да нема неизмирених обавеза по основу правоснажних и извршних одлука о изреченим новчаним казнама које је изрекла Централна изборна комисија БиХ, осим у случају да се плаћање казне врши у ратама, у складу са Одлуком Централне изборне комисије БиХ и Број рачуна за финансирање изборне кампање.

1.6.1.2. Овјера пријава коалиција и листи независних кандидата

167. У складу с чланом 4.12 Изборног закона БиХ, до истека утврђеног рока за подношење пријаве за овјеру коалиција, поднесено је укупно 38 пријава за овјеру коалиција. Пријава за овјеру листи независних кандидата није било. Овјерено је свих 38 коалиција за учешће на Општим изборима 2022. године, након што је поступајући по обавјештењу Централне изборне комисије БиХ 6 коалиција отклонило недостатке и неправилности у пријавама.⁴²

1.6.1.3. Овјера и потврђивање кандидатских листи и кандидата за учешће на изборима

168. У складу с одредбама члана 4.21 Изборног закона БиХ и члана 2. став (2) Упутства о роковима и редослиједу изборних активности, рок за подношење кандидатских листи политичких странака и коалиција истекао је 04.07.2022. године. До истека утврђеног рока, Централној изборној комисији БиХ укупно 110 политичких субјеката поднијело је кандидатске листе за учешће на Општим изборима 2022. године и то укупно 828 кандидатских листи са укупно 7.291 кандидатом.

169. Од укупно 78 кандидатских листи које су имале недостатке или неправилности, 71 кандидатска листа у потпуности је испунила услове за овјеру након отклањања недостатака и неправилности на листама, једна (1) кандидатска листа дјелимично је испунила услове за овјеру, а 6 кандидатских листи није испунило услове за овјеру.⁴³

170. Од укупног броја поднесених кандидатских листи и кандидата политичких странака и коалиција, Централна изборна комисија БиХ за Опште изборе 2022. године овјерила је укупно 822 кандидатске листе са укупно 7.258 кандидата, како слиједи:

---

⁴²Предмет провјере пријава за овјеру коалиција: да ли су све политичке странке чланице коалиције овјерене за органе власти за које је коалиција поднијела пријаву за овјеру; да ли је назив коалиције идентичан називу неке од овјерених политичких странака или је толико сличан да може збунити бираче или га довести у заблуду; да ли је предсједник сваке политичке странке потписао образац сагласности за чланство у коалицији и да ли је поднесен акт о одређивању овлаштеног представника коалиције потписан од стране предсједника свих политичких странака чланица коалиције и да ли су достављени подаци о сједишту коалиције.

⁴³Предмет провјере кандидатских листи и кандидата: да ли је број кандидата на кандидатској листи у складу са чланом 4.19 став (2) Изборног закона БиХ; да ли је кандидатска листа сачињена у складу са чланом 4.19 став (3) Изборног закона БиХ, који се односи на заступљеност полова; да ли је кандидат уписан у Централни бирачки списак као бирач у општини унутар изборне јединице за одређени ниво власти, најкасније до дана расписивања избора; да ли се име неког од кандидата налази на двије кандидатске листе или да ли се име некога од независних кандидата појављује и на кандидатској листи политичке странке или коалиције; да ли су поднесене овјерене изјаве о прихватању кандидатуре од свих предложених кандидата и изјаве кандидата да немају сметњи за кандидовање прописане чланом 1.6, 1.7, 1.7а, 1.8 и 1.10 став (1) тачка 5. Изборног закона БиХ.

Табела 5.Преглед кандидата према полу

Орган власти	Мушкарци	Мушкарци %	Жене	Жене %	Укупно
Предсједништво Босне и Херцеговине	8	80.00%	2	20.00%	10
Представнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине	455	60.50%	297	39.49%	752
Предсједник и потпредсједници Републике Српске	29	93.54%	2	6.45%	31
Народна скупштина Републике Српске	817	57.17%	612	42.82%	1.429
Представнички дом Парламента Федерације Босне и Херцеговине	697	56.66%	533	43.33%	1.230
Скупштине кантона у Федерацији Босне и Херцеговине	2.194	57.64%	1.612	42.35%	3.806
Укупно:	4.200	57.86%	3.058	42.13%	7.258

1.6.2. Кандидатске листе за додјелу компензационих мандата

171. У складу са одредбама члана 4.24 став (1) Изборног закона БиХ и Упутства о роковима и редослиједу изборних активности за Опште изборе 2022. године, до истека предвиђеног рока, 48 овјерених политичких странака/коалиција - поднијеле су Централној изборној комисији БиХ 73 кандидатске листе за додјелу компензационих мандата за Опште изборе 2022. године са укупно 880 кандидата.
172. У поступку провјера поднесених кандидатских листи утврђено је да 69 кандидатских листи испуњава услове за овјеру, док 4 кандидатске листе не испуњавају услове за овјеру због нарушене полне структуре, односно распореда кандидата мање заступљеног пола на кандидатским листама.⁴⁴
173. Централна изборна комисија БиХ је у складу са чланом 2.9 став (1) тачка б. Изборног закона БиХ, овјерила наведене 4 кандидатске листе политичких субјеката до броја до којег су испуњени услови за овјеру, а остатак кандидатске листе одбила због нарушене полне структуре, јер нису испуњени услови из члана 4.24. став (2) Изборног закона БиХ.

⁴⁴Предмет провјере кандидатских листи и кандидата: да ли су на кандидатској листи имена кандидата који се већ налазе на овјереним редовним кандидатским листама које је поднијела политичка странка или коалиција за једну или више вишечланих изборних јединица, у складу са чланом 4.24 став (2) Изборног закона БиХ; да ли су на кандидатској листи заступљена имена припадника оба пола, у складу са чланом 4.24 став (2) Изборног закона БиХ; да ли су кандидатске листе политичких странака потписали предсједници политичких странака, односно овлаштена лица коалиције.

174. Преглед кандидатских листи и броја кандидата за додјелу компензационих мандата за Опште изборе 2022. године по органима власти је дат у наредној табели.

Табела 6. Преглед кандидатских листи и броја кандидата за компензационе мандате према органима власти

Орган власти	Број поднесених кандидатских листи	Број кандидата на листама
Представнички дом Парламента Федерације Босне и Херцеговине	21	242
Народна скупштина Републике Српске	22	414
Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ из Федерације БиХ	19	137
Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ из Републике Српске	11	87

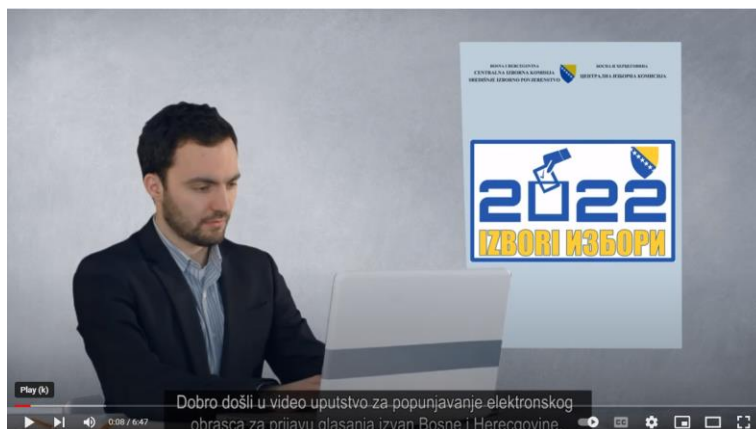
1.7. Информисање бирача, едукативна и мотивациона кампања

175. Због правовремене информираности бирача и свих актера у изборном процесу, интернет-страница Централне изборне комисије БиХ је континуирано и правовремено ажурирана. Све информације значајне за изборни процес, одлуке, саопштења, статистике, подзаконски акти и нормативи, едукативно-информативни материјал на тај начин били су на располагању јавности.
176. Централна изборна комисија БиХ је на својој интернет-страници www.izbori.ba креирала засебну страницу намијењену Општим изборима 2022. године у БиХ. На главном изборнику на веб-страници Централне изборне комисије БиХ је постављен линк Општи избори 2022. који кориснику олакшава проналажење свих информација релевантних за Опште изборе 2022. године. Релевантне информације су такође објављиване и на званичном Твитер налогу (@IZBORI_BA), Инстаграм налогу (izbori_ba) и Фејзбук страници.
177. Изборним законом БиХ прописано је да Централна изборна комисија БиХ објављује у службеним гласилима и средствима јавног информисања у БиХ и изван ње информације за бираче, те остале информације неопходне за провођење овог закона.
178. У складу са својом законском обавезом, Централна изборна комисија БиХ континуирано објављује информације од важности за бираче, те информише јавност о свом раду и настојању за унапређење рада институције и изборне праксе у БиХ. Активности везане за информативну кампању Централне изборне комисије БиХ особито су интензивирани у изборној години и могу се

подијелити на три сегмента: а) информативна кампања; б) едукативна кампања и ц) мотивациона кампања.

1.7.1. Информативна и едукативна кампања

179. Информативна и едукативна кампања односе се на информисање бирача о упису бирача у Централни бирачки списак, а намијењена је прије свега бирачима који имају статус расељене особе и бирачима који живе изван БиХ. Централна изборна комисија БиХ је за Опште изборе 2022. године израдила ТВ-Телоп који се емитовао на свим јавним и приватним ТВ медијима. Бирачи су позвани да се пријаве до 19. 07. 2022. године, односно до крајњег рока за пријаву бирача који гласају изван БиХ или су расељене особе уколико желе да промијене своју бирачку опцију.
180. Даље, у циљу олакшања кориштења апликације за пријаву бирача изван БиХ е-Избори, Централна изборна комисија БиХ је израдила Видео упутство за приступање и пријаву у апликацији е-Избори, које је достављено свим Јавним ТВ емитерима на објаву, а доступно је и на веб-страници Централне изборне комисије БиХ, као и снимак онлајн едукације за бираче изван БиХ. Такође, одржани су Zoom састанци са удружењима грађана који живе изван БиХ, те запосленицима ДКП-а БиХ.

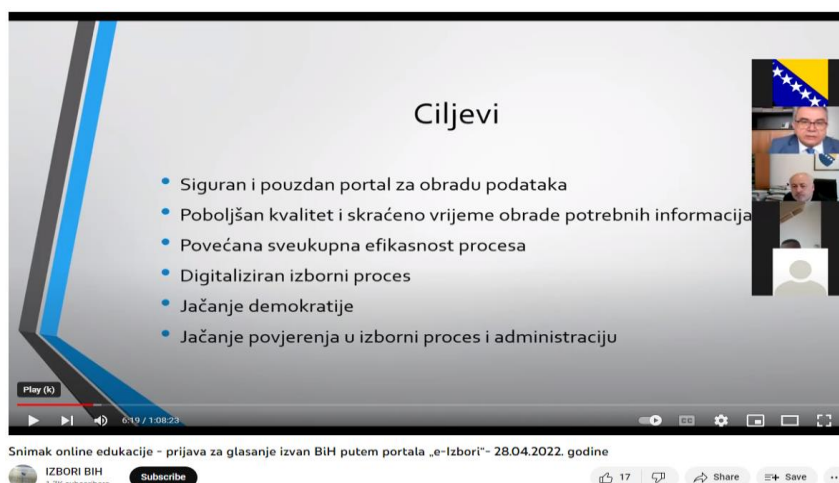

Слика 4. Видео упутство за попуњавање електронског обрасца за пријаву за гласање изван БиХ

181. Дана 28. 04. 2022. године Централна изборна комисија БиХ је путем Zoom платформе одржала едукацију о начину електронског подношења пријава бирача за гласање изван Босне и Херцеговине путем портала „**е-Избори**“. Забиљежено је 216 појединачних пријава за праћење едукације. Централна изборна комисија БиХ је путем обавјештења позвала удружења грађана Босне и Херцеговине у иностранству, особље дипломатско-конзуларних представништава БиХ у иностранству, политичке странке и појединце, медије и све друге заинтересоване учеснике изборног процеса, који желе да се упознају са начином подношења пријаве за гласање бирача изван БиХ путем портала „**е-Избори**“ да се пријаве за едукацију. Електронски начин

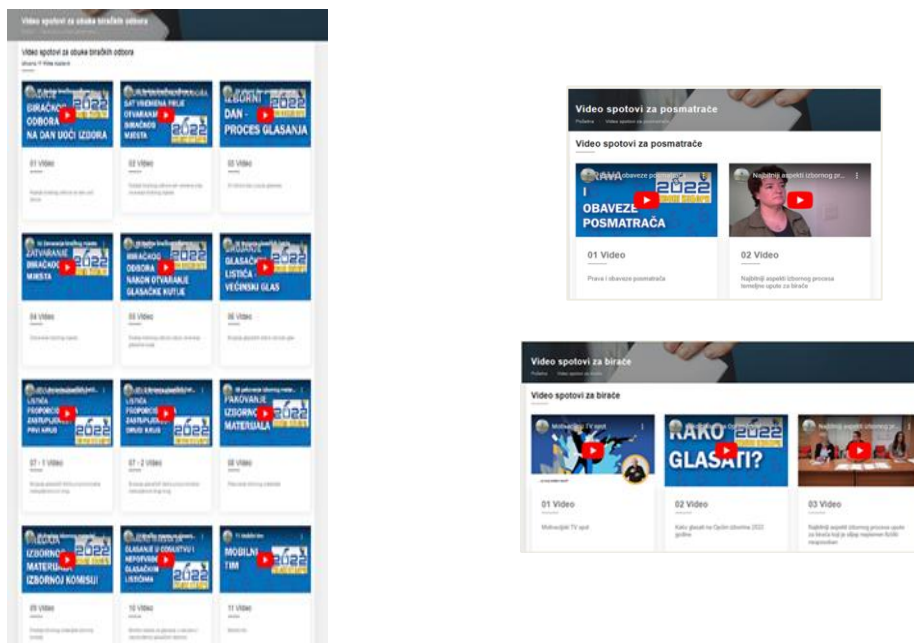
пријављивања бирача за гласање ван БиХ је био у примјени од дана расписивања Општих избора 2022. године.

Слика 5. Зоот едукација о начину електронског подношења пријава бирача за гласање изван БиХ путем портала „е-Избори“

Едукативна кампања “Како гласати”

182. Едукативна кампања „Како гласати“ је почела 10. 09. 2022. године и проводила се у форми ТВ спотова и радио цинглова, који се емитују на свим јавним и већини приватних медија. Такође, ова кампања проводи се путем објаве принтаних огласа и промотивних летака у дневним новинама са детаљним упутама како исправно попунити гласачки листић; штампају се и плакати за објаву на бирачким мјестима „Како гласати” и „Злоупотреба бирачког права”. Циљ је упознати бираче са органима власти за које се проводе избори у Босни и Херцеговини, те о исправном начину попуњавања гласачких листића.
183. Све кампање Централне изборне комисије БиХ реализују се и кроз електронске (ТВ и радио) медије, те принтане медије. Битно је нагласити да је законом утврђена обавеза за јавне електронске медије, да су дужни бесплатно и у потпуности објављивати саопштења и информације Централне изборне комисије БиХ како би бирачи били информисани о свим аспектима изборног процеса. Сви материјали (ТВ спотови, радио цинглови, постери) припремају се на језицима који су у службеној употреби у БиХ. Такође, у свим видео спотовима су засебно снимљене и уграђене идентичне информације, разумљиве особама са оштећеним слухом. ТВ спотови се емитују путем Youtube канала, Инстаграма, Твитера, као и на интернет страници Централне изборне комисије БиХ.
184. Даље, ЦИК БиХ је у сарадњи са Мисијом ОЕБС-а у БиХ и Савјетом Европе припремила видео материјале: обуке за рад бирачких одбора (11 видео материјала, користи се за обуку чланова бирачких одбора); посматрачи на бирачком мјесту (видео материјал намијењен посматрачима, као подсјетник на њихова права и обавезе у току посматрања изборног процеса); најбитнији аспекти изборног процеса - упутства за бирача који је слијеп, неписмен, физички неспособан; мотивирајуће ТВ спотове за младе, жене, особе старије животне доби и особе са инвалидитетом.

Слика 6. Видео материјали за обуку

185. Кампања коју Централна изборна комисија БиХ проводи прије свега је усмјерена на осигуравање свих потребних информације за бираче и подсећања на рокове за извршење појединих активности, а како би остварили своје бирачко право.

Едукативна кампања – бирачи изван БиХ

186. Централна изборна комисија БиХ у сарадњи с Министарством вањских послова БиХ успоставила је радну групу за организационо – техничке припреме за реализацију изборног процеса у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ. Наведена радна група је своје активности проводила у смислу едукације бирача као и едукације бирачких одбора.

187. На основу Одлуке о реализацији едукације и информисању бирача изван Босне и Херцеговине Централна изборна комисија БиХ организовала је и провела едукацију и информисање бирача изван БиХ за Опште изборе 2022. године у државама у којим се налази значајан број држављана БиХ, односно избјеглица и особа које привремено бораве изван БиХ.

188. У јуну и јулу 2022. године шест тимова је посјетило дипломатско-конзуларна представништва БиХ у Европи: Амбасаде БиХ у Љубљани, Берну, Прагу, Берлину, Стразбуру, Ослу, Стокхолму, Копенхагену, Лондону, Бечу, Београду, Загребу, Љубљани, Генерални конзулат БиХ у Штутгарту, Франкфурту, Минхену, Грацу, Милану, Малмеу и Цириху, Почасни конзулат БиХ у Грацу.

189. Централна изборна комисија БиХ је, у складу са Изборним законом БиХ, ове посјете организовала у сарадњи са Министарством иностраних послова БиХ.

Осим едукације бирача изван БиХ, циљ наведених активности је био и провјера услова за отварање бирачких мјеста у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине, поготово имајући у виду чињеницу да се за ове изборе повећао интерес за гласање у ДКП-има.

190. Током посјета делегације Централне изборне комисије БиХ бирачи изван БиХ упознати су са роком и процедурама за регистрацију бирача из иностранства, за гласање поштом или у ДКП-има БиХ. По окончању процеса пријаве бирача за гласање изван БиХ, као и након завршене процедуре провјере испуњавања организационо - техничких услова за организовање гласања на бирачком мјесту у ДКП БиХ, Централна изборна комисија БиХ је дана 08. 08. 2022. године донијела Одлуку о одређивању бирачких мјеста за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине⁴⁵, а 25. 08. 2022. године Одлуку о измјени Одлуке о одређивању бирачких мјеста за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине.⁴⁶ У складу с наведеним, на Општим изборима 2022. године, за држављане Босне и Херцеговине који привремено живе у иностранству и имају бирачко право, организовано је гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ за које су се стекли прописани услови.

Табела 7. Преглед одржаних обука у иностранству

Држава	ДКП БиХ / Град
Словенија	Амбасада БиХ у Љубљани
Швајцарска	Амбасада БиХ у Берну; Цирих
Чешка	Амбасада БиХ у Прагу
Њемачка	Амбасада БиХ у Берлину; Генерални конзулати БиХ у Штутгарту, Франкфурту и Минхену
Француска	Амбасада БиХ у Стразбуру
Норвешка	Амбасада БиХ у Ослу
Шведска	Амбасада БиХ у Стокхолму; Малмеу
Данска	Амбасада БиХ у Копенхагену
Велика Британија	Амбасада БиХ у Лондону; Бирмингему
Србија	Амбасада БиХ у Београду
Хрватска	Амбасада БиХ у Загребу
Словенија	Амбасада БиХ у Љубљани
Аустрија	Амбасада БиХ у Бечу; Почасни конзулат БиХ у Грацу
Италија	Генерални конзулат БиХ у Милану

⁴⁵ „Службени гласник БиХ“, број 55/22

⁴⁶ „Службени гласник БиХ“, број 59/22

Посјета делегације ЦИК БиХ амбасадама и ДКП БиХ у иностранству

Едукација чланова бирачких одбора за гласање у ДКМ–има БиХ

191. Након што је Централна изборна комисија БиХ донијела Одлуку о одређивању бирачких мјеста за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине у складу с Правилником о утврђивању квалификација и поступку именовања чланова бирачких одбора ⁴⁷ (у даљњем тексту: Правилник), Министарство иностраних послова БиХ доставило је Централној изборној комисији БиХ приједлог за чланове бирачких одбора и њихове замјенике у ДКП-има БиХ, водећи рачуна да предложени кандидати испуњавају прописане услове.
192. Даље, у складу с чланом 19. Правилника, Централна изборна комисија БиХ организовала је обуку предсједника и чланова бирачких одбора у ДКП-има БиХ, као и њихових замјеника, о начину гласања и бројању ковеата с гласачким листићима. Обука чланова бирачких одбора у ДКП-има БиХ проведена је у периоду од 22. 09. 2022. године до 27. 09. 2022. године.
193. Након проведене обуке Централна изборна комисија БиХ је извршила провјеру знања и успјешним предсједницима и члановима бирачких одбора и њиховим замјеницима у ДКП-има БиХ додијелила сертификате (162 члана/замјеника члана бирачког одбора из 21 ДКП-а БиХ). Даље, у складу са чланом 27. Правилника о провођењу избора у БиХ, Централна изборна комисија БиХ је извршила примопредају осјетљивог изборног материјала Министарству иностраних послова БиХ дана 16. 09. 2022. године у 10:00 сати за даљу дистрибуцију према ДКП-има БиХ, као и дио неосјетљивог материјала.

1.8. Сигурносни аспекти Општих избора 2022. године

194. Дана 14. 04. 2022. године, Централна изборна комисија БиХ је у склопу припремних активности за провођење Општих избора у БиХ одржала састанак с представницима Министарства безбједности БиХ, Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ, Државне агенције за истраге и заштиту, Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ, Министарства унутрашњих послова

⁴⁷ Акт број 05-1-02-2-619-1/22 од 04. 05. 2022. године

БиХ, Федералног министарства унутрашњих послова БиХ и Полиције Брчко дистрикта БиХ на коме су представници упознати с датумом провођења избора, те је договорено да, у складу са својим надлежностима, Министарство безбједности БиХ формира Радну групу за сигурност Општинских избора у БиХ 2022. године. Такође је договорено да агенције за провођење закона у Босни и Херцеговини обаве послове осигурања: сједишта Централне изборне комисије БиХ у периоду од 04. 05 - 31. 12. 2022. године, складишта Централне изборне комисије БиХ у периоду од јула до 31. 12. 2022. године, Главног центра за бројање у периоду 01. 09 - 30. 11. 2022. године, дистрибуције изборног материјала, и објеката у основним изборним јединицама (општинама, градовима) гдје ће се налазити бирачка мјеста и у којима ће се чувати бирачки материјал.

195. У складу са чланом 2.1 став (3) Изборног закона БиХ, који прописује да су “сви органи власти на свим нивоима и званичници у Босни и Херцеговини и дипломатско-конзуларним представништвима БиХ обавезни да помажу органима надлежним за провођење избора”, Одлуком министра Министарства безбједности БиХ од 24. 05. 2022. године именована је Радна група за праћење реализације задатака из надлежности институција и полицијских агенција у Босни и Херцеговини везаних за провођење Општинских избора у БиХ 2022. године⁴⁸ (у даљем тексту Радна група). Радна група сачињена је од представника Централне изборне комисије БиХ, Министарства безбједности БиХ, Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ (ДКПТ БиХ), Државне агенције за истраге и заштиту (СИПА), Граничне полиције БиХ, Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ, Министарства унутрашњих послова Републике Српске, Федералног министарства унутрашњих послова и Полиције Брчко дистрикта БиХ. Одлуком министра Министарства безбједности БиХ од 16. 06. 2022. године Радна група за праћење реализације задатака из надлежности институција и полицијских агенција у Босни и Херцеговини везаних за провођење Општинских избора у БиХ 2022. године је допуњена још једним чланом, представником Министарства унутрашњих послова Кантона Сарајево.⁴⁹
196. На састанцима радне групе су били присутни и представници ЕУФОР снага Еуропске уније у Босни и Херцеговини.
197. Радна група за праћење реализације задатака у провођењу Општинских избора у БиХ 2022. године је била задужена да прати и анализира стање сигурности на подручју БиХ, сугерише неопходне смјернице за поступање агенција за провођење закона у БиХ, предузима благовремене послове координације путем агенција за провођење закона, те остварује континуирану сурадњу са штабовима акције за сигурност Општинских избора у БиХ успостављених од стране ентитетских/кантоналних министарстава унутрашњих послова и Полиције Брчко дистрикта БиХ, а у циљу постизања максималног степена сигурносних услова за неометано одржавање изборног процеса у БиХ 2022. године.

⁴⁸ Одлука број: 12-01-04-7-2558-13/22 од 24.05.2022. године

⁴⁹ Одлука број: 12-01-04-7-2558-19/22 од 16.06.2022. године

198. Даље, у складу са чланом 2.1 став (3) Изборног закона БиХ, а на иницијативу Централне изборне комисије БиХ и Радне групе за праћење реализације задатака у провођењу Општинских избора у БиХ 2022. године, Дирекција за координацију полицијских тијела Министарства безбједности БиХ је дана 10. 08. 2022. године донијела Одлуку о формирању оперативног штаба акције „Општи избори 2022“ (у даљњем тексту Оперативни штаб акције)⁵⁰.
199. Оперативни штаб акције је био задужен за осигурање реализације свих задатака и законитост извршавања свих послова који се односе на сигурност цјелокупног изборног циклуса, што је између осталог подразумијевало координацију активности осигурања комплетног изборног процеса, прикупљања и анализе информација које указују на угрожавање сигурности изборног процеса, осигурање транспорта осјетљивог гласачког материјала, координацију активности свих полицијских агенција на осигурању комплетног изборног процеса до проглашења коначних резултата Општинских избора у БиХ 2022. године, осигурања сједишта Централне изборне комисије БиХ, физичко осигурање објеката и особа, осигурање складишта и Главног центра за бројање, предузимање свих потребних радњи на одржавању јавног реда и мира и других послова за којима се укаже потреба. Даном 25. 08. 2022. године је усвојен Оквирни план осигурања изборног процеса за Опште изборе 2022. године.
200. Даном 17. 06. 2022. године Централна изборна комисија БиХ је информисала Дирекцију за координацију полицијских тијела БиХ о четири поруке пријетњи како је зграда минирана, са молбом утврђивања начина организације неометаног рада ове институције у будуће. Лажне дојаве су достављене Централној изборној комисији БиХ путем имејла са непознате адресе, а имале су за циљ онемогућавање и отежавање реализације утврђених изборних активности, односно угрожавање припрема изборног процеса у цјелини. Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ је предузела мјере из своје надлежности како би Централна изборна комисија БиХ могла неометано наставити са својим радом. Полицијски службеници Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ су од 04. 05. 2022. до 31. 12. 2022. године осигуравали зграду Централне изборне комисије БиХ.
201. Даље, извршен је хакерски напад и на Информационо-документациони центар (ИНДОЦ) који је развијен у оквиру УНДП пројекта „Жене на изборима у БиХ“ који се финансирао из средстава шведске СИДА-е због чега је ова веб-страница недоступна.
202. Даном 21. 09. 2022. године руководилац Оперативног штаба акције је путем имејла информисао Централну изборну комисију БиХ како министарства

---

⁵⁰Оперативни штаб акције „Општи избори 2022.“ су чинили представници Централне изборне комисије БиХ, Дирекције за координацију полицијских тијела; Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ; Граничне полиције БиХ; Државне агенције за истраге и заштиту; Федералне управе полиције; Полиције Брчко дистрикта БиХ и кантоналних министарстава унутрашњих послова. Министарство унутрашњих послова Републике Српске није именовало представника у Оперативном штабу акције „Општи избори 2022“. Сву сарадњу остварило је преко представника Министарства унутрашњих послова Републике Српске у Радној групи за праћење реализације задатака из надлежности институција и полицијских тијела у Босни и Херцеговини у провођењу Општинских избора 2022. године.

унутрашњих послова Тузланског кантона, Средњобосанског кантона, Зеничко-добојског кантона и Западнохерцеговачког кантона не могу реализовати осигурање гласачких листића на бирачким мјестима ноћ прије избора због мањка броја полицијских службеника. У циљу очувања интегритета изборног процеса, Централна изборна комисија БиХ је тражила да се омогући једнообразно поступање на свим бирачким мјестима у Босни и Херцеговини, те да се осигура бирачки материјал у ноћи прије отварања бирачких мјеста, односно да се осигура заштита изборног права провођењем низа сигурносних мјера.⁵¹

203. На дан одржавања избора 02. 10. 2022. године до 24,00 сата Оперативни штаб акције је од стране полицијских тијела у Босни и Херцеговини запримио укупно 61 пријаву о инцидентима који се могу довести у везу с нарушавањем гласања на бирачким мјестима, и то: 31 у Федерацији БиХ, 25 у Републици Српској и 5 у Брчко дистрикту БиХ.
204. Од укупно 61 пријављеног инцидента, 16 је квалификовано као нарушавање јавног реда и мира, 7 као казнена дјела која се доводе у везу с нарушавањем изборног процеса, а 38 су остали инциденти који још увијек нису правно квалификовани. Иако је број пријављених инцидентата за 52% мањи у односу на број инцидентата регистрованих за Локалне изборе 2020. године⁵², у 2022. години су политички представници покушали указати на неправилност провођења изборног процеса.
205. Напади на предсједника и чланове Централне изборне комисије БиХ су започели у јавном простору одмах након провођења Општих избора 2022. у Босни и Херцеговини, односно након доношења Наредбе Главном центру за бројање да изврши отварање врећа са гласачким листићима, изврши поновно контролно бројање гласачких листића, обједини и утврди резултате избора са свих 2.239 редовних бирачких мјеста у Републици Српској укључујући и бирачка мјеста у Брчко дистрикту БиХ са опцијом гласања за Републику Српску, за ниво предсједника и потпредсједнике Републике Српске од 10. 10. 2022. године и Наредбе о исправци Наредбе од 10. 10. 2022. године (од 11. 10. 2022. године). Поменути напади на Централну изборну комисију БиХ су се односили на јавне пријетње предсједнику и члановима Централне изборне комисије БиХ, који су све вријеме као службена лица поступали по службеној дужности и у оквиру надлежности прописаних Изборним законом БиХ, а у циљу застрашивања ради спрјечавања службеног лица за обављање службене дужности.
206. Даље, поводом наведене наредбе Главном центру за бројање, чланица Централне изборне комисије БиХ је била изложена вербалном нападу на конференцији за медије одржаној 10. 10. 2022. године од стране тадашњег члана Предсједништва БиХ и кандидата за Предсједника Републике Српске. У вези с тим Централна изборна комисија БиХ се дана, 11. 10. 2022. године обратила Дирекцији за координацију полицијских тијела БиХ и Тужилаштву Босне и Херцеговине за процјену угрожености чланице, евентуалне казнене

---

⁵¹ Члан 16. став (4) Правилника о провођењу избора

⁵²Извјештај о провођењу Локалних избора 2020. године, Централна изборна комисија БиХ, стр. 54.

одговорности, односно на евентуално поступање из њихове надлежности. Такође је упућен захтјев за разматрање и евентуално поступање ка Комисији за остваривање равноправности полова Парламентарне скупштине БиХ и Агенцији за равноправност полова БиХ. Чланица Централне изборне комисије БиХ је дана 12. 10. 2022. године добила 24-сатну полицијску заштиту, односно полицијску пратњу.

207. Даље дана 13. 10. 2022. године Централна изборна комисија БиХ је запримила путем имејла отворено писмо градоначеника Добоја упућено предсједнику Централне изборне комисије БиХ, а насловљено свим медијима у Босни и Херцеговини. У том писму су отворено изнесене неистине и пријетње, односно застрашивања предсједника за обављање послова по службеној дужности, а у циљу онемогућавања законитог рада предсједника и Централне изборне комисије БиХ као институције. С тим у вези Централна изборна комисија БиХ се дана 13. 10. 2022. године обратила Дирекцији за координацију полицијских тијела БиХ ради извршења сигурносних процјена угрожености предсједника, као и осталих чланова, угрожености рада ове институције као и Главног центра за бројање, са приједлогом мјера за поступање. Централна изборна комисија БиХ никада није добила резултате сигурносне процјене, као ни приједлоге мјера за поступање. Захтјев за мјеродавно поступање, односно пријава против горе именованог је истог дана достављена и Тужитељству БиХ као и Државној агенцији за истраге и заштиту.
208. Даље, Централна изборна комисија БиХ је на 73. сједници одржаној 27. 10. 2022. године усвојила извјештаје Главног центра за бројање и контролора за транспорт, руковање и складиштење гласачких листића и осталог изборног материјала, а у вези са поступањем по Наредби Централне изборне комисије БиХ од 10. 10. 2022. године која се односила на поновно контролно бројање гласачких листића са свих редовних бирачких мјеста за ниво предсједник и потпредсједници Републике Српске. Истог дана, Централна изборна комисија БиХ је донијела Допунску Одлуку о утврђивању и објављивању резултата Општих избора у Босни и Херцеговини 2022. године⁵³ којом су утврђени резултати избора за предсједника и потпредсједнике Републике Српске. Према утврђеним резултатима за предсједника Републике Српске је изабран Милорад Додик, а за потпредсједнике Тамил Дураковић и Давор Прањић, што је изазвало бројне нападе на предсједника и чланове Централне изборне комисије БиХ. С тим у вези, дана 31. 10. 2022. године упућен је захтјев према Дирекцији за координацију полицијских тијела БиХ за предузимање активности за израду сигурносне процјене и евентуалне угрожености предсједника и чланова Централне изборне комисије БиХ. Централна изборна комисија БиХ никада није добило повратну информацију.
209. Усвајањем извјештаја Главног центра за бројање и контролора за транспорт, руковање и складиштење гласачких листића и осталог изборног материјала (по горе наведеној Наредби од 10. 10. 2022. године), те усвајањем Допунске Одлуке о утврђивању и објављивању резултата Општих избора у Босни и Херцеговини 2022. године чиме су утврђени резултати избора за предсједника и потпредсједнике Републике Српске, започели су још већи напади у јавном

---

⁵³ Одлука број 05-1-07-1-2317-22/22 од 27. 10. 2022. године

простору на предсједника и чланове Централне изборне комисије БиХ, као и саму институцију од стране медија на територији цијеле Босне и Херцеговине. Динамична јавна комуникација довела је до подизања тензија у друштву у цјелини, те подупирања непријатељског расположења према предсједнику и члановима Централне изборне комисије БиХ, чиме се додатно стварао негативан и непријатељски амбијент. С тим у вези имајући у виду непредвидљивост медијског утицаја на цјелокупну ситуацију у друштву, те будући развој ситуације, Централна изборна комисија БиХ је дана 01. 11. 2022. године тражила од Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ израду сигурносне процјене и степена угрожености предсједника и чланова Централне изборне комисије БиХ, са приједлогом мјера за поступање. Централна изборна комисија БиХ никада није добила повратни одговор.

Табела 8. Преглед пријављених догађаја/инцидента

	Укупан број пријављених инцидента/догађаја	Нарушавање јавног реда и мира	Кривично дјело	Остали инциденти/ догађаји
Федерација Босне и Херцеговине	31	11	3	17
Република Српска	25	5	4	16
Брчко дистрикт БиХ	5	/	/	5
УКУПНО	61	16	7	38

210. У Завршном извјештају ОЕБС/ОДХИР посматрачке мисије наводи се да је “Дан избора протекао углавном мирно уз неколико инцидента који су нарушавали процес гласања на бирачким мјестима и око њих.”⁵⁴
211. Упркос бројним искушењима и притисцима, може се закључити да је Централна изборна комисија БиХ успјешно провела Опште изборе 2022. године, те у законском року потврдила и објавила коначне изборне резултате.

1.9. Рад Главног центра за бројање

212. Централна изборна комисија БиХ на 36. сједници одржаној 28. 07. 2022. године донијела је Одлуку о успостави Главног центра за бројање и именовању директора и замјеника директора Главног центра за бројање за проведбу Општих избора у Босни и Херцеговини 2022. године⁵⁵
213. Чланом 3. наведене Одлуке утврђени су послови Главног центра за бројање:

⁵⁴ Завршни извјештај Изборне посматрачке мисије ОДИХР, Општи избори, 2. октобар 2022. године. 2. фебруар 2023 стр. 26

⁵⁵ Акт број 05-1-07-1-1291-1/22

- a) Пријем и контрола бирачког материјала бирача који гласају путем поште, са бирачких мјеста за гласање у одсуству, непотврђених-ковертираних гласачких листића, мобилног тима и посебног мобилног тима,
  - b) верификација права гласа бирача из тачке а) овог члана,
  - c) бројање и унос гласова из тачке а) овог члана
  - d) поновно бројање по одлуци Централне изборне комисије БиХ и
  - e) други послови утврђени подзаконским актима Централне изборне комисије БиХ.
214. Правилником о организацији рада и утврђивања резултата гласања у Главном центру за бројање за Опште изборе 2022. године (у даљем тексту: Правилник о раду ГЦБ), утврђене су надлежности Главног центра, за бројање. Чланом 3. наведеног Правилника прописано је да Главни центар за бројање врши пријем, припрему, верификацију и пребројавање сљедећих категорија гласачких пакета: бројање гласачких листића и утврђивање резултата гласања непотврђених-ковертираних гласачких листића, гласачких листића за гласање у одсуству, гласачких листића за гласање путем мобилног тима, гласачких листића за гласање поштом, гласачких листића за гласање у дипломатско-конзуларном представништву БиХ и гласачких листића за гласање путем посебног мобилног тима, поновно бројање по налогу Централне изборне комисије БиХ и поступање по одлукама/закључцима Централне изборне комисије БиХ.
215. Организација рада Главног центра за бројање одвијала се у три (3) смјене током свих дана у седмици у периоду од 30. 09. 2022. године, као дан почетка рада Главног центра за бројање до 16. 11. 2022. године, до када је Главни центар за бројање био смјештен у просторијама спортског центра Зетра. Након тога, управа Главног центра за бројање је своје активности наставила у сједишту Централне изборне комисије БиХ у циљу реализације завршних административних послова. Главни центар за бројање је своје активности завршио дана 30. 11. 2022. године.
216. У току цијелог периода у коме је вршена достава изборног материјала посебна опрема за контрадиверзиону заштиту и особље Федералног Министарства унутрашњих послова (ФМУП) задужено за рад на овој опреми били су постављени на улазу у Центар за бројање и вршили су сталну контролу кретања запослених, посјетилаца и цјелокупног материјала и опреме, који излази и улази у Центар за бројање.
217. Дизајнирано је и кориштено више различитих врста контролних образаца за праћење кретања гласачког материјала и контролу квалитета процеса верификације и бројања путем којих су се могли добити и подаци о извршиоцима, датуму и времену реализације одређених активности, чиме су створени предуслови да се све техничке грешке благовремено уоче и отклоне.
218. Уз наведене обрасце кориштен је и посебан рачунарски програм који је омогућавао праћење рада Главног центра за бројање и који је укључивао све важније параметре и податке који су битни за поједине фазе рада. Осим тога, припремљена су упутства и инструкције за рад који су служили истовремено и као материјал за обуку запосленог особља и као информативни садржај који

је презентован свим посјетиоцима, представницима медија и посматрачима политичких субјеката који су пратили процес бројања гласова и рад Центра за бројање.

Пријем и контрола изборног материјала

219. Процес пријема и поступања са изборним материјалом у Главном центру за бројање одвијао се у складу са чланом 7, 8 и 9 Правилника о раду ГЦБ, односно, изборни материјал се налазио у осигураној просторији до тренутка почетка обраде.
220. У периоду од 30. 09 - 22. 10. 2022. године, у Главни центар за бројање примљено је 61.633 гласачка пакета.

Табела 9. Преглед примљених гласачких пакета у Главном центру за бројање

Р/Б	Категорија гласачких пакета	Број врећа/пакета	Број гласачких пакета
1.	Непотврђени-ковертирани гласачки пакети	143	1.181
2.	Гласачки пакети за гласање у одсуству	116	2.163
3.	Гласачки пакети за гласање путем мобилног тима	352	12.336
4.	Гласачки пакети за гласање поштом	137	41.576
5.	Гласачки пакети за гласање у дипломатско-конзуларном представништву БиХ	21	4.377
	УКУПНО		61.633

221. Поред примљеног материјала за бројање од стране складишта ЦИК БиХ преузет је и евидентиран изборни материјала са бирачких мјеста који се односи на: Изводе из Централног бирачког списка, Записнике о раду бирачких одбора (ЗАРБО) и Помоћни обрасци.

Верификација и обрада изборног материјала

222. Поступајући у складу са одредбама Поглавља III - Процедуре и начин бројања гласова у Главном центру за бројање, Одјељак А. Пријем, припрема и верификација материјала Правилника о раду ГЦБ, Главни центар за бројање у поступак испуњавања услова бирачких пакета, а према процедури у члану 10, 11, и 12 Правилника о раду ГЦБ вршио је провјере испуњавања услова пристиглих бирачких пакета за упућивање у наредну фазу рада у Главном центру за бројање.

Табела 10. Преглед верификације и обраде изборног материјала у Главном центру за бројање

Р/Б	Врста	Верификовано	Одбијено у верификацији	Напомена
1.	ДКП	4.377	0	
2.	Мобилни тим	12.336	0	
3.	Непотврђени	761	420	Нису бирачи из категорије непотврђених
4.	Одсуство	2.163	0	
5.	Пошта	41.338	238	Гласали непотврђеним гласачким листићима
	УКУПНО	60.975	658	

223. Сви гласачки пакети који су били у фази Припреме за верификацију према налогу Управе ГЦБ, дана 20. 10. 2022. године поново су прегледани како би се евентуалне грешке у обради отклониле.

224. Након извршених радњи у Главном центру за бројање, утврђено је да следећи број бирачких пакета не испуњава услове за упућивање у наредну фазу:

Табела 11 . Преглед пошиљки путем поште које не испуњавају услове

Р/Б	Разлог због којег није бројано ⁵⁶	Број пошиљки
1.	Није достављен доказ о идентитету	965
2.	Неважећи доказ о идентитету	282
3.	Недостаје инструкцијско писмо	249
4.	Без потписа на инструкцијском писму	114
5.	Без отиска штембиља поште или маркице	386
6.	Само сигурносна коверта	1.977
7.	Без сигурносне коверте	88
8.	Пошта из Босне и Херцеговине	211
9.	Гласачки материјал ван сигурносне коверте	62
10.	Празни папири у коверти	25
11.	Неодговарајући доказ о идентитету	3
12.	Различит потпис	4
13.	Више комплета	169
14.	Закашњела пошта	27
	УКУПНО	4.562
	НЕУРУЧЕНА ПОШТА	3.656
	Укупно прије верификације и неуручена	8.218

⁵⁶У складу са чланом 30. Правилника о организацији рада и утврђивању резултата гласања у Главном центру за бројање за Опште изборе 2022. године, Главни центар за бројање је дана 22. 10. доставио Извјештај о наведеном, Централној изборној комисији БиХ о активностима ГЦБ за утврђивању резултата о разлозима због чега одређени листићи нису бројани, на даље поступање.

Бројање гласачких листића и унос гласова

225. Главни центар за бројање, поступајући у складу са одредбама Правилника о раду ГЦБ, током рада пребројао је према категорији гласача укупно 60.978 гласачких пакета.⁵⁷

Табела 12. Преглед верификованих комплекта/комбинација гласачких листића упућених на бројање у Главном центру за бројање

Комбинација	Пошта Пребројано	Одсуство Пребројано	Мобилни Пребројано	Непотврђени Пребројано	ДКП Пребројано	Укупно Пребројано
K01	5151	21	356	52	577	6157
K02	583	0	179	26	12	800
K03	701	1	274	8	88	1072
K04	1683	7	621	1	240	2552
K05	2051	5	367	11	253	2687
K06	1846	17	530	13	330	2736
K07	510	7	340	1	77	935
K08	268	8	206	2	25	509
K09	4021	40	1234	63	207	5565
K10	2283	80	955	17	251	3586
K11	172	1	295	1	12	481
K12	2282	4	812	8	383	3489
K13	2168	9	709	21	493	3400
K14	1796	25	415	56	62	2354
K15	3346	9	340	33	284	4012
K16	1208	2	317	12	127	1666
K17	2519	24	1239	41	211	4034
K18	1513	11	566	23	87	2200
K19	1123	17	265	27	83	1515
K20	1895	26	502	26	108	2557
K21	2722	1412	377	228	313	5052
K22	187	40	571	14	35	847
K23	766	397	821	72	55	2111
K24	547	0	45	5	64	661
	41.341	2.163	12.336	761	4.377	60.978

Поновна бројања по наредби Централне изборне комисије БиХ

226. До утврђивања резултата избора Главни центар за бројање је на основу седам (7) наредби, Централне изборне комисије БиХ извршио контролно бројање и правилно утврђивање резултата избора на 2.458 бирачких мјеста (укључујући 2.239 БМ – ниво 600), а након утврђивања резултата избора, на основу шест

⁵⁷Гласачки пакет у правилу садржи четири (4) гласачка листића осим комбинације K24 из Брчко дистрика БиХ за ФБиХ која садржи три (3) гласачка листића.

(6) наредби вршено је поновно бројање на 150 бирачких мјеста (укључујући и отварање свих врећа за 23 бирачка мјеста у циљу проналаска Извода из ЦБС) што укупно чини 2.608 пребројаних бирачких мјеста за одређене нивое.⁵⁸

Табела 13. Број бирачких мјеста на којима су вршена поновна бројања према нивоима власти

Р/Б	Ниво	Број бирачких мјеста
1.	Предсједништво БиХ	25
2.	Парламентарна скупштина БиХ	67
3.	Парламент ФБиХ	67
4.	Народна скупштина РС	30
5.	Предсједник/потпредсједници РС	2.239
6.	Скупштине кантона	157
7.	Отварање свих врећа	23
	УКУПНО	2.608

Поновно контролно бројање за ниво 600 - Предсједник и потпредсједници Републике Српске

227. На основу Наредбе Централне изборне комисије БиХ број: 05-1-07-11-2195-1/22 од 10. 10. 2022. године, Главни центар за бројање је извршио поновно, контролно бројање гласачких листића са редовних бирачких мјеста за Ниво 600 – Предсједник и потпредсједници РС.
228. Активности контролног броја су обухватиле: Контролно бројање гласачких листића са редовних бирачких мјеста; Контролно бројање неискориштених листића са редовних бирачких мјеста и Утврђивање структуре неважећих гласачких листића са редовних бирачких мјеста.
229. На основу Наредбе број: 05-1-07-11-2195/22 од 10. 10. 2022. године поновно контролно бројање је вршено само за **редовна бирачка мјеста** стога подаци у наредној табели не укључују гласачке листиће бирача који су гласали у одсутности, лично, путем мобилних тимова, потврђених и бирача који су гласали изван Босне и Херцеговине.

⁵⁸ Наредба број: 05-1-07-11-2195-1/22 од 10. 10. 2022 - 2.239 БМ (Предсједник и потпредсједници РС-сва бирачка мјеста и Исправка наредбе 11. 10. 2022. године); Наредба број: 05-1-07-11-2195-3/22 од 11. 10. 2022 - 45 бирачких мјеста; Наредба: 05-1-07-11-2195-4/22 од 13. 10. 2022. године - 6 бирачких мјеста; Наредба број: 05-1-07-11-2195-6/22 од 17. 10. 2022 - 123 бирачка мјеста; Наредба број: 05-1-07-11-2195-8/22 од 19. 10. 2022 - 15 бирачких мјеста; Наредба број: 05-1-07-11-2195-10/22 од 20. 10. 2022 - 22 бирачка мјеста; Наредба број: 05-1-07-11-2195-11/22 од 22. 10. 2022 – 8 бирачких мјеста; Наредба број: 05-1-07-11-2195-14/22 од 25. 10. 2022 - 8 бирачких мјеста; Наредба број: 05-1-07-11-2195-17/22 од 26. 10. 2022 - 65 бирачких мјеста; Наредба број: 05-1-07-11-2195-18/22 од 26. 10. 2022 - 27 бирачких мјеста; Наредба број: 05-1-07-11-2195-19/22 од 26. 10. 2022. једно бирачко мјесто; Наредба број: 05-1-07-11-2195-25/22 од 27. 10. 2022 - 23 бирачка мјеста - отварање свих врећа; Наредба број: 05-1-07-11-2195-28/22 од 28. 10. 2022 - 26 бирачких мјеста;

Табела 14. Преглед контролног бројања гласачких листића са редовних бирачких мјеста у Главном центру за бројање – ниво 600

Шифра	Назив ОИЈ	Број бирача на редовним бирачким мјестима	Важећи гласачки листићи	Укупно неважећи гласачки листићи	Неважећи празни гласачки листићи	Неважећи гл. листићи по другим критеријима
006	КРУПА НА УНИ	1688	684	76	53	23
007	НОВИ ГРАД	25498	12091	832	440	392
008	КОЗАРСКА ДУБИЦА	22690	10377	646	438	208
009	ПРИЈЕДОР	82297	33034	2092	726	1366
010	ГРАДИШКА	53921	24146	1573	993	580
011	ЛАКТАШИ	32807	19111	1030	612	418
012	СРБАЦ	17403	9679	476	337	139
013	ПРЊАВОР	39207	15267	1043	627	416
014	ДЕРВЕНТА	32214	11780	966	618	348
016	БРОД	17933	6278	434	234	200
018	ВУКОСАВЉЕ	4281	1450	145	97	48
021	ШАМАЦ	15693	6517	522	335	187
023	ДОЊИ ЖАБАР	1725	931	62	45	17
024	МОДРИЧА	27096	11574	873	531	342
026	ПЕЛАГИЋЕВО	4432	1804	99	48	51
028	БРЧКО ДИСТРИКТ БИХ (ОПЦИЈА РС)	29317	13853	1048	687	361
029	БИЈЕЉИНА	108603	53126	3066	1580	1486
031	ПЕТРОВАЦ	1178	598	42	37	5
033	ОШТРА ЛУКА	4189	1395	130	92	38
034	БАЊА ЛУКА	189075	105458	4863	2462	2401
035	ЧЕЛИНАЦ	15418	8731	506	336	170
038	ДОБОЈ	61983	32369	2350	1243	1107
040	СТАНАРИ	7641	3591	357	145	212
045	ПЕТРОВО	6343	2890	341	226	115
054	ЛОПАРЕ	11583	6164	343	213	130
056	УГЉЕВИК	13890	8551	373	153	220
058	ИСТОЧНИ ДРВАР	193	118	13	10	3
061	РИБНИК	6068	3115	308	211	97
064	МРКОЊИЋ ГРАД	17236	8548	739	539	200
066	ЛЕЗЕРО	1082	524	53	40	13
068	КНЕЖЕВО	9038	5063	337	207	130
070	КОТОР ВАРОШ	20854	9081	706	361	345
074	ТЕСЛИЋ	43037	17578	1406	775	631
081	ОСМАЦИ	3628	1580	143	93	50
083	ЗВОРНИК	51866	28273	1589	597	992
088	ШИПОВО	10453	5398	372	273	99
101	ШЕКОВИЋИ	7002	4002	306	205	101
103	ВЛАСЕНИЦА	9265	5090	302	169	133
104	БРАТУНАЦ	17155	8609	578	305	273
105	СРЕБРЕНИЦА	11576	4818	421	187	234
108	КУПРЕС (РС)	315	155	21	17	4
121	СОКОЛАЦ	10332	6849	351	181	170
123	ХАН ПИЈЕСАК	3123	1974	94	46	48
132	ИСТОЧНА ИЛИЦА	13302	9063	427	225	202
138	ИСТОЧНИ СТАРИ ГРАД	1070	758	58	2	56
140	ИСТОЧНО НОВО САРАЈЕВО	11144	7127	428	240	188
142	ТРНОВО	1162	819	24	12	12
144	ПАЛЕ	19716	11901	868	528	340
146	РОГАТИЦА	8753	5676	271	156	115
147	ВИШЕГРАД	10152	5571	324	191	133
158	ИСТОЧНИ МОСТАР	150	99	2	0	2
161	НЕВЕСИЊЕ	11289	6609	351	213	138
163	КАЛИНОВИК	1661	1210	38	27	11
164	ГАЦКО	8026	5491	147	93	54
166	ФОЧА	16441	9312	497	274	223
168	НОВО ГОРАЖДЕ	1595	798	65	42	23
169	ЧАЈНИЧЕ	3858	2150	168	128	40
170	РУДО	7711	3073	289	155	134
177	БЕРКОВИЋИ	1619	1036	44	31	13
179	ЉУБИЊЕ	3127	1866	114	75	39
180	БИЛЕЋА	9922	6291	378	267	111

Шифра	Назив ОИЈ	Број бирача на редовним бирачким мјестима	Важећи гласачки листићи	Укупно неважећи гласачки листићи	Неважећи празни гласачки листићи	Неважећи гл. листићи по другим критеријима
182	ТРЕБИЊЕ	30189	17276	942	634	308
184	КОСТАЈНИЦА	4863	2196	194	116	78
185	МИЛИЋИ	7990	4252	366	243	123
УКУПНО		1.224.068	614.798	38.022	21.176	16.846

Контролно бројање неискориштених листића - ниво 600

230. До утврђивања резултата избора Главни центар за бројање обрадио је 2.175 врећа са неискориштеним материјалом за ниво 600, те је у врећама пребројано неискориштених гласачких листића:

Табела 15. Преглед структуре неискориштених гласачких листића

Шифра	Назив ОИЈ	Број неискориштених листића
006	КРУПА НА УНИ	939
007	НОВИ ГРАД	12271
008	КОЗАРСКА ДУБИЦА	11604
009	ПРИЈЕДОР	47893
010	ГРАДИШКА	28585
011	ЛАКТАШИ	12798
012	СРБАЦ	7374
013	ПРЊАВОР	23143
014	ДЕРВЕНТА	17241
016	БРОД	8733
018	ВУКОСАВЉЕ	2366
021	ШАМАЦ	8977
023	ДОЊИ ЖАБАР	770
024	МОДРИЧА	14873
026	ПЕЛАГИЋЕВО	2664
029	БИЈЕЉИНА	53812
031	ПЕТРОВАЦ	550
033	ОШТРА ЛУКА	2606
034	БАЊА ЛУКА	74716
035	ЧЕЛИНАЦ	6211
038	ДОБОЈ	27614
040	СТАНАРИ	3456
045	ПЕТРОВО	2941
054	ЛОПАРЕ	5440
056	УГЉЕВИК	4643
058	ИСТОЧНИ ДРВАР	79
061	РИБНИК	2744
064	МРКОЊИЋ ГРАД	8115
066	ЈЕЗЕРО	523
068	КНЕЖЕВО	3830
070	КОТОР ВАРОШ	11033

Шифра	Назив ОИЈ	Број неискориштених листића
074	ТЕСЛИЋ	22606
081	ОСМАЦИ	1975
083	ЗВОРНИК	21914
088	ШИПОВО	4848
101	ШЕКОВИЋИ	2816
103	ВЛАСЕНИЦА	4163
104	БРАТУНАЦ	7999
105	СРЕБРЕНИЦА	6500
108	КУПРЕС (РС)	139
121	СОКОЛАЦ	3307
123	ХАН ПИЈЕСАК	1126
132	ИСТОЧНА ИЛИЦА	4078
138	ИСТОЧНИ СТАРИ ГРАД	283
140	ИСТОЧНО НОВО САРАЈЕВО	3729
142	ТРНОВО	397
144	ПАЛЕ	7181
146	РОГАТИЦА	3071
147	ВИШЕГРАД	4529
158	ИСТОЧНИ МОСТАР	59
161	НЕВЕСИЊЕ	4500
163	КАЛИНОВИК	541
164	ГАЦКО	2521
166	ФОЧА	5950
168	НОВО ГОРАЖДЕ	441
169	ЧАЈНИЧЕ	1640
170	РУДО	3504
177	БЕРКОВИЋИ	590
179	ЉУБИЊЕ	1229
180	БИЛЕЋА	3509
182	ТРЕБИЊЕ	11719
184	КОСТАЈНИЦА	2539
185	МИЛИЋИ	3458
200	БРЧКО ДИСТРИКТ БиХ 028	14382
	УКУПНО	565.787

Табела 16. Преглед бирачких мјеста на којима није извршена контрола неискориштених гласачких листића за Ниво 600

Неискориштени гласачки листићи 600			
Шифра	Назив општине	Код бирачког мјеста	Коментар
007	НОВИ ГРАД	007Б003	Погрешан тип листића (500)
008	КОЗАРСКА ДУБИЦА	008Б028	
009	ПРИЈЕДОР	009Б033	Недостаје коментар
009	ПРИЈЕДОР	009Б110	Недостаје коментар
011	ЛАКТАШИ	011Б011	Недостаје коментар

013	ПРЊАВОР	013Б041	Погрешан тип листића (700)
014	ДЕРВЕНТА	014Б028	Недостаје коментар
016	БРОД	016Б005	Није достављена провидна врећа
016	БРОД	016Б011	Није достављена провидна врећа
018	ВУКОСАВЉЕ	018Б007	Није достављена провидна врећа
024	МОДРИЧА	024Б025	Недостаје коментар
034	БАЊА ЛУКА	034Б012	Погрешан тип листића (300)
034	БАЊА ЛУКА	034Б030	Није достављена провидна врећа
034	БАЊА ЛУКА	034Б035	Погрешан тип листића (500)
034	БАЊА ЛУКА	034Б070	Није достављена провидна врећа
034	БАЊА ЛУКА	034Б076	Погрешан тип листића (500)
034	БАЊА ЛУКА	034Б129	Није достављена провидна врећа
034	БАЊА ЛУКА	034Б134	Није достављена провидна врећа
034	БАЊА ЛУКА	034Б177	Погрешан тип листића (700)
034	БАЊА ЛУКА	034Б181	Није достављена провидна врећа
034	БАЊА ЛУКА	034Б205	Није достављена провидна врећа
034	БАЊА ЛУКА	034Б209	Није достављена провидна врећа
034	БАЊА ЛУКА	034Б216	Погрешан тип листића (700)
034	БАЊА ЛУКА	034Б221	Није достављена провидна врећа
034	БАЊА ЛУКА	034Б232	Погрешан тип листића (500)
034	БАЊА ЛУКА	034Б244	Није достављена провидна врећа
034	БАЊА ЛУКА	034Б247	Није достављена провидна врећа
034	БАЊА ЛУКА	034Б255	Није достављена провидна врећа
035	ЧЕЛИНАЦ	035Б014	Није достављена провидна врећа
038	ДОБОЈ	038Б019	Погрешан тип листића (700)
040	СТАНАРИ	040Б011А	Недостаје коментар
045	ПЕТРОВО	045Б007	Није достављена провидна врећа
056	УГЉЕВИК	056Б010	Није достављена провидна врећа
056	УГЉЕВИК	056Б030	Недостаје коментар
064	МРКОЊИЋ ГРАД	064Б003	Погрешан тип листића (500)
068	КНЕЖЕВО	068Б017	Није достављена провидна врећа
070	КОТОР ВАРОШ	070Б010Б	Није достављена провидна врећа
074	ТЕСЛИЋ	074Б012	Недостаје коментар
074	ТЕСЛИЋ	074Б024	Није достављена провидна врећа
074	ТЕСЛИЋ	074Б040	Није достављена провидна врећа
074	ТЕСЛИЋ	074Б042	Недостаје коментар
074	ТЕСЛИЋ	074Б046	Није достављена провидна врећа
083	ЗВОРНИК	083Б039А	Погрешан тип листића (700 и 500)
083	ЗВОРНИК	083Б039Б	Погрешан тип листића (500)
083	ЗВОРНИК	083Б049	Погрешан тип листића (500)
104	БРАТУНАЦ	104Б022	Недостаје коментар
108	КУПРЕС (РС)	108Б001	Недостаје коментар
144	ПАЛЕ	144Б011	Није достављена провидна врећа
161	НЕВЕСИЊЕ	161Б015	Погрешан тип листића (700)
166	ФОЧА	166Б021	У провидној врећи таллу обрасци
166	ФОЧА	166Б024	Погрешан тип листића (700 и 500)
166	ФОЧА	166Б030Б	Није достављена провидна врећа
168	НОВО ГОРАЖДЕ	168Б004	Погрешан тип листића (500)
169	ЧАЈНИЧЕ	169Б011	Погрешан тип листића (700)
170	РУДО	170Б006	Погрешан тип листића (500)
170	РУДО	170Б012	
170	РУДО	170Б017	Није достављена провидна врећа
182	ТРЕБИЊЕ	182Б006	Погрешан тип листића (300)
182	ТРЕБИЊЕ	182Б010	Није достављена провидна врећа
182	ТРЕБИЊЕ	182Б038	Није достављена провидна врећа
184	КОСТАЈНИЦА	184Б010	Није достављена провидна врећа
200	БРЧКО ДИСТРИКТ БиХ 028	200Ц051Р	Недостаје коментар

200	БРЧКО ДИСТРИКТ БиХ 028	200Ц057Р	Није достављена провидна врећа
200	БРЧКО ДИСТРИКТ БиХ 028	200Ц059Р	Недостаје коментар

Структура неважећих гласачких листића – ниво 600

231. Анализом неважећих гласачких листића утврђено је да су у врећама које су обрађене пронађена **38.022** неважећа гласачка листића.

Табела 17. Преглед структуре неважећих гласачких листића за ниво 600

УКУПНО	Неважећи неозначени (празни) гл. листићи	Неважећи гл. листићи прекрижени са поруком	Неважећи гл. листићи са два или више кандидата	Остали неважећи гл. листићи
38.022	21.176	4.632	9.380	2.834

Табела 18. Бирачка мјеста на којима је евидентиран одзив бирача преко 70% - ниво 600

Шифра	Назив ОИЈ	Шифра БМ	ОДЗИВ
138	ИСТОЧНИ СТАРИ ГРАД	138Б004	95.45%
083	ЗВОРНИК	083Б074	91.73%
180	БИЛЕЋА	180Б011	88.54%
121	СОКОЛАЦ	121Б014	87.62%
083	ЗВОРНИК	083Б068	86.69%
161	НЕВЕСИЊЕ	161Б029	86.67%
038	ДОБОЈ	038Б068	86.58%
083	ЗВОРНИК	083Б049	85.65%
083	ЗВОРНИК	083Б054	85.65%
056	УГЉЕВИК	056Б015	84.73%
083	ЗВОРНИК	083Б072	84.26%
179	ЉУБИЊЕ	179Б006	84.21%
028	БРЧКО ДИСТРИКТ БИХ (ОПЦИЈА РС)	200Ц039Р	84.00%
164	ГАЦКО	164Б014	83.93%
083	ЗВОРНИК	083Б071	83.30%
083	ЗВОРНИК	083Б053	82.75%
083	ЗВОРНИК	083Б070	81.93%
009	ПРИЈЕДОР	009Б031	81.67%
138	ИСТОЧНИ СТАРИ ГРАД	138Б001	81.22%
184	КОСТАЈНИЦА	184Б002	80.93%
056	УГЉЕВИК	056Б024	80.00%
038	ДОБОЈ	038Б067	80.00%
164	ГАЦКО	164Б017	80.00%
083	ЗВОРНИК	083Б028	79.88%
163	КАЛИНОВИК	163Б012	79.69%
132	ИСТОЧНА ИЛИЦА	132Б017	79.03%
028	БРЧКО ДИСТРИКТ БИХ (ОПЦИЈА РС)	200Ц065Р	79.01%

Шифра	Назив ОИЈ	Шифра БМ	ОДЗИВ
038	ДОБОЈ	038Б077	78.64%
056	УГЉЕВИК	056Б013	78.46%
012	СРБАЦ	012Б026	78.33%
132	ИСТОЧНА ИЛИЦА	132Б016	78.25%
101	ШЕКОВИЋИ	101Б010	77.99%
163	КАЛИНОВИК	163Б003	77.84%
132	ИСТОЧНА ИЛИЦА	132Б011	77.81%
132	ИСТОЧНА ИЛИЦА	132Б020	77.71%
132	ИСТОЧНА ИЛИЦА	132Б013	77.12%
164	ГАЦКО	164Б019	77.11%
132	ИСТОЧНА ИЛИЦА	132Б024	76.94%
029	БИЈЕЉИНА	029Б093	76.92%
009	ПРИЈЕДОР	009Б059	76.80%
054	ЛОПАРЕ	054Б002	76.77%
011	ЛАКТАШИ	011Б010	76.70%
009	ПРИЈЕДОР	009Б037	76.66%
144	ПАЛЕ	144Б036	76.49%
132	ИСТОЧНА ИЛИЦА	132Б004	76.45%
103	ВЛАСЕНИЦА	103Б014	76.43%
083	ЗВОРНИК	083Б047	76.23%
163	КАЛИНОВИК	163Б002	76.19%
132	ИСТОЧНА ИЛИЦА	132Б023	76.12%
164	ГАЦКО	164Б004	75.98%
163	КАЛИНОВИК	163Б001	75.94%
179	ЉУБИЊЕ	179Б014	75.93%
163	КАЛИНОВИК	163Б010	75.93%
121	СОКОЛАЦ	121Б010	75.91%
083	ЗВОРНИК	083Б025	75.79%
054	ЛОПАРЕ	054Б009	75.68%
132	ИСТОЧНА ИЛИЦА	132Б022	75.63%
038	ДОБОЈ	038Б071	75.61%
164	ГАЦКО	164Б018	75.53%
103	ВЛАСЕНИЦА	103Б018	75.48%
180	БИЛЕЋА	180Б016	75.25%
180	БИЛЕЋА	180Б025	75.21%
179	ЉУБИЊЕ	179Б009	75.00%
142	ТРНОВО	142Б002	75.00%
180	БИЛЕЋА	180Б014	74.64%
146	РОГАТИЦА	146Б022	74.60%
138	ИСТОЧНИ СТАРИ ГРАД	138Б002	74.30%
180	БИЛЕЋА	180Б024	74.07%
132	ИСТОЧНА ИЛИЦА	132Б021	74.04%
038	ДОБОЈ	038Б080	74.04%
144	ПАЛЕ	144Б031	73.90%
146	РОГАТИЦА	146Б024	73.82%
161	НЕВЕСИЊЕ	161Б028	73.82%
121	СОКОЛАЦ	121Б022	73.73%

Шифра	Назив ОИЈ	Шифра БМ	ОДЗИВ
121	СОКОЛАЦ	121Б020	73.64%
010	ГРАДИШКА	010Б030	73.56%
038	ДОБОЈ	038Б049	73.56%
121	СОКОЛАЦ	121Б019	73.44%
140	ИСТОЧНО НОВО САРАЈЕВО	140Б007	73.21%
142	ТРНОВО	142Б001	73.15%
056	УГЉЕВИК	056Б026	73.14%
132	ИСТОЧНА ИЛИЦА	132Б012	73.14%
140	ИСТОЧНО НОВО САРАЈЕВО	140Б004	72.97%
083	ЗВОРНИК	083Б050	72.87%
011	ЛАКТАШИ	011Б015	72.87%
142	ТРНОВО	142Б003	72.83%
164	ГАЦКО	164Б006	72.71%
132	ИСТОЧНА ИЛИЦА	132Б003	72.63%
146	РОГАТИЦА	146Б020	72.56%
121	СОКОЛАЦ	121Б004	72.52%
029	БИЈЕЉИНА	029Б058	72.41%
101	ШЕКОВИЋИ	101Б016	72.39%
146	РОГАТИЦА	146Б015	72.33%
146	РОГАТИЦА	146Б009	72.22%
083	ЗВОРНИК	083Б060	72.16%
038	ДОБОЈ	038Б055	72.09%
068	КНЕЖЕВО	068Б012	72.02%
070	КОТОР ВАРОШ	070Б010А	71.93%
182	ТРЕБИЊЕ	182Б038	71.76%
140	ИСТОЧНО НОВО САРАЈЕВО	140Б015	71.70%
164	ГАЦКО	164Б009	71.67%
056	УГЉЕВИК	056Б007	71.65%
140	ИСТОЧНО НОВО САРАЈЕВО	140Б008	71.64%
180	БИЛЕЋА	180Б008	71.60%
163	КАЛИНОВИК	163Б004	71.43%
180	БИЛЕЋА	180Б023	71.41%
121	СОКОЛАЦ	121Б007	71.39%
034	БАЊА ЛУКА	034Б244	71.34%
034	БАЊА ЛУКА	034Б174	71.28%
146	РОГАТИЦА	146Б023	71.26%
144	ПАЛЕ	144Б034	71.20%
132	ИСТОЧНА ИЛИЦА	132Б001	71.12%
121	СОКОЛАЦ	121Б011	71.10%
029	БИЈЕЉИНА	029Б083	71.01%
182	ТРЕБИЊЕ	182Б010	70.99%
140	ИСТОЧНО НОВО САРАЈЕВО	140Б011	70.94%
034	БАЊА ЛУКА	034Б006	70.94%
038	ДОБОЈ	038Б040Б	70.92%
164	ГАЦКО	164Б005	70.87%
121	СОКОЛАЦ	121Б003	70.87%
132	ИСТОЧНА ИЛИЦА	132Б002	70.84%

Шифра	Назив ОИЈ	Шифра БМ	ОДЗИВ
146	РОГАТИЦА	146Б016	70.78%
083	ЗВОРНИК	083Б034	70.76%
121	СОКОЛАЦ	121Б009	70.69%
029	БИЈЕЉИНА	029Б149	70.59%
038	ДОБОЈ	038Б085	70.54%
056	УГЉЕВИК	056Б010	70.45%
163	КАЛИНОВИК	163Б008	70.45%
083	ЗВОРНИК	083Б069	70.41%
007	НОВИ ГРАД	007Б038	70.33%
169	ЧАЈНИЧЕ	169Б008	70.30%
182	ТРЕБИЊЕ	182Б026Б	70.21%
061	РИБНИК	061Б015	70.21%
164	ГАЦКО	164Б008	70.19%
140	ИСТОЧНО НОВО САРАЈЕВО	140Б006	70.19%
123	ХАН ПИЈЕСАК	123Б004	70.15%
056	УГЉЕВИК	056Б002	70.14%
144	ПАЛЕ	144Б014А	70.09%
144	ПАЛЕ	144Б030	70.08%
028	БРЧКО ДИСТРИКТ БИХ (ОПЦИЈА РС)	200Ц096Р	70.05%

Посматрачи рада Главног центра за бројање

232. За праћење рада Главног центра за бројање, Централна изборна комисија БиХ акредитовала је укупно 1.055 посматрача, 136 посматрача политичких субјеката, 40 посматрача удружења грађана и 879 посматрача међународних организација и институција.
233. За рад са посматрачима у ГЦБ-у у свакој радној смјени, били су задужени административни радници за рад са посматрачима који су евидентирали сва питања и евентуалне нејасноће у вези са радним процесом и информисали Управу ГЦБ-а.
234. Овлаштена лица у Центру за бројање, упознала су акредитоване посматраче са процедурама које су провођене у Центру за бројање, почев од пријема изборног материјала, припреме за почетак бројања гласова, уноса података о резултатима гласања и поступцима архивирања изборног материјала. Водитељи тимова за бројање по завршеном поступку бројања гласова одређене категорије, копирани су резултате извршених активности, и припремали писане извјештаје по завршетку радне смјене у Центру за бројање, путем којих су посматрачима рада ГЦБ презентоване информације о реализованим активностима.
235. Посебни поступци упознавања посматрача са радним процесом у Центру за бројање, примјењивани су у процесу поновног бројања гласова по одлукама ЦИК БиХ, гдје им је омогућен непосредан увид у сваки гласачки листић. Општа је оцјена, у погледу посматрања рада ГЦБ дата од стране посматрача политичких странака и других акредитованих посматрача, да је овај процес карактерисао добар ниво сарадње, непосредна комуникација и отклањање свих

нејасноћа у току самог рада. Сви посматрачи – генерално узевши, имали су позитиван однос према извршењу обавеза и нису забиљежени случајеви ометања процеса рада ГЦБ непрописним захтјевима посматрача, нити су посматрачи имали примједбе на рад особља ангажованог у ГЦБ као ни на процедуре које су у раду Центра кориштене.

236. Уз финансијску подршку Амбасаде Републике Турске, по први пут је штампан и Приручник о раду Главног центра за бројање на језицима која су у званичној употреби у БиХ и на енглеском језику (видјети дио “Едукативни материјали).

Приговори

237. Чланом 35. Правилника о организацији рада и утврђивању резултата гласања у Главном центру за бројање за Опште изборе 2022. године, прописано је да акредитовани посматрачи и политичке странке имају право поднијети приговор Главном центру за бројање на обрасцу прописаном Упутством о процедурама за рјешавање по приговорима и жалбама поднесеним изборним комисијама⁵⁹, те да одлуку о приговорима доноси Централна изборна комисија БиХ.
238. Главни центар за бројање за вријеме свога рада није примио нити један приговор на свој рад.

Кривичне пријаве

239. Дана 24. 10. 2022. године приликом контролног бројања за ниво 600 међу важећим гласачким листићима пронађени су фалсификовани гласачки листићи и то:

Табела 19. Фалсификовани гласачки листићи – ниво 600

Р/Б	ОИЈ	Бирачко мјесто	Број фалсификованих гл. листића
1	Братунац	104Б025	16
2	Братунац	104Б028	10
3	Шековићи	101Б008	9

240. На бирачком мјесту 105Б019 Сребреница, на свим гласачким листићима за једног кандидата, утврђено је непостојање сигурносног елемента, потпис члана бирачког одбора задуженог за издавање гласачких листића, због чега су ови гласачки листићи проглашени неважећим.
241. Централна изборна комисија БиХ је актом број: 05-1-07-5-2322-1/22 од 24. 10. 2022. године доставила пријаву Тужилаштву БиХ против Н.Н. лица због сумње да је учињено кривично дјело које се односи на изборни процес на бирачким мјестима у општинама Братунац, Шековићи и Сребреница.

⁵⁹ Број 05-1-02-2-624-1/22 од 04. 05. 2022. године

242. Тужилаштво БиХ је уз асистенцију Државне агенције за истраге и заштиту, дана 25. 11. 2022. године, извршило увиђај у просторијама Главног центра за бројање и изузело документацију за основну изборну јединицу Братунац.

Остале активности у Главном центру за бројање

243. Поред редовних активности утврђених Правилником о раду Главног центра за бројање, особље у Главном центру за бројање је радило на сљедећим пословима: Уношење података о оствареном бирачком праву редовних бирача за потребе израде статистика из члана 2.9 став (1) тачка 4.а Изборног закона БиХ; контролу кориштења образаца “Помоћ другог лица” (ПДЛ) и скенирање и умножавање Записника о раду бирачког одбора.

Уношење података о оствареном бирачком праву бирача који гласају на редовном бирачком мјесту

244. За потребе израде статистичких евиденција разврстаних према полу, старости утврђених Чланом 2.9 тачка 4.а Изборног закона БиХ у Главном центру за бројање, извршен је преглед и евидентрање особа које су оствариле бирачко право према доступним Изводима из Централног бирачког списка.

245. На 140 бирачких мјеста забиљежен је одзив преко 70% за Ниво 600 – председник и потпредседници Републике Српске.

246. Прегледом достављених врећа и изборног материјала нису пронађена четири (4) ОБРАСЦА БС – Бројног стања и ЗАРБО- Записника о раду бирачког одбора.

Табела 20. Преглед недостајући образаца Бројног стања (БС) и ЗАРБО

Р/Б	ОИЈ	Бирачко мјесто	Напомена
1	ЛАКТАШИ	011Б023Б	Недостају образац БС и ЗАРБО
2	БАЊА ЛУКА	034Б186	Недостају образац БС и ЗАРБО
3	СРЕБРЕНИК	049А021	Недостају образац БС и ЗАРБО
4	НОВИ ТРАВНИК	111А008	Недостају образац БС и ЗАРБО

Контрола кориштења ПДЛ - Помоћ другог лица образац - Ниво 600 - Председник и потпредседници Републике Српске

247. Главни центар за бројање према налогу Централне изборне комисије извршио је и контролу у којем обиму се користио Образац ПДЛ – Помоћ другог лица за бирачка мјеста на којем се гласало за Председника и потпредседнике Републике Српске.

248. Контролом је утврђено да је према подацима наведеним у ЗАРБО-Записнику о раду бирачког одбора евидентирано кориштење обрасца за 2.239 бирачких мјеста од стране 9.443 бирача.

Табела 21. Укупни број кориштења ПДЛ обрасца за ниво 600

	Број особа које су гласале	Број бирача који су користили ПДЛ образац
Ниво 600 ⁶⁰	1.259.322	9.443 или 0,74 %

249. Највећи број кориштења ПДЛ- Обрасца према процентуалном удјелу у броју изашлих бирача више од 1% забиљежен је у сљедећим општинама/градовима.

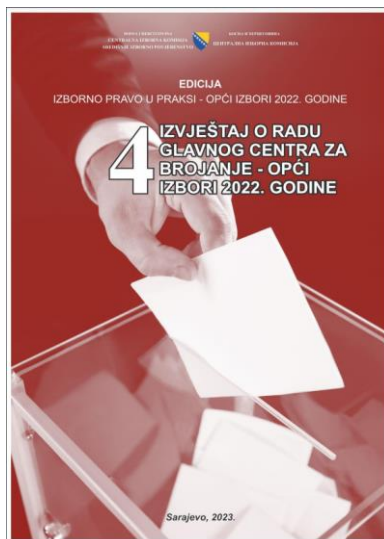
Табела 22. Преглед кориштења ПДЛ образаца

Шифра	Назив ОИЈ	ПДЛ (Број попуњених потврда)	% од броја изашлих бирача
108	КУПРЕС (РС)	24	7,62
068	КНЕЖЕВО	564	6,25
163	КАЛИНОВИК	70	4,21
040	СТАНАРИ	290	3,80
168	НОВО ГОРАЖДЕ	49	3,09
101	ШЕКОВИЋИ	197	2,81
088	ШИПОВО	284	2,72
142	ТРНОВО	30	2,59
123	ХАН ПИЈЕСАК	67	2,15
061	РИБНИК	117	1,93
018	ВУКОСАВЉЕ	69	1,63
012	СРБАЦ	259	1,49
081	ОСМАЦИ	53	1,46
105	СРЕБРЕНИЦА	165	1,43
064	МРКОЊИЋ ГРАД	244	1,42
074	ТЕСЛИЋ	569	1,33
132	ИСТОЧНА ИЛИЦА	177	1,33
146	РОГАТИЦА	107	1,23
016	БРОД	198	1,22
104	БРАТУНАЦ	208	1,22
066	ЈЕЗЕРО	13	1,20
070	КОТОР ВАРОШ	238	1,19
103	ВЛАСЕНИЦА	109	1,18
008	КОЗАРСКА ДУБИЦА	253	1,12
164	ГАЦКО	83	1,04

250. У оквиру едиције “Изборно право у пракси – Опћи избори у Босни и Херцеговини 2022. године“ која је покренута у циљу потпуног информисања јавности о подузетим активностима приликом организације и provedбе Општих избора 2022. године припремљена је и објављена публикација “Извјештај о раду Главног центра за бројање- Опћи избори 2022. године“ која садржи информације о начину успоставе Главног центра за бројање, припремним активностима, сигурносним аспектима, пријему и контроли материјала, бројању и уносу гласова, поновним и контролним бројањима,

⁶⁰ Подаци само за ниво 600 – Предсједник и потпредсједници Републике Српске

кривичним пријавама, транспарентности рада, запажањима Центра, те свим другим пословима и задацима из надлежности центра. Публикација је доступна у електронском издању на веб-страници www.izbori.ba⁶¹

Слика 7. Публикација ” Извјештај о раду Главног центра за бројање- Опћи избори 2022. године.”

1.10. Посматрачи изборног процеса

251. У складу са чланом 17.3, 17.4 и 17.5 став (2) Изборног закона БиХ и Упутством о условима и процедурама за акредитовање изборних посматрача у Босни и Херцеговини⁶², Централна изборна комисија БиХ надлежна је за акредитовање изборних посматрача политичких субјеката који ће посматрати рад Централне изборне комисије БиХ и рад Главног центра за бројање, међународних посматрача и посматрача удружења грађана.
252. У складу са одредбама члана 3., 7. и 9. Упутства о условима и процедурама за акредитовање изборних посматрача у Босни и Херцеговини⁶³, за Опште изборе у Босни и Херцеговини који ће се одржати у недјељу 02. октобра 2022. године, рок за подношење захтјева за акредитовање међународних посматрача истекао је 01. 10. 2022. године, а рок за подношење захтјева за акредитовање удружења и политичких субјеката истекао је 17. 09. 2022. године у 16 сати.
253. Централној изборној комисији БиХ поднесена су укупно 22 захтјева за акредитовање политичких субјеката за посматрање рада Централне изборне комисије БиХ и Главног центра за бројање, 11 захтјева за акредитовање удружења и 44 захтјева за акредитовање међународних организација.⁶⁴ Централна изборна комисија БиХ акредитовала је укупно 3.720 посматрача.

⁶¹ Mišković, G., Kos, E., Agić, A., Simović, B. (2023) *Izveštaj o radu Glavnog centra za brojanje*. Sarajevo: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine.

https://www.izbori.ba/Documents/CIK/Publikacije/2022/izvjestaj_gcb_opci_izbori_2022.pdf

⁶² "Службени гласник БиХ", број 27/22

⁶³ *Ibid.*

⁶⁴ Предмет провјере предложених међународних посматрача: Да ли је достављена сва потребна документација и подаци за предложене међународне посматраче; Да ли је достављен акт који је

Табела 23. Преглед акредитованих посматрача од стране ЦИК БиХ

Посматрачи удружења		Међународни посматрачи		Посматрачи политичких субјеката	
Број акредитованих удружења	Број акредитованих посматрача испред удружења	Број акредитованих међународних организација	Број акредитованих посматрача испред међународних организација	Број акредитованих политичких субјеката	Број акредитованих посматрача политичких субјеката
11	2.648	44	938	22	134
Укупно акредитованих посматрача					3.720

Семинар за посматраче

254. Семинар за посматраче одржан је дана 30. 09. 2022. године у Великој сали Парламентарне скупштине БиХ. Сви међународни посматрачи акредитовани за посматрање Општих избора у Босни и Херцеговини у 2022. години позвани су да узму учешће на семинару. Семинару је присуствовало око 100 представника различитих међународних организација и амбасада у Босни и Херцеговини, између осталог: Конгрес локалних и регионалних власти Савјета Европе, Међународна фондација за изборне системе (ИФЕС), Парламентарна скупштина Медитерана, Silba initiative for dialogue and democracy, представници Државног изборног уреда Мађарске, Врховног изборног вијећа Републике Турске, Изборне комисије Црне Горе, Републичке изборне комисије Србије и Центра за обуку из Грузије, представници Амбасада Републике Хрватске, Краљевине Шпаније, Републике Турске, те многи други.

Семинар за изборне посматраче, Сарајево, 30. 09. 2022. године

потписало овлаштено лице у којем се наводе разлози због којих је организација заинтересована да посматра изборни процес у БиХ?

Предмет провере предложених посматрача политичких субјеката и удружења: Да ли је достављена сва потребна документација и подаци прописани Упутством о условима и процедурама за акредитовање изборних посматрача у Босни и Херцеговини; Да ли је кандидат на предстојећим изборима; Да ли је кандидатура на предстојећим изборима одбијена или је његово име накнадно скинуто с листе кандидата; Да ли је Централна изборна комисија БиХ изрекла санкције забране рада на бирачком мјесту, у Центру за бирачки списак или у изборној комисији?

Оцјена посматрачке мисије Коалиције “Под лупом”

255. “Узимајући у обзир цијели изборни процес од дана расписивања избора па до потврђивања изборних резултата, Коалиција “Под лупом” је оцијенила Опште изборе 2022. године у БиХ, као дјелимично нерегуларне. Даље, у извјештају Коалиције „Под лупом“, наводи се “да је изборни дан 2. октобра 2022. године на највећем броју бирачких мјеста протекао у складу са Изборним законом БиХ и подзаконским актима. Забиљежено је и да су примјетна побољшања неких сегмената изборног процеса у односу на претходне изборне циклусе, а што је добрим дијелом резултат имплементације 14 препорука Коалиције „Под лупом“ само за ове изборе, тј. низа техничких унапређења у процесу гласања на изборни дан. У односу на раније изборне циклусе, забиљежено је мање случајева злоупотреба помоћи при гласању и породичног гласања”.⁶⁵

Међународна посматрачка мисија ОЕБС/ОДИХР

256. Након позива власти Босне и Херцеговине за посматрање Општих избора 2. октобра 2022. и у складу са својим мандатом, Уред ОЕБС-а за демократске институције и људска права (ОДИХР) успоставио је 24. августа Мисију за посматрање избора (ЕОМ). Мисија се састојала од 18-чланог главног тима са сједиштем у Сарајеву и 24 дугорочна посматрача који су 31. августа распоређени широм земље. ОДИХР ЕОМ је био присутан у земљи до 20. октобра како би пратио развој догађаја након изборног дана.

257. На дан избора, ОДИХР-овој Мисији за посматрање избора, придружиле су се делегације Парламентарне скупштине ОЕБС-а (OSCE PA), Парламентарне скупштине Савјета Европе (РАСЕ), Европског парламента (ЕР) и Парламентарне скупштине НАТО-а (НАТО РА), како би формирали Међународну мисију за посматрање избора (ИЕОМ/ЕОМ). ИЕОМ је на дан избора распоредио 482 посматрача из 46 држава чланица ОЕБС-а, укључујући 42 дугорочна и 282 краткорочна посматрача ОДИХР-а, као и 109 посматрача Парламентарне скупштине ОЕБС-а, 23 посматрача РАСЕ-а, 12 посматрача ЕР-а и 14 посматрача ПС НАТО-а/ РА НАТО.

258. По питању родне заступљености од укупног броја посматрача, ИЕОМ-а жене су чиниле 41%. Отварање је посматрано на 190 бирачких мјеста, а гласање на 1.785 бирачких мјеста у цијелој земљи. Пребројавање гласова је посматрано на 168 бирачких мјеста, а табелирање резултата гласања у 103 општинске/градске изборне комисије.

259. У Завршном извјештају међународне посматрачке мисије ОДИХР-а је наведено ... „Централна изборна комисија (ЦИК) је спровела изборе ефикасно, транспарентно и у законским роковима, упркос кашњењима узрокованим касном исплатом потребних средстава и великим недостатком људских

---

⁶⁵ Финални извјештај о грађанском, нестраначком посматрању Општих избора 2022. у БиХ, Коалиција под лупом, јануар 2023. стр. 4.

<https://podlupom.org/biblioteka/izvjestaji-o-posmatranju-izbora/finalni-izvjestaj-o-gradanskom-nestranackom-posmatranju-opstih-izbora-2022-godine-u-bih-bosanski/>

ресурса. Комисије на вишим нивоима, посебно ЦИК, уживале су повјерење већине заинтересованих страна...Постоји опште повјерење у тачност бирачког списка. Иако је ЦИК улагала сталне напоре да уклони застарјеле уносе из бирачког списка, ипак су ти напори били ометени непостојањем ефикасног механизма за пријаву и брисање података о преминулим грађанима из локалних база података матичних књига. Позитивно је то да је ЦИК успоставила нову интернетску платформу за подношења пријава за гласање изван БиХ, која је поједноставила тај процес и смањила могућност за лажну регистрацију и људску погрешку. ЦИК је одржавала редовне сједнице које су биле отворене за јавност и преношене путем интернета, доприносећи тако транспарентности. Већина одлука донесена је једногласно и на вријеме објављена на интернет страници ЦИК-а, осим оних које се односе на рјешавање приговора и жалби. ЦИК је поступила на колегијалан начин и информисала јавност о својим активностима”⁶⁶

Посматрачка мисија Конгреса локалних и регионалних власти Савјета Европе

260. Делегација Конгреса локалних и регионалних власти Савјета Европе, посматрала је изборе за кантонални ниво. На дан избора, девет тимова с 19 посматрача Конгреса, посјетило је око 125 бирачких мјеста како би посматрали изборне процедуре, од отварања до пребројавања. У извјештају Конгреса је наведено. *..”Избори су уопштено били мирни и добро организовани те у складу с одговарајућим одредбама на већини посјећених бирачких мјеста, поздрављена су бројна практична побољшања која је провела изборна администрација како би се смањила могућност изборне преваре. Међутим, извјештај Конгреса је идентификовао нека подручја у којима још има простора за напредак, посебно у погледу медија, равноправног судјеловања жена у политичком животу кантона и недостатка транспарентности и прегледа над финансирањем кампања и странака. Конгрес је на дан избора препоручио преиспитивање распореда бирачких мјеста, именовање чланова бирачких одбора и подузимање додатних мјера за осигурање тајности гласања...Надаље, у извјештају Конгреса органи власти су позвани да побољшају доступност бирачким мјестима и да преиспитају процедуру за помоћ при гласању. Још једном је поновљена препорука да се избори за кантоналне скупштине организирају одвојено од опћих избора како би се избјегло да регионална питања буду засјењена државним.”*⁶⁷

1.11. Анализа именовања бирачких одбора

Законодавни оквир

261. Чланом 2.19 Изборног закона БиХ, прописан је начин именовања, састав, права и обавезе чланова бирачких одбора.

---

⁶⁶ Завршни извјештај Изборне посматрачке мисије ОДИХР, Општи избори, 2. октобар 2022. године, стр. 2 и 10.

⁶⁷ Cantonal elections in Bosnia and Herzegovina (2 October 2022) Report CPR(2023)44-02, 22 March 2023 https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=0900001680aa5ebb#_Toc127285710

262. Бирачки одбор састоји се од три или пет чланова од којих је један предсједник. Предсједник и чланови бирачког одбора имају замјенике које именује општинска изборна комисија најкасније у року од 30 дана прије дана одржавања избора. Ако општинска изборна комисија не именује чланове бирачког одбора и њихове замјенике у складу са ставом (3) овог члана, чланове бирачког одбора и њихове замјенике именоваше Централна изборна комисија БиХ.
263. Политички субјекат у изборној јединици у којој има овјерену кандидатску листу или кандидата за учешће на изборима у складу с Изборним законом БиХ, има право да учествује у поступку додјеле мјеста у бирачким одборима. Након извршене додјеле, а најкасније у року од седам дана, политички субјекат који је учествовао у додјели, доставиће општинској изборној комисији имена кандидата за чланове и замјенике чланова бирачког одбора за бирачка мјеста која су добили додјелом. Ако политички субјекат не достави имена кандидата за чланове бирачког одбора у року из става (10) овог члана, то ће се сматрати одустајањем од додијељеног мјеста у бирачком одбору, или је број кандидата за чланове бирачког одбора предложених од овјереног политичког субјекта мањи од броја добијених позиција, општинска изборна комисија самостално ће именовати чланове бирачког одбора, водећи рачуна о мултиетничком саставу бирачког одбора, гдје је то могуће.
264. Забрањена је злоупотреба законског права на учешће у раду бирачког одбора фиктивним представљањем како је прописано чланом 7.3 став (2) Изборног закона БиХ.
265. Само један представник једног политичког субјекта може бити у саставу једног бирачког одбора.
266. Кандидати који су именовани за предсједнике и замјенике предсједника бирачких одбора обавезни су да похађају посебну обуку за рад у бирачком одбору коју организује општинска изборна комисија, а након извршене провјере знања, успјешним предсједницима и њиховим замјеницима додјељују се сертификати.

Именовање чланова бирачких одбора за Опште изборе 2022. године

267. Централна изборна комисија БиХ је, на основу података достављених од изборних комисија основних изборних јединица (изборне комисије), припремила анализу именовања чланова бирачких одбора и њихових замјеника за Опте изборе 2022. године.⁶⁸

---

⁶⁸ Централна изборна комисија БиХ је актом број 06-1-07-1-2372-1/22 од 07.11.2022. године, од изборних комисија тражила статистичке податке у три Excel табеле и скениране СГ1 и СГ3 обрасце, са роком доставе 24. 11. 2022. године, за све именоване чланове бирачких одбора и њихове замјенике. До 09. 02. 2023. године, тражене табеле нису доставили: Збирна табела – Горњи Вакуф-Ускопље, Центар Сарајево; Резервна листа - Горњи Вакуф-Ускопље, Центар Сарајево; Листа политичких субјеката - Горњи Вакуф-Ускопље, Центар Сарајево, Купрес РС, Нови Травник и Љубушки.

268. Према достављеним подацима из ОИК/ГИК, на 5.843 бирачка мјеста (редовна бирачка мјеста, бирачка мјеста за гласање у одсуству, бирачка мјеста за гласање непотврђеним гласачким листићима и мобилни тимови), изборне комисије су требале именовати 26.982 члана бирачких одбора и исти број (26.982) њихових замјеника, односно укупно **53.964 особе**. (*недостају подаци из општина Горњи Вакуф -Ускопље и Центар Сарајево*).
269. До 02. 09. 2022. године, тј. 30 дана прије дана одржавања избора (рока прописаног Изборним законом БиХ) изборне комисије су именовале 26.710 чланова бирачких одбора (не укључујући 272 члана мобилних тимова који се именују 10 дана прије дана одржавања избора) и 22.608 замјеника чланова бирачких одбора што је мање за 4.102 замјеника чланова бирачких одбора, док се 272 замјеника чланова мобилног тима именују 10 дана прије дана одржавања избора.
270. На приједлог политичких субјеката, изборне комисије су именовале 17.206 чланова бирачких одбора и 11.618 замјеника чланова бирачких одбора. Политички субјекти су доставили 9.776 мање приједлога за чланове бирачких одбора и 15.364 мање приједлога за замјенике чланова бирачких одбора.
271. Изборне комисије су именовале 9.857 чланова бирачких одбора и 10.928 замјеника чланова бирачких одбора, што значи да изборне комисије нису именовале 6.197 замјеника чланова бирачких одбора.
272. На обуку организовану од стране изборних комисија није се одазвало 2.286 чланова бирачких одбора и 2.793 замјеника чланова бирачких одбора.
273. Након проведене обуке од чланства у бирачким одборима одустало је 1.359 чланова бирачких одбора и 660 замјеника чланова бирачких одбора.
274. На дан Општинских избора 02. 10. 2022. године, на бирачком мјесту се нису одазвала 282 члана бирачког одбора.

Резервни списак ОИК/ГИК

275. Одређене изборне комисије нису разумјеле суштину прописа из члана 11. Правилника о утврђивању квалификација и поступку именовања чланова бирачких одбора, а који се односи на успоставу резервног списка од стране изборних комисија, јер су изборне комисије кандидате за чланове бирачког одбора, који нису приједлози политичких субјеката, директно именовали у бирачке одборе, а да исте нису прво именовали на резервни списак након чега се требају именовати у бирачке одборе на упражњена мјеста чланова бирачких одбора или њихових замјеника.

Скениране обрасце СГ1 је доставило 130 изборних комисија (недостају обрасци из 13 изборних комисија), док скениране обрасце СГ3 је доставило 128 изборних комисија (недостају обрасци из 15 изборних комисија). Изборне комисије које нису доставили тражене обрасце су у више наврата контактиране телефоном са захтјевом да нам доставе скениране обрасце. На основу усмених информација изборне комисије Горњи Вакуф-Ускопље, Неум и Усора нису ни попуњавали СГ3 обрасце.

276. Преглед добијених позиција у бирачким одборима и преглед достављених имена кандидата за члана /замјеника члана бирачког одбора према политичким субјектима је сљедећи:

Политичке странке

- Политичке странке су добиле позиције у бирачким одборима у 3.604 основне изборне јединице, међутим, у 1.074 основне изборне јединице (**29,80%**) нису доставили своје приједлоге за чланове бирачких одбора док су у 1.237 основних изборних јединица (**34,2%**) доставили приједлоге за све позиције које су добили (чланове бирачких одбора и њихове замјенике),
- Политичке странке су добиле 37.792 позиције у бирачким одборима (чланови бирачког одбора и њихови замјеници), а предали су имена 20.137 кандидата (**53,28%**),
- Од достављених 20.137 имена кандидата, изборне комисије су од приједлога политичких субјеката именовале 2.637 предсједника бирачких одбора (**13,1%**).

Коалиције:

- Коалиције су добиле позиције у бирачким одборима у 1.050 основних изборних јединица, међутим, у 389 основних изборних јединица (**37,05%**) коалиције нису доставиле своје приједлоге за чланове бирачких одбора, док су у 318 основних изборних јединица (**30,29%**) доставили приједлоге за све позиције које су добили (чланове бирачких одбора и њихове замјенике),
- Коалиције су добиле 7.308 позиција у бирачким одборима (чланови бирачког одбора и њихови замјеници), а предали су имена 3.591 кандидата (**49,14%**),
- Од 3.591 достављеног кандидата изборне комисије су именовале 468 предсједника бирачких одбора (**13,03%**).

Независни кандидати:

- Независни кандидати су добили позиције у бирачким одборима у 781 основној изборној јединици али у 245 основних изборних јединица (**31,4%**) нису доставили своје приједлоге за чланове бирачких одбора, док су у 324 основне изборне јединице (**41,5%**) доставили приједлоге за све позиције које су добили (чланове бирачких одбора и њихове замјенике),
- Независни кандидати су добили 5.490 позиција у бирачким одборима (чланови бирачког одбора и њихови замјеници) али су доставили имена 3.314 кандидата (**60,4%**),
- Од 3.314 достављених кандидата изборне комисије су именовале 377 предсједника бирачких одбора (**22,7%**).

Напомена. Општине Горњи Вакуф-Ускопље, Центар Сарајево, Купрес РС, Нови Травник и Љубушки нису доставили податке.

277. На основу ових података може се закључити сљедеће:

- Политички субјекти (политичке странке, коалиције и независни кандидати) су добили право да предају имена кандидата за чланове бирачких одбора у 31,1% основних изборних јединица у којима немају

своју инфраструктуру (од 5.401 основне изборне јединице у којој су имали право предати листе кандидата, у 1.680 основних изборних јединица нису предали имена кандидата), односно особље које би у име политичког субјекта обављало дужности члана или замјеника члана бирачког одбора;

- У преосталој 3.721 основној изборној јединици, политички субјекти (политичке странке, коалиције и независни кандидати) су у 1.879 основних изборних јединица (34,8%) предали број кандидата колико су добили позиција, док су у 1.842 основне изборне јединице (34,1%) предали мањи број кандидата од броја позиција које су добили. Од укупно 50.206 кандидата које су требали предати, политички субјекти су предали имена 26.908 кандидата (53,6%).
- Независни кандидати су предали 60,4% кандидата, што је већи проценат од процента политичких странака које су предале 53,55% кандидата или од процента коалиција које су предале 49,2% кандидата.

278. У оквиру едиције “Изборно право у пракси – Опћи избори 2022.” Припремљена је публикација “Бирачки одбори: ко, како, зашто – Опћи избори 2022. године” која садржи информације о начину именовања чланова бирачких одбора, као и временским роковима које су изборне комисије дужне поштовати у поступку именовања бирачких одбора. Такође, у публикацији су доступни статистички подаци по основним изборним јединицама као и политичким субјектима о предложеним кандидатима и именованим члановима бирачких одбора, као и њиховим замјеницима. Ово издање у потпуности приказује проблем са којима се сусрећу изборне комисије због недостатка кандидата који би били именовани за чланове бирачких одбора, као и неодговоран однос политичких субјеката према изборном процесу, чињеницом да не предају довољан број кандидата, а негдје и никако не предају кандидате у основним изборним јединицама у којима су добили позиције у бирачким одборима.⁶⁹

Слика 8. Публикација “Бирачки одбори: ко, како, зашто – Опћи избори 2022. године

⁶⁹ Laković, M., Petrović, V. (2023) „Birački odbori: ko, kako, zašto – Opći izbori 2022. godine – direktni izbori“. Sarajevo: Centralna izborna komisija BiH.
https://www.izbori.ba/Documents/CIK/Publikacije/2022/Brosura_Biracki_odbori_ko_kako_zasto.pdf

1.12. Дан одржавања Општинских избора 02. 10. 2022. године

279. За потребе провођења изборног дана сачињен је оперативни план предизборних активности и изборног дана те је рад био распоређен у двије смјене. Даље, Централна изборна комисија БиХ је 28. 09. 2022. године, донијела Временски План рада изборних комисија за Опште изборе 2022. године (Изборни дан), којим су утврђене активности и оквирни рокови за провођење појединачних изборних активности и обавезно извјештавање Централне изборне комисије БиХ, а која се односе на отварање и затварање бирачких мјеста, унос и обраду података о отварању бирачких мјеста и података о одзиву у 11, 15 и 19 сати, пребројавање гласачких листића према редослиједу изборних нивоа за које се проводе избори и унос података о резултатима пребројавања, те рокови за доставу изборног материјала.
280. На дежурне телефонске линије у сједишту Централне изборне комисије БиХ запримане су поруке првенствено о техничким и процедуралним питањима као и недостацима друге врсте од стране општинских/градских изборних комисија у Босни и Херцеговини које су уочене на дан избора, те се по истим хитно реаговало и вршене су интервенције.
281. Уз стално особље Централне изборне комисије БиХ, додатно је ангажовано по 10 особа у двије смјене, а који су пратили унос података о отварању бирачких мјеста и одзиву бирача, те су били распоређени на дежурним телефонима, а у случају било каквих техничких недостатака реаговали су према координаторима за рад са општинским/градским изборним комисијама.
282. На дан одржавања Општинских избора 02. 10. 2022. године на дежурне инфо-линије 251 331 и 251 332, запримљено је укупно 162 позива, а већина позива се односила на провјеру бирачког мјеста.
283. Путем имејла одговорено је на 236 упита, а највише питања се односило на провјеру бирачког мјеста. На све поруке је благовремено одговорено. Запримљено је и неколико позива који су се односили на сумњиве испоруке гласачког материјала. За неколико лица су нам достављени подаци да су умрла лица на бирачком списку. Чланове породице који су нам се јавили, упутили смо да изврше провјеру на званичној интернет страници ЦИК-а www.izbori.ba у рубрици “*Да ли сте регистровани?*”. У вези са позивима који су запримљени на изборни дан, захтјеви за мобилни тим су се односили на особе које су се непосредно пред изборе повриједиле или разбољеле и нису у могућности приступити гласању на редовном бирачком мјесту.
284. Стручно особље Централне изборне комисије БиХ је континуирано пружало информације општинским/градским изборним комисијама, политичким субјектима и грађанима који су се обраћали путем телефона и имејла. Такође, о свим значајнијим информацијама и подацима обавјештавана је Централна изборна комисија БиХ за потребе конференција за медије.
285. С обзиром на то да 02. 10. 2022. године изборе на бирачком мјесту 007Б051 “Хозићи” није било могуће одржати у складу са Изборним законом БиХ, Централна изборна комисија БиХ је на сједници одржаној 03. 10. 2022. године

донијела Одлуку о одгађању и расписивању избора за бирачко мјесто 007Б051 “Хозићи” у основној изборној јединици Нови Град. Одгођени избори на бирачком мјесту 007Б051 “Хозићи” су одржани у недјељу, 09. 10. 2022. године. Општинска изборна комисија Нови Град именовала је нове чланове бирачког одбора. Кориштен је нови изборни материјал односно листићи су били овјерени са штамбиљом са ознаком „одгођени избори“, а кориштен је и штамбиљ на бирачком мјесту са ознаком бирачког мјеста и додатном заштитом. Изборе су надзирали акредитовани супервизори Централне изборне комисије БиХ.

1.13. Бирачка мјеста и одзив бирача

286. За Опште изборе 2022. године одређено је 5.903 бирачка мјеста (5.418 редовна, 7 за гласање у одсуству/за гласање лично, 21 бирачко мјесто у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ у иностранству и 105 за гласање непотврђеним гласачким листићем те 352 мобилна тима).
287. На Општим изборима одржаним 02. 10. 2022. године гласало је 1.729.215 бирача од чега је 49,73% жена 50,27% мушкараца.

Табела 24. Одзив бирача на Општим изборима 2022. године према полу

	Укупно	Жене	Жене %	Мушкарци	Мушкарци %
Федерација Босне и Херцеговине	1.037.304	516.668	49.81	520.636	50.19
Република Српска	659.327	327.128	49.62	332.199	50.38
Брчко Дистрикт Босне и Херцеговине	32.584	16.116	49.46	16.468	50.54
УКУПНО	1.729.215	859.912	49.73	869.303	50.27

Извор: Модул за приступ статистичким подацима, ЦИК БиХ

288. Највећи одзив бирача у односу на број уписаних бирача забиљежен је у општини Равно у којој је од укупно уписаних 1.571 бирача на изборе изашло 1.236 бирача или 78,67%, док је најмањи одзив бирача у односу на број уписаних забиљежен у општини Домањевац-Шамац у којој је од укупно уписаних 4.653 бирача на изборе изашло 1.412 бирача или 30,34%.

1.14. Неважећи гласачки листићи

289. Изборни закон БиХ у члану 5.17 дефинисао је критеријуме по којима је гласачки листић неважећи: (1) ако није испуњен или је испуњен тако да није могуће са сигурношћу утврдити којој је политичкој странци, коалицији, независном кандидату или листи независних кандидата бирач дао свој глас; (2) ако су дописана имена кандидата; или (3) ако је означено више од једне политичке странке, коалиције, независног кандидата или листе независних кандидата; или (4) ако се на основу ознака, које је бирач дописао на гласачки листић, као што је потпис, може утврдити његов идентитет; или (5) ако бирач

означи гласачки листић на начин другачији од оног који је утврђен у члану 5.14⁷⁰ овог Закона.

290. Даље, на основу Одлуке о начину израде, облику и садржају, чувању, употреби и уништавању штамбиља којим се утискују гласачки листићи на Општим изборима у БиХ⁷¹ односно Одлуке о измјени Одлуке о начину израде, облику и садржају, чувању, употреби и уништавању штамбиља којим се утискују гласачки листићи на Општим изборима у БиХ, за Опште изборе 2022. године⁷² уведен је и сигурносни штамбиљ за свако бирачко мјесто у Босни и Херцеговини који се користио за овјеру гласачких листића, а што је за циљ имало онемогућавање изборних манипулација и превара. Сигурносним штамбиљом се утврђује аутентичност и сигурносна исправност гласачког листића. Штамбиљ се отискивао на предњој страни гласачког листића, у доњем лијевом углу, испод упутства за гласање. Поред сигурносног штамбиља, са десне стране потписивало се овлаштено лице, тј. члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића. Уколико листић нема отисак штамбиља и потпис члана бирачког одбора такав гласачки листић је неважећи.⁷³
291. У статистикама које Централна изборна комисија БиХ води у Јединственом изборном информационом систему БиХ (ЈИИС БиХ) неважећи гласачки листићи су груписани у (1) Неважеће неозначене (празне) гласачке листиће и (2) Неважеће листиће према осталим критеријумима.

Преглед неважећих гласачких листића – Општи избори 2022. године

292. Укупан број обрађених гласачких листића за Опште изборе 2022. године износи 6.914.784 од чега је важећих 6.429.415 гласачких листића или 93%, а неважећих гласачких листића је 485.369 или 7%. Неважећих неозначених (празних) гласачких листића је било 264.782 или 3,8%, а неважећих гласачких листића према осталим критеријумима је било 220.587. или 3,2%.
293. Према нивоима власти највећи укупни проценат неважећих гласачких листића евидентиран је за Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ (8,38%), затим слиједе Представнички дом Парламента Федерације БиХ (7,58%); Предсједништво БиХ (6,65%), скупштине кантона (6,59%); Предсједник и потпредсједници Републике Српске (5,75%), а најмањи проценат је

⁷⁰ Члан 5.14 став (1) Изборног закона БиХ прописује да Централна изборна комисија БиХ утврђује форму и садржај гласачког листића за све нивое непосредних избора у Босни и Херцеговини; у ставу (2) се наводи да гласачки листић омогућава бирачу да гласа само за једну од слједећих опција: 1. независног кандидата; или 2. политичку странку, коалицију или листу независних кандидата; или 3. могућност да, у оквиру кандидатске листе једне политичке странке, коалиције или листе независних кандидата, значи једног или више кандидата. Ако је бирач исправно означио једног или више кандидата на једној листи, сматра се да је та листа добила један важећи глас у сврху расподјеле мандата. У ставу (3) истог члана се наводи да бирач може гласати само на начин који је утврђен у овом члану.

⁷¹ Акт ЦИК БиХ број: 05-1-02-3-631-2/22 од 04. 05. 2022. године

⁷² Акт број: 05-1-02-3-631-2/22 од 22. 07. 2022. године

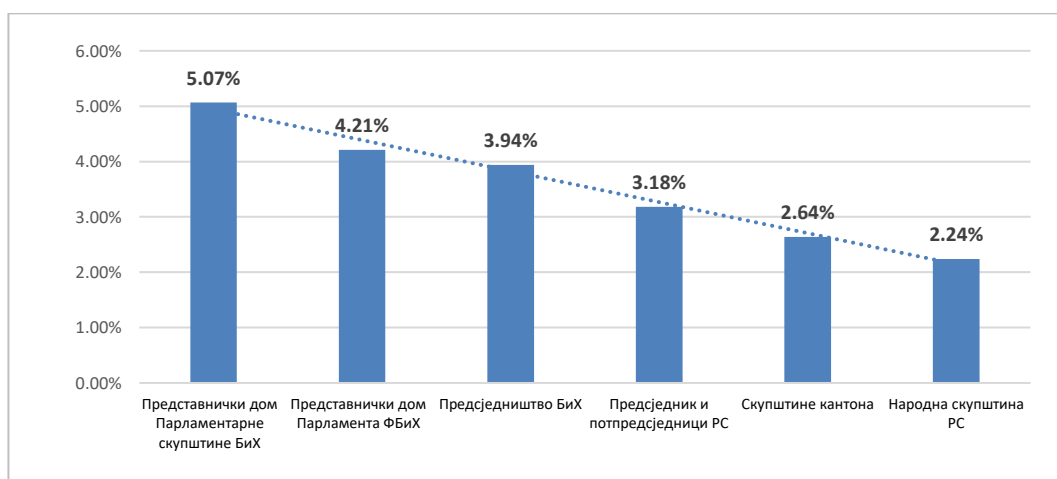
⁷³ Уз финансијску подршку Владе Уједињеног Краљевства, кроз пројекат који је реализован у сарадњи са Удружењем изборних званичника у БиХ, израђено је 6.090 сигурносних еколошких штамбиља за свако бирачко мјесто.

евидентирани за изборну утрку за Народну скупштину Републике Српске (5,52%).

Табела 25. Преглед важећих и неважећих гласачких листића према нивоима власти - Општи избори 2022.

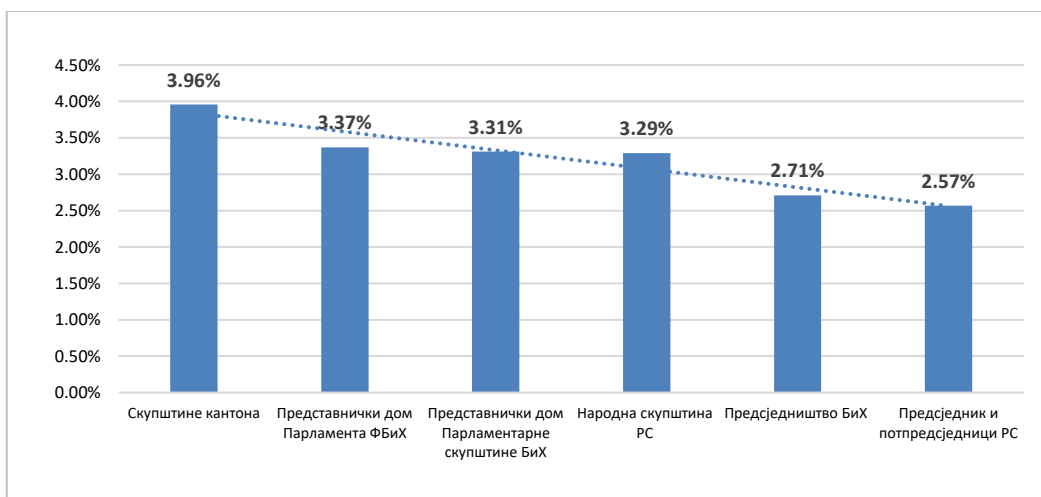
Назив утрке	Укупан број обрађених листића	Неозначени (празни) гл. листићи (број и %)		Неважећи гл. листићи према осталим критеријумима (број и %)		Укупно неважећих гл. листића (број и %)		Укупно важећи гл. листићи (број и %)	
		број	%	број	%	број	%	број	%
Предсједништво БиХ	1733206	68371	3,94%	46902	2,71%	11527	6,65%	1617933	93,35
Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ	1733289	87956	5,07%	57325	3,31%	14528	8,38%	1588008	91,62
Представнички дом Парламента Федерације БиХ	1055976	44428	4,21%	35593	3,37%	80021	7,58%	975955	92,42
Предсједник и потпредсједници Републике Српске	676762	21524	3,18%	17415	2,57%	38939	5,75%	637823	94,25
Народна скупштина Републике Српске	676982	15133	2,24%	22241	3,29%	37374	5,52%	639608	94,48
Скупштине кантона	1038569	27370	2,64%	41111	3,96%	68481	6,59%	970088	93,41

294. Највећи проценат **неозначених (празних) гласачких листића** је евидентиран за Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ (5,07%), а најмање за Народну скупштину Републике Српске (2,24%).

Графикон 1. Неважећи - неозначени гласачки листићи према нивоима власти (%)

295. Највећи проценат неважећих гласачких листића **према осталим критеријумима** је евидентиран за скупштине кантона (3,96%) затим слиједи Представнички дом Парламента Федерације БиХ (3,37%), Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ (3,31%), Народна скупштина Републике Српске (3,29%), Предсједништво БиХ (2,71%) и најмањи проценат неважећих гласачких листића по осталим критеријумима је забиљежен за ниво Предсједник и потпредсједници Републике Српске (2,57%).

Графикон 2. Неважећи гласачки листићи по осталим критеријумима према нивоима власти (%)

296. Упоредни преглед неважећих гласачких листића са Општим избора 2014, 2018. и 2022. године је показао да је проценат неважећих гласачких листића приближно исти за ова три изборна циклуса. Процент неважећих гласачких листића према изборним тркама за Опште изборе 2022. године показује благи пад у односу на изборне циклусе 2014. и 2018. године.

Табела 26. Упоредни преглед неважећих гласачких листића према изборним тркама – Општи избори 2014 - 2022. година

	2014	2018	2022
Предсједништво БиХ	7.68	6.63	6.65
Представнички дом РС БиХ	8.76	8.63	8.38
Представнички дом Парламента ФБиХ	8.19	7.72	7.58
Предсједник и потпредсједници РС	5.39	6.63	5.75
Народна скупштина РС	6.34	5.92	5.52
Скупштине кантона	7.46	6.97	6.59

297. Од укупног броја неважећих гласачких листића на Општим изборима 2022. године (**485.369**) удио неозначених (празних) гласачких листића износи 54,6% док је на Општим изборима 2018. године од укупно 526.423 неважећих гласачких листића 48,56% било неозначених (празних).⁷⁴ На Општим изборима 2014. године од укупно 545.020 неважећих гласачких листића неозначених (празних) је било 51,06%⁷⁵.

⁷⁴ На Општим изборима 2018. године укупно је обрађено 7.235.491 гласачких листића од чега је 526.423 било неважећих (255.609 неозначених (празних) и 270.814 неважећих гласачких листића према осталим критеријумима).

⁷⁵ На Општим изборима 2014. године укупно је обрађено 7.138.046 гласачких листића од чега је 545.020 гласачких листића било неважећих (278.285 неважећих (празних) и 266.735 неважећих гласачких листића према осталим критеријумима).

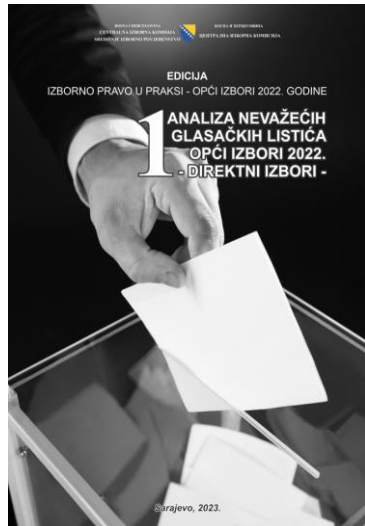
298. Анализа је показала да се проценат неважећих гласачких листића разликује по нивоима власти. Од укупног броја неважећих гласачких листића на Општим изборима 2022. године **за сваки појединачни ниво**, највећи проценат неозначених (празних) гласачких листића је евидентиран за изборну утрку за Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ (**60,54%** или 87.956 празних гласачких листића од укупно 145.281 неважећих гласачких листића за овај ниво); а затим слиједе Предсједништво БиХ (59,3% или 68.371 празних гласачких листића од укупно 115.273 неважећих гласачких листића за овај ниво); Представнички дом Парламента Федерације БиХ (55,52% или 44.428 празних гласачких листића од укупно 80.021 неважећих гласачких листића за овај ниво); Предсједник и потпредсједници Републике Српске (55,3% или 21.524 празних гласачких листића од укупно 38.939 неважећих гласачких листића за овај ниво); те Народна скупштина Републике Српске (40,5% или 15.133 празних гласачких листића од укупно 37.374 неважећих гласачких листића за овај ниво), и скупштине кантона (40% или 27.370 празних гласачких листића од укупно 68.481 неважећих гласачких листића за овај ниво).
299. Како би јавност у Босни и Херцеговини стекла детаљнији увид у проблематику која је доста стручно и научно неистражена у Босни и Херцеговини и да допринесе даљем и свеобухватнијем истраживању феномена неважећих гласачких листића тј. да се покуша одговорити на питање зашто гласачи у гласачку кутију убацују непопуњене (празне) гласачке листиће и/или листиће који су непрописно означени или намјерно учињени неважећим због чега неће бити бројани нити ће утицати на коначне резултате избора Централна изборна комисија БиХ је у оквиру Едиције „Изборно право у пракси – Опћи избори 2022. године“ припремила и објавила публикацију „Анализа неважећих гласачких листића – Опћи избори 2022 - директни избори“.⁷⁶ У публикацији је наведен низ мјера које Централна изборна комисија БиХ намјерава предузети како би се проценат неважећих гласачких листића смањео. Једна од мјера је провођење анонимне онлајн анкете како би се идентификовали разлози зашто одређени проценат бирача у гласачку кутију убацује неозначен (празан) гласачки листић или листић који је означен на непрописан начин и који ће бити оцијењен као неважећи. Онлајн анкета је покренута 04. 04. 2023. године и била је доступна јавности 30 дана.⁷⁷ Према мишљењу испитаника примарни разлог за неважеће гласачке листиће је превелик број политичких субјеката и кандидата (30,22%); затим незадовољство понуђеним опцијама (20,74%); компликован изборни систем (17,39%), велики број гласачких листића (13,55%); формат гласачких листића (8,51%), све наведено (7,55%) и само 2,04% испитаника су означили да не разумију начин на који се гласа.

---

⁷⁶ Joldić, J. (2023) *Analiza nevažećih glasačkih listića Opći izbori 2022.- direktni izbori*. Sarajevo: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine.

https://www.izbori.ba/Documents/CIK/Publikacije/2022/pub_analiza_nevazecih_glasackih_listica_opci_izbori_2022.pdf

⁷⁷ <https://www.izbori.ba/?Lang=4&CategoryID=361>

Слика 9. Публикација “Анализа неважећих гласачких листића – Опћи избори 2022.- директни избори-

1.15. Извјештај супервизора Централне изборне комисије БиХ

300. Централна изборна комисија БиХ је на 48. сједници одржаној 23. 09. 2022. године донијела Инструкцију о примјени члана 2.9 став (1) тачка 1. Изборног закона БиХ⁷⁸ којом је уређен поступак координисања и надгледања Општих избора у БиХ, који су одржани 02. 10. 2022. године, од стране супервизора акредитованих и овлаштених од стране Централне изборне комисије БиХ.
301. Супервизор за надгледање рада изборне комисије основне изборне комисије у БиХ (изборна комисија) код провођења Општих избора 2022. године, био је дужан надгледати рад изборне комисије од 01. 10. до 03. 10. 2022. године, са правом и могућношћу надгледања рада сваког бирачког одбора на бирачким мјестима у основној изборној јединици.
302. Током надгледања рада изборних комисија, супервизор је имао обавезу да: врши надгледање рада изборне комисије и бирачких одбора; упозори изборну комисију и упуту је на обавезу отклањања неправилности; уколико изборна комисија не отклони неправилност или не поступи у складу са прописима, о томе обавијести Централну изборну комисију БиХ, пружа савјетодавну подршку изборној комисији у пословима уноса и обједињавања изборних резултата, упозорава изборну комисију о свим процесним радњама које треба извршити уколико овај не изврши прописану радњу и поднесе писани извјештај Централној изборној комисији БиХ најкасније 2 (два) дана након одржаних избора.
303. Изборне комисије су биле обавезне да супервизора обавијесте о свим својим активностима, као и да му омогуће увид у све њихове активности.
304. Супервизор, у току надгледања изборног процеса, није имао право ометати изборне активности и био је обавезан поштовати тајност гласања. За вријеме

⁷⁸ Акт број 05-1-07-5-1805-1/22

- надгледања изборних активности супервизор је такође био обавезан носити службену акредитацију издату од стране Централне изборне комисије БиХ.
305. Након што је донијела наведену Инструкцију, Централна изборна комисија БиХ је на званичној веб страници расписала Јавни оглас за попуну позиција супервизора, а по затварању Јавног огласа, донијела је Рјешење о именовању и овлаштењу супервизора испред Централне изборне комисије Босне и Херцеговине за координисање и надгледање Општих избора 2022. године⁷⁹. Након одустајања одређеног броја супервизора, донесено је Рјешење о измјенама рјешења о именовању и овлаштењу супервизора испред Централне изборне комисије БиХ за координисање и надгледање Општих избора 2022. године⁸⁰, којим су именовани: Супервизори Централне изборне комисија БиХ (2 извршиоца), Главни супервизор (1 извршилац), Регионални супервизори (13 извршилаца), Локални супервизори (86 извршилаца).
306. Иако је Одлуком о организацији рада супервизора за потребе провођења члана 2.9 тачка 1. Изборног закона БиХ за провођење Општих избора 2022. године⁸¹ предвиђено именовање укупно 130 локалних супервизора, због одустајања именованих супервизора одређени локални супервизори пратили су и надгледали рад двије или више изборних комисија, при чему се водило рачуна да се ради о основним изборним јединицама са малим бројем бирачких мјеста, које територијално нису велике нити су пуно удаљене једна од друге.
307. Локални супервизори су на прописаним обрасцима подносили извјештаје надлежним регионалним супервизорима, који су за примљене извјештаје обједињавали и достављали Главном супервизору. Главни супервизор извјештавао је Супервизоре Централне изборне комисија БиХ који су о свим релевантним информацијама извјештавали Централну изборну комисију БиХ. Главни супервизор је, након одржаних избора, на 60. хитној сједници, одржаној 07. 10. 2022. године поднио усмени извјештај о раду супервизора, а одмах затим и писани извјештај.
308. Методолошка обука супервизора одржана је 30. 09. 2022. године путем Zoom платформе, а у обуци су узели учешће: др Суад Арнаутовић, предсједник Централне изборне комисије БиХ, др Ахмет Шантић, члан Централне изборне комисије БиХ, Горан Мишковић Генерални секретар Секретаријата Централне изборне комисије БиХ, Селвер Келештура, главни супервизор те Мустафа Лаковић и Вељко Петровић, супервизори Централне изборне комисије БиХ.
309. Поред методологије рада супервизора током обуке доста пажње је посвећено питањима супервизора и дати су одговори на иста чиме су се отклоњене многе недоумице везано за ангажман супервизора. Снимак обуке је доступан на званичној веб страници Централне изборне комисија БиХ.⁸²

Резиме запажања регионалних супервизора

⁷⁹ Акт број: 05-1-07-5-1856-3/22 од 29.09.2022. године

⁸⁰ Акт број: 05-1-07-5-1856-6/22 од 01.10.2022. године

⁸¹ Акт број: 05-1-07-5-1856-1/22 од 27. 09.2022. године усвојен на 50.сједници ЦИК БиХ

⁸² <https://www.izbori.ba/Default.aspx?Lang=3&CategoryID=1179&PodmId=1189>

310. Разматрајући извјештаје које су Централној изборној комисија БиХ доставили регионални супервизори издваја се неколико најважнијих запажања, како слиједи:
- Ангажовање супервизора увелико је помогло да Централна изборна комисија БиХ, директно са терена добије тачне и благовремене информације о проблемима који се дешавају уочи и на дан самих избора.
  - Закључак већине супервизора је да је на Општим изборима 2022. године највећи проблем био рад бирачких одбора, њихова лоша обученост посебно у попуњавању образаца, паковању изборног материјала, недостављање гласачких листића и образаца на вријеме у сједиште изборне комисије. Већина супервизора такође закључује да је шема паковања компликована, посебно за људе који се нису до сада сусретали са изборном материјом.
  - Још једана честа појава на бирачким мјестима јављала се због нових правила везаних за кориштење помоћи другог лица приликом гласања, гдје је долазило до притиска на бирачке одборе од стране гласача да овакву помоћ користе, а да не испуњавају услове нити имају право на њу. У већини случајева председници бирачких одбора нису дозвољавали помоћ другог лица без одређених видљивих доказа, да је тим лицима таква врста помоћи потребна.
  - Присуство супервизора олакшало је рад изборној комисији, јер су у појединим ситуацијама, својим знањем помогли у рјешавању проблема с којим се сусретала изборна комисија.
311. Пројекат супервизије рада изборних комисија и бирачких одбора од стране супервизора овлашћених од стране Централне изборне комисије БиХ, дао је одличне резултате, учврстио кредибилитет Централне изборне комисија БиХ у примјени члана 2.9 став (1) тачка 1. Изборног закона БиХ осигуравши директан увид у рад изборних комисија и бирачких одбора од стране компетентних лица која су ангажована на пословима супервизије. С обзиром на то да је пројекат започет тек неколико дана прије одржавања Општинских избора 2022. године, тиме се остварени резултати могу сматрати још већим и значајнијим.
312. Сви показатељи указују да активности координисања и надгледања рада изборних комисија и бирачких одбора од стране супервизора обучених и ангажованих од стране Централне изборне комисија БиХ, треба наставити приликом провођења наредних избора, стално унапређујући процес у смислу обуке, јачања степена координације и кредибилитета овлашћених супервизора, и питања опште организације, започињући реализацију оваквих пројеката доста раније него што је то било приликом провођења Општинских избора 2022. године.

1.16. Потврђени резултати Општих избора 2022. године

313. На Општим изборима 2022. године укупно је бирано 518 чланова сљедећих органа власти: Предсједништво БиХ (3); Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ (укупно 42 представника, из Федерације БиХ 28 (21 директно и 7 компензацијски мандати), из Републике Српске 14 (9 директно и 5 компензацијски мандати); Представнички дом Парламента Федерације БиХ (98 - 73 директно и 25 компензацијски мандати); Предсједник и потпредсједници Републике Српске (3); Народна скупштина Републике Српске (83 представника - 63 директно и 20 компензацијски мандати); Кантон 1 (Унско-сански Кантон – 30 представника); Кантон 2 (Посавски Кантон - 21 представник); Кантон 3 (Тузлански Кантон -35); Кантон 4 (Зеничко-Добојски Кантон - 35); Кантон 5 (Босанско-подрињски Кантон-Горажде - 25); Кантон 6 (Средњобосански Кантон - 30); Кантон 7 (Херцеговачко-неретвански Кантон - 30); Кантон 8 (Западнохерцеговачки Кантон - 23); Кантон 9 (Кантон Сарајево - 35); Кантон 10 - 25 представника).
314. Дана 02. 11. 2022. године на 80. сједници Централна изборна комисија БиХ је донијела **Одлуку о потврђивању резултата Општих избора у Босни и Херцеговини 2022. године.**⁸³ Укупно је изабрано 518 званичника од чега 142 жене (27,41%) и 376 мушкараца (72,59%).

Табела 27. Изабрани званичници према нивоима власти

Ниво власти	Укупно мандата	Жене	Жене %	Мушкарци	Мушкарци %
Предсједништво БиХ	3	1	33.33	2	66.67
Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ	42	7	16.67	35	83.33
Представнички дом Парламента Федерације БиХ	98	27	27.55	71	72.45
Предсједник и потпредсједници Републике Српске	3	0	0	3	100
Народна скупштина Републике Српске	83	16	19.28	67	80.72
Кантоналне скупштине	289	91	31.49	198	68.51
Босна и Херцеговина - укупно	518	142	27.41	376	72.59

Извор: Модул за приступ статистичким подацима, ЦИК БиХ

1.17. Имплементација изборних резултата

1.17.1. Имплементација резултата Општих избора 2022. године

Непосредни избори

315. Након потврђивања и објављивања резултата Општих избора 2022. године, припремљено је, израђено 518 увјерења о додијеленим мандатима, затим 518

⁸³ „Службени гласник БиХ“, број 73 од 02. 11. 2022. године

образаца Изјаве о прихватању/одбијању мандата, као и 518 образаца Потврде о пријему увјерења о додјели мандата.

316. Увјерења о додјели мандата су скенирана те су, заједно са обрасцима Изјаве и Потврде, уредно достављена свим тијелима на свим нивоима власти. Попуњене и потписане обрасце, Изјаве и Потврде су сва тијела власти доставила Централној изборној комисији БиХ, те су исти евидентирани и прописно архивирани.
317. Од 518 освојених мандата, 18 изабраних службеника је одбило прихватити мандат освојен на Општим изборима 2022. године.
318. Наведени предмети су обрађени, донесено је 18 одлука о додјели мандата наредним квалификованим кандидатима, те су, по правоснажности наведених одлука и попуњеним Изјавама о прихватању мандата, додијељена нова увјерења о додјели мандата наредним кандидатима са листи, о чему су и обавијештена тијела власти.

Табела 28. Преглед броја одбијених мандата након Општих избора 2022. године

Тијело власти	Број одбијених мандата
Скупштине кантона у Федерацији БиХ	8
Представнички дом Парламента Федерације БиХ	2
Народна Скуптина Републике Српске	7
Представнички дом Парламентарне СССкупштине	1
Укупно:	18

319. Након потврђивања резултата Општих избора 2022. године, сачињена је анализа и утврђено је да је од 518 званичника изабраних на Општим изборима 2022. године, њих 118 имало мандате освојене на Локалним изборима 2020. године, те су све неспојивости ријешене на темељу захтјева, одбијања мандата или по службеној дужности.

1.17.2. Престанци и додјеле замјенских мандата у 2022. години

320. У смислу утврђивања престанака мандата на темељу захтјева изабраних чланова тијела власти којим мандат додјељује Централна изборна комисија БиХ и додјеле мандата сљедећим квалификованим кандидатима, одбијања мандата и додјеле мандата сљедећим квалификованим кандидатима, те утврђивања престанка мандата по службеној дужности, у 2022. години, обрађено је **219** предмета.
321. Сви захтјеви су благовремено и у законском року реализовани тако што су поднесени захтјеви за престанак мандата детаљно обрађени и процесуирани од

службене провјере кандидата (дужности, чланство у ОИК-у, ЦБС, санкције и сл.) до доношења управних аката, односно до издатих увјерења о додјели мандата, са по 4 попутна писма по задуженом предмету.

322. У току 2022. године, од покренутих **219** управних поступака у смислу захтјева за утврђивање престанка мандата, донесено је **240** управних аката (одлука), **219** увјерења о додијељеним мандатима, те **918** попутних аката (писама и обавијештења), који су препорученом поштом упућени изабраним званичницима, као и тијелима власти у Босни и Херцеговини.
323. Званичницима којима је престао мандат, те сљедећим квалификованим кандидатима који су прихватили замјенске мандате, достављена су и обавијештења о обавези и начину попуњавања и доставе обрасца Изјаве о имовинском стању, путем веб апликације.
324. Из домена техничке обраде наведених активности, вођена је евиденција о стању тијела власти у смислу престанака мандата, одбијања мандата, те додјеле мандата сљедећим кандидатима, у електронској верзији у ЈИИС апликацији.

Табела 29. Преглед броја престанака мандата по нивоу власти

Орган власти	Број престанака мандата
Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ	0
Дом народа Парламентарне скупштине БиХ	3
Представнички дом Парламента Федерације БиХ	1
Дом народа Парламента Федерације БиХ	2
Народна скупштина Републике Српске	7
Вијеће народа Републике Српске	1
Скупштине кантона у Федерацији БиХ	4
Градско вијеће Града Сарајева	2
Скупштина Града Источно Сарајево	5
Начелник/градоначелник општине	6
Општинско (градско) вијеће/скупштина општине	191
Укупно	219

Табела 30. Преглед броја престанака мандата по разлогу

Орган власти	Број престанака мандата
По личном захтјеву странке	202
Смрт	11

Орган власти	Број престанака мандата
Казна затвора	1
По службеној дужности	5
Укупно	219

Одговори на упите и обавјештења

325. У вези са различитим врстама одговора на упите, захтјева за мишљење и сличних аката упућених Централној изборној комисији БиХ, а који се односе на предметну област, обрађено је **120** аката, те је упућено 120 одговора, мишљења или обавјештења.

Провјера пребивалишта за изабране званичнике

326. У складу са планираном полугодишњом провјером свих изабраних званичника који су освојили мандат или који су добили замјенски мандат на Општим изборима 2018. године и на Локалним изборима 2020. године, у августу 2022. године извршена је анализа и провјере да ли се сви изабрани званичници налазе у оквиру изборне јединице у којој су изабрани, односно у којој су добили замјенски мандат.

327. Наведеном провјером утврђено је да се ниједан изабрани званичник не налази изван оквира изборне јединице у којој је освојио мандат, односно да је његово пребивалиште изван подручја изборне јединице у којој је уписан у ЦБС да гласа и у којој је изабран, у трајању дужем од 6 мјесеци, чиме би му, према одредбама члана 1.10 став (1) тачка 7. Изборног закона БиХ, био утврђен престанак мандата по службеној дужности.

328. Приликом обраде сваког предмета о утврђивању престанка мандата изабраног званичника, врше се провјере сљедећег квалификованог кандидата и у смислу тренутног пребивалишта.

1.18. Пријевремени избори за градоначелника Града Бихаћ, Тузла, Сребреник и Зворник и начелника Општине Братунац и Вогошћа

329. Централна изборна комисија БиХ је 07. 12. 2022. године донијела одлуку о расписивању и одржавању пријевремених избора за градоначелника Града Бихаћ, Тузла, Сребреник и Зворник и начелника Општине Братунац и Вогошћа, који ће се одржати 05. 02. 2023. године.

330. За учешће на наведеним пријевременим изборима Централна изборна комисија БиХ овјерила је укупно 11 политичких странака, 7 независних кандидата и 1 коалицију. Централна изборна комисија БиХ одбила је пријаву

једног (1) независног кандидата за учешће на пријевременим изборима за градоначелника Града Сребреник и једну (1) политичку странку овјерила је дјелимично из разлога што није достављен довољан број валидних потписа подршке утврђен у члану 4.4 Изборног закона БиХ.

331. Даље, Централна изборна комисија БиХ је овјерила укупно 11 кандидатских листи од стране 6 овјерених политичких странака/коалиција за учешће на пријевременим изборима. По питању Централног бирачког списка, припремљен је пријавни образац за регистрацију бирача изван БиХ, достављени обавијештење и пријавни обрасци Министарству иностраних послова БиХ на даљу дистрибуцију и информисање држављана БиХ путем ДКП-а. По достављању пријава бирача, донесена је одлука те је припремљена и ажурирана база података о бирачима изван БиХ.
332. У складу са Одлуком о закључивању и потврђивању броја уписаних бирача у Централни бирачки списак за пријевремене изборе за градоначелнике Града Бихаћ, Тузла, Сребреник и Зворник и начелника општина Братунац и Вогошћа, који ће се одржати у недјељу 05. 02. 2023. године⁸⁴ на изводима из Централног бирачког списка, закључно с подацима на дан 16. 01. 2023. године у 24 сата, уписано је укупно 309.288 бирача.

Табела 31. Преглед броја уписаних бирача за пријевремене изборе

Шифра	Град/ Опћина	Редовни	Лично/ Одсуство	Пошта	Укупно
003	БИХАЋ	56726	42	1329	58097
049	СРЕБРЕНИК	38400	4	670	39074
050	ТУЗЛА	110061	51	1400	111512
083	ЗВОРНИК	51756	1014	1060	53830
104	БРАТУНАЦ	16972	699	1116	18787
135	ВОГОШЋА	27359	9	620	27988
	УКУПНО	301274	1819	6195	309288

333. Укупно је формирано 496 бирачких мјеста од чега 484 редовних и 12 бирачких мјеста за гласање непотврђеним гласачким листићима (ННН) и ЛИЧНО (000) од чега је 9 придружено редовним бирачким мјестима. На терену је радило и 29 мобилних тимова.
334. У складу с упутством о роковима изборних активности за одржавање пријевремених избора за градоначелника Града Бихаћ, Тузла, Сребреник и Зворник и начелника Општине Братунац и Вогошћа, који ће се одржати 05. 02. 2023. године, за пријевремене изборе проводе се идентичне изборне активности као и за редовне изборе, али са знатно краћим роковима за извршење истих.

⁸⁴ „Службени гласник БиХ“, број 5/23

335. Централна изборна комисија БиХ је 24. 02. 2023. године на 23. сједници донијала Одлуку о потврђивању резултата пријевремених избора за градоначелника Града Бихаћ, Тузла, Сребреник и Зворник, те за начелника Општине Братунац и Вогошћа одржаних 05. 02. 2023. године.⁸⁵
336. Према потврђеним резултатима: а) За градоначелника Града Бихаћ изабран је Елведин Седић, кандидат политичког субјекта Помак - Покрет за модерну и активну Крајину, б) За градоначелника Града Тузла изабран је Зијад Лугавић, кандидат политичког субјекта СДП Социјалдемократска партија Босне и Херцеговине, ц) За градоначелника Града Сребреник изабран је Аднан Бјелић, кандидат политичког субјекта Уједињени (НИП-НС-СДП), д) За градоначелника Града Зворник изабран је Бојан Ивановић, кандидат политичког субјекта Савез независних социјалдемократа-СНСД Милорад Додик, е) За начелника Општине Братунац изабран је Лазар Продановић, кандидат политичког субјекта Савез независних социјалдемократа-СНСД-Милорад Додик, ф) За начелника Општине Вогошћа изабран је Мигдад Хасановић, кандидат политичког субјекта СДА-Странка демократске акције.

1.19. Активности на припреми избора за органе локалне управе и самоуправе

337. Централни бирачки списак се формира, води и користи, између осталог, и за потребе избора органа локалне самоуправе у складу са законом, при чему Централна изборна комисија БиХ утврђује извод из Централног бирачког списка за провођење ових избора. У току 2022. године у 14 градова и општина БиХ одржани су избори за органе локалне самоуправе, и то: Босански Петровац ((26.3, 27.3. и 29.05.), Босанско Грахово (14. 06.), Бања Лука (20. 02.), Бихаћ (23 и 24. 04.), Бијељина, (10. 04.), Братунац (27. 02.), Источно Ново Сарајево (05. 06.), Градишка (20. 03.), Крупа на Уни (17. 04.), Нови Град Сарајево (20. 03.), Петрово (27. 11.), Србац (06. 03), Стари Град Сарајево (24. 04.) и Трново (РС) (15. 05.). За сваке појединачне изборе Централна изборна комисија БиХ је својом одлуком утврдила изглед и садржај извода из Централног бирачког списка према задњем пресеку истог, као и број бирача за конкретне изборе. Исти су достављени надлежном органу, поштујући одредбе Закона о заштити личних података.
338. Такође, за потребе провођења поступка опозива општинског начелника, припремљени су и достављени изводи из Централног бирачког списка за општине Братунац и Вишеград.

1.20. Достављање образаца Изјава о имовинском стању

339. На основу члана 15.8 став (1) Изборног закона БиХ, прописано је да су кандидати изабрани на свим нивоима власти, дужни у року од 30 дана од дана

---

⁸⁵ “Службени гласник БиХ“ број 12/23

објаве овјере мандата у Службеном гласнику БиХ, на посебном обрасцу, предати Централној изборној комисији БиХ потписану изјаву о имовинском стању.

340. На основу члана 15.8 став (2) Изборног закона БиХ, прописано је да изабрани члан органа власти на свим нивоима, дужан је да Централној изборној комисији БиХ поднесе извјештај о имовинском стању у року од 30 дана након истека мандата на који је изабран, као и у случају престанка мандата.
341. Одредбом члана 19.10 став (1) тачка а) и б) Изборног закона БиХ прописано је да ће се новчаном казном у износу од 300,00 КМ до 3.000,00 КМ казнити за повреду кандидат изабран на свим нивоима власти ако у року од 30 дана од дана објаве овјере мандата у „Службеном гласнику БиХ“, односно у року од 30 дана након истека мандата на који је изабран на посебном обрасцу, не преда потписану изјаву о имовинском стању из члана 15.8 став (1) и (2) овог Закона.
342. У циљу провођења наведених одредаба, дана 27. 05. 2022. године, припремљен је Извјештај о изабраним званичницима који нису доставили образац изјаве о имовинском стању са приједлогом Одлука о санкционисању због недостављања обрасца Изјаве о имовинском стању и приједлог Закључака о обустави поступка за изабране званичнике који нису доставили образац Изјаве о имовинском стању. Поступајући по закључцима са 81. сједнице Централне изборне комисије БиХ, покренути су поступци за 569 изабраних званичника те истим послан захтјев за доставу изјашњења о свим релевантним чињеницама, а остављена је могућност и личног доласка у просторије Централне изборне комисије БиХ ради давања изјаве.
343. Након што је истекао рок за доставу изјашњења, увидом у достављену документацију утврђено је сљедеће: 439 изабраних званичника којим је истекао мандат односно почео мандат доставили су изјашњење и образац Изјаве о имовинском стању и 133 изабрана званичника којим је истекао односно почео мандат нису доставила изјашњење, као ни образац Изјаве о имовинском стању.⁸⁶
344. У погледу утврђивања висине санкције, а у складу са наведеним закључцима, извршене су провјере да ли је особа против које се води поступак раније обављала функцију изабраног званичника, да ли је раније изречена санкција због исте или сличне повреду Изборног закона БиХ.
345. Централна изборна комисија БиХ је на 24. сједници одржаној 02. 06. 2022. године донијела 133 Одлуке о санкционисању изабраних званичника због недостављања обрасца изјаве о имовинском стању и 439 Закључака о обустављању поступка покренутих у наведеној правној ствари.
346. Централна изборна комисија БиХ наведеном Одлуком о санкционисању свим изабраним званичницима је изрекла санкцију од 500,00 КМ.

---

⁸⁶ **Напомена:** поново је покренут поступак за тројицу изабраних званичника из 2019. године.

347. Након што је извршена достава Одлука санкционисаним званичницима, у два случаја Одлуке су враћене пошљаоцу са напоменом да се пошта не може уручити због смрти. Извршене су провјере са Матичним уредима надлежних општина и након утврђеног чињеничног стања за преминуле особе Централна изборна комисија БиХ на 99. сједници одржаној 20. 12. 2022. године обуставила поступке.
348. Централна изборна комисија БиХ је 01. 11. 2022. године упутила Опомене изабраним званичницима који су новчано санкционисани (131) да изврше уплату цјелокупног износа новчане казне у износу од 500,00 КМ у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема ове опомене.
349. Закључно са крајем 2022. године од 131 изабраног званичника њих 43 извршило је уплату новчане казне.

1.21. Поврат таксе за овјеру учешћа на Општим изборима 2022. године

350. Чланом 4.16 Изборног закона БиХ прописано је да политичка странка или независни кандидат прилажу уз пријаву за овјеру доказ о уплаћеној такси у износу који је одредила Централна изборна комисија БиХ, као и услови за поврат уплаћеног новчаног износа таксе како слиједи:
- уколико политичка странка или независни кандидат освоје 1/3 гласова од укупног броја гласова које је освојио изабрани члан Предсједништва БиХ односно изабрани предсједник и потпредсједници Републике Српске на изборима из одговарајућег конститутивног народа и
  - уколико политичка странка или независни кандидат освоје више од 3% од укупног броја важећих гласова за Представнички дом Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, Представнички дом Парламента Федерације Босне и Херцеговине, за Народну скупштину Републике Српске и за скупштине кантона у Федерацији Босне и Херцеговине.
351. Надаље, чланом 4. став (1) Правилника о пријави и условима за овјеру политичких субјеката за учешће на Општим изборима 2022. године утврђена је висина таксе за овјеру, а у ставу (5) наведеног члана прописано је да ће Централна изборна комисија БиХ покренути процедуру поврата новца код надлежног органа у року од 15 дана од дана објаве изборних резултата у службеним гласилима у БиХ.
352. На име поврата таксе за Опште изборе 2022. године враћено је укупно 1.459.000 КМ од чега 1.441.000 КМ политичким странкама и 18.000 КМ независним кандидатима.⁸⁷

---

⁸⁷Висина новчаног износа за поврат одговара највишем нивоу власти за који је политичка странка испунила услове за поврат, у складу са чланом 4.16 Изборног закона БиХ и чланом 4. став (1) Правилника.

1.22. Провођење посредних избора

1. Посредни избори за законодавне органе власти

353. У складу са одредбама Изборног закона БиХ и Упутства о поступку провођења посредних избора за органе власти у Босни и Херцеговини обухваћених Изборним законом БиХ,⁸⁸ Централна изборна комисија БиХ током мјесеца децембра 2022. године извршила је овјеру кандидатских листи и кандидата за посредне изборе како слиједи:

1.1. Вијеће народа Републике Српске

354. За избор делегата у Вијеће народа Републике Српске укупно је достављено 30 кандидатских листи на којима су се налазила 73 кандидата за делегате у Вијећу народа Републике Српске. Централна изборна комисија БиХ одбила је овјерити 5 предложених кандидата за делегате у Вијећу народа Републике Српске, с обзиром на то да је у поступку провјера утврђено да имају мандате одборника у скупштинама општина/градова, а што није у складу са чланом 11.12 став (3) Изборног закона БиХ.⁸⁹

355. Укупно је овјерено 30 кандидатских листа и 68 кандидата.

Табела 32. Преглед овјерених кандидатских листи и кандидата за Вијеће народа Републике Српске

Бошњаци	Хрвати	Срби	Остали
6/19	9/19	11/22	4/8

356. Дана 12. 12. 2022. године на 95. сједници Централне изборне комисије БиХ донесена је Одлука о потврђивању резултата посредних избора и додјели мандата за Вијеће народа Републике Српске.⁹⁰

1.2. Дом народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине

357. У складу са чланом 2.9 став (1) тачка б, а у вези с чланом 10.11 Изборног закона БиХ, Централна изборна комисија БиХ је овјерила кандидатске листе и кандидате за Дом народа Парламента Федерације БиХ како слиједи:

⁸⁸ „Службени гласник БиХ“, број: 75/22

⁸⁹Предмет провјере предложених кандидата за Вијеће народа Републике Српске је био: да ли је кандидатска листа поднесена од стране овлаштеног предлагача, да ли су предложени кандидати на кандидатским листама уписани у Централни бирачки списак у општинама/градовима у Републици Српској, да ли имају евидентиране забране кандидовања у складу са Изборним законом БиХ, које се воде код Централне изборне комисије БиХ, да ли су све кандидатске листе поднесене на обрасцима утврђеним од стране Централне изборне комисије БиХ, да ли је сваки кандидат лично потписао изјаву о прихватању кандидатуре и да ли су предложене особе биле кандидати на Локалним изборима 2020. године и Општим изборима 2022. године те њихово изјашњење о припадности конститутивном народу или групи осталих из 2020. и 2022. године.

⁹⁰ „Службени гласник БиХ“, број 81/22

Табела 33. Преглед овјерених кандидатских листи и кандидата за Дом народа Парламента Федерације БиХ

Кантон	Број овјерених кандидатских листи / кандидата			
	Бошњаци	Хрвати	Срби	Остали
Унско-сански кантон	5/11	3/3	1/1	1/1
Посавски кантон	2/6	1/3	1/1	-
Тузлански кантон	6/11	2/3	2/2	1/1
Зеничко-добојски кантон	6/20	3/5	2/2	-
Босанско-подрињски кантон – Горажде	4/10	1/1	2/2	-
Средњобосански кантон	3/8	6/12	1/1	-
Херцеговачко-неретвански кантон	2/7	8/15	3/3	1/1
Западнохерцеговачки кантон	-	4/11	1/1	-
Кантон Сарајево	5/17	2/2	5/5	4/5
Кантон 10	2/3	4/11	3/4	-

358. Након извршених провјера кандидатских листи и достављене документације,⁹¹ утврђено је да је један кандидат на кандидатској листи Странке демократске акције, доставио изјаву којом одустаје од кандидатуре за Дом народа Парламента Федерације БиХ из личних разлога, те је Централна изборна комисија БиХ овјерила укупно 3 кандидата од 4 достављена кандидата из реда бошњачког народа на листама из Скупштине Кантона 10.
359. Дана 30. 12. 2022. године на 105. сједници Централне изборне комисије БиХ донесена је Одлука о потврђивању резултата посредних избора и додјели мандата за Дом народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине.⁹²

⁹¹Предмет провјере предложених кандидата су сљедећи: да ли је кандидат уписан у Централни бирачки списак као бирач у општини у којој се кандидује; да ли се име кандидата налази у евиденцији забрана кандидовања у бази података која се води у Централној изборној комисији БиХ, да ли је кандидатска листа поднесена од стране овлаштеног предлагача, да ли је кандидатура поднесена у складу са чланом 10.11 Изборног закона Босне и Херцеговине, да ли су све кандидатске листе поднесене на обрасцима утврђеним од стране Централне изборне комисије БиХ, да ли је сваки кандидат лично потписао изјаву о прихватању кандидатуре и да ли је изјашњење припадности конститутивним народима и осталим, идентично изјашњењу у изјавама и евентуалној кандидатури на Локалним изборима 2020. године.

⁹² „Службени гласник БиХ“, број: 1/23 од 06.01.2023. године

1.3. Дом народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине

1.3.1. Дом народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине из Републике Српске

360. За избор делегата из реда српског народа за делегате у Дом народа Парламентарне скупштине БиХ укупно је достављено и овјерено 8 кандидатских листи на којима се налазило 18 кандидата.
361. Дана 16. 01. 2023. године на 5. сједници Централне изборне комисије БиХ донесена је Одлука о потврђивању резултата посредних избора и додјели мандата за Дом народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине из Републике Српске.⁹³
362. Мандати су додијељени сљедећим делегатима: Желимир Нешковић, Никола Шпирић, Средоје Новић, Радован Ковачевић и Сњежана Новаковић Бурсаћ.

1.3.2. Дом народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине из Федерације Босне и Херцеговине

363. Дом народа Парламента Федерације БиХ доставио је укупно 13 кандидатских листи за избор делегата из Федерације БиХ у Дом народа Парламентарне скупштине БиХ на потврђивање и овјеру Централној изборној комисији БиХ.
364. За избор делегата из реда бошњачког народа достављено је и овјерено шест (6) листи на којима се налазило 14 кандидата за делегате у Дом народа Парламентарне скупштине БиХ.
365. За избор делегата из реда хрватског народа достављено је и овјерено седам (7) листи на којима се налазило 27 кандидата за делегате у Дом народа Парламентарне скупштине БиХ.
366. Дана 03. 02. 2023. године на 13. сједници Централне изборне комисије БиХ, донесена је Одлука о потврђивању резултата посредних избора и додјели мандата за Дом народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине из Федерације Босне и Херцеговине.⁹⁴
367. Мандати су додијељени сљедећим делегатима: **Делегати из реда бошњачког народа:** Ценан Ђонлагић, Цемал Смајић, Кемал Адемковић, Шефик Џаферовић, Сафет Софтић; **Делегати из реда хрватског народа:** Златко Милетић, Илија Цвитановић, Зденко Ћосић, Драган Човић, Марина Пендеш.

⁹³ „Службени гласник БиХ“, број: 8/23

⁹⁴ „Службени гласник БиХ“, број: 8/23 од 07.02.2023. године

1.4. Посредни избори за предсједника и потпредсједнике Федерације Босне и Херцеговине

368. Дом народа Парламента Федерације БиХ доставио је дана 18. 01. 2023. године имена два (2) кандидата за избор предсједника и потпредсједника Федерације БиХ на потврђивање и овјеру Централној изборној комисији БиХ како слиједи:
- Кандидат групе од 13 делегата у Дому народа Парламента Федерације БиХ, за избор предсједника и потпредсједника Федерације БиХ из Клуба бошњачког народа **Рефик Лендо**.
  - Кандидаткиња групе од 22 делегата у Дому народа Парламента Федерације БиХ, за избор предсједника и потпредсједника Федерације БиХ из Клуба хрватског народа **Лидија Брадара**.
369. Дана 27. 01. 2023. године, Дом народа Парламента Федерације БиХ доставио је име кандидата за избор предсједника и потпредсједника Федерације БиХ из клуба српског народа на потврђивање и овјеру Централној изборној комисији БиХ како слиједи:
- Кандидат групе од 13 делегата у Дому народа Парламента Федерације БиХ, за избор предсједника и потпредсједника Федерације БиХ из Клуба српског народа **Игор Стојановић**.
370. Након извршених провјера предложених кандидата⁹⁵, у складу са чланом 2.9 став (1) тачка б) Изборног закона БиХ за избор предсједника и два потпредсједника Федерације БиХ, Централна изборна комисија БиХ овјерила је три кандидата, с обзиром да су испуњени услови из члана 16., 1.7, 1.8 став (1) тачка (5), 4.2 и члана 9.13 став (1) Изборног закона БиХ.
371. Након окончања поступка овјере кандидата за избор предсједника и два потпредсједника Федерације БиХ, председавајућа Представничког дома Парламента Федерације БиХ доставила је дана 06. 02. 2023. године кандидатску листу за избор предсједника и два потпредсједника Федерације БиХ на потврђивање и овјеру Централној изборној комисији БиХ.
372. Достављена је кандидатска листа коју сачињавају три овјерена кандидата за избор предсједника и два потпредсједника Федерације БиХ из Клуба делегата

---

⁹⁵ У складу са одребама Изборног закона БиХ и Упутства о поступку провођења посредних избора за органе власти у Босни и Херцеговини обухваћених Изборним законом Босне и Херцеговине, извршене су сљедеће провјере предложених кандидата: да ли је кандидатска листа поднесена од стране овлаштеног предлагача, да ли су предложени кандидати на кандидатској листи уписани у Централни бирачки списак у Федерацији БиХ, да ли се име кандидата налази у евиденцијама санкција које се воде у Централној изборној комисији БиХ, да ли је кандидатска листа поднесена на обрасцима утврђеним од стране Централне изборне комисије БиХ, да ли је сваки кандидат лично потписао изјаву о прихватању кандидатуре у складу са чланом 58б. Упутства о поступку провођења посредних избора за органе власти у Босни и Херцеговини обухваћених Изборним законом Босне и Херцеговине, да ли је изјашњење припадности конститутивним народима идентично изјашњењу у изјавама и евентуалној кандидатури на Општим изборима 2022. године и Локалним изборима 2020. године.

бошњачког народа, Клуба делегата хрватског народа и Клуба делегата српског народа, како слиједи:

1. **Лидија Брадара** - кандидаткиња за предсједника/потпредсједника Федерације БиХ из Клуба хрватског народа
2. **Рефик Лендо** - кандидат за предсједника/потпредсједника Федерације БиХ из Клуба бошњачког народа
3. **Игор Стојановић** - кандидат за предсједника/потпредсједника Федерације БиХ из Клуба српског народа.

373. С обзиром да је достављена кандидатска листа сачињена у складу са чланом 9.13 до 9.15 Изборног закона БиХ и чланом 58г. Упутства о поступку провођења посредних избора за органе власти у Босни и Херцеговини обухваћених Изборним законом БиХ⁹⁶, Централна изборна комисија БиХ овјерила је наведену кандидатску листу, у складу са чланом 2.9 став (1) тачка б) Изборног закона БиХ.

374. Централна изборна комисија БиХ је 06. 03. 2023. године на 26. сједници донијела Одлуку о потврђивању резултата посредних избора за предсједника и потпредсједнике Федерације Босне и Херцеговине.⁹⁷

375. Према усвојеној одлуци, Централна изборна комисија БиХ потврђује резултате и овјерава да су посредни избори за предсједника и потпредсједнике Федерације Босне и Херцеговине проведени у складу са одредбама Изборног закона БиХ, те да су за предсједника и потпредсједнике Федерације БиХ изабрани: **Лидија Брадара** - предсједница Федерације Босне и Херцеговине; **Рефик Лендо** - потпредсједник Федерације Босне и Херцеговине; **Игор Стојановић** - потпредсједник Федерације Босне и Херцеговине.

376. Сва увјерења о додјели мандата за делегате изабране на наведеним посредним изборима су израђена и достављена тијелима власти у којима су делегати добили мандате, заједно са пратећом документацијом, обрасцима Изјаве о прихватању/одбијању мандата, Потврде о пријему увјерења о додјели мандата, те обавијести о обавези и начину попуњавања и доставе обрасца Изјаве о имовинском стању.

2. Заштита изборног права

377. У свим фазама изборних активности предузетих од стране Централне изборне комисије БиХ с циљем припреме и одржавања Општих избора 2022. године, учесници у изборном процесу су подносили приговоре и жалбе и друга правна

---

⁹⁶ У складу са одредбама Изборног закона БиХ и Упутства о поступку провођења посредних избора за органе власти у Босни и Херцеговини обухваћених Изборним законом БиХ, извршене су следеће провере предложених кандидата: да ли је кандидатска листа поднесена од стране овлашћеног предлагача, да ли су предложени кандидати на кандидатској листи овјерени у складу са одредбама члана 9.13 Изборног закона БиХ и 58ц. Упутства о поступку провођења посредних избора за органе власти у Босни и Херцеговини обухваћених Изборним законом БиХ и да ли је кандидатска листа поднесена на обрасцу утврђеном од стране Централне изборне комисије БиХ.

⁹⁷ Одлука број 05-1-07-1-304-1/23

средства прописана Изборним законом БиХ за заштиту изборних права. На основу одредби Изборног закона БиХ, заштиту изборног права осигуравају изборне комисије (општинске изборне комисије, градске изборне комисије, Изборна комисија Брчко дистрикта БиХ и Централна изборна комисија БиХ) и Апелационо одјељење Суда Босне и Херцеговине. Сви приговори подnose се у писаној форми на обрасцу који пропише Централна изборна комисија БиХ. Изборна комисија у својој општини/граду/дистрикту има првостепену надлежност за одлучивање о свим питањима која нису експлицитно додијељена Централној изборној комисији БиХ и Апелационом одјељењу Суда БиХ. Централна изборна комисија БиХ има другостепену надлежност за одлучивање о уложеним жалбама на одлуке свих изборних комисија.

378. Централна изборна комисија БиХ има и првостепену надлежност за одлучивање по приговорима уложеним због повреде правила изборног процеса, изборних права, повреде правила Поглавља 16. Изборног закона БиХ, учињене од политичког субјекта. Апелационо одјељење Суда БиХ надлежно је да рјешава по жалбама на одлуке Централне изборне комисије БиХ. Жалбе се подnose Апелационом одјељењу Суда БиХ у року од два дана од дана пријема одлуке Централне изборне комисије БиХ. Жалба се подноси путем Централне изборне комисије БиХ, а Апелационо одјељење Суда БиХ дужно је донијети одлуку по жалби у року од три дана од дана пријема жалбе.
379. **Жалбе на рјешења Централне изборне комисије БиХ којим се даје/ не даје сагласност на именовање чланова изборне комисија** - На рјешења Централне изборне комисије БиХ којим се даје/не даје сагласност на именовање чланова изборне комисије је поднесено 30 жалби Апелационом одјељењу Суда БиХ. Апелационо одјељење Суда БиХ је у поступку одлучивања, одбацио 9 жалби као недопуштене, 16 жалби одбио као неосноване, 1 одбацио као недозвољену, 2 жалбе одбио као неосноване и одбацио у дијелу у којем се поништава рјешење Централне изборне комисије БиХ и 2 жалбе уважио и предмет вратио Централној изборној комисији БиХ на поново одлучивање.
380. **Жалбе на одлуке Централне изборне комисије БиХ о овјери или одбијању овјере пријаве политичких субјеката** - На одлуке Централне изборне комисије БиХ о овјери односно одбијању овјере пријаве политичких субјеката за учешће на Општим 2022. године, укупно су изјављене 3 жалбе Апелационом одјељењу Суда БиХ, а Апелационо одјељење Суда БиХ је 2 жалбе одбило као неосноване, а 1 жалбу одбацило као неблаговремену.
381. **Жалба на одлуку Централне изборне комисије БиХ о утврђивању права кориштења назива политичке странке у изборне сврхе** - Централна изборна комисија БиХ је донијела укупно 1 (једну) одлуку о утврђивању права кориштења назива политичке странке у изборне сврхе на Општим изборима 2022. године. На наведену одлуку Централне изборне комисије БиХ, изјављена је жалба Суду БиХ коју је Апелационо одјељење Суда БиХ уважило и предмет вратио Централној изборној комисији БиХ на поново одлучивање.
382. **Жалбе на одлуке Централне изборне комисије БиХ о одбијању овјере кандидатских листи** - На одлуке Централне изборне комисије БиХ о овјери,

односно одбијању овјере кандидатских листи политичких субјеката за учешће на Општим изборима 2022. године, укупно су изјављене 2 жалбе Суду БиХ, које је Апелационо одјељење Суда БиХ одбило као неосноване.

383. **Жалбе на одлуке Централне изборне комисије БиХ о одбијању уписа у извод из Централног бирачког списка за гласање изван Босне и Херцеговине** - Централна изборна комисија БиХ је донијела одлуку, број: 06-1-07-1-608-3/22 од 04. 08. 2022. године, којом је одбијен упис бирача у извод из Централног бирачког списка за гласање изван Босне и Херцеговине за Опште изборе 2022. године и Одлуку о измјенама Одлуке број: 06-1-07-1-608-3/22 од 04. 08. 2022. године, са 37. сједнице Централне изборне комисије БиХ, за укупно 10.720 бирача по поднесеним пријавама до 19. 07. 2022. године с обзиром на то да нису испуњени услови прописани чланом 3.15 став (1), (2) и (3) Изборног закона БиХ и у којој су наведени и разлози одбијања.

Исто тако, Централна изборна комисија БиХ је донијела одлуку, број: 06-1-07-1-608-2/22 од 04. 08. 2022. године, о утврђивању и објави броја бирача уписаних у извод из Централног бирачког списка за гласање изван Босне и Херцеговине за Опште изборе 2022. године и Одлуку о измјени Одлуке о утврђивању и објави броја бирача уписаних у извод из Централног бирачког списка за гласање изван БиХ за Опште изборе 2022. године, којом је утврђено да ће се на изводу из Централног бирачког списка за гласање изван БиХ наћи укупно 69.979 бирача.

Такође, Централна изборна комисија БиХ је донијела одлуку број: 06-1-07-1-1341-1/22 од 04. 08. 2022. године којом је за избјегле особе одбијен упис у извод из Централног бирачког списка за гласање изван Босне и Херцеговине, по поднесеним пријавама до 19. 07. 2022. године, јер нису испуњени услови прописани чланом 3.15 став (1), (2) и (3) Изборног закона БиХ и у којој су наведени и разлози одбијања и Одлуку о измјени одлуке број: 06-1-07-1-1341-1/22 од 04. 08. 2022. године, са 37. сједнице Централне изборне комисије БиХ којом је одбијен упис у извод из Централног бирачког списка за гласање изван Босне и Херцеговине за 955 подносица пријаве.

На Одлуку број: 06-1-07-1-608-2/22 од 04. 08. 2022. године уложено је укупно 405 жалби, од тога је Централна изборна комисија БиХ, као првостепени орган, уважила укупно 38 појединачних жалби. За укупно 275 жалби је отпремљено изјашњење Апелационом одјељењу Суда БиХ, од којих је Суд БиХ 240 жалби одбио као неосноване, 16 жалби одбацио као неблаговремене, те 19 жалби одбацио као недопуштене. За укупно 62 жалбе, утврђено је да нема текста жалбе, од којих је за 24 жалбе утврђено да је подносилац жалбе био Николаш Маринко. Након увида утврђено је да су појединачне жалбе неосноване, те имајући у виду акт Суда БиХ број: С1 3 Иж 037085 20 Иж од 07. 10. 2020. године у којем је наведено да *“Чињеница да је поднесак изјављен у жалбеном року истом не може дати карактер жалбе јер не садржи ни један елемент прописан за правни лијек.”* по истим није поступљено. Такође, било је 6 жалби за које је утврђено да у тим случајевима није обрађена пријава за гласање изван БиХ из разлога што пријава подносиоца кроз апликацију е-избори није завршена до краја, док је за 24 жалбе утврђено да су подносиоци жалби већ регистровани за гласање изван БиХ, због чега им је упућено обавијештење.

На Одлуку број: 06-1-07-1-1341-1/22 од 04. 08. 2022. године уложене су 42 жалбе. Централна изборна комисија БиХ је, као првостепени орган, од тога, уважила 4 појединачне жалбе. За укупно 19 жалби је отпремљено изјашњење Апелационом одјељењу Суда БиХ, од којих је Суд БиХ 17 жалби одбио као неосноване, једну (1) одбацио као недопуштену, а једну (1) одбацио као неблагоприятну. За 1 (једну) жалбу је утврђено да нема текст жалбе, док је за 18 жалби утврђено да није обрађена пријава (подносилац није довршио пријаву кроз апликацију е-избори).

384. **Жалбе на одлуке Централне изборне комисије БиХ у вези додјеле и престанка мандата** - На одлуке Централне изборне комисије БиХ о престанку мандата поднесене су 3 (три) жалбе, које је Апелационо одјељење Суда БиХ одбило као неосноване. Централна изборна комисија БиХ је запримила једну (1) жалбу која се односи на опозив начелника у основној изборној једници Братунац, коју је Апелационо одјељење Суда БиХ одбило као неосновану.
385. **Жалбе на одлуке Централне изборне комисије БиХ ради кршења одредбе члана 15.8 став (1) и (2) Изборног закона БиХ** - На одлуке Централне изборне комисије БиХ о санкционисању ради неподношења изјаве о укупном имовинском стању Централној изборној комисији БиХ у року од 30 дана од дана објаве овјере мандата/престанка мандата на који је кандидат изабран, поднесене су 23 жалбе Апелационом одјелу Суда БиХ. У поступку одлучивања Апелациони одјељење Суда БиХ је 2 жалбе одбацило као неблагоприятне, 18 жалби одбило као неосноване и једну (1) жалбу одбацило као недопуштену. У два поступка, Централна изборна комисија БиХ је 2 жалбе уважила и поништила своје Одлуке, а поступке у тим предметима обуставила.
386. **Поступци у вези са повредом члана 16.14 став (3) Изборног закона БиХ** - Највећи број приговора и жалби везан је за период прије званичног почетка изборне кампање. Чланом 16.14 став (3) Изборног закона БиХ прописано је да је забрањено вођење плаћене изборне кампање путем електронских и штампаних медија, или било којег облика плаћеног јавног оглашавања, осим одржавања интерних скупова органа и статутарних тијела политичких субјеката, у периоду од дана расписивања избора до дана службеног почетка изборне кампање. Централна изборна комисија БиХ је запримила 95 предмета у вези са преурањеном изборном кампањом. У предметима кршења одредби Изборног закона БиХ донијела је укупно 21 одлуку којом се приговор одбија као неоснован, а изрекла 27 новчаних санкција. На само једну одлуку уложена је жалба Апелационом одјељењу Суда БиХ, коју је Суд БиХ одбио као неосновану. Такође, Централна изборна комисија БиХ је донијела 10 закључака којима се приговор сматра да није поднесен, 1 (један) закључак којим се приговор одбацује као неблагоприятан и 32 закључка којима се поступак обуставља. Осим тога, у 2 предмета је сачињена службена забиљешка јер се радило о празничној честитки, у 2 предмета је Централна изборна комисија БиХ обавијестила подносиоце да је већ покренут поступак у вези истих објава, у 1 (једном) предмету је обавијестила подносица да не може поступити по достављеној пријави јер се није могло утврдити да је објава плаћена од стране званичника политичке странке, те је у (1) једном предмету

упутила одговор подносиоцу на упит у вези оглашавања скупова прије званичне кампање.

У (1) једном предмету Централна изборна комисија БиХ је донијела закључак и приговор одбацила као неблаговремен, а у другом дијелу донијела је одлуку којом се приговор одбија као неоснован, те је у (1) једном предмету донијела закључак којим се сматра да пријава није ни поднесена, а затим донијела закључак којим се поступак обуставља јер нису отклоњени недостаци у одређеном року.

На Одлуке Централне изборне комисије БиХ о изрицању новчане казне у вези са кршењем одредбе члана 16.14 став (3) Изборног закона БиХ, поднесено је 11 жалби Апелационом одјељењу Суда БиХ. Од тога је Апелационо одјељење Суда БиХ одбило 8 жалби као неосноване, док је 3 жалбе дјелимично уважио.

Поступци у вези са повредом изборног права у периоду изборне кампање политичких субјеката

387. Највећи број приговора и жалби везан је за период изборне кампање политичких субјеката, у којем политички субјекти на законом утврђен начин упознају бираче и јавност са својим програмом и кандидатима за Опште изборе и који према одредбама Поглавља 16. Изборног закона БиХ представља период од 30 дана прије дана одржавања избора. Упутством о роковима и редослиједу изборних активности за Опште изборе 2022. године, који ће се одржати у недјељу 02. 10. 2022. године, утврђено је да изборна кампања званично почиње дана 02. 09. 2022. године. Правила понашања политичких субјеката у периоду изборне кампање прописана су у Поглављу 7. Изборног закона БиХ, а представљање политичких субјеката путем електронских медија прописано је у Поглављу 16. Изборног закона БиХ. Кршења правила прописаних овим поглављима су пратила и ове изборе.
388. **Поступци у вези са кршењем члана 7.2а Изборног закона БиХ - Злоупотреба јавних средстава и ресурса** - Одредбом члана 7.2а став (1) Изборног закона БиХ прописано је да носиоцима извршне функције утврђеним у члану 1.8, став (б) овог закона и носиоцима мандата, забрањена је злоупотреба јавних средстава, док је ставом (2) истог члана прописано да злоупотребу јавних средстава из става (1) овог члана чине сљедеће радње: а) укључивање државних службеника који су подређени кандидату у обављању послова у радном времену у циљу промоције кандидата или политичких субјеката; б) кориштење просторија јавних установа и органа за обављање предизборних активности ако кориштење истих просторија није загарантовано другим кандидатима и политичким субјектима под истим условима; ц) кориштење средстава комуникације, информационих услуга, канцеларијске опреме јавних установа и органа за изборну кампању; д) кориштење средстава превоза у власништву државних, ентитетских, градских, кантоналних или општинских органа и организација без накнаде или по сниженим накнадама за активности кампање. Ова одредба се не односи на превоз особа које се посебно штите у складу са законом који се обавља као дио сигурносних мјера које се примјењују у односу на високе службенике који подлијежу службеној заштити коју пружају надлежни органи приликом обављања службене дужности или

поступања по службеној дужности; е) прикупљање потписа или изборна кампања коју проводе лица која обављају изабране функције или су државни службеници, током службених активности или догађаја које организује јавна установа или орган.

Централна изборна комисија БиХ је запримила 63 приговора / пријаве у вези кршења члана 7.2а Изборног закона БиХ. У поступцима рјешавања по приговорима/пријавама, Централна изборна комисија БиХ је донијела 8 Одлука о изрицању новчане санкције, 19 Одлука којом се приговор одбија као неоснован, 19 Закључака о обустави поступка, 4 Закључка којима се поднесак сматра да није поднесен, 1 (један) Закључак којим се приговор одбацује као поднесен од неовлаштеног лица, 2 Закључка којима се приговор одбацује као неблагоприятан, 2 Закључка којим се поднесак одбацује јер је раније ријешено, 2 Закључка о спајању предмета, те 10 Обавијештења којима се подносилац приговора/пријаве обавјештава да је предмет по истој пријави већ ријешен.

На Одлуке Централне изборне комисије БиХ у вези са кршењем одредбе члана 7.2а Изборног закона БиХ поднесено је 8 жалби Апелационом одјељењу Суда БиХ. Од тога је Апелационо одјељење Суда БиХ одбило 6 жалби као неосноване, док је 2 жалбе уважио, и то на начин да је у једном предмету жалбу уважио и поништио Одлуку Централне изборне комисије БиХ, а у другом предмету жалбу уважио и поништио Одлуку Централне изборне комисије БиХ као незакониту.

389. **Поступци у вези са кршењем члана 7.3 став (2) Изборног закона БиХ - Лажно представљање** - Чланом 7.3 став (2) Изборног закона БиХ прописано је сљедеће: “Забрањено је лажно представљање у име било које политичке странке, коалиције, листе независних кандидата или независног кандидата као и злоупотреба законског права на учешће у раду бирачког одбора испред једног политичког субјекта супротно одредби члана 2.19 овог закона и то фиктивним представљањем у име политичког субјекта којем је мјесто у бирачком одбору припало са циљем погодавања другом политичком субјекту којем то мјесто у бирачком одбору није припало. Ова забрана примјењује се и на чланове бирачког одбора”. Централна изборна комисија БиХ је запримила 37 приговора/пријава које се односе на лажно представљање. У поступању по приговорима/пријавама, Централна изборна комисија БиХ је донијела 20 Одлука о изрицању новчане санкције, 6 Одлука којима се приговор одбија као неоснован, 25 Закључка о обустави поступка, 4 Закључка којима се поднесак сматра да није поднесен, 3 Закључка којима се пријава/приговор одбацује као неблагоприятан, 1 (један) Закључак о раздвајању предмета и 1 (једну) Пријаву достављену Кантоналном тужилаштву Зеничко-добојског кантона (ЗДК). На одлуке Централне изборне комисије БиХ, изјављено је 28 жалби Апелационом одјељењу Суда БиХ, од тога је Апелационо одјељење Суда БиХ 21 жалбу одбио као неосноване, а 7 жалби уважио и поништио Одлуку Централне изборне комисије БиХ. Такође, Централна изборна комисија БиХ је запримила једну непотписану жалбу, подносиоцу жалбе је послато обавијештење о отклањању недостатка, те како недостаци нису отклоњени донесен је Закључак којим се сматра да жалба није ни поднесена.

390. **Поступци у вези са кршењем члана 7.3 став (1) тачка 7) Изборног закона БиХ - Говор мржње** - Одредбом члана 7.3 став (1) тачка 7) прописано је да кандидатима и присталицама политичких странака, листи независних кандидата, листи припадника националних мањина и коалиција, као и независним кандидатима и њиховим присталицама, те запосленима или на други начин ангажованим у изборној администрацији није дозвољено између осталог користити се говором мржње, и/или објавити или употрежити слике, симболе, аудио и видео записе, СМС поруке, интернет комуникације, друштвене мреже и мобилне апликације или друге материјале који могу тако дјеловати.

Централна изборна комисија БиХ је запримила 35 приговора/пријава које се односе на кршење одредбе члана 7.3 став (1) тачка 7). Донијела је 2 Одлуке о изрицању новчане казне, 3 Одлуке којима се приговор одбија као неоснован, 3 Закључка о обустави поступка, 1 (један) Закључак којим се приговор одбацује као преурањен, 5 Закључака којима се приговор одбацује као неблаговремен, те 3 Закључка којим се одбацује поднесак.

На одлуке Централне изборне комисије БиХ изјављено је 5 жалби Апелационом одјељењу Суда БиХ, од тога је Апелационо одјељење Суда БиХ 4 жалбе одбио као неосноване, а 1 (једну) уважио, поништио Одлуку Централне изборне комисије БиХ и предмет вратио на поновни поступак.

391. Потребно је напоменути да предметна област која се односи на “лажно представљање” и “кориштење јавних средстава и ресурса” је уведена измјенама и допунама Изборног закона БиХ које је Високи представник за Босну и Херцеговину прогласио 27. 07. 2022. године и тек сада се успоставља нова пракса у изборном систему.

Поступци у вези са кршењем изборне шутње

392. У периоду који почиње 24 сата прије отварања бирачких мјеста и траје до њиховог затварања, политичким странкама, коалицијама, листама независних кандидата и независним кандидатима и кандидатима на листама припадника националних мањина, забрањено је учешће у јавним политичким активностима што укључује, али се не ограничава само на сљедеће: кориштење домаћих и међународних средстава комуникације с циљем утицаја на бираче.

393. Централна изборна комисија БиХ је запримила 61 приговор/пријаву у вези кршења изборне шутње. Поступајући по истим, Централна изборна комисија БиХ је донијела 16 Одлука о изрицању новчане санкције, 11 Одлука којима се приговор одбија као неоснован, 51 Закључак о обустави поступка, 10 Закључака којима се поднесак сматра да није поднесен, те два (2) Закључка којим се приговор одбацује, јер је Централна изборна комисија БиХ утврдила да је исти или слични чињенични основ по којем је већ раније ријешено. Осим тога, сачињено је 7 Обавијештења и достављено подносиоцу приговора/пријаве (није изборна шутња, води се поступак по истој пријави, итд.), 3 пријаве су прослијеђене на надлежност Вијећу за штампу, док је 1 (једна) пријава прослијеђена Агенцији за заштиту личних података БиХ, те је

сачињено 5 службених забиљешки. У једном предмету запримљено је Обавијештење ОИК-а да су они ријешили пријаву.

394. На одлуке Централне изборне комисије БиХ изјављено је 13 жалби Апелационом одјељењу Суда БиХ, од чега је 12 жалби, Апелационо одјељење Суда БиХ одбило као неосноване, а 1 (једну) одбацио као недозвољену.

Повреде бирачког права на дан избора

395. Централна изборна комисија БиХ је запримила укупно 149 пријава у вези са учињеним повредама на бирачким мјестима на дан избора, те исте у смислу одредбе члана 6.4 став (1) Изборног закона БиХ прослиједила ОИК/ГИК на надлежност.

Жалбе на првостепене одлуке изборних комисија

396. Централној изборној комисији БиХ се сходно одредби члана 6.6 став (2) може уложити жалба на одлуке изборних комисија (другостепена надлежност ЦИК БиХ). На првостепене одлуке изборних комисија, којим је одлучено по поднесеним приговорима, уложено је 76 жалби Централној изборној комисији БиХ. Одлучујући по жалбама, Централна изборна комисија БиХ је донијела 36 Одлука којим се жалба одбија као неоснована, 1 (једну) Одлуку којом се жалба одбацује као неблаговремена, те 7 Одлука којим се жалба одбацује као поднесена од неовлаштеног лица. Осим тога, Централна изборна комисија БиХ је донијела 3 Одлуке којим се жалба уважава, Одлука ОИК преиначава, приговор усваја као основан и изриче новчана казна, 10 Одлука којим се жалба уважава, Одлука ОИК поништава и предмет се враћа на поновни поступак, 1 (једну) Одлуку којом се жалба уважава, Одлука ОИК поништава и приговор одбацује као преурањен, 1 (једну Одлуку) којом се жалба уважава, Одлука ОИК поништава и поступак покренут по службеној дужности се обуставља, те 1 (једну) Одлуку којом се жалба одбацује као неоснована, а став (2) Одлуке преиначава. Централна изборна комисија БиХ је донијела и 7 Закључака којим се спајају предмети, жалбе политичких странака Народ и правда и Странка демократске акције. Такође, ОИК/ГИК је доставио 8 обавијештења, да су у 6 предмета као првостепени орган уважили жалбу, у 2 предмета да су одбацили жалбу као неблаговремену, те у 1 (једном) предмету приговор одбили као неоснован.

397. На одлуке Централне изборне комисије БиХ изјављено је 14 жалби Апелационом одјељењу Суда БиХ, од којих је Апелационо одјељење Суда БиХ одбило 6 жалби као неосноване, а 8 жалби одбацило као недозвољене.

398. Надаље, у 2023. години запримљено је 7 жалби на Одлуку Градске изборне комисије Високо којом се изриче новчана казна политичкој странци Народ и правда (НиП), Бабић Амри, Фатић Мирнесу и Османбашић Емиру, те је Централна изборна комисија БиХ донијела 7 Закључака којим се спајају предмети - жалбе НиП, Османбашић Емира, Фатић Мирнеса и Бабић Амре, као и 7 Одлука којим се жалбе НиП, Османбашић Емира, Фатић Мирнеса и Бабић Амре уважавају, Одлука ГИК Високо поништава и предмет враћа на поновни

поступак у којем је ГИК Високо дужна поступити у складу са упутом Централне изборне комисије БиХ.

Захтјеви изборних комисија за отварање врећа са гласачким материјалом

399. У циљу правилног обједињавања изборних резултата у основним изборним јединицама изборне комисије су поднијеле 59 захтјева Централној изборној комисији БиХ за отварање врећа са гласачким материјалом. Централна изборна комисија БиХ је донијела 76 наредби којим је одобрила изборним комисијама отварање врећа са гласачким материјалом на 432 бирачка мјеста. Централна изборна комисија БиХ је по службеној дужности донијела Наредбу број: 05-1-07-5-2093/22 од 03. 10. 2022. године којом се наређује свим изборним комисијама да изврше поновно отварање врећа и утврде исправне резултате које ће унијети у апликацију до сриједи 05. 10. 2022. године до 24 сата, те обавјештење о урађеном доставе Централној изборној комисији БиХ. Наредба по службеној дужности се односила на отварање врећа са гласачким материјалом на 1.661 бирачком мјесту.
400. Централна изборна комисија БиХ је ради правилног обједињавања и утврђивања резултата избора на бирачким мјестима у изборној јединици Република Српска по службеној дужности донијела Наредбу број: 05-1-07-11-2195-1/22 од 10. 10. 2022. године и Наредбу о исправци наредбе Централне изборне комисије БиХ број: 05-1-07-11-2195-2/22 од 10. 10. 2022. године. Наведеним наредбама се наређује Главном центру за бројање да изврши отварање врећа са гласачким листићима, изврши поновно контролно бројање гласачких листића, те утврди и обједини резултате избора са свих 2239 редовних бирачких мјеста у Републици Српској, укључујући и бирачка мјеста у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине, са опцијом гласања за Републику Српску, за ниво председника и потпредседнике Републике Српске.
401. Даље, Централна изборна комисија БиХ је по службеној дужности донијела Наредбу број: 05-1-07-11-2195-3/22 од 11. 10. 2022. године којом се наређује Главном центру за бројање да се, у циљу правилног обједињавања и утврђивања резултата избора на бирачким мјестима гдје је број гласова за кандидата већи од укупног броја гласова које је освојио политички субјект испред којег је овјерен за учешће на изборима, изврши отварање врећа са гласачким листићима, изврши поновно контролно бројање гласачких листића, те утврди и обједини резултате избора са 45 редовних бирачких мјеста за нивое Парламентарна скупштина БиХ (11 бирачких мјеста), Парламент Федерације БиХ (14 бирачких мјеста), Народна скупштина Републике Српске (3 бирачка мјеста) и Скупштине кантона (17 бирачких мјеста). У циљу правилног обједињавања и утврђивања резултата избора на бирачким мјестима гдје бирачки одбор није спаковао изборни материјал по схеми паковања, донијела је и Наредбу број: 05-1-07-11-2195-4/22 од 13. 10. 2022. године по службеној дужности којом наређује Главном центру за бројање да изврши отварање свих врећа са изборним материјалом, а у циљу проналаска образаца за збирне резултате, 4 редовна бирачка мјеста у основној изборној јединици Бања Лука. Такође, Централна изборна комисија БиХ је у циљу правилног обједињавања и утврђивања резултата избора на бирачким мјестима гдје је број гласачких

листића у гласачкој кутији различит од збира свих важећих и неважећих гласачких листића, по службеној дужности донијела Наредбу број: 05-1-07-11-2195-6/22 од 17. 10. 2022. године, којом наређује Главном центру за бројање да изврши отварање врећа са гласачким листићима, изврши поновно контролно бројање гласачких листића, те утврди и обједини резултате избора са 72 редовна бирачка мјеста за ниво Предсједништво БиХ (6 врећа), Парламентарна скупштина БиХ (35 врећа), Парламент Федерације БиХ (25 врећа), Народна скупштина Републике Српске (3 вреће) и Скупштине кантона (27 врећа). Исто тако, у циљу правилног обједињавања и утврђивања резултата избора на бирачким мјестима гдје се разликује број гласачких листића у гласачкој кутији на начин да има више гласачких листића од броја потписа, по службеној дужности донијела је Наредбу број: 05-1-07-11-2195-8/22 од 19. 10. 2022. године, којом се наређује Главном центру за бројање, да се изврши отварање врећа са гласачким листићима, изврши поновно контролно бројање гласачких листића, те утврди и обједини резултате избора са 14 редовних бирачка мјеста за ниво Предсједништво БиХ (4 вреће), Парламентарна скупштина БиХ (3 вреће), Парламент Федерације БиХ (4 вреће), Народна скупштина Републике Српске (1 врећа) и Скупштине кантона (3 вреће). Донијела је и Наредбу број: 05-1-07-11-2195-10/22 од 20. 10. 2022. године по службеној дужности којом се наређује Главном центру за бројање, да изврши отварање врећа са гласачким листићима, изврши поновно контролно бројање гласачких листића, те утврди и обједини резултате избора са 22 редовна бирачка мјеста за ниво Предсједништво БиХ (5 врећа), Парламентарна скупштина БиХ (5 врећа), Парламент Федерације БиХ (8 врећа), Народна скупштина Републике Српске (2 вреће) и Скупштине кантона (2 вреће), ради правилног обједињавања и утврђивања резултатима на тим бирачким мјестима јер се разликује број гласачких листића у гласачкој кутији, на начин да има мање гласачких листића од броја потписа. Централна изборна комисија БиХ донијела је и Наредбу о увиду у садржај врећа са гласачких листићима број: 05-1-07-11-2195-11/22 од 22. 10. 2022. године, у циљу правилног обједињавања и утврђивања резултата избора на бирачким мјестима гдје има мање гласачких листића у односу на број потписа, којом се наређује Главном центру за бројање да изврши увид у вреће са гласачким листића за друге нивое датог бирачког мјеста, како би се утврдило да ли је бирачки одбор недостајуће гласачке листиће упаковао у неку другу врећу (Предсједништво БиХ (093A112 бирачко мјесто), Парламентарна скупштина БиХ (093A086 и 093A112 бирачка мјеста), Представнички дом Парламента Федерације БиХ (200Ц020 бирачко мјесто) и Скупштине кантона (093A121, 093A086, 093A034 и 136A003 бирачка мјеста).

Поступци у рјешавању захтјева за поновно бројање гласачких листића

402. Прије доношења Одлуке о утврђивању и објављивању резултата Општих избора у Босни и Херцеговини 2022. године, на приједлог Главног контролора за обраду, унос и потврду резултата гласања за Опште изборе 2022. године, а због утврђених неправилности приликом обједињавања изборних резултата, Централна изборна комисија БиХ је Главном центру за бројање наложила да изврши бројање гласачких листића на 2.458 бирачких мјеста⁹⁸.

⁹⁸ Mišković, et al., (2023.), *Izvyještaj o radu Glavnog centra za brojanje*, стр. 15

403. Централна изборна комисија БиХ је запримила 89 преурађених захтјева за поновно бројање гласачких листића и донијела 76 Закључака којима се захтјеви одбацују као преурађени (*не укључујући захтјеве који су се односили на Републику Српску - обухваћени касније Наредбом Централне изборне комисије БиХ за контролно бројање*). Уложена је једна жалба, коју је Суд БиХ одбио као неосновану. Такође, достављена су и 2 захтјева за контролно бројање, које је Централна изборна комисија БиХ закључцима одбацила као недопуштене.
404. Након доношења Одлуке о утврђивању и објављивању резултата Општинских избора у Босни и Херцеговини 2022. године, Централној изборној комисији БиХ укупно је поднесено 125 захтјева за поновно бројање гласачких листића. Централна изборна комисија БиХ, одлучујући по захтјевима, донијела је 5 Закључака којима се захтјеви одбацују као недопуштени, 44 Закључака којима се захтјеви одбијају као поднесени од неовлаштеног лица, 1 (један) Закључак који се одбија као неоснован, те 1 (један) закључак којим се Захтјев одбацује. Такође, Централна изборна комисија БиХ је донијела 24 Одлуке којима је усвојила захтјеве подносилаца, 35 Одлука којима се одбија захтјев као неоснован, те 13 Одлука којима се захтјев одбацује као поднесен од неовлаштеног лица. Осим тога, Централна изборна комисија БиХ је донијела 2 Одлуке којима се захтјев уважава, те налаже корекција техничке грешке. Поновно бројање гласачких листића вршено је у Главном центру за бројање у Сарајеву.
405. На одлуке и закључке Централне изборне комисије БиХ изјављено је 9 жалби Суду БиХ. Централна изборна комисија БиХ је донијела Одлуку којом се једна жалба уважава и поништава Одлука, а захтјеви одбијају као неосновани. Суд БиХ је 7 жалби одбио као неосноване, а једну (1) одбацио као неблаговремену. Запримљено је 17 захтјева за корекцију (за исправку резултата), а Централна изборна комисија БиХ је донијела 17 Одлука којима се усваја захтјев.
406. Централна изборна комисија БиХ је запримила и 32 приговора/захтјева за бројање гласова. Рјешавајући по истима, Централна изборна комисија БиХ је донијела 4 Одлуке којима се усваја захтјев, 4 Одлуке којима се захтјев одбацује као поднесен од неовлаштеног лица, 10 Одлука којима се захтјев одбија као неоснован, 1 (једну) Одлуку којом се захтјев одбија као неблаговремен, 16 Закључака којима се захтјев одбацује као поднесен од неовлаштеног лица, 2 Закључка којима се захтјев одбацује као недопуштен. На 3 Одлуке је уложена жалба Апелационом одјелу Суда БиХ, које је Суд БиХ одбио као неосноване.
407. Такође, запримљена је и жалба на наредбу ЦИК БиХ од 25. 10. 2022. године у дијелу који се односи на поновно бројање гласачких листића у основној изборној једници Горажде на бирачком мјесту 167А003, 167А004, 167А008, 167А0009, 167А014 и 167А015, за ниво Скупштине кантона у Федерацији БиХ-Скупштина Босанско-подрињског кантона - БПК по свим политичким субјектима, а по кандидатима политичког субјекта Народ и правда када су у питању преференцијални гласови, а коју Суд БиХ Рјешењем одбацује као недозвољену.

Жалбе на Одлуку о утврђивању и објављивању резултата Општих избора у Босни и Херцеговини 2022. године

408. На Одлуку о утврђивању и објављивању резултата Општих избора у Босни и Херцеговини 2022. године број: 05-1-07-1-2317-1/22 од 22. 10. 2022. године којом се утврђују и објављују резултати Општих избора у БиХ 2022. године за ниво: Предсједништво БиХ, Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ, Представнички дом Парламента Федерације БиХ, Народну скупштину Републике Српске и Скупштине кантона у Федерацији БиХ изјављено је 7 жалби Суду БиХ, од којих је Апелационо одјељење Суда БиХ 6 одбило као неосноване, док је 1 (једну) жалбу Централна изборна комисија БиХ ријешила кроз Одлуку о измјени Одлуке о утврђивању и објављивању резултата Општих избора у БиХ 2022. године.
409. Поднесене су 3 жалбе на Одлуку о измјени Одлуке о утврђивању и објављивању резултата Општих избора у БиХ 2022. године, од којих је Суд БиХ 2 одбио као неосноване, а 1 (једну) жалбу одбацио као недозвољену.
410. На 73. сједници одржаној 27. 10. 2022. године Централна изборна комисија БиХ је донијела Допунску одлуку о утврђивању и објављивању резултата Општих избора у БиХ 2022. године, којом су утврђени и објављени резултати за ниво предсједника и потпредсједнике Републике Српске. На Допунску одлуку изјављене су 3 жалбе, од којих је Суд БиХ 2 одбио као неосноване, а 1 (једну) жалбу одбацио као недозвољену.

Захтјеви за поништење и понављање избора

411. Централна изборна комисија БиХ је запримила укупно 5 предмета. Од тога је донијела 5 Закључака којима се захтјеви одбацују као недопуштени.

Поступци потврђивања резултата Општих избора у БиХ 2022. године

412. На 80. сједници одржаној 02. 11. 2022. године Централна изборна комисија БиХ је донијела Одлуку број 05-1-07-1-2355-1/22 од 02. 11. 2022. године о потврђивању резултата Општих избора у БиХ 2022. године за све нивове власти. На ову Одлуку није било жалби.

Захтјев за оцјену законитости и жалба на Наредбу о поновном контролном бројању за ниво предсједник и потпредсједници Републике Српске

413. Централна изборна комисија БиХ је запримила (1) један захтјев за оцјену законитости Наредбе о поновном контролном бројању за ниво предсједник и потпредсједници Републике Српске који је Рјешењем Управног одјељења Суда БиХ одбијен и донесена је Пресуда којом се одбија захтјев за поништење наредбе као неоснован. Запримљена је жалба на Наредбу од 10. 10. 2022. године и Наредбу о исправци наредбе од 11. 10. 2022. године за поновно бројање по службеној дужности на свим редовним бирачким мјестима у

Републици Српској за ниво председник и потпредседници Републике Српске која је Рјешењем Суда БиХ одбијена као неоснована.

Апелације/захтјеви поднесени Уставном суду Босне и Херцеговине

414. Уставном суду Босне и Херцеговине, у извјештајном периоду, поднесена је једна апелација од стране Савеза независних социјалдемократа-СНСД Милорад Додик и то Апелација против Рјешења Суда БиХ бр. С1 3 Иж 044019 22 Иж од 06. 10. 2022.године којим се жалба одбија као неоснована, уложена на Одлуку Централне изборне комисије БиХ број 05-1-07-5-4081/22 од 27. 09. 2022. године којом се изриче новчана казна у износу од 4.000.00 КМ СНСД-у, јер су злоупотребили законско право о учешћу у раду бирачког одбора.

Пријаве поднесене против Централне изборне комисија БиХ, њених чланова и Н.Н. особа током 2022. године

415. У 2022. години у евиденцији Централне изборне комисија БиХ регистровано је 8 пријава против Централне изборне комисије БиХ, било да су поднесене против Централне изборне комисије БиХ било против поједних чланова или су поднесене против Н. Н. особа због изборних неправилности, а тужилаштво је тражило информације, изјашњења и доказе од Централне изборне комисије БиХ. По свим поднесеним пријавама, достављена је тражена документација и информације које су затражене.

416. У наставку је дат преглед поднесених пријава:

1. Странка независних социјалдемократа - СНСД поднијела је пријаву против Суада Арнаутовића и других због наводне злоупотребе службеног положаја из члана 220 Кривичног закона БиХ, на основу одредби члана 35 став 2 тачка д) Закона о кривичном поступку БиХ. Пријава поднесена Тужилаштву БиХ 08. 12. 2022.године након што је Централна изборна комисија БиХ на 90. сједници одражаној 05. 12. 2022. године усвојила Одлуку о утврђивању резултата посредних избора у Дом народа Парламентарне скупштине БиХ из Републике Српске.
2. ПЛАТФОРМА ЗА ПРОГРЕС поднијела је пријаву против Н.Н. особа због изборних неправилности. Тужилаштво БиХ је затражило од Централне изборне комисија БиХ видео снимке 57. и 58. сједнице, записнике са тих сједница као и приговоре о изборним неправилностима поднесене Централној изборној комисији БиХ.
3. Тужилаштво БиХ је упутило захтјев за доставу информације и документације у вези са провјером навода из кривичне пријаве поднесене против више особа због кривичног дјела злоупотребе положаја. У акту Тужилаштва нема информације о подносиоцу пријаве.
4. Тужилаштво БиХ је упутило захтјев за достављање информације да ли су се на коначном списку за Град Мостар налазила лица која су претходно

гласала на Локалним изборима 2020. године, у другим градовима и општинама у Босни и Херцеговини. У акту Тужилаштва нема информације о подносиоцу пријаве.

5. Тафро Азиз поднио је пријаву против Ефендић Семира, начелника Општине Нови Град Сарајево. Истиче да је 21. 05. 2021. године поднио захтјев Предсједнику Централне изборне комисија БиХ Бакалар Жељку за одузимање мандата с обзиром на то да је правоснажном пресудом Општинског суда у Сарајеву осуђен на годину дана затвора.
6. Странка независних социјалдемократа - СНСД поднијела је пријаву у вези са доношењем одлука о расписивању избора, овјеравању кандидатских листи, до поништења и поновног расписивања избора за Град Добој и Општину Сребреница. Тражена је хитност у поступању, налаз и стручно мишљење вјештака.
7. Политичка странка "Уједињена Српска" поднијела је пријаву против Централне изборне комисија БиХ у вези са штампањем гласачких листића за Изборне јединице Приједор и Стари Град, јер је наводно одштампан већи број гласачких листића од броја бирача у Изборној јединици Приједор и Стари Град који су могли бити искориштени за извршење кривичних дјела против изборних права из Кривичног законика Републике Српске и Кривичног закона БиХ. Полицијска управа Приједор је затражила информацију поводом запримљене информације од стране Полицијске управе Бања Лука.
8. БОСС-Босанска странка поднијела је пријаву против Суада Арнаутовића, осталих чланова Централне изборне комисије БиХ и других одговорних лица због наводне злоупотребе службеног положаја.

417. Централна изборна комисија БиХ није запримила повратне информације о статусу поднесених пријава.

Злоупотреба бирачког права

Гласање бирача изван Босне и Херцеговине

418. Надлежним тужилаштвима послана је 41 пријава која се односила на пријаве злоупотреба везаних за гласање путем поште односно за злоупотребе личних података приликом процеса регистрације бирача за гласање изван БиХ, од чега се 36 пријава односило на Локалне изборе 2020. године, а 5 пријава на Опште изборе 2022. године.

Посредни избори за органе власти у БиХ обухваћени Изборним законом БиХ

419. На Одлуке Централне изборне комисија БиХ које се односе на посредне изборе изјављено је 17 жалби Суду БиХ од чега је 11 жалби одбијено као неосноване; у једном случају је утврђен одустанак од жалбе и 4 жалбе је Суд БиХ уважио.

420. Првобитно су уложене 3 жалбе на Одлуку о додјели мандата у Дому народа Парламентарне скупштине БиХ из Републике Српске које је Апелационо одјељење суда БиХ Рјешењем уважило, поништило Одлуке Централне изборне комисија БиХ у дијелу у којем су утврђени резултати посредних избора у Дому народа Парламентарне скупштине БиХ из Републике Српске и предмете вратио Централној изборној комисији БиХ на поновно одлучивање.
421. На Одлуке Централне изборне комисија БиХ у поступку поновног одлучивања уложене су 2 жалбе, које је Суд БиХ поново уважио, поништио Одлуке Централне изборне комисија БиХ у дијелу у којем су утврђени резултати посредних избора за Дом народа Парламентарне скупштине БиХ из Републике Српске (став 1 диспозитива) и предмете вратио Централној изборној комисија БиХ на поновно одлучивање, те наложио Централној изборној комисија БиХ да у поновном поступку донесе нову одлуку о утврђивању резултата посредних избора за Дом народа Парламентарне скупштине БиХ из Републике Српске у складу са Извјештајем Комисије за избор и именовање Народне скупштине Републике Српске од 01. 12. 2022. године.
422. Уложена је 1 (једна) жалба на Одлуку о овјери кандидатске листе за избор делегата у Дом народа Парламента Федерације БиХ из Скупштине Средњобосанског кантона (СБК) из реда бошњачког народа која је Рјешењем Суда БиХ одбијена као неоснована, те 1 (једна) жалба на Одлуку о додјели мандата у Градско вијеће Града Сарајево коју је Суд БиХ одбио као неосновану.
423. Уложено је 9 жалби на одлуке о додјели мандата за Дом народа у Парламенту Федерације БиХ, које је Апелационо одјељење Суда БиХ одбило као неосноване.
424. Дана 06. 01. 2023. године уложена је једна (1) жалба политичког субјекта Партија демократског прогреса на Одлуку Централне изборне комисије БиХ о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата делегатима у Дом народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине из Републике Српске број: 06-1-07-1-4815/22 од 05. 01. 2023. године.
425. Такође, уложене су 2 (двје) жалбе на Одлуку Централне изборне комисије БиХ број: 06-1-07-3-29/23 од 02. 02. 2023. године којом се одбија овјера Златана Бегића, кандидата групе делегата у Дому народа Парламента Федерације БиХ из Клуба Осталих, за избор предсједника и потпредсједника Федерације БиХ из реда Осталих, а које је Суд БиХ одбио као неосноване.
426. Осим тога, уложене су 4 (четири) Апелације Уставном суду Босне и Херцеговине на рјешења Суда Босне и Херцеговине.
427. Централна изборна комисија БиХ је, у складу с чланом 14. став (2) Закона о финансирању политичких странака, новчано санкционисала 51 политичку странку због кршења Закона о финансирању политичких странака. На наведене одлуке изјављено је укупно 16 жалби, од којих је Апелационо одјељење Суда БиХ 15 жалби одбило као неосноване, а 1 жалбу дјелимично уважило.

Пријевремени избори за градоначелника Града Бихаћа, Тузле, Сребреника и Зворника и начелника Општине Братунац и Вогошћа

428. Централна изборна комисија БиХ је донијела (1) једну Наредбу којом се одобрава отварање врећа са гласачким материјалом за бирачка мјеста 003A016 и 003A037 за ниво градоначелника Града Бихаћа у циљу правилног обједињавања утврђених изборних резултата.
429. Такође, донијела је и 2 (двије) Одлуке којом се захтјев за поновно бројање гласачких листића одбија као неоснован, и то захтјев за поновно бројање на свим редовним бирачким мјестима за ниво градоначелника Сребреника и захтјев за поновно бројање гласачких листића на 4 (четири) бирачка мјеста у Граду Тузла.
430. У вези са кршењем правила понашања у изборној кампањи у Граду Бихаћу, Централна изборна комисија БиХ је донијела једну (1) Одлуку којом се приговор одбија као неоснован.
431. Централна изборна комисија БиХ је на 18. сједници одржаној 13. 02. 2023. године донијела Одлуку о утврђивању и објављивању резултата пријевремених избора за градоначелника Града Бихаћа, Тузле, Сребреника и Зворника и начелника Општине Братунац и Вогошћа. На наведену Одлуку Централне изборне комисије БиХ уложен је 1 (један) приговор који се односио на тачност објављених резултата у смислу да је на једном бирачком мјесту у основној изборној јединици Тузла дошло до злоупотребе бирачког права. Рјешавајући по наведеном приговору, Централна изборна комисија БиХ је 15. 02. 2023. године донијела Одлуку којом се приговор одбија као неоснован. На ову одлуку је Апелационом одјељењу Суда БиХ уложена једна (1) жалба, а коју је Суд БиХ Рјешењем бр: С1 3 Иж 045102 23 Иж од 22. 02. 2023. године одбио као неосновану.

Статистика жалби поднесених Апелационом одјељењу Суда БиХ

432. У свим фазама изборног процеса Апелационом одјељењу Суда БиХ укупно је изјављено 483 жалбе о којима је одлучивао Суд БиХ, с тим што за 8 жалби до 31. 12. 2022. године није одлучено. Суд БиХ је на крају извјештајног периода 454 жалбе (93,9%), одбио или одбацио, 17 жалби (3,6%) је уважио и вратио на поновни поступак, а 4 жалбе (0,8%) је дјелимично уважио док је 8 жалби (1,7%) остало неријешено. Битно је нагласити да су и ове жалбе које су ријешене почетком 2023. године одбијене као неосноване, из чега се види висок проценат потврђених одлука Централне изборне комисије БиХ од стране Апелационог одјељења Суда БиХ.

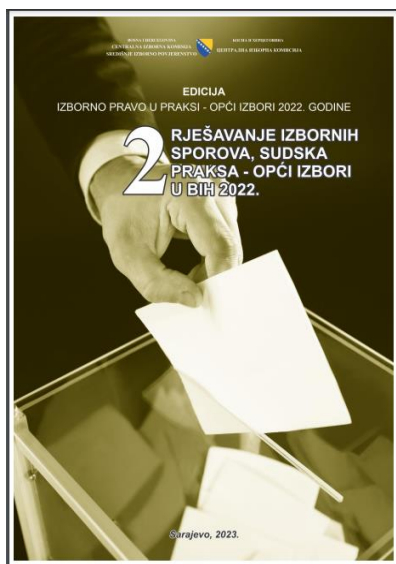
У фази изборног процеса који се односио на провођење Општих избора 2022. године, од расписивања избора до окончања посредних избора, укупно су изјављене 424 жалбе Апелационом одјељењу Суда БиХ, од којих је Суд БиХ 406 жалби (95,8%) одбио или одбацио, 16 жалби (3,8%) је уважио и вратио на поновни поступак, а 2 жалбе (0,4%) је дјелимично уважио из чега се види висок проценат потврђених одлука Централне изборне комисије БиХ од стране Апелационог одјељења Суда БиХ. Неколико жалби које је Апелациони одјел Суда БиХ уважио односе се на предметну област лажно представљање и

кориштење јавних средстава и ресурса које су уведене измјенама и допунама Изборног закона БиХ донесеним од стране Високог представника за Босну и Херцеговину у јулу 2022. године и тек сада се успоставља нова пракса у изборном систему.

На Рјешења Суда Босне и Херцеговине уложене су четири (4) Апелације Уставном суду Босне и Херцеговине.

Публикација „Рјешавање изборних спорова, судска пракса – Опћи избори у БиХ 2022.“

433. Како би се широј и општој правној јавности омогућило да стекну и прошире знања о могућим рјешењима Суда Босне и Херцеговине у поступцима одлучивања по жалбама у изборним предметима, Централна изборна комисија БиХ је у оквиру Едиције “Изборно право у пракси – Опћи избори 2022. године” припремила и објавила публикацију “Рјешавање изборних спорова, судска пракса – Опћи избори у БиХ 2022.“ „...Мисија ове публикације је да сви службеници Централне изборне комисије Босне и Херцеговине, политички субјекти, аналитичари, правници у невладиним организацијама, студенти права као и јавност која се у свакодневном раду сусрећу са практичном примјеном прописа које доноси Централна изборна комисија БиХ, редовним праћењем актуелне судске праксе лакше схвате закон и подзаконске акте који се примјењују.”⁹⁹

Слика 10. Публикација “Рјешавање изборних спорова, судска пракса – Опћи избори у БиХ 2022. године”

⁹⁹ Delić, A. (2023) *Rješavanje izbornih sporova, sudska praksa – Opći izbori u BiH 2022. godine*. Sarajevo: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine. стр. 8 https://www.izbori.ba/Documents/CIK/Publikacije/2022/rjesavanje_izbornih_sporova_sudska_praksa_opci_izbori_u_BiH_2022_godine.pdf

3. Остале активности

3.1. Проблеми у припреми и организацији Општинских избора 2022. године узроковани кашњењем у усвајању буџета за провођење Општинских избора 2022. године

434. У укупном буџетском захтјеву за 2022. годину у износу од 24.858.000 КМ, који је Централна изборна комисија БиХ доставила Министарству финансија и трезора БиХ у августу 2021. године, поред износа од 3.090.000 КМ за непосредну потрошњу, предвиђен је износ од 11.768.000 КМ за финансирање Општинских избора 2022. године (9.768.000 КМ у оквиру горње границе расхода и анекс у износу од 2.000.000 КМ за повећање накнада члановима бирачких одбора). Достављен је и анекс од 10 милиона КМ за увођење дигиталних технологија у изборни процес који је укључен у укупан захтјев.
435. С обзиром на то да Закон о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2022. годину није усвојен до 31. 12. 2021. године, Савјет министара БиХ је усвојио Одлуку о привременом финансирању за период јануар-март 2022. године, те је Министарство финансија и трезора БиХ доставило 10. 01. 2022. године Инструкцију за сачињавање оперативних/динамичких планова у складу са одлуком о привременом финансирању.
436. Дана 11. 01. 2022. године достављен је Приједлог оперативног/динамичког плана Централне изборне комисије БиХ за период јануар-март 2022. године у складу са наведеном Инструкцијом с обзиром на то да је на снази привремено финансирање. Укупан износ оперативног буџета Централне изборне комисије БиХ за први квартал 2022. године износио је 1.811.700,00 КМ што износи $\frac{1}{4}$ средстава одобрених Централној изборној комисији БиХ у Закону о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговину за 2020. годину. Ова средства су распоређена на непосредну потрошњу у износу од 757.200,00 КМ, што износи $\frac{1}{4}$ средстава одобрених Централној изборној комисији БиХ у Закону о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговину за 2020. годину у дијелу који се односи на непосредну потрошњу и на средства за провођење Општинских избора 2022. године у износу од 1.054.500,00 КМ што представља $\frac{1}{4}$ средстава одобрених Централној изборној комисији БиХ у Закону о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговину за 2020. годину у дијелу који се односи на програм посебних намјена Локални избори 2020. године
437. Дана 14. 01. 2022. године запримили смо одговор Министарства финансија и трезора БиХ којим нас информишу да не могу одобрити наш оперативни план јер садржи средства за “Опште изборе”, а за вријеме привременог финансирање не могу се започети нови или проширени програми посебних намјена. Истим актом указује на члан 11. став (5) Закона о финансирању институција БиХ, односно на законску могућност финансирања Општинских избора 2022. године, у вријеме трајања привременог финансирања.

438. Дана 19. 01. 2022. године доставили смо Кориговани приједлог оперативног/ динамичког плана за период јануар-март 2022. године у којем смо поред $\frac{1}{4}$ за непосредну потрошњу укључили $\frac{1}{4}$ средстава на програм посебне намјене Локални избори 2020. године, јер то није нови програм и био је одобрен у 2020. години, који је базна година за привремено финансирање, те бисмо на том програму финансирани предстојеће изборе.
439. С обзиром на то да до 02. 02. 2022. године нису била на располагању средства ни за непосредну потрошњу, доставили смо Ургенцију са захтјевом да се хитно унесу средства у ИСФУ систем, како бисмо могли унијети плату и остале трошкове настале у јануару 2022. године, те тражили хитан одговор на наш кориговани оперативни план.
440. Након ове наше ургенције 04. 02. 2022. године Министарство финансија и трезора БиХ је унијело средства за јануар и фебруар 2022. године у ИСФУ систем, односно дало на располагање финансијска средства, али само износе за плате, накнаде и најнужније режијске и друге трошкове за редовно пословање. Нису унесена средства за одржавање избора.
441. Дана 21. 02. 2022. године доставили смо Другу ургенцију са поновним захтјевом да нам се достави хитан одговор везано за наш захтјев за осигурањем средстава за одржавање избора.
442. С обзиром на то да није било одговора ни на једну од наведених ургенција везано за финансирање избора, Централна изборна комисија БиХ је покренула процедуре доношења посебне одлуке за финансирање Општих избора 2022. године, у складу са законском могућношћу на коју је и указало Министарство финансија трезора БиХ.
443. Дана 09. 03. 2022. године достављен је Приједлог Одлуке о одобравању расподјеле и кориштењу дијела пренесених средстава акумулираног вишка прихода из претходних година на име расхода програма посебне намјене у 2022. години Министарству финансија и трезора БиХ и Канцеларији за законодавство Савјета министара БиХ, са пратећом попратном документацијом, у складу са законом прописаним процедурама. (Члан 17. Закона о финансирању институција БиХ). Овом одлуком смо тражили 11.728.000 КМ за финансирање избора. (Овај износ представља дио буџетског захтјева који се односи на ППН - Општи избори 2022. године са укључених 2 милиона КМ у анекс, али без набавке комби возила који би се финансирао дијелом из продаје старог комби возила.
444. Дана 14. 03. 2022. године Уред за законодавство Савјета министара БиХ је доставио позитивно Мишљење на Приједлог Одлуке о одобравању расподјеле и кориштењу дијела пренесених средстава акумулираног вишка прихода из претходних година на име расхода програма посебне намјене у 2022. години, са указаним сугестијама и препорукама.
445. Дана 24. 03. 2022. године Министарство финансија и трезора БиХ је доставило Мишљење, којим не може подржати захтјев Централне изборне комисије БиХ о Приједлогу Одлуке о одобравању расподјеле и кориштењу дијела

пренесених средстава акумулираног вишка прихода из претходних година на име расхода програма посебне намјене у 2022. години. (Министар финансија и трезора БиХ није потписао образац број 2а о фискалној процјени учинка, који је доставила Централна изборна комисија БиХ уз поменућу посебну одлуку, потписан од стране предсједника).

446. Дана 08. 04. 2022, године Централна изборна комисија БиХ је доставила Савјету министара БиХ Приједлог одлуке о одобравању расподјеле и кориштењу дијела пренесених средстава акумулираног вишка прихода из претходних година на име расхода програма посебне намјене у 2022. години у износу од 11.728.000,00 КМ, са мишљењима, извјештајем о одржаним консултацијама са заинтересованом јавношћу, образац за претходну процјену утицаја прописа и образац за фискалну процјену учинка. На захтјев Генералног секретаријата Савјета министара БиХ, доставили смо допуну материјала дана 18. 04. 2022. године, са детаљним образложењем и изјашњењем на Мишљење Министарства финансија и трезора БиХ.
447. Дана 06. 05. 2022. године Савјету министара БиХ смо доставили захтјев за осигурање додатних средстава за реализацију набавки гласачких листића и другог изборног материјала за провођење Општих избора 2022. године у износу од 800.000,00 КМ, због значајног повећања цијена тих набавки у односу на претходно планиране, те је укупан износ тражених средстава износио 12.585.000,00 КМ.
448. Дана 06. 06. 2022. године Савјет министара БиХ на својој 51. сједници доноси Одлуку о одобравању привременог кориштења дијела средстава од дозвола за кориштење радио-фреквенцијског спектра за пружање услуга путем мобилних приступних система. Овом одлуком средства у износу од 9.728.000,00 КМ би се користила на финансирање Општих избора 2022. године.
449. Истог дана Централна изборна комисија БиХ упућује допис Уреду Високог представника у Босни и Херцеговини у којем га извјештава о одлуци Савјета министара БиХ, те наводи да износ средстава утврђен у тој одлуци није довољан за финансирање Општих избора 2022. године. Истим га информише о претходно предузетим активностима на осигурању потребног износа средстава.
450. Након одржаних консултација са представницима Министарства финансија и трезора БиХ и Централне изборне комисије БиХ, Високи представник у Босни и Херцеговини доноси Одлуку о одобравању расподјеле средстава на име покрића расхода везаних за Опште изборе у Босни и Херцеговини 2022. године бр. 02/22, од 07. 06. 2022. године којом су Централној изборној комисији Босне и Херцеговине одобрена средства за финансирање предстојећих Општих избора 2022. године у износу од 12.528.000,00КМ.¹⁰⁰ Поред ове одлуке Високи представник за БиХ је донио Одлуку којом се доноси Закон о измјенама и допунама Изборног закона Босне и Херцеговине и Одлуку којом се доноси Закон о измјенама и допунама Закона о финансирању институција Босне и

---

¹⁰⁰ „Службени гласник БиХ“, број 38/22 од 10. 06. 2022. године

Херцеговине.¹⁰¹ Овим одлукама се аутоматски и континуирано рјешава питање финансирања свих наредних избора у БиХ у ситуацији када је на снази привремено финансирање.

451. Дана 08. 06. 2022. године Централна изборна комисија БиХ је доставила захтјев за отварање програма посебне намјене Општи избори 2022. године у складу са Одлуком о одобравању расподјеле средстава на име покрића расхода везаних за Опште изборе у Босни и Херцеговини 2022. године и оперативни план којим се средства у износу од 12.528.000,00КМ унесу у јуну 2022. године.
452. Исти дан Министарство финансија и трезора БиХ отвара програм посебних намјена Општи избори 2022. године под шифром 0706710 и ставља на располагање у ИСФУ Централној изборној комисији БиХ комплетан износ од 12.528.000,00 КМ.

3.2. Финансијске активности

453. Редовне активности Централне изборне комисије БиХ у области материјално-финансијских послова у извјештајном периоду укључују: вођење пословних књига: главне књиге и дневника (редовног буџета, програма посебне намјене: Општи избори 2022. године, Јединствени изборни информациони систем ЈИИС, Пријевремени избори 2023. године - Пријевремени избори за градоначелника Града Бихаћа, Тузле, Сребреника и Зворника и начелнике Општине Братунац и Вогошћа, програма посебне намјене: Текућа резерва 2022. године и помоћних књига (књига основних средстава, ситног инвентара и материјала у складишту, књига путних налога, евиденције прихода, евиденције репрезентације, евиденције услуга фиксних и услуга мобилних телефона идр.), праћење извршења буџета, вођење благајничког пословања; обрачуни и исплате плата и накнада, рефундација по основу боловања; израде извјештаја надлежним органима пореске управе (спецификације обрачуна пореза и доприноса, МИП, МОП, ГОП и ГИП 1022 обрасци) фондовима, Централној изборној комисији БиХ и сл.)

3.3. Буџет Централне изборне комисије Босне и Херцеговине за 2022. годину

454. У складу са **Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза за 2022. годину**¹⁰² Централној изборној комисији БиХ је одобрен укупан буџет у износу од **15.777.000,00 КМ** од чега за непосредну потрошњу износ од 3.249.000,00 КМ, а за одржавање Општих избора 2022. године износ од 12.528.000,00 КМ.

---

¹⁰¹ *Ibid.*

¹⁰² “ Службени гласник БиХ” број 42/22

Кориговани буџет

а) Увећање непосредне потрошње

455. Одлуком о одобравању средстава текуће резерве за исплату **једнократне новчане помоћи запосленима у институцијама Босне и Херцеговине** СМ број 185/22 од 30. децембра 2022. године Централној изборној комисији БиХ је одобрен износ од 35.000,00 КМ и унесен на буџетску ставку-накнаде трошкова запослених.
456. Одобрена и стављена на располагање финансијска средства за исплату једнократне новчане помоћи запосленима у Централној изборној комисији БиХ коригују буџет Централне изборне комисије БиХ за 2022. годину на непосредној потрошњи у износу од **35.000,00 КМ**.

б) Вишегодишња капитална улагања

Програм посебних намјена - Јединствени изборни информациони систем у БиХ (кориговани буџет за 2022. годину)

457. Одлуком о одобравању изведбеног пројекта Јединственог изборног информационог система Босне и Херцеговине који се уврстио у програм вишегодишњих капиталних улагања за период 2010 - 2012. године број 24/11 од 14. 03. 2011. године одобрено је укупно 3.255.147,00 КМ.
458. Како су све активности окончане Централна изборна комисија БиХ је **покренула процедуру затварања програма посебних намјена, вишегодишњег капиталног улагања у пројекат Јединствени изборни информациони систем Босне и Херцеговине.**
459. Централна изборна комисија БиХ је припремила и актом број : 07-1-16-1-133-9/21 од 05. 01. 2021. године доставила Савјету министара БиХ Информацију о реализацији вишегодишњег капиталног пројекта Јединствени изборни информациони систем Босне и Херцеговине, са Приједлогом закључка, кориговану и усаглашену са сугестијама Канцеларије за Законодавство Савјета министара БиХ наведеним у Мишљењу број: 03-02-4-920/21 од 03. 12. 2021. године, ради разматрања и усвајања у складу са чланом 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине.¹⁰³
460. Министарство финансија и трезора БиХ је доставило Мишљење број: 05-02-2-8808-2/21 од 24. 11. 2021. године, да нема примједби на исту, те је доставило потписан и овјерен примјерак обрасца 2а о фискалној процјени учинка. Исти су достављени Савјету министара БиХ уз Информацију о реализацији вишегодишњег капиталног пројекта Јединствени изборни информациони систем Босне и Херцеговине, уз горе неведени акт.

Приједлог закључка гласи: “Вишегодишњи капитални пројекат Јединствени изборни информациони систем Босне и Херцеговине је завршен.

¹⁰³ „Службени гласник БиХ“ бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08

Преостала неутрошена средства по завршетку вишегодишњег капиталног пројекта Јединствен изборни информациони систем Босне и Херцеговине у износу од 33.406,68 КМ остаће на Јединственом рачуну трезора и користиће се за финансирање институција Босне и Херцеговине“.

Савјет министара БиХ је разматрало достављену Информацију о реализацији вишегодишњег капиталног пројекта Јединствени изборни информациони систем Босне и Херцеговине са приједлогом закључка, програм посебних намјена: Јединствени изборни информациони систем Босне и Херцеговине и исти усвојио те је **програм ЈИИС БИХ затворен и средства у износу од 33.406,68 КМ су враћена на главни рачун трезора БиХ.**

461. Пренесена неутрошена средства из 2021. године, вишегодишњих капиталних улагања на програму посебних намјена–Јединствени изборни информациони систем у БиХ **коригују буџет** Централне изборне комисије БиХ за 2022. годину за износ од **33.406,68 КМ.**

с) Трошкови из текуће резерве буџета институција Босне и Херцеговине

Програм посебне намјене - Текућа резерва 2022. године

462. Одлуком о одобравању средстава текуће резерве буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2022. годину за имплементацију Закона о измјенама закона о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине ВМ број 163/22 од 15. децембра 2022. године Централној изборној комисији БиХ је одобрен износ од 28.813,00 КМ. Овај износ је одобрен за увећање бруто плата и накнада у 2022. години на основу измјена коефицијената обрачуна плате у складу са одредбама Закона о измјенама закона о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине
463. Укупно одобрена средства за увећање плате на Програм посебне намјене – Текућа резерва 2022. године коригују буџет Централне изборне комисије БиХ за износ од **28.813,00 КМ.**

д) Домаћи трансфери

Програм посебних намјена- Пријевремени избори 2023. године

464. Централна изборна комисија БиХ је на 92. сједници одржаној дана 07. 12. 2022. године донијела Одлуку о расписивању и одржавању пријевремених избора за градоначелника Града Бихаћа, Тузле, Сребреника и Зворника и начелника Општине Братунац и Вогошћа, који се одржавају у недељу 05. фебруара 2023. године, а на 93. сједници одржаној дана 08. 12. 2022. године донијела Закључак о усвајању намјенске структуре трошкова - буџета за одржавање пријевремених избора за градоначелнике Града Бихаћа, Тузле, Сребреника и Зворника и начелнике Општине Братунац и Вогошћа у износу од 213.000,00 КМ.

465. У складу са чланом 1.2 а Изборног закона Босне и Херцеговине у буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине се осигуравају средства за осигурање вршења овлаштења Централне изборне комисије БиХ која регулише члан 2.9. Изборног закона БиХ.
466. Међутим, у складу са **чланом 1.26** Изборног закона БиХ, „*када начелнику општине, односно градоначелнику, који је непосредно изабран, престане мандат у складу са законом, средства за провођење нових избора осигуравају се у буџету општина, односно града за које се проводи избор за начелника општине, односно градоначелника.* Члан 1.2а став (6) Изборног закона БиХ налаже да се „*средстава за провођење избора морају осигурати у року од 15 дана од дана доношења одлуке Централне изборне комисије Босне и Херцеговине о расписивању избора*“.
467. Уплаћена средства Града Бихаћа, Тузле, Сребреника и Зворника и Општине Братунац и Вогошћа, на програм посебне намјене – Пријевремени избори 2023, коригује буџет Централне изборне комисије БиХ за извјештајну годину за износ од **213.000,00 КМ.**
468. **Укупан кориговани буџет Централне изборне комисије БиХ за период 01. 01 - 31. 12. 2022. године,** са пренесеним неискориштеним средствима из 2021. године на вишегодишњем капиталном улагању и као и домаћим трансферима уплаћеним у 2022. години, те трошковима из текуће резерве буџета институција Босне и Херцеговине за 2022. годину у складу са одлукама Савјета министара БиХ износи укупно **16.087.219,68 КМ.**

Табела 34. Структура налога у току 2022. године

	Налози за књижење	Рачуни	Извјештај о плаћеним рачунима	Налози за плаћање	Пријаве добављ./спољних сарадника	Уговори о дјелу	Комисије
Непосредна потрошња	134	660	134	134	18	7	3
ППН: Општи избори 2022	69	227	69	69	658	623	-
ППН: ЈИИС	-	-	-	-	-	-	-
ППН: Текућа резерва 2022. године							
ППН- Пријевремени избори 2023. године	1	1	1	1	-	-	-
УКУПНО	204	888	204	204	676	630	3

469. Поред редовне активности, реализовани су и друге значајне послови, како слиједи:

- a) завршне радње пописа/инвентарисања на дан 31. 12. 2021. године, припрема елабората о попису/инвентарисању на дан 31. 12. 2021. године,
- b) израда годишњег финансијског извјештаја о извршењу буџета за период 01. 01 - 31. 12. 2021. године у складу са Законом о финансирању институција БиХ (“Службени гласник БиХ” бр. 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 и 32/13 и 38/22),
- c) Годишњи извјештај о систему финансијског управљања и контроле за 2021. годину, који је сачињен на обрасцу према Одлуци Централне хармонизацијске јединице Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине о објављивању форме и садржаја Годишњег извјештаја о систему финансијског управљања и контроле у институцијама Босне и Херцеговине за 2021. годину и у складу са Упутством за израду годишњег извјештаја о систему финансијског управљања и контроле у институцијама Босне и Херцеговине за 2021. годину,
- d) Израда оперативних/динамичких планова Централне изборне комисије БиХ у складу са инструкцијама о сачињавању оперативних/динамичких планова буџетских корисника у складу са: Одлуком о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине за период јануар-март 2022. године, коју је донио Савјет министара БиХ на 61. сједници одржаној дана 30. 12. 2021. године и Одлуком о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине за период април-јуни 2022. године, коју је донио Савјет министара БиХ на 47. сједници одржаној дана 18. 03. 2022. године,

е) Активности на осигурању средства за провођење Општих избора 2022. године

470. Захтјев за отварање програма посебних намјена Општи избори 2022. године у складу са Одлуком о одобравању расподјеле средстава на име покрића расхода везаних за Опште изборе у Босни и Херцеговини 2022. године бр. 02/22, коју је дана 07. 06. 2022. године донио Високи представник у Босни и Херцеговини и којом су Централној изборној комисији БиХ одобрена средства за финансирање предстојећих Општих избора 2022. године у износу од 12.528.000,00КМ.

Припрема Оперативног плана за програм посебних намјена Општи избори 2022. године

- f) Израда аката обавезујућих по Закону о финансирању институција БиХ и Законом о буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2022. годину:
  - 1) Израда оперативних/динамичких планова Централне изборне комисије БиХ у складу са инструкцијама о сачињавању оперативних/динамичких планова за период јануар-децембар 2022. године
  - 2) Намјенска структура програма посебне намјене - Општи избори 2022. године
  - 3) Намјенска структура капиталних издатака за 2022. годину
  - 4) Намјенска структура програма посебне намјене - Јединствени изборни информациони систем БиХ/ЈИИС БиХ

- 5) Намјенска структура програма посебне намјене - Пријевремни избори 2023. године
  - 6) Намјенска структура програма посебне намјене - Текућа резерва 2022. године
- g) у складу са Законом о финансирању институција БиХ и Правилником о финансијском извјештавању институција БиХ (“Службени гласник бр. 25/15 и 91/17), израда и достава Министарству финансија и трезора БиХ:
- 1) тромјесечног финансијског извјештаја о извршењу буџета за период 01. 01 -31. 03. 2022. године - Инструкција број: 05-02-2-2503-1/22 од 30. 03. 2022. године;
  - 2) полугодишњег финансијског извјештаја о извршењу буџета за период 01. 01 -30. 06. 2022. године - Инструкција број: 05-02-2-4609-2/22 од 01. 07. 2022. године
  - 3) деветомјесечног финансијског извјештаја о извршењу буџета за период 01. 01 - 30. 09. 2022. године - Инструкција број: 05-02-2-6682-1/22 од 30. 09. 2022. године
  - 4) квартални извјештаји динамике запошљавања;
  - 5) припремне радње пописа / инвентарисања на дан 31. 12. 2022. године и припремне радње за израду годишњег финансијског извјештаја о извршењу буџета за 2022. годину;
- h) табеле приоритета Документа оквирног буџета за период од 2022. до 2024. године у складу са Инструкцијом за буџетске кориснике бр. 1 (припрема Документа оквирног буџета за период од 2023. до 2025. године) број: 05-02-2-1822-1/22 од 23. 02. 2022. године;
- i) израда и достава Министарству финансија и трезора БиХ пројекције буџета Централне изборне комисије БиХ за 2023. годину, захтјев за додјелу средстава из буџета за 2023. годину у складу са Инструкцијом за буџетске кориснике Министарства финансија и трезора БиХ бр.2 Инструкцијом са упутствима за припрему захтјева за додјелу средстава из буџета за 2023. годину (пројекција буџета за 2023. годину) број: 05-16-2-4801-1/22 од 13. 07. 2022. године;
- j) Израда Средњорочног плана рада Централне изборне комисије БиХ за период 2023 - 2025. година
- k) праћење финансирања и трошења средстава са програма посебних намјена и извјештавање Министарства финансија и трезора БиХ,
- l) активности на исплати накнада члановима бирачких одбора за рад на Општим изборима 2022. године
- m) праћење трошкова репрезентације и трошкова телефонских услуга и квартално извјештавање
- n) праћење наплате прихода од казни које изриче ЦИК БиХ, као и такси за учешће на изборима и СМС услуга и извјештавање о истим
- o) активности на рјешавању складишног простора
- p) рад са интерном и екстерном ревизијом.

3.4. Логистичко - оперативне активности и персоналне активности

3.4.1. Опште информације и нормативи

471. Централна изборна комисија БиХ је у периоду јануар – децембар 2022. године реализовала значајне логистичке послове и специфичне набавке како за потребе припреме и провеђења Општих избора 2022. године, тако и друге редовне набавке потребне за извршавање послова из надлежности Централне изборне комисије БиХ.
472. Набавке проведене током 2022. године су биле предвиђене Привременим Планом набавки Централне изборне комисије Босне и Херцеговине за период 01. 01. 2022. године до 31. 03. 2022. године број: 07-2-16-3-89-1/22 од 20. 01. 2022. године, Привременим Планом набавки Централне изборне комисије Босне и Херцеговине за 2022. годину набавке чија процијењена вриједност набавке је из вриједносног разреда из члана 14. став (2) тачка а) и став (4) Закона о јавним набавкама број: 07-2-16-3-89-2/22 од 20. 01. 2022. године, Привременим Планом набавки Централне изборне комисије Босне и Херцеговине за 2022. годину набавке чија процијењена вриједност набавке је из вриједносног разреда из члана 14. став (2) тачка а) и став (4) Закона о јавним набавкама број: 07-2-16-3-89-3/22 од 11. 05. 2022. године и Планом набавки Централне изборне комисије Босне и Херцеговине за период јули - децембар 2022. године број: 07-2-16-3-89-4/22 од 04. 08. 2022. године.

Исто тако правни оквир за израду плана набавки за 2022. годину се налази и у Нацрту Плана набавки Централне изборне комисије Босне и Херцеговине за 2022. годину број: 07-1-16-1-1097-3/21 од 05. 08. 2021. године и Сагласности Министарства финансија и трезора БиХ о Намјенској структури издатака за набавку сталних средстава од стране број: 05-16-2-4909-2/22 од 15. 07. 2022. године и Документу оквирног буџета Централне изборне комисије БиХ за период 2021. година до 2023. година.

473. Изузетно за провођење Општих избора у Босни и Херцеговини 2022. године треба истаћи чињеницу да је Високи представник за БиХ својим одлукама, које су побројане у правном оквиру који слиједи, наметнуо законе којим су регулисани начин финансирања и осигурања финансијских средстава потребних за провођење предстојећих Општих избора 2022. године.
474. Правни оквир за провођење поступака јавних набавки чине сљедећи закони и прописи у складу са којим је Централна изборна комисија БиХ извршила набавке: Закон о јавним набавкама¹⁰⁴, Упутство за припрему модела тендерске документације и понуда¹⁰⁵, Закон о Правобранилаштву Босне и Херцеговине¹⁰⁶, Одлука о привременом финансирању институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за период јануар – март 2022. године¹⁰⁷, Одлука о привременом финансирању институција Босне

¹⁰⁴ „Службени гласник БиХ“, број 39/14

¹⁰⁵ „Службени гласник БиХ“, број 90/14 и 20/15

¹⁰⁶ „Службени гласник БиХ“, број 8/02, 10/02, 44/04 и 102/09

¹⁰⁷ „Службени гласник БиХ“, број 3/22 од 21.01.2022. године

и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за период април – јуни 2022. године¹⁰⁸, Закон о Буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине за 2022. годину¹⁰⁹, Правилник о поступку директног споразума¹¹⁰, Интерни правилник о поступку директног споразума у Централној изборној комисији Босне и Херцеговине¹¹¹, Правилник о успостављању и раду комисије за јавне набавке¹¹², Сви подзаконски акти донесени од стране Савјета министара Босне и Херцеговине и Агенције за јавне набавке, Закон о облигационим односима¹¹³, Закон о закупу пословних заграда и просторија¹¹⁴, Закон о грађењу¹¹⁵, Посебне узансе о грађењу¹¹⁶, Правилник о јавним набавкама Централне изборне комисије БиХ¹¹⁷, Одлука којом се доноси Закон о измјенама и допунама Изборног закона Босне и Херцеговине¹¹⁸, Одлука којом се доноси Одлука о одобравању расподјеле средстава на име покрића расхода везаних за Опште изборе у Босни и Херцеговини 2022. године¹¹⁹, Одлука којом се доноси Закон о измјенама и допунама Закона о финансирању институција Босне и Херцеговине¹²⁰ и други закони и прописи.

475. С Агенцијом за јавне набавке и Правобранилаштвом Босне и Херцеговине, као контролним и координационим органима за област јавних набавки, контуинирано је размјењивана писана комуникација и праћена реализација законских одредаба којима се регулише област јавних набавки. У више наврата се Централна изборна комисија Босне и Херцеговине обраћала овој Агенцији за тумачење и начин поступања уговорног органа у погледу покретања и провођења поступака јавних набавки у ситуацији када финансијска средства нису осигурана у буџету институције. Било је потребно провести набавке које за предмет имају робе и услуге неопходне за припрему и провођење предстојећих избора и имати закључене уговоре до дана доношења Одлуке о расписивању и одржавању Општих избора 2022. године¹²¹ коју је Централна изборна комисија БиХ донијела на 17. сједници оржаној дана 04. 05. 2022. године. Све остварене набавке и проведени поступци квалитетно су документовани уз прибављање и евидентирање потребних мишљења, сагласности, комисијских записника и друге потребне документације. Поступак набавке чија је вриједност била процијењена на износ већи од 6.000,00 КМ проводиле су комисије за јавне набавке које су именоване одлуком Централне изборне комисије БиХ (рад ових комисија је регулисан Правилником о начину гласања и одлучивања Комисије за јавне набавке Централне изборне комисије БиХ¹²²). Комисија доноси Пословник Комисије за јавну набавку. За сваки поступак набавке је именована посебна комисија за

¹⁰⁸ „Службени гласник БиХ“, број 19/22 од 05.04.2022. године

¹⁰⁹ „Службени гласник БиХ“, број 42/22 од 30.06.2022. године

¹¹⁰ „Службени гласник БиХ“, број 90/14

¹¹¹ Број: 07-2-02-2-144-1/15 од 12.02.2015. године

¹¹² „Службени гласник БиХ“, број 103/14

¹¹³ „Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78, 39/85 и 57/89, „Службени лист РБиХ“, бр. 2/92, 13/93 и 13/94

¹¹⁴ „Службени лист СФРЈ“, бр. 33/77, 12/87, 30/90 и 3/93

¹¹⁵ „Службене новине Федерације БиХ“, број: 55/02

¹¹⁶ „Службене новине Федерације БиХ“, број: 55/02

¹¹⁷ „Службени лист СФРЈ“, бр. 18/77

¹¹⁸ „Службени гласник БиХ“, број: 38/22 од 10.06.2022. године

¹¹⁹ „Службени гласник БиХ“, број: 38/22 од 10.06.2022. године

¹²⁰ „Службени гласник БиХ“, број: 38/22 од 10.06.2022. године

¹²¹ „Службени гласник БиХ“, број: 27/22 од 04.05.2022. године

¹²² Број: 07-2-02-2-397-1/15 од 16.04.2015. године

набавку, изнимно у неким случајевима је иста комисија проводила два поступка набавке чији предмети набавке су били уско везани.

3.4.2. Логистичке и оперативне активности

476. Оперативно-логистичке активности представљају структуриран систем од одређених међусобно повезаних компоненти које су представљале суштину оперативних радњи Централне изборне комисије БиХ током 2022. године уз активности које су се односиле на припрему и организацију Општинских избора 2022. године.
477. Набавка је реализована у складу са одредбама Закона о јавним набавкама, проведеним актима донесеним на основу овог закона од стране Савјета министара БиХ и Агенције за јавне набавке Босне Херцеговине и Правилника о поступку директног споразума.
478. На основу Одлука Централне изборне комисије БиХ, Одлука предсједника Централне изборне комисије БиХ и генералног секретара Секретаријата Централне изборне комисије БиХ извршене су набавке опреме, роба и услуга неопходних за благовремено и стручно провођење активности за припрему и одржавање Општинских избора 2022. године, како слиједи:
479. **Поступци планирани из програма посебних намјена и непосредне потрошње за 2022. годину:** Услуге штампања и паковања гласачких листића-отворени поступак, међународни платни разред; услуге штампања и паковања изборног материјала (образаца, ознака за бирачка мјеста и коверата и сертификата за додјелу мандата и израда фасцикли са сухим жигом) (четири лота) – отворени поступак, међународни платни разред; набавка амбалажног материјала (два лота), отворени поступак, међународни платни разред; набавка материјала (канцеларијског материјала, тонера и компјутерског материјала и материјала за бирачка мјеста) (три лота) - отворени поступак, услуге транспорта изборног материјала-отворени поступак; набавка услуга-одржавање инфо система и развој нових апликација, (6 лотова) - отворени поступак; продужење и испорука редовних лиценци Лот 1, отворени поступак; услуге оглашавања у дневној штампи (три лота) - отворени поступак; услуге поштанске доставе изборног материјала (на адресе у иностранство и достава изборног материјала бирачима за гласање путем поште)-преговарачки поступак без објаве обавјештења о набавци; набавка услуга издавања авио карата, конкурентски поступак; набавка услуга поправке и сервисирања службених моторних возила, конкурентски поступак, уз напомену да исти није окончан с обзиром на то да је један од понуђача у овом поступку изјавио жалбу УРЖ БиХ; набавка материјално-техничких средстава за хигијенско епидемиолошку заштиту у условима епидемије Ковид-19 – конкурентски захтјев за доставу понуда; услуге закупа опреме (два лота) (Закуп рачунара и закуп копира апарата и мрежних принтера - конкурентски поступак; услуге израде и преснимавање видео спота и аудио цингла (три лота)) – конкурентски захтјев; услуге интернета и услуге повећања јачине брзине интернета – конкурентски поступак.

480. Поступак закупа пословног простора за смјештај складишта Централне изборне комисије БиХ проведени је након расписаног јавног позива за достављање понуда за изнајмљивање пословног простора складишног типа за потребе Централне изборне комисије БиХ који је објављен у троје дневних новина дана 26. 01. 2022. године. На јавни позив је достављена само једна понуда понуђача “Инекс” доо Источно Сарајево са сједиштем у улици Касиндолског батаљона бр. 14 Источна Илица, Источно Сарајево (досадашњи закуподавац) са којим је закључен уговор о закупу пословног простора складишног типа дана 30. 03. 2022. године на период до двије године почев од 01. 05. 2022. године.
481. Такође, поступак закупа пословног простора за смјештај Главног центра за бројање за провођење Општих избора 2022. године проведени је путем јавног позива за достављање понуда. Јавни позив за достављање информативних понуда је објављен у троје дневних новина дана 04. 06. 2022. године. До крајњег рока за достављање понуда запримљена је само једна понуда понуђача КЈКП ЗОИ 84 ОЛИМПИЈСКИ ЦЕНТАР доо Сарајево са којим је закључен уговор о закупу пословног простора, Олимпијске дворане “Зетра” у улици Алипашина бб у Сарајеву, са паркинг простором, дана 25. 08. 2022. године на период до три мјесеца почев од 30. 08. 2022. године.
482. У 2022. години проведени је и поступак набавке угоститељских услуга које ће се користити током 2022. године примјеном поступка прописаног одредбама Правилника о поступку додјеле уговора о услугама из Анекса II дио Б и одредбама члана 8. став (1) Закона о јавним набавкама («Службени гласник БиХ», број 66/16) за доставу понуда.
483. Поступци набавки горива за службена моторна возила, услуга лекторисања текста, нису провођени у 2022. години, с обзиром на то да су на снази били оквирни споразуми на период до двије године који су закључени са најповољнијим понуђачима након проведених поступака јавних набавки у 2021. години.
484. Проведено је 8 отворених и 6 конкурентских поступака и 1 преговарачки поступак без објаве обавјештења о набавци што је укупно 15 поступка.
485. Поступци планирани из капиталних издатака за 2022. годину су: набавка намјештаја, набавка и испорука канцеларијског намјештаја Лот1 и набавка и испорука архивског намјештаја, металних полица, Лот 2- конкурентски захтјев за доставу понуда, набавка рачунарске и електронске опреме (2 лота) - отворени поступак, Лот 1 - Кориснички рачунари са мониторима, лаптоп уређаји, документ скенер, кориснички принтери, бладе сервер са припадајућом лиценцом и пратећом опремом и принтер за лабеле, Лот 2 - мултифункционални уређај и дигитални конференцијски систем за аудио снимање сједница, набавка нове дугогодишње лиценце – отворени поступак, ЛОТ2.
486. Није било планираних поступака набавки из вишегодишњих капиталних улагања у 2022. години.
487. Важније набавке проведене путем директног споразума за које су закључени уговори су: прање службених моторних возила и вулканизерских услуга, услуге штампање образаца за регистрацију политичких субјеката за Опште изборе 2022.

године, услуге надоградње и оспособљавања постојећих апликација софтвера за бирачке одборе и подршке свакодневног извјештавања за потребе Општинских избора 2022. године, услуге снимања, монтаже, преснимавања ТВ телопла за упис бирача у ЦБС и избор бирачке опције за Опште изборе 2022. године, услуга повезивања иницијалног пуњења СМС центра и подршке у раду СМС центра, набавка клима уређаја, услуге писаног превођења Приручника ЦИК БиХ и осталог материјала за провођење Општинских избора 2022. године, пружање услуга туристичког водича и др. набавке.

488. Важније набавке проведене путем директног споразума за потребе рада Главног центра за бројање за Опште изборе 2022. године за које су закључени уговори су: услуге закупа металдетекторских врата, услуге транспорта, монтаже и пуштање у рад X-реу скенера за КДЗ пункт у пословни простор у коме је смјештен ГЦБ, услуге интернета, односно монтаже и демонтаже привременог интернет линка од Централне изборне комисије БиХ до закупљеног простора у “Зетри”, услуге монтаже и демонтаже привремене електро мреже, закупљеног простора у “Зетри”, ради прилагођавања намјени за ГЦБ за Опште изборе 2022. године, монтаже и демонтаже преградних зидова, монтаже и демонтаже привремене рачунарске мреже, изнајмљивања једног путничког возила, допуне система за видео надзор за ГЦБ.
489. Из средстава програма посебне намјене и непосредне потрошње извршена је набавка услуга писаног превођења публикација и приручника са једног од језика у службеној употреби у БиХ на енглески језик и обратно (2 приручника, Приручника за рад Главног центра за бројање и Приручника за изборне посматраче). Набавка услуга лекторисања приручника и публикација и набавка услуга штампања и ДТП приручника и публикација; Приручник за рад бирачких одбора у Босни Херцеговини - Општи избори 2022. године, Приручник за рад бирачког одбора на бирачком мјесту у дипломатско-конзуларном представништву БиХ, Приручник за рад контролора изборних резултата, Приручник за изборне посматраче- Општи избори 2022., Практикум за изборне комисије основних изборних јединица у Босни и Херцеговини, *(измијењено и допуњено издање)*, Приручник о раду Главног центра за бројање.

Редовне оперативне активности

490. Редовне оперативне активности Централне изборне комисије БиХ обухватиле су и персоналне послове и запошљавање државних службеника и запосленика, односно обрада података за све службенике и запосленике који су били запослени у претходној години у Централној изборној комисији БиХ (број радних сати проведених на послу; број сати проведених на боловању, годишњем одмору, породичном одсуству итд.; преглед плаћених доприноса и пореза из плате и на плату). Персонални послови у 2022. години су се реализовали кроз следеће активности:
- a. припрема података за мјесечне и годишњи извјештај Заводу за статистику,
  - b. континуирана пријава нових запосленика и државних службеника током цијеле године у пореске управе, слање упита и одговора на упите Агенцији за државну службу БиХ, достављање одјелу за МФП података о запосленим и све

- промјене које су значајне за обрачун плате, као и припремање збирних радних листа из свих организационих јединица ради обрачуна плата,
- c. извршена је и комплетна процедура запошљавања и попуна радних мјеста на одређено вријеме,
  - d. редовне мјесечне активности везане за обрачун плата и комплетирање збирних радних листа,
  - e. евидентирање и попис аката свих примљених позива за семинаре упућених у институцију,
  - f. праћење трошкова телефонских услуга мобилних и фиксних телефона, као и куцање рјешења за сва прекорачења годишњег износа трошкова телефонских услуга;
  - g. активности на изради одговарајућих рјешења и писаних обавијести кандидатима како у Одсјеку за оперативне и заједничке послове, тако и у Одсјеку за правне послове са којим се непосредно сарађивало у реализацији ових активности (израда рјешења за годишње одморе, за плаћена одсуства, потврде о радном искуству),
  - h. други послови (фотокопирање, сређивање персоналних досјеа, ажурирање података и израда табела).

Активности из области рада и радних односа

491. Током 2022. године једна државна службеница је разрјешена дужности руководећег државног службеника због престанка радног односа по сили закона са даном 25. 04. 2022. године због одласка у пензију. Три државна службеника су разрјешена дужности од којих су два у јуну 2022. године, а један у септембру 2022. године поднијели захтјеве за споразумни престанак радног односа због заснивања радног односа у другој институцији. Затим једна државна службеница је поднијела захјев за престанак радног односа путем споразумног преузимања у општинску службу. У овом извјештајном периоду једном државном службенику је престао радни однос по основу изрицања дисциплинске мјере престанак радног односа због кршења одредаба службене дужности. Један запосленик на пословима возача је трагично преминуо.
492. У овом извјештајном периоду путем Агенције за државну службу БиХ расписан је дана 25. 04. 2022. године, јавни оглас за попуна једног радног мјеста руководећег државног службеника – шефа Сектора за финансијске и опште послове, које остаје упражњено од 23. 04. 2022. године због одласка државне службенице у пензију и једног упражњеног радног мјеста – вишег стручног сарадника за финансијске послове у Одсјеку за финансијске послове, Сектор за финансијске и опште послове, које је упражњено почев од 28. 01. 2022. године у Секретаријату Централне изборне комисије Босне и Херцеговине. Поведеној и окончаној процедури Рјешењем Централне изборне комисије БиХ, уз претходну сагласност Агенције за државну службу БиХ, постављен је државни службеник на послове шефа Сектора за финансијске и опште послове почев од 09. 08. 2022. године, а Рјешењем Агенције за државну службу постављен је државни службеник на послове вишег стручног сарадника за финансијске послове почев од 15. 08. 2022. године.

493. Дана 25. 07. 2022. године, путем Агенције за државну службу БиХ, расписан је јавни оглас за попуну једног упражњеног радног мјеста помоћника ревизора у Одсјеку за ревизијске послове, Служба за ревизију финансирања политичких странака. Рјешењем Агенције за државну службу постављен је државни службеник на послове помоћника ревизора почев од 01. 11. 2022. године.
494. Затим је, дана 15. 09. 2022. године, путем Агенције за државну службу БиХ расписан јавни оглас за радна мјеста државних службеника - самостални рачуновођа у Одсјеку за материјално - финансијске послове, Сектор за финансијске и опште послове и стручни савјетник за развој апликација и база података у Одсјеку за информационо-комуникационе технологије, Сектор за изборе и информационе технологије у Секретаријату Централне изборне комисије БиХ. Рјешењем Агенције за државну службу БиХ постављен је државни службеник на послове самосталног рачуновође почев од 15. 12. 2022. године. За послове стручног савјетника за развој апликација и база података нису поднесене пријаве.
495. Даље, путем Агенције за државну службу БиХ дана 09. 12. 2022. године расписан је јавни оглас за попуну једног упражњеног радног мјеста ревизора у Одсјеку за ревизијске послове, Служба за ревизију финансирања политичких странака. Процедура је у току.
496. Дана 22. 12. 2022. године, путем Агенције за државну службу БиХ, расписан је јавни оглас за попуну упражњених радних мјеста стручни савјетник за развој апликација и база података и стручни сарадник за анализу и одржавање базе података у Одсјеку за информационо-комуникационе технологије, Сектор за изборе и информационе технологије и радног мјеста виши стручни сарадник у Центру за едукацију у Одсјеку за административно-документационе послове и обуку, Сектор за информисање, међународну сарадњу, протокол и обуку. За радно мјесто стручни савјетник за развој апликација и база података и стручни сарадник за анализу и одржавање базе података достављена је једна пријава која није испуњавала тражене услове, а на упражњено радно мјесто вишег стручног сарадника у Центру за едукацију Рјешењем Агенције за државну службу БиХ број: 03-34-2-870-7/22 од 22. 02. 2023. године постављена је државна службеница почев од 01. 03. 2023. године.
497. У извјештајном периоду расписан је јавни оглас путем Агенције за државну службу БиХ који је објављен дана 14. 08. 2022. године на службеној интернет страници Агенције за пријем једног волонтера – дипломирани економиста високе стручне спреме (VII степен са завршеним економским факултетом или са завршеним првим циклусом школовања додипломског студија економског факултета који је вреднован са 180 ЕЦТС бодова - пријем на стручно оспособљавање за самосталан рад без заснивања радног односа у трајању до једне године. По окончаној процедури примљен је волонтер на стручно оспособљавање у институцији са којим је закључен уговор о волонтерском раду на период до једне године почев од 29. 09. 2022. године.
498. Дана 08. 12. 2022. године једна државна службеница је поднијела захтјев да се на њен лични захтјев путем интерног премјештаја премјести на радно мјесто нижег нивоа, са послова шефа Одсјека за изборе, Сектор за изборе и

информационо-комуникационе технологије на упражњено радно мјесто стручни савјетник за рад са изборним комисијама и центрима за бирачки списак у истом одсјеку и сектору, уз претходно одобрење институције за обављање интерног премјештаја, обзиром да постоји потреба за обављањем упражњеног радног мјеста у Секретаријату Централне изборне комисије БиХ. У вези са наведеним захтјевом институција је дана 19. 12. 2022. године добила сагласност Агенције за државну службу БиХ да се државна службеница интерно премјести на радно мјесто стручни савјетник за рад са изборним комисијама и центрима за бирачки списак у истом одсјеку.

499. Активности везане за Опште изборе 2022. године су се односиле на послове провођења поступака за пријем у радни однос на одређено вријеме и закључивања уговора о дјелу због повећаног обима послова у складу са Правилником о начину и трајању ангажовања додатног особља за припрему и провођење Општих избора 2022. године¹²³, а прије свега: послови везани за реализацији уговора и ангажовању запослених на краткорочне позиције које су попуњаване путем *уговора о дјелу* за потребе Главног центра за бројање (пријем на различите позиције – око 474 извршиоца на период до три мјесеца, почев од августа 2022. године) и за стручне послове у Одсјеку за информационо-комуникационе технологије путем уговора о дјелу су ангажовани запослени Агенције за идентификациона документа евиденцију и размјену података (ИДДЕЕА) на основу претходне сагласности директора, на послове замјеника главног контролора за обраду, унос и потврду резултата гласања на Општим изборима 2022. године су ангажована два извршиоца Агенције за статистику БиХ по уговору од дјелу уз претходну сагласност директора. Надаље су уговори о дјелу закључени са извршиоцима за обављање послова везаних за обрачун плата и комплетирање радних листа запосленика на одређено вријеме за све одсјеке у Централној изборној комисији БиХ, као и обрачунавање свих уговора о дјелу рачунајући и ГЦБ као и послова везаних за додатно особље у појединим одсјецима Секретаријата Централне изборне комисије БиХ и у Складишту ЦИК БиХ. Према Правилнику о начину и трајању ангажовања додатног особља за припрему и провођење Општих избора 2022. године, 34 запосленика су била запослена на уговору о раду на одређено вријеме.
500. На дан избора, у складу са Одлуком о организацији рада супервизора за потребе провођења Општих избора 2022. године¹²⁴ ангажовано је укупно 13 регионалних супервизора и 86 супервизора за координисање и надгледање провођења Општих избора 2022. године са којим су закључени уговори о дјелу са описом послова и задатака.
501. У табели у наставку презентована је структура различитих кадровских позиција са бројем извршилаца у току 2022. године који су ангажовани на одређено вријеме ради повећаног обима посла на припреми и провођењу Општих избора 2022. године и са истим је закључен уговор о раду:

---

¹²³ Акт број: 07-2-02-3-675-2/22 од 11.05.2022. године

¹²⁴ Број: 05-1-07-1-1856-1/22 од 27.09.2022. године

Табела 35. Запослени на одређено вријеме

Ред. бр.	Назив позиције	Датум запослења	Број извршилаца
1.	Сарадник на правним пословима и пословима управног рјешавања	01.07. – 01.12. 2022.	3
2.	Референт за рад са политичким субјектима	01.07. – 01.12. 2022.	2
3.	Сарадник за поступање по захтјевима за упис бирача у Централни бирачки списак (ЦБС) изван БиХ	01.07. – 01.10. 2022.	1
4.	Сарадник на пословима координације и обраде података	01.07. – 01.12. 2022.	1
5.	Референт на инфо линији и подршка	01.07. – 31.12. 2022.	4
6.	Референт на пријему и обради маилова и факсова	10.08. – 31.12. 2022.	4
7.	Референт за унос и обраду података	06.07. – 06.12. 2022.	6
8.	Стручни сарадник за јавне набавке	01.07. – 31.12. 2022.	1
9.	Запосленици на пријему, складиштењу и дистрибуцији изборног материјала	01.07. – 31.12.2022.	12

502. Редовне активности у извјештајном периоду су и послови пријема, разврставања, достављања поште на сигнирање, завођење, отпрема и архивирање документације и кореспонденције предмета (упис, сређивање и чување докумената који се архивирају), вођење евиденције печата Централне изборне комисије БиХ и курирски послови.

503. Активности у периоду провођења Општих избора 2022. године су и послови вођења складишне картотеке и друге одговарајуће евиденције, скупљање папира за рециклажу и рециклажа истог и излаз основних средстава из магацина и другог материјала, слагање архивске грађе.

Активности које се односе на протокол

504. У периоду јануар – децембар 2022. године на протоколу у писарници у дјеловодник предмета и аката, закључен на крају 2022. године, а који се води у електронском облику, заведено је укупно **7.746** предмета, од чега је **2.704** предмета у дјеловоднику предмета, **4.960** предмета у уписнику првостепених предмета управног поступка УП1 и **82** предмета у уписнику другостепених предмета управног поступка УП2. У дјеловодник за повјерљиву и строго повјерљиву пошту вршено је завођење аката, те је вршено завођење аката у интерне књиге организационих јединица Секретаријата.

Активности које се односе на послове у складишту Централне изборне комисије БиХ

505. Складиште Централне изборне комисије БиХ, које је организационо структурирано унутар Одсјека за оперативне и заједничке послове, налази се на посебној локацији, одвојено од сједишта Централне изборне комисије БиХ,

на адреси Касиндолског батаљона број 14 у Источном Сарајеву. У редовном раду складиште служи за смјештај залиха изборног материјала, опреме и инвентара Централне изборне комисије БиХ, редовне архиве, изборне документације и искориштеног гласачког материјала са претходних избора који се чувају у складу са одобреном листом категорија регистратурне грађе са роковима чувања Централне изборне комисије БиХ и одлукама које доноси Централна изборна комисија БиХ.

506. Дана 15. 12. 2021. године Централна изборна комисија БиХ је донијела Закључак о попису и издвајању архивске грађе из регистратурне грађе и одабиру безвриједне регистратурне грађе настале у раду Централне изборне комисије Босне и Херцеговине током 2006. године и надаље. По окончаном поступку издвајања архивске грађе настале у раду институције излучени су предмети и акти за трајно чување док је дио безвриједне регистратурне грађе уништен у складу са прописима из ове области. Уговор о откупу и уништењу безвриједне регистратурне грађе, међу којом су се налазили и гласачки листићи кориштени на последњим проведеним изборима 2020. године, је закључен са фирмом „Еко сировина“ доо Тузла 05. 08. 2022. године.
507. У 2022. години у складишту Централне изборне комисије БиХ, поред редовних активности, су обављане додатне активности и то: припрема и организовање Општих избора 2022. године; пријем и контрола канцеларијског материјала; пријем и контрола образаца за бирачка мјеста; пријем и контрола гласачких листића који су дистрибуисани из штампарије у складиште; дистрибуција материјала за изборне комисије која је обављена у четири циклуса-два доставна и два повратна циклуса и ускладиштење комплетног материјала у складишту Централне изборне комисије БиХ из којег је дистрибуисан изборни материјал у Главни центар за бројање гдје се вршило бројање небројаних гласачких листића.
508. Оперативно-логистичке активности представљају систем структурисан од одређених међусобно повезаних компоненти. Укупан систем логистике у једном систему чине сљедеће компоненте: обрада понуда; складиштење и припрема за испоруку материјала, паковање и транспорт који је реализован у 2022. години.

Мишљење независног ревизора о финансијским извјештајима и мишљење о усклађености

509. Уред за ревизију институција БиХ је обавио финансијску ревизију Централне изборне комисија БиХ за 2022. годину која је обухватила ревизију финансијских извјештаја, и у вези с истом, ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација са релевантним законима и другим прописима. У Извјештају о обављеној финансијској ревизији Централне изборне комисије БиХ за 2022. годину констатовано је да „... финансијска извјешћа Повјеренства приказују истинито и фер, у свим материјалним аспектима, финансијско стање имовине, обвеза и извора средстава на 31. 12. 2022. године, и извршење прорачуна за годину која се завршава на наведени

датум, сукладно прихваћеном оквиру финансијског извјешћивања“.¹²⁵ Даље, наводи се да “...активности, финансијске трансакције и информације Повјеренства за 2022. годину сукладне су, у свим материјалним аспектима, са законима и другим прописима који су дефинисани као критериј за дану ревизију“¹²⁶.

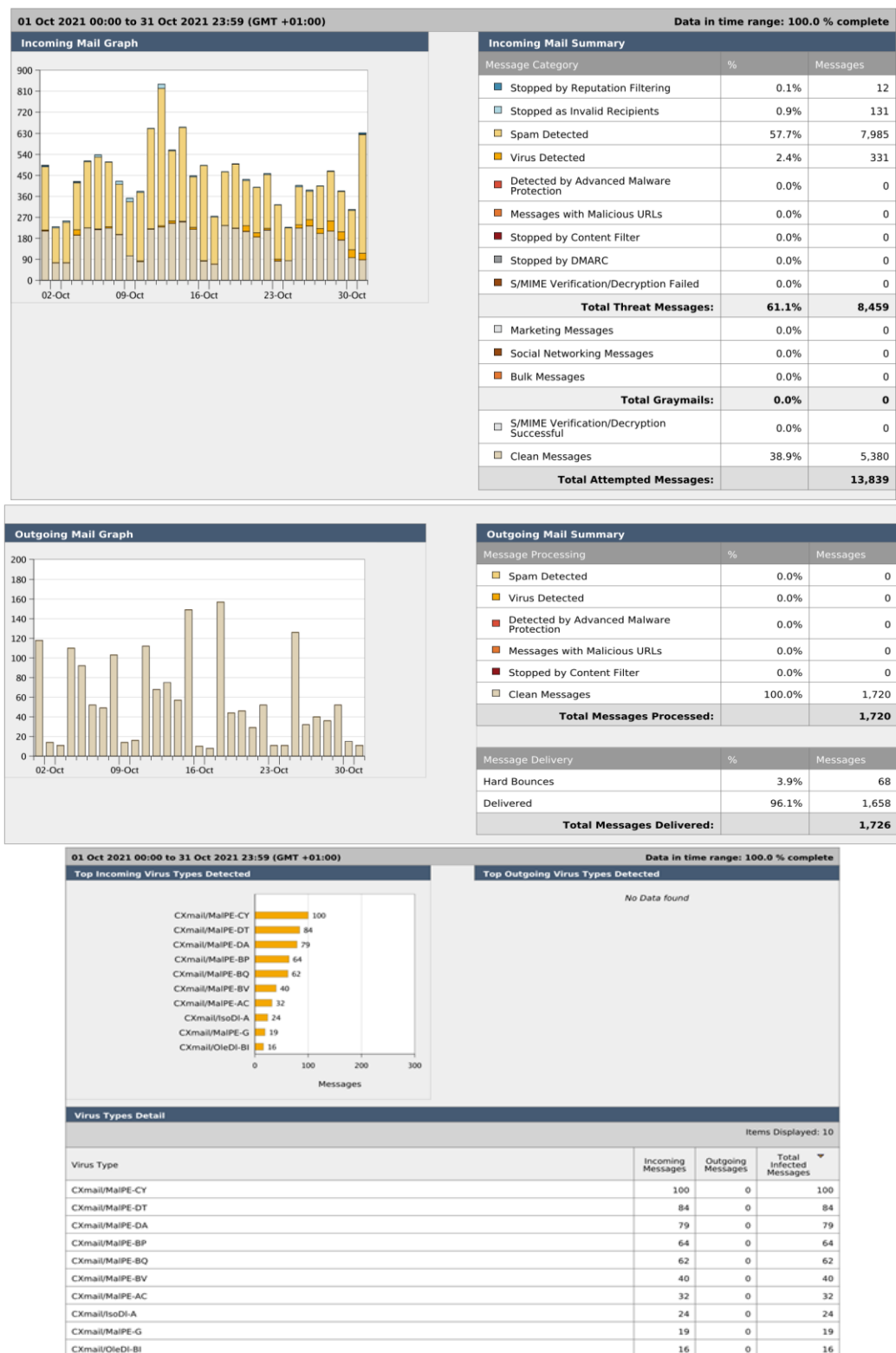
4. Информатичко-техничка подршка раду Централне изборне комисије БиХ

510. Најважније активности у смислу информатичко-техничке подршке, поред редовних задатака на одржавању информатичко-технолошке инфраструктуре односили су се на припрему и провођењу Општих избора 2022. године.
511. За потребе Општих избора 2022. године извршени су сљедећи задаци: Постављање тестне ЈИИС апликације и база; симулација избора Dry run; постављање апликације Јединственог изборног информационог система (ЈИИС) и база; постављање ЈИИС апликација; убацивање корисника и подешавање корисничких рола за 201-ог интерног и 1381 екстерног корисника; тестирање уноса и обраде података; контрола уноса података из општинских/градских изборних комисија; редовно сигурносно копирање (бекап) изборне базе; израда ЦД-ова са бирачким списковима за офлајн (изван мреже) провјеру бирача на лицу мјеста; извјештаји за гласаче путем поште; креирање и слање имејл кампања за гласаче путем поште; провјера посматрача; провјера кандидата; штампање гласачких листића; ручно убачени субјекти који су пријављени прије изборног циклуса; постављање и одржавање апликације Бирачки одбори; редовне провјере кандидата на раније кандидатуре, санкције, стање власти, пол, националност итд...; одржавање апликације Приговори и жалбе и одржавање апликација општинских/градских изборних комисија.
512. Током 2022. године Централна изборна комисија БиХ се суочила са сигурносним проблемима који су везани за пријетеће имејл поруке и хакерске нападе на веб страницу Централне изборне комисије БиХ. Антиспам програм (програм за детектовање непожељних порука) је у долазећој електронској пошти забиљежио 7.985 порука непожељног садржаја (спам); 331 порука је садржала вирус, а укупан број порука са опасним садржајем је био 8.459. (видјети слику у наставку лог-еса антиспам)

---

¹²⁵ Ured za reviziju institucija BiH (2023). *Izvešće o obavljenoj finansijskoj reviziji Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine za 2022. godinu*. Sarajevo: Ured za reviziju institucija BiH. стр. 2

¹²⁶ *Ibid.*, стр. 4.

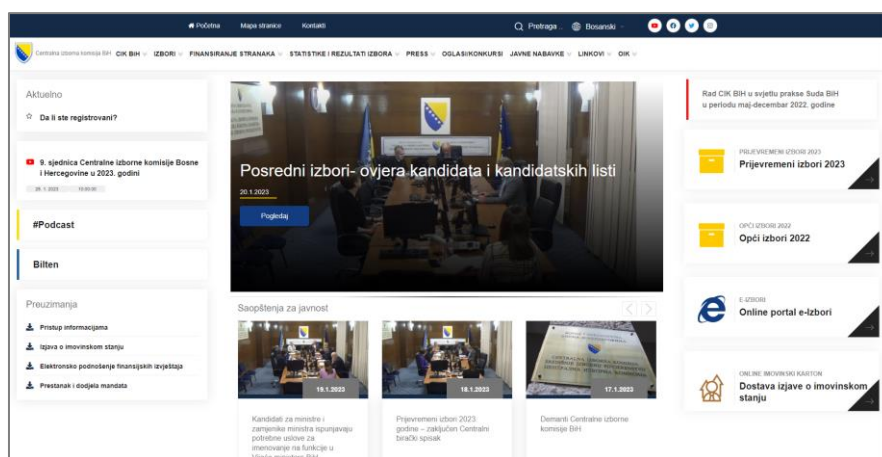
Слика 11. Лог-еса антиспам

513. У циљу заштите информатичко-комуникацијског система у Централној изборној комисији БиХ након проведних јавних набавки склопљени су уговори са следећим компанијама: са компанијом МИБО-КОМУНИКАЦИЈЕ д.о.о. Сарајево потписан је Оквирни споразум за одржавање виртуализоване серверске инфраструктуре оперативног система-базе података и система за заштиту и похрану података и рачунарске мреже (ЛОТ-1); док је фирма

CloudIT d.o.o. Сарајево pružila usluge tehničke podrške provođenju Opštih izbora 2022. godine kroz softver ЈИИС и дорада модула о извјештајима за изборни процес (по ЛОТ-1); услуге техничке подршке апликацијама за имовинске картоне (по ЛОТ-2) и услуге израде модула за статистичко извјештавање и преглед похрањених података на репозиторију Централне изборне комисије БиХ (по ЛОТ-3).

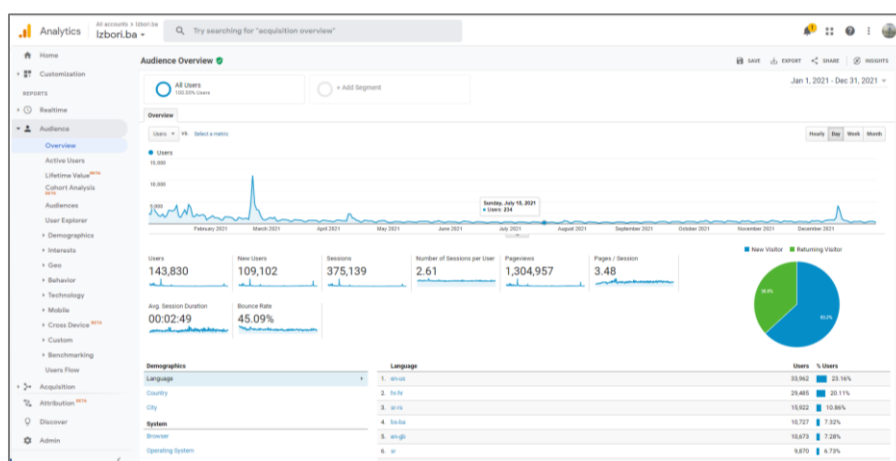
Интернет-презентација и онлајн преноси

514. У 2022. године постављена је нова веб страницу [www. izbori.ba](http://www.izbori.ba). За разлику од претходне веб странице, ново рјешење нуди бољи приказ за мобилне уређаје, бржи и прегледнији приступ.

Слика 12. Нова интернет страница [www. izbori.ba](http://www.izbori.ba)

515. У току 2022. године на веб страници [www. izbori.ba](http://www.izbori.ba) забиљежено је 8.925.010 прегледа (page views).

Слика 13. Број прегледа интернет странице ЦИК БиХ у 2022. години (Google web service)

516. У току 2022. године на интернет страници је објављен 1.761 документ; 756 саопштења за јавност на 4 језика (3 језика у службеној употреби у БХ и на енглеском језику); за 105 сједница ЦИК БиХ објављени су дневни редови на језицима у службеној употреби у БиХ.

517. У 2022. години на званичном Youtube каналу Централне изборне комисије БиХ реализовано је 105 преноса уживо.

Одржавање апликативног софтвера

518. Активности одржавања корисничког апликативног софтвера су подијељене у четири класе:

1. Адаптивна – мијењање система да се носи са промјенама у окружењу софтвера (ДБМС, ОС); 2. Перфектна – имплементација нових или измијењених потреба корисника које се тичу функционалног побољшања софтвера; 3. Корективна – дијагнозе и исправљање грешака, евентуално оне које пронађу корисници и 4. Превентивна – повећање одржавања софтвера и поузданости како би се спријечили проблеми у будућности.

519. Неке од основних интервенција на одржавању апликативног софтвера у извјештајном периоду укључују сљедеће:

- дорада View за генерисање бирачког списка за изборе савјета мјесних заједница; креирање View-а за потребе израде статистике бирача распоређених по мјесним заједницама;
- креирање View-а за потребе издвајања бирача распоређених по мјесним заједницама у ексел фајл по потреби;
- рад на интегрисању бирача изван БиХ у табелу бирача (Voters) те израда разних статистика;
- корекција ССИС пакета за веб приказ резултата избора, тестирање као и deploy пакета на продукциони SQL сервер;
- израда функционалних захтјева и техничке спецификације апликације ЦБС (уочавање проблема постојеће апликације, скенирање тренутних верзија сервера и софтвера те спецификовање захтјева за потребе надоградње);
- пуњење табела бирачких мјеста (p3_pollingStation) у базама изборне апликације за потребе провођења избора, те ажурирање Локација бирачких мјеста по потреби, на основу захтјева ГИК/ОИК;
- пуњење табеле VMunicipalityRegion у базама изборне апликације за потребе провођења избора;
- пуњење табеле Номенклатура у наведеним базама, на основу Номенклатуре бирачких мјеста преузете из ЦБС апликације;
- администрирање апликацијом Централни бирачки списак (креирање корисничких налога и шифри);
- додјела функционалности корисницима;
- подршка ОИК/ГИК; креирање бирачких спискова; израда статистика; праћење грешака и отклањање истих приликом рада апликације);
- тестирање изборне апликације прије одржавања избора, провјера основних функционалности и извјештаја потребних за рад контролора изборних резултата; корекција ССИС пакета и тестирање истих за потребе састављања табеле бирача (Voter) на основу ИДДЕЕА диска;

- исправно додјелјивање примарног кључа табеле бирача те исправно индексирање табеле бирача;
- Дорађени SQL упити за потребе инсерта и апдејта табеле бирача добијене од ИДДЕЕА-е на диску, Тестирање рада нове верзије ове апликације; Креирање табеле Бирача на основу ИДДЕЕА диска и формирање статистика;
- Генерисање, преглед и објава резултата за потребе одржаних избора, уочавање и исправка неправилности по потреби; Формирање извјештаја о отварању, затварању бирачких мјеста те формирање извјештаја о одзивима у прописаним временима; Генерисање извјештаја главне контроле;
- Подршка ГИК/ОИК при раду на апликацији ЦБС приликом формирања мобилних тимова; израда разних статистика и провјере у базама за потребе ЦИК-а; Ажурирање табела за потребе рада апликација и веб претраге (Voter i PollingStations).

Одржавање системског софтвера

520. Током 2022. године извршене су бројне интервенције на инциденте. Током године урађено је више стандардних задатака, као што су ажурирање, надоградње и „закрепе“ – patch¹²⁷ (Преглед и брисање непотребних налога (account) из АД; Провјера рада Бекап система; додатно подешавање SSL сертификата и подржаних енкрипционих схема на серверима који опслужују интернет клијенте (Web01 и eИзбори-Апп); извршен Upgrade Virtual Center са верзије 5.5 на верзију 6.5; Извршен уграде свих Г8 и Г9 ХП Блејд сервера на vSphere верзију 6.5; припремљена имплементација новог SQL сервера 2017 за потребе КЦБС система).
521. Измјене Инфраструктуре су подразумијевале додавање апликационог и сервера са базом података за потребе Е-Избори система апликација и припрема тестног окружења за овај систем; подизање VM за потребе Новог Firewall-а, АнтиСпам система и конфигурација мреже; Интеграција новог VxRail E560F серверског система са остатком нашег система и проширење постојећег система за потребе ГЦБ и уређење ГЦБ мреже.
522. У извјештајном периоду обављани су и послови одржавања SQL сервера, одржавања корисничке опреме као и LAN мреже и VOIP система.

5.5. Графичка припрема

523. У извјештајном периоду вршено је графичко обликовање цјелокупног визуелног изгледа пратећих и неопходних елемената у раду Централне изборне комисије БиХ, односно: израда воденог жига апликованог на папир за гласачке листиће; израда и дизајн официјелног лога Општих избора 2022; израда сертификата за изабране посланике; израда и дизајн печата за апликовање на

¹²⁷ Закрепа је скуп промјена рачунарског програма или његових пратећих података који су дизајнирани да га ажурирају, поправе или побољшају.

гласачки листић; израда ТВ цингла за подкаст ЦИК БиХ; израда стикера за Вибер; дизајн насловница књига и ДТП - Приручник за рад бирачких одбора у Босни и Херцеговини - Општи избори 2022.; Практикум за изборну комисију основне изборне јединице у Босни и Херцеговини; Приручник за изборне посматраче - Општи избори 2022.; Приручник за рад контролора изборних резултата; Приручник о раду Главног центра за бројање; Приручник за рад бирачког одбора на бирачком мјесту у дипломатско-конзуларном представништву Босне и Херцеговине; Цјелокупна ИНФО кампања за Опште изборе 2022! (ТВ спотови, радио цинглови, рекламе); графичка подршка семинару за посматраче; графичка подршка Едукацијском центру (Прес конференције, обуке, саопштења); графички дизајн и цјелокупна припрема за штампу рекламе, црно-бијела варијанта, за дневне новине у кампањи “Упис бирача у Централни бирачки списак-бирачко право” (расељене особе и особе у иностранству); графички дизајн и цјелокупна припрема за штампу рекламе, црно-бијела варијанта, за дневне новине у кампањи “Како гласати” (два писма, три језика – три припреме); графички дизајн и цјелокупна припрема за штампу рекламе, пуни колор, постера “Како гласати” (два писма, три језика – три припреме); припрема израда и графичко обликовање постера “Бирачко право” (два писма, три језика – три припреме); припрема за штампу Гласачких листића; припрема и графичко обликовање образаца за бројно стање (мобилни тим, Ковид тим, непотврђени, редовни); припрема и графичко обликовање цјелокупног штампаног материјала који се налази на гласачком мјесту (путокази, забране, ознаке...); израда акредитација за посматраче; графичка подршка Главном центру за бројање (постери, акредитације, лого, натписи, ознаке...); континуирано праћење и фотографисање рада Централне изборне комисије БиХ са домаћим и међународним званичницима и обрада фотографија; графичко обликовање цјелокупног визуелног изгледа пратећих и неопходних елемената у раду Централне изборне комисије БиХ: акредитације (службене и имунитетске), визит карте, плочице на вратима, карте БиХ, натписи на столовима, календари, панои, позивнице, захвалнице, логоа, презентације.

Слика 14. Илустрације

5. Закључна разматрања

525. Фокус изборних активности у 2022. години је био на: провођењу Општинских избора 2022. године, имплементацији резултата избора, провођењу посредних избора за Дом народа Парламентарне скупштине БиХ, Дом народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине, Вијеће народа Републике Српске и предсједника и потпредсједнике Федерације Босне и Херцеговине; Пријевремених избора за градоначелника у 4 града и начелника у 2 општине; активностима за припрему избора за тијела локалне управе и самоуправе у 14 градова и општина у Босни и Херцеговини; вођењу и ажурирању Централног бирачког списка; попуњавању изборних комисија, именовању и разрјешењу чланова изборних комисија, анализи рада општинских / градских изборних комисија; едукацији изборне администрације према усвојеном Плану обука за 2022. годину; активности у вези са доставом и објављивањем имовинских картона изабраних званичника, провјери пребивалишта за изабране званичнике, утврђивању престанка мандата и додјели замјенских мандата, ажурирању евиденције о уплаћеним казнама, провођењу јавних набавки, заштити изборног права, техничком провођењу и анализи избора, графичкој припреми и дизајну.

II ДИО - ПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА О ФИНАНСИРАЊУ ПОЛИТИЧКИХ СТРАНАКА

---

1. Годишњи извјештај о прегледаном стању финансијског пословања политичких странака

1.1. Увод

526. Централна изборна комисија БиХ, у складу са одредбама члана 14. став (2) Закона о финансирању политичких странака (“Службени гласник БиХ” број: 95/12 и 41/16), надлежна је за провођење одредаба Закона о финансирању политичких странака (у даљем тексту: Закон о финансирању).
527. Централна изборна комисија БиХ је у складу с чланом 10. став (1) Закона о финансирању успоставила Службу за ревизију финансирања политичких странака (у даљем тексту: Служба за ревизију), која прегледа и контролише финансијске извјештаје које поднесу политичке странке и обавља ревизију финансирања политичких странака у складу с овим Законом.
528. Служба за ревизију је успостављена Одлуком Централне изборне комисије БиХ о успостављању Службе за ревизију финансијског пословања, број: 01-07-653/05 од 10. 03. 2005. године, у складу с тада важећим Законом о финансирању политичких странака¹²⁸.
529. Накнадном измјеном Закона о финансирању политичких странака 2010. године, промијењен је назив Службе за ревизију финансијског пословања у Службу за ревизију финансирања политичких странака.
530. Ревизија финансијских извјештаја политичке странке укључује извјештаје сједишта странке и најмање двије ниже организационе цјелине које одабере Служба за ревизију.
531. Централна изборна комисија БиХ је надлежна да одлучи да ли су политичка странка или друго лице прекршили одредбе овог Закона, као и да изрекне санкције било којој политичкој странци због непридржавања његових одредби или да предузме одговарајуће административне мјере у оквиру своје опште надлежности, у складу са законом.
532. Сваку сумњу о кривичном дјелу које се може довести у везу с финансирањем политичких странака и финансирањем изборне кампање Централна изборна

---

¹²⁸ „Службени гласник БиХ“, број 22/00

комисија БиХ је, у складу са чланом 14. став (4) овог Закона, обавезна да пријави надлежном тужилаштву и другим органима надлежним за провођење закона.

533. На основу проведених активности Централне изборне комисије БиХ у области прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака, те изречених санкција политичким странкама, припремљен је извјештај о имплементацији одредаба Закона о финансирању политичких странака у 2021. години.

1.2. Правни оквир за финансирање политичких странака

534. Финансирање политичких странака у Босни и Херцеговини је уређено: Законом о финансирању политичких странака и Поглављем 15. Изборног закона БиХ, финансирање изборне кампање.
535. У складу с одредбама члана (3) став (1) Закона о финансирању, политичка странка може се финансирати из: чланарина, добровољних прилога правних и физичких лица, издавачке дјелатности, продаје пропагандног материјала и организовања страначких манифестација, прихода од имовине у власништву политичке странке, буџета БиХ у складу с чланом 7. овог закона, ентитетских буџета, кантоналних буџета и буџета Брчко дистрикта БиХ, те буџета других јединица локалне управе и самоуправе у складу са законом и добити од предузећа која су у власништву политичке странке.
536. Предузеће у власништву политичке странке може се бавити само дјелатношћу везаном за културу или издавачком дјелатношћу.
537. Годишњи приход политичке странке остварен од имовине у власништву политичке странке и добити од предузећа која су у власништву политичке странке не смије прелазити 20% износа укупног годишњег прихода странке.
538. Политичке странке се финансирају из буџета Босне и Херцеговине у складу с чланом 7. Закона о финансирању политичких странака, ентитетских буџета, кантоналних буџета и буџета Брчко дистрикта БиХ, те буџета других јединица локалне управе и самоуправе у складу са законом.
539. У складу с одредбама члана 7. Закона о финансирању политичких странака у буџету институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине средства се осигуравају за финансирање политичких странака, односно коалиција политичких странака и независних кандидата заступљених у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине и парламентарних група, односно клубова заступника и делегата у Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.
Укупна средства која се издвајају за финансирање споменутих политичких субјеката не могу прелазити износ од 0,2% буџета Босне и Херцеговине у календарској години.
540. Политичким странкама, односно коалицијама политичких странака, средства се расподјељују на начин да се:

- 30% средстава дијели једнако свим политичким странкама, односно коалицијама политичких странака које су освојиле мандате,
- 60% средстава дијели се према броју заступничких, односно делегатских мандата, које свака политичка странка, коалиција политичких странака, односно независни кандидат има у тренутку додјеле мандата,
- 10% од укупног износа распоређује парламентарним групама сразмјерно броју заступничких, односно делегатских мјеста која припадају мање заступљеном полу.

541. Заједничка комисија за административне послове Парламентарне скупштине БиХ ће својим актима детаљније регулисати расподјелу средстава из овог члана, контролу трошења и друга финансијска питања у вези са провођењем овог закона.

542. У Републици Српској, у складу са Законом о финансирању политичких странака из буџета Републике, града и општине¹²⁹ средства се издвајају из буџета за:

- финансирање дијела трошкова редовног рада политичких странака, коалиција, независних заступника, односно одборника,
- покриће дијела трошкова изборне кампање политичких странака, коалиција, независних листа и независних кандидата којима су потврђене изборне листе за избор заступника, односно одборника и
- покриће дијела трошкова рада заступничких, делегатских, односно одборничких клубова и група.

а) Средства издвојена за финансирање трошкова редовног рада политичких странака, коалиција, независних заступника, односно одборника не могу бити мања од 0,2% укупних буџетских прихода из претходне године, а распоређују се на начин:

- 20% средстава се распоређују у једнаким износима свим политичким странкама и коалицијама које имају заступнике у скупштини и независним заступницима и
- 80% се распоређује сразмјерно броју освојених мандата, које политичка странка, коалиција, независни заступник, односно одборник има у скупштини.

б) Средства за изборну кампању осигуравају се у буџету за годину у којој се одржавају избори у износу не мањем од 0,05% укупних буџетских прихода из претходне године. Начин расподјеле средстава врши се у складу с изборним прописима.

с) Средства за рад заступничких, делегатских, односно одборничких клубова и група, додјељују се ради покрића:

- паушалних трошкова за рад у изборним јединицама заступника, односно одборника,
- путних трошкова у иностранство, ако организатор није Народна скупштина Републике Српске или Вијеће народа Републике Српске, односно скупштина јединице локалне самоуправе,

¹²⁹ „Службени гласник БиХ“, број 65/08.

- трошкова набавке материјала – горива, штампе, службених гласника и публикација,
- трошкова смјештаја и исхране заступника, делегата, односно одборника, у вријеме када се не одржавају сједнице скупштине или одбора и
- остале трошкове у вези с радом заступника, делегата, односно одборника у клубовима и групама.

(3) Федерација Босне и Херцеговине није донијела посебан закон о финансирању политичких странака из буџета, па средства за финансирање политичких субјеката издваја у складу са Законом о извршењу Буџета Федерације Босне и Херцеговине, као “текуће трансфере непрофитним организацијама - за политичке странке и коалиције”, који се доноси сваке године.

У складу са Законом о извршењу Буџета Федерације Босне и Херцеговине за 2020. годину средства су се издвајала у износу од 0,08% у односу на укупне приходе, без примитака и користила су се по програму који доноси Влада.

Средства намијењена за финансирање политичких субјеката распоређују се тако да:

- 40 % од предвиђеног износа припада политичким субјектима, који су заступљени у Парламенту Федерације Босне и Херцеговине, у једнаким износима, а
- 60 % према броју посланика у домовима Парламента, на дан додјеле мандата.

Уколико је уговором између чланица коалиције регулисан начин расподјеле новчаних средстава која припадају коалицији, Влада средства распоређује на основу одредби уговора.

543. Законом о финансирању политичких странака из буџета Брчко дистрикта Босне и Херцеговине¹³⁰ прописано је да се средства из буџета Брчко дистрикта БиХ издвајају за:

- предизборну кампању политичких странака које учествују на изборима за Скупштину Брчко дистрикта БиХ и
- редован рад политичких странака заступљених у Скупштини Брчко дистрикта БиХ.

a) Средства за предизборну кампању политичких странака осигуравају се у години у којој се одржавају редовни избори за Скупштину Брчко дистрикта БиХ и то у износу 0,03% прихода у буџету Брчко дистрикта БиХ или 60.000 КМ зависно од тога који је износ нижи.

b) Средства за редован рад политичких странака издвајају се по годишњој основи од 0,1% од прихода у буџету Брчко дистрикта БиХ или 200.000 КМ, зависно од тога који је од ова два износа нижи.

Средства издвојена за редован рад политичких странака и њихових заступничких клубова у Скупштини Брчко дистрикта БиХ распоређују се на тај начин да се:

¹³⁰ „Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“, бр. 29/04 і 14/07

- 30% средстава raspoređuje se у једнаким износима свим посланичким клубовима политичким странкама заступљеним у Скупштини Брчко дистрикта БиХ, а
- 70% од укупног износа распоређује се сразмјерно броју заступничких мјеста које свака политичка странка има у Скупштини Брчко дистрикта БиХ у тренутку расподеле.

1.3. Правни оквир за финансијско извјештавање политичких странака

544. У Закону о финансирању политичких странака, у члану 12. став (1), прописано је да политичке странке воде евиденцију о својим приходима и расходима и дужне су да Централној изборној комисији БиХ подносе финансијски извјештај за сваку календарску годину (рачуноводствену годину).
545. Политичке странке, у складу с одредбом члана 12. став (3) овог Закона, подносе посебан финансијски извјештај за период изборне пропаганде на начин како је утврђено Изборним законом Босне и Херцеговине.
546. Политичке странке и независни кандидати који учествују на изборима за органе власти Босне и Херцеговине на свим нивоима дужни су, у складу с чланом 15.1 став (1) Изборног закона Босне и Херцеговине, у вријеме подношења пријаве за овјеру за учешће на изборима, Централној изборној комисији БиХ поднијети финансијски извјештај за период који почиње три мјесеца прије дана подношења пријаве за овјеру и финансијски извјештај за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата избора, у року од тридесет дана од дана објављивања изборних резултата у „Службеном гласнику БиХ“.
547. Извјештаје које подносе политичке странке и независни кандидати који учествују на изборима за органе власти садрже: све приходе и расходе, засноване на чланарини, транспарентним прилозима из иностранства, прилозима физичких и правних лица, прилозима у облику робе и услуга (прилози у натури), приходима на властиту имовину и предузетничким активностима, у складу с одредбама Закона о финансирању политичких странака, кредитима, позајмицама, донацијама, олакшицама, поврату новца, осталим материјалним трошковима и осталим изворима прихода за период извјештавања које одреди Централна изборна комисија БиХ.
548. Политичка странка је, у складу с одредбом из члана 12. став (2) Закона о финансирању политичких странака, обавезна у свом финансијском извјештају укључити све користи остварене од активности субјеката који су на било који начин повезани с политичком странком или су под њеном контролом.
549. У складу са одредбама члана 13. став (6) Закона о финансирању, политичка странка је дужна јавно приказати поријекло и начин утрошка средстава прикупљених током протекле календарске године (рачуноводствене године). Завршни рачун и финансијски извјештај у којем се подробно наводе извори прихода, подаци о физичким и правним лицима која су дала добровољне прилоге те подаци о намјени, односно активностима за које су средства утрошена, јавни су документи и објављују се на веб страници политичке странке.

550. Централна изборна комисија БиХ доноси прописе за провођење одредаба којима се ближе утврђују садржај, форма, начин и други детаљи извјештавања.
551. Централна изборна комисија БиХ је донијела подзаконске акте, којима је утврдила садржај, форму, начин и друге детаље финансијског извјештавања: Правилник о годишњим финансијским извјештајима политичких странака¹³¹, Правилник о предизборним и постизборним финансијским извјештајима политичких странака¹³² и Правилник о предизборним и постизборним финансијским извјештајима независних кандидата¹³³.
552. Контрола и ревизија финансирања политичких странака уређена је: Правилником о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака¹³⁴, који је такође донијела Централна изборна комисија БиХ.
553. Централна изборна комисија БиХ је донијела два упутства: Упутство о поступку отварања и кориштења посебног рачуна за финансирање трошкова изборне кампање¹³⁵ и Упутство о доношењу финансијског плана и програма утрошка средстава политичке странке.¹³⁶
554. Упутством о поступку отварања и кориштења посебног рачуна за финансирање трошкова изборне кампање прописано је да су политичка странка и независни кандидат који учествују на изборима за органе власти Босне и Херцеговине на свим нивоима дужни отворити посебан рачун који ће намјенски користити за финансирање трошкова изборне кампање.
555. Рачун за финансирање изборне кампање отвара централа, односно главни одбор политичке странке. Посебан рачун за финансирање трошкова изборне кампање, политичка странка и независни кандидат дужни су отворити најкасније с даном подношења пријаве за овјеру за учешће на изборима, а најраније га могу отворити три мјесеца прије дана подношења пријаве за овјеру за учешће на изборима. Посебан рачун за финансирање трошкова изборне кампање је потребно затворити након завршетка изборне кампање, односно након поврата средстава за таксу. Уколико након затварање намјенског рачуна остану неплаћене обавезе према добављачима за кампању, политичка странка ће обавезе платити са главног рачуна Централне странке.
556. Средства која политичка странка и независни кандидат који учествују на изборима намјеравају утрошити за изборну кампању морају бити уплаћена на посебан рачун за финансирање изборне кампање. На овај рачун не смију се примати друге уплате, осим оних намијењених за финансирање изборне кампање, нити се средства са тог рачуна смију користити за било коју другу сврху, осим подмирења трошкова изборне кампање.

---

¹³¹ „Службени гласник БиХ“, бр. 96/13, 89/16 и 5/22

¹³² „Службени гласник БиХ“, бр. 10/18 и 5/22.

¹³³ „Службени гласник БиХ“, бр. 10/18 и 5/22

¹³⁴ „Службени гласник БиХ“, бр. 103/08 и 5/22

¹³⁵ „Службени гласник БиХ“, бр. 5/22 и 27/22

¹³⁶ „Службени гласник БиХ“, бр. 5/22

557. Упутством о доношењу финансијског плана и програма утрошка средстава прописан је поступак доношења програма утрошка средстава, те рокови за достављање плана и програма утрошка финансијских средстава Централној изборној комисији БиХ.
558. Овим упутством је прописано да је политичка странка дужна до краја текуће године донијети финансијски план и утврдити програм утрошка средстава за наредну календарску годину, као и да програм утрошка средстава треба бити сачињен на начин да се осигура потпуна транспарентност планираног трошења средстава.

Програм утрошка средстава треба обухватити трошкове свих активности политичке странке у календарској години, укључујући и трошкове изборне кампање, уколико се у тој години проводе избори.

Упутством је, такође, прописано да политичка странка не може планирати утрошак средстава за личне потребе чланова странке, као и за друге активности које нису у складу са програмом рада и статутом странке, те да не може планирати трошкове у износима који нису реални за њене изворе финансирања и обим пословања.

Политичка странка је обавезна програм утрошка средстава за текућу годину Централној изборној комисији БиХ доставити до 31. 03. текуће године, скупа са годишњим финансијским извјештајем за претходну годину.

Политичка странка је финансијска средства обавезна користити искључиво за остваривање циљева утврђених својим програмом и статутом, а у складу са финансијским планом.

2. Активности Централне изборне комисије БиХ у извјештајном периоду

559. У оквиру провођења Закона о финансирању политичких странака, Централна изборна комисија БиХ је у 2022. години предузела низ активности и реализовала кључне задатке којима је утврђивана законитост финансирања политичких странака, постигнута транспарентност финансирања и реализовала је кључне радње које регулишу легалитет финансирања политичких странака.

2.1. Пријем финансијских извјештаја политичких странака

560. Политичке странке, у складу с одредбом из члана 12. став (4) Закона о финансирању, финансијски извјештај подносе до 31. 03. наредне године, у форми коју је прописала Централна изборна комисија БиХ.
561. Централна изборна комисија БиХ је развила апликацију „ФИ ЦИК БиХ“, путем које политичке странке финансијске извјештаје подносе у електронској форми.
562. У складу са својим овлаштењем из члана 12. Закона о финансирању, да проводи и извршава одредбе овог Закона, Централна изборна комисија БиХ је извршила пријем годишњих финансијских извјештаја за 2021. годину које су поднијеле 144 политичке странке, што чини 79,56% од укупно 181 политичке

странке са евиденције Централне изборне комисије Босне и Херцеговине. У законом прописаном року финансијски извјештај је поднијело 127 политичких странака, док је 17 политичких странака извјештај поднијело након ургенције и покренутог поступка од стране Централне изборне комисије БиХ.

563. Годишњи финансијски извјештај за 2021. годину, Централној изборној комисији БиХ није поднијело 37 политичких странака, што чини 20,44% од укупног броја политичких странака са евиденције Централне изборне комисије БиХ.
564. Централна изборна комисија БиХ је 11. 05. 2022. године покренула поступак против 29 политичких странака, које ни након њене ургенције нису поднијеле годишњи финансијски извјештај за 2021. годину и ревизорима Службе за ревизију су ускратиле приступ својим просторијама ради обављања ревизије. Поступак се проводи ради утврђивања одговорности и санкционисања тих политичких странака административном мјером, ускраћивања права да се кандидују за учешће на наредним изборима.
565. За осам политичких странака, које нису поднијеле финансијски извјештај за 2021. годину Централна изборна комисија БиХ је 2020. године упутила приједлог надлежним судовима за њихово брисање из судског регистра, јер дужи период не обављају своју дјелатност, не подносе финансијске извјештаје и не учествују на изборима.

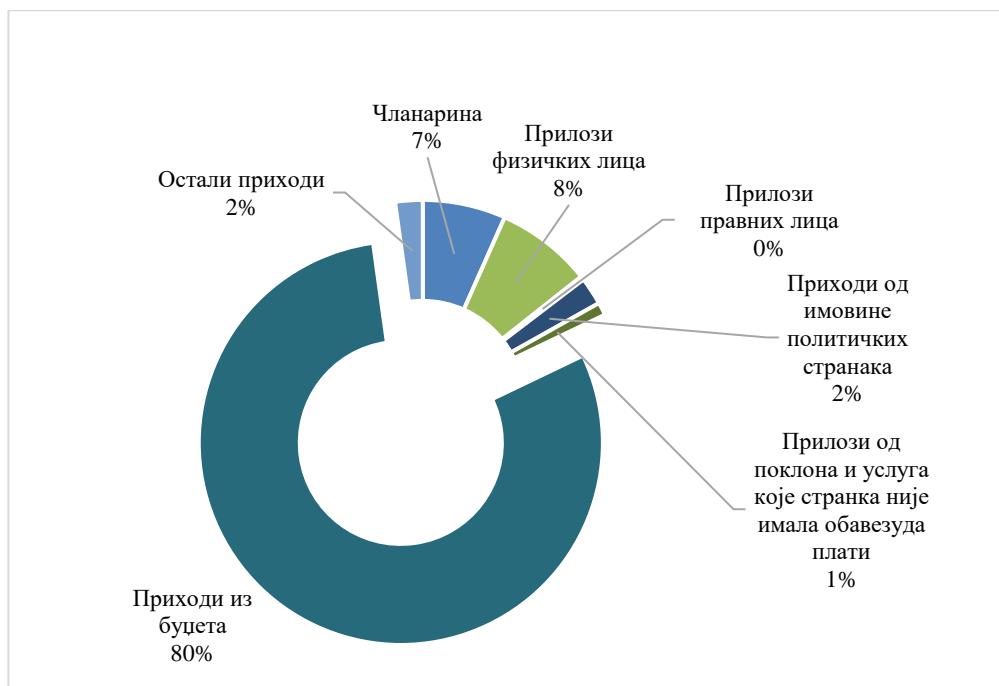
2.1.1. Извори финансирања политичких странака

566. Политичке странке у 2021. години су се финансирале из сљедећих извора: чланарина у проценту од 6,65%, прилога физичких особа у проценту 7,70%, прилога правних особа у проценту 0,29%, прихода од имовине политичких странака у проценту 2,22%, прихода од поклона и услуга што их странка није имала обавезу платити у проценту 1,03%, прихода из буџета у проценту 79,91% и осталих прихода у проценту 2,20% од укупно остварених прихода, као што је приказано у наредним табелама и графиконима:

Табела 36. Преглед извора финансирања политичких странака у 2021. години

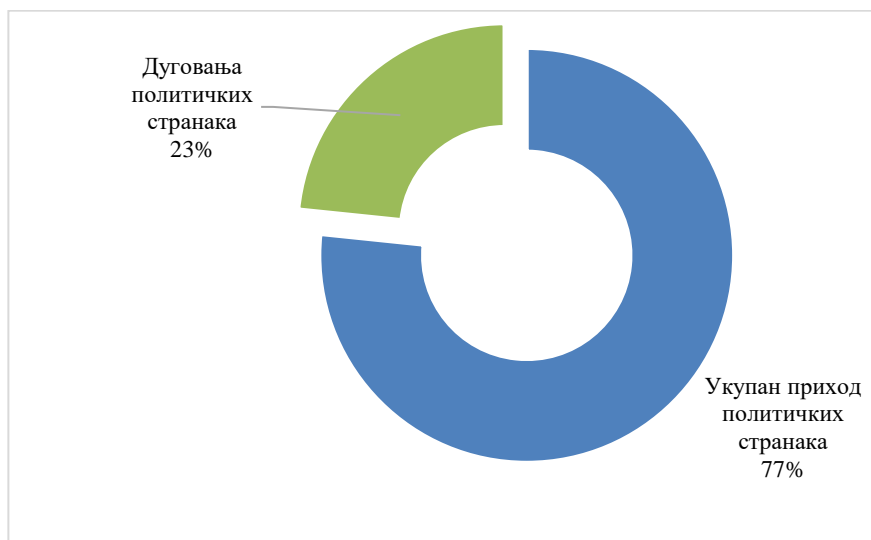
(1) Приходи	Износ у КМ	Структура
Чланарина	1,589,875.83	6,65 %
Прилози физичких лица	1,842,790.24	7,70 %
Прилози правних лица	68,950.00	0,29 %
Приходи од имовине политичких странака	532,032.58	2,22 %
Приходи од поклона и услуга које странка није имала обавезу да плати	245,710.86	1,03 %
Приходи из буџета	19,118,161.44	79,91 %
Приходи од издавачке дјелатности, продаје пропр. материјала и организовања стран. манифестација	0,00	0,00%
(2) Остали приходи и друго	525,637.71	2,20%

(1) Приходи	Износ у КМ	Структура
УКУПНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА	23,923,158.66	100,00 %

Графикон 3. Приказ структуре извора финансирања политичких странака у 2021. години

567. Политичке странке су на дан извјештајног периода имале дуговања у износу од **7,292,909.68** КМ, што је приказано у табели која слиједи:

Графикон 4. Приказ дуговања политичких странака на дан 31. 12. 2021. године

Ред.	Шиф	Назив политичке странке	Чланарине	Приходи физичких лица	Приходи правних лица	Приходи од имовине у власништву политичке странке	Неповчане донације и рачуни које политичка странка није имала обавезу да плати	Приходи из буџета	Остали приходи и друго	Укупан приход политичке странке (образац 3)	Дуговања политичке странке (образац 5)	Структура прихода							
												Чланарине	Приходи физичких лица	Приходи правних лица	Приходи од имовине у власн. пол. странке	Неповчане донације	Приходи из буџета	Остали приходи и др.	Укупно
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	90	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	53,903.96	399,531.73	11,450.00	57,561.09	61,060.02	3,068,235.39	48,871.69	3,700,613.88	1,299,740.51	1.5%	10.8%	0.3%	1.6%	1.6%	82.9%	1.3%	100.0%
2	515	САВЕЗ НЕЗАВИСНИХ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА	603,903.45	575,614.00	30,000.00	1,050.00	38,806.19	1,871,053.60	44,888.62	3,165,315.86	147,526.24	19.1%	18.2%	0.9%	0.0%	1.2%	59.1%	1.4%	100.0%
3	8	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БИХ	248,585.62	58,530.00	1,250.00	457,665.41	0.00	1,721,355.52	11,890.69	2,499,277.24	1,951,577.67	9.9%	2.3%	0.1%	18.3%	0.0%	68.9%	0.5%	100.0%
4	27	ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА ЗАЈЕДНИЦА БИХ	94,005.47	156,423.36	15,100.00	90.99	4,840.04	2,132,721.15	0.00	2,403,181.01	183,015.76	3.9%	6.5%	0.6%	0.0%	0.2%	88.7%	0.0%	100.0%
5	18	СРПСКА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	187,719.45	36,112.69	0.00	14,662.50	9,620.91	1,007,817.21	92,309.99	1,348,242.75	274,928.52	13.9%	2.7%	0.0%	1.1%	0.7%	74.8%	6.8%	100.0%
6	1182	САВЕЗ ЗА БОЉУ БУДУЋНОСТ БИХ	22,591.84	25,997.00	0.00	0.00	25,798.16	773,858.02	1,662.15	849,907.17	156,917.51	2.7%	3.1%	0.0%	0.0%	3.0%	91.1%	0.2%	100.0%
7	1698	ДЕМОКРАТСКА ФРОНТА	3,631.80	53,235.25	2,000.00	0.00	7,260.00	756,090.24	0.00	822,217.29	400,781.84	0.4%	6.5%	0.2%	0.0%	0.9%	92.0%	0.0%	100.0%
8	461	ДЕМОКРАТСКИ НАРОДНИ САВЕЗ	3,730.00	10,150.00	0.00	0.00	1,800.00	781,386.50	3,004.79	800,071.29	148,648.89	0.5%	1.3%	0.0%	0.0%	0.2%	97.7%	0.4%	100.0%
9	2317	Политичка организација НАРОД И ПРАВДА	20,376.00	54,682.97	0.00	0.00	0.00	703,333.29	6,400.00	784,792.26	137,330.32	2.6%	7.0%	0.0%	0.0%	0.0%	89.6%	0.8%	100.0%
10	877	НАША СТРАНКА	13,913.00	46,536.94	0.00	0.00	2,304.00	661,539.64	39,483.00	763,776.58	34,872.76	1.8%	6.1%	0.0%	0.0%	0.3%	86.6%	5.2%	100.0%
11	440	ПАРТИЈА ДЕМОКРАТСКО Г ПРОГРЕСА	1,504.17	22,574.17	0.00	0.00	0.00	714,154.74	12,873.48	751,106.56	256,020.05	0.2%	3.0%	0.0%	0.0%	0.0%	95.1%	1.7%	100.0%
12	74	СОЦИЈАЛИСТИЧКА ПАРТИЈА	32,999.00	16,250.00	0.00	0.00	4,000.00	557,663.29	14,328.86	625,241.15	246,329.81	5.3%	2.6%	0.0%	0.0%	0.6%	89.2%	2.3%	100.0%
13	769	ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА ЗАЈЕДНИЦА 1990	2,246.00	250.00	0.00	0.00	0.00	478,339.78	1,922.88	482,758.66	619,604.27	0.5%	0.1%	0.0%	0.0%	0.0%	99.1%	0.4%	100.0%
14	882	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКТИВНОСТИ	0.00	27,403.93	0.00	0.00	1,207.50	424,098.42	0.00	452,709.85	3,141.32	0.0%	6.1%	0.0%	0.0%	0.3%	93.7%	0.0%	100.0%
15	1972	УЈЕДИЊЕНА СРПСКА	68,993.97	13,630.00	0.00	0.00	0.00	309,957.80	323.45	392,905.22	40,705.70	17.6%	3.5%	0.0%	0.0%	0.0%	78.9%	0.1%	100.0%

16	1718	НАРОДНИ ДЕМОКРАТСКИ ПОКРЕТ	7,876.00	28,770.00	3,000.00	0.00	16,801.00	297,810.00	0.00	354,257.00	23,808.00	2.2%	8.1%	0.8%	0.0%	4.7%	84.1%	0.0%	100.0%
17	2314	НЕЗАВИСНИ БЛОК	7,761.96	0.00	0.00	0.00	90.00	318,784.70	26,258.45	352,895.11	81,710.76	2.2%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	90.3%	7.4%	100.0%
18	2321	ПОКРЕТ ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	11,956.00	3,950.00	3,000.00	0.00	0.00	311,765.91	5,676.00	336,347.91	25,855.98	3.6%	1.2%	0.9%	0.0%	0.0%	92.7%	1.7%	100.0%
19	4	СТРАНКА ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ	2,641.59	3,250.00	0.00	0.00	453.06	310,508.21	0.00	316,852.86	180,406.39	0.8%	1.0%	0.0%	0.0%	0.1%	98.0%	0.0%	100.0%
20	2320	ПЛАТФОРМА ЗА ПРОГРЕС	37,403.38	68,886.06	0.00	0.00	12,490.00	122,818.36	393.92	241,991.72	1,209.49	15.5%	28.5%	0.0%	0.0%	5.2%	50.8%	0.2%	100.0%
21	1701	ЛАБУРИСТИЧКА СТРАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	382.32	9,516.00	0.00	0.00	0.00	200,468.70	2,001.87	212,368.89	15,909.71	0.2%	4.5%	0.0%	0.0%	0.0%	94.4%	0.9%	100.0%
22	2420	ДЕМОКРАТСКИ САВЕЗ	17,715.00	38,800.00	0.00	0.00	8,976.00	107,510.10	0.00	173,001.10	15,221.29	10.2%	22.4%	0.0%	0.0%	5.2%	62.1%	0.0%	100.0%
23	2328	НЕЗАВИСНА БОСАНСКОХЕРЦЕГОВАЧКА ЛИСТА	520.00	5,190.00	0.00	0.00	3,902.64	141,673.76	12,837.28	164,123.68	8,129.65	0.3%	3.2%	0.0%	0.0%	2.4%	86.3%	7.8%	100.0%
24	1705	ХРВАТСКА РЕПУБЛИКАНСКА СТРАНКА	0.00	745.30	600.00	0.00	0.00	119,433.74	1,600.00	122,379.04	834.54	0.0%	0.6%	0.5%	0.0%	0.0%	97.6%	1.3%	100.0%
25	2319	БОСАНСКА НАРОДНА СТРАНКА	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	118,249.01	118,249.01	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	100.0%
26	1728	ЛИБЕРАЛНА СТРАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	1,500.00	0.00	0.00	0.00	0.00	115,589.89	0.00	117,089.89	31,757.12	1.3%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	98.7%	0.0%	100.0%
27	2802	ХРВАТСКИ НАЦИОНАЛНИ ПОМАК	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	97,436.32	11,094.28	108,530.60	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	89.8%	10.2%	100.0%
28	2711	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	7,474.50	2,600.00	0.00	0.00	3,510.00	94,874.01	51.60	108,510.11	2,341.21	6.9%	2.4%	0.0%	0.0%	3.2%	87.4%	0.0%	100.0%
29	3035	НАРОДНА ПАРТИЈА СРПСКЕ	3,300.00	82,107.03	0.00	0.00	0.00	15,332.84	0.00	100,739.87	4,272.18	3.3%	81.5%	0.0%	0.0%	0.0%	15.2%	0.0%	100.0%
30	1703	ХРВАТСКА НЕЗАВИСНА ЛИСТА	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	97,364.72	2,310.23	99,674.95	1,431.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	97.7%	2.3%	100.0%
31	513	СТРАНКА ПЕНЗИОНЕРА / УМИРОВЉЕНИКА БИХ	89,747.55	1,000.00	0.00	0.00	700.00	5,019.22	2,835.50	99,302.27	9,717.01	90.4%	1.0%	0.0%	0.0%	0.7%	5.1%	2.9%	100.0%
32	36	БОСС - БОСАНСКА СТРАНКА - МИРНЕС АЈАНОВИЋ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	73,317.08	100.00	73,417.08	4,094.15	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	99.9%	0.1%	100.0%
33	2447	СОЦИЈАЛИСТИЧКА ПАРТИЈА СРПСКЕ-СПС	1,466.00	4,442.60	0.00	0.00	0.00	64,723.51	3.00	70,635.11	32,100.02	2.1%	6.3%	0.0%	0.0%	0.0%	91.6%	0.0%	100.0%

34	17	ХРВАТСКА СТРАНКА ПРАВА БиХ (017)	0.00	0.00	0.00	0.00	3,000.00	59,349.86	0.00	62,349.86	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	4.8%	95.2%	0.0%	100.0%
35	2426	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ СРПСКЕ СЕМБЕРИЈА-МИЋО МИЋИЋ	8,738.43	0.00	0.00	0.00	0.00	40,748.36	10,019.36	59,506.15	7,455.02	14.7%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	68.5%	16.8%	100.0%
36	2292	ПРВА МОСТАРСКА ПАРТИЈА	0.00	2,987.00	0.00	0.00	0.00	43,894.98	0.00	46,881.98	324.83	0.0%	6.4%	0.0%	0.0%	0.0%	93.6%	0.0%	100.0%
37	1270	ХРВАТСКА СЕЉАЧКА СТРАНКА СТЕПАНА РАДИЋА	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	46,729.62	107.26	46,836.88	182.31	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	99.8%	0.2%	100.0%
38	1200	СРПСКА НАПРЕДНА СТРАНКА	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	44,770.00	0.00	44,770.00	140,966.08	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	100.0%
39	1882	ТУЗЛАНСКА АЛТЕРНАТИВА	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	40,209.20	1,000.00	41,209.20	84.65	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	97.6%	2.4%	100.0%
40	3037	РЕПУБЛИЧКА СТРАНКА СРПСКЕ	550.00	36,911.66	0.00	0.00	0.00	0.00	0.08	37,461.74	5,665.36	1.5%	98.5%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%
41	5	ХРВАТСКА КРШЋАНСКА ДЕМОКРАТСКА УНИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ-ХКДУ БИХ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	32,679.57	0.00	32,679.57	20,354.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	100.0%
42	1188	ПОСАВСКА СТРАНКА	0.00	0.00	0.00	2.51	0.00	31,936.25	0.00	31,938.76	374.61	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	100.0%
43	1989	УНИЈА СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА БХ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	29,302.21	0.00	29,302.21	132.07	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	100.0%
44	2622	ПОЛИТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА "ЗАЈЕДНО ЗА БОЉИ СРЕБРЕНИК"	0.00	11,969.00	0.00	0.00	0.00	13,936.41	1,000.00	26,905.41	3,551.67	0.0%	44.5%	0.0%	0.0%	0.0%	51.8%	3.7%	100.0%
45	2325	САВЕЗ МЛАДИХ СНАГА	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	26,664.59	0.00	26,664.59	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	100.0%
46	1694	НАПРЕДНА СРПСКА-НС	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	8,378.22	17,829.20	26,207.42	7,211.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	32.0%	68.0%	100.0%
47	2423	ПОКРЕТ ЗА МОДЕРНУ И АКТИВНУ КРАЈИНУ	0.00	11,361.00	250.00	0.00	0.00	11,266.21	0.17	22,877.38	179.25	0.0%	49.7%	1.1%	0.0%	0.0%	49.2%	0.0%	100.0%
48	1	БОСАНСКОХЕРЦЕГОВАЧКА ПАТРИОТСКА СТРАНКА-СЕФЕР ХАЛИЛОВИЋ	1,884.00	0.00	0.00	0.00	0.00	18,991.31	600.00	21,475.31	15,278.61	8.8%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	88.4%	2.8%	100.0%
49	2322	ЖУПАНИЈСКА НЕОВИСНА ЛИСТА	120.00	900.00	0.00	0.00	0.00	19,893.55	0.71	20,914.26	0.00	0.6%	4.3%	0.0%	0.0%	0.0%	95.1%	0.0%	100.0%

50	28	ДЕМОКРАТСКА НАРОДНА ЗАЈЕДНИЦА БИХ-КРАЈИШКА СТРАНКА	0.00	0.00	0.00	0.00	6,000.00	12,857.14	1,228.42	20,085.56	22,054.90	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	29.9%	64.0%	6.1%	100.0%
51	1730	СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА др ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ	0.00	0.00	0.00	0.00	180.00	18,046.20	0.00	18,226.20	49,559.77	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	1.0%	99.0%	0.0%	100.0%
52	1872	ПОКРЕТ УСПЕШНА СРПСКА	18,052.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	18,052.00	0.00	100.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%
53	70003	НАРОДНИ ЕВРОПСКИ САВЕЗ БИХ	1,165.00	15,013.82	0.00	0.00	391.14	0.00	0.00	16,569.96	0.00	7.0%	90.6%	0.0%	0.0%	2.4%	0.0%	0.0%	100.0%
54	2418	ПОКРЕТ ЗА БИЈЕЉИНУ	0.00	800.00	0.00	0.00	1,030.20	13,909.64	0.00	15,739.84	99.14	0.0%	5.1%	0.0%	0.0%	6.5%	88.4%	0.0%	100.0%
55	1178	ХРВАТСКА СТРАНКА ПРАВА ДР. АНТЕ СТАРЧЕВИЋ БИХ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	12,600.00	1,782.50	14,382.50	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	87.6%	12.4%	100.0%
56	455	ЛИБЕРАЛНО ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА БИХ	140.00	0.00	0.00	0.00	0.00	13,065.07	190.08	13,395.15	115,978.88	1.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	97.5%	1.4%	100.0%
57	2460	НАРОДНИ ПОКРЕТ БАЊАЛУКА ЗОВЕ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	11,288.23	0.00	11,288.23	154.48	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	100.0%
58	2495	НЕЗАВИСНА ЛИСТА ДОБОЈ- СЕВЛИД ХУРТИЋ	0.00	0.00	0.00	0.00	1,200.00	9,911.33	0.00	11,111.33	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	10.8%	89.2%	0.0%	100.0%
59	2697	СРПСКА НАПРЕДНА СТРАНКА ФБИХ	0.00	100.00	0.00	0.00	0.00	8,000.00	2,400.00	10,500.00	6,882.00	0.0%	1.0%	0.0%	0.0%	0.0%	76.2%	22.9%	100.0%
60	2497	НАРОДНИ ПОКРЕТ	120.00	0.00	0.00	0.00	0.00	9,903.00	0.00	10,023.00	0.00	1.2%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	98.8%	0.0%	100.0%
61	2527	РЕГИОНАЛНА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА ГРАДАЧАЦ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	9,666.25	0.00	9,666.25	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	100.0%
62	2311	ПРВА СРПСКА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	0.00	200.00	0.00	0.00	9,000.00	0.00	300.00	9,500.00	0.00	0.0%	2.1%	0.0%	0.0%	94.7%	0.0%	3.2%	100.0%
63	1699	ПРВА БОСАНСКО- ХЕРЦЕГОВАЧКА СТРАНКА	0.00	0.00	0.00	0.00	2,400.00	6,127.00	0.00	8,527.00	9,111.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	28.1%	71.9%	0.0%	100.0%
64	2072	ГРАЂАНСКИ САВЕЗ (ГС)	85.00	70.00	0.00	0.00	0.00	5,999.20	1,600.00	7,754.20	21,952.88	1.1%	0.9%	0.0%	0.0%	0.0%	77.4%	20.6%	100.0%
65	16	СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	1,153.25	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	6,500.62	7,653.87	5,216.97	15.1%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	84.9%	100.0%

66	1179	САВЕЗ ЗА ДЕМОКРАТСКУ СРПСКУ	0.00	130.00	0.00	0.00	6,600.00	0.00	9.13	6,739.13	8,497.85	0.0%	1.9%	0.0%	0.0%	97.9%	0.0%	0.1%	100.0%
67	1702	ЗА ПРАВДУ И РЕД-ЛИСТА НЕБОЈШЕ ВУКАНОВИЋА	0.00	550.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5,595.14	6,145.14	800.00	0.0%	9.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	91.0%	100.0%
68	2798	БОСАНСКОХЕРЦЕГОВАЧКИ ДЕМОКРАТИ-ЦЕБРАИЛ БАЈРАМОВИЋ	3,200.00	0.00	0.00	0.00	1,400.00	1,470.00	0.00	6,070.00	35,312.63	52.7%	0.0%	0.0%	0.0%	23.1%	24.2%	0.0%	100.0%
69	366	ХРВАТСКА СТРАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	0.00	0.00	0.00	1,000.00		4,758.00	300.00	6,058.00	3,362.70	0.0%	0.0%	0.0%	16.5%	0.0%	78.5%	5.0%	100.0%
70	2323	ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	0.00	5,550.00	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5,650.00	0.00	0.0%	98.2%	1.8%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%
71	2765	НЕЗАВИСНИ-НЕОВИСНИ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5,624.00	0.00	5,624.00	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	100.0%
72	2767	*ХЕРЦЕГОВАЧК И НАРОДНИ ПОКРЕТ-РОДОЉУБ ДРАШКОВИЋ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4,430.84	1,000.00	5,430.84	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	81.6%	18.4%	100.0%
73	1706	САВЕЗ ЗА НОВУ ПОЛИТИКУ	27.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5,094.69	0.00	5,121.69	39,052.86	0.5%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	99.5%	0.0%	100.0%
74	2455	ПОЛИТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА "ГЛАС НАРОДА" БИХ	290.00	100.00	0.00	0.00	0.00	3,600.00	1,000.00	4,990.00	67.00	5.8%	2.0%	0.0%	0.0%	0.0%	72.1%	20.0%	100.0%
75	2620	ПОКРЕТ ПРАВДЕ	0.00	4,794.94	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4,794.94	0.00	0.0%	100.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%
76	2044	НЕЗАВИСНА ЛИСТА	12.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3,666.00	1,000.25	4,678.25	0.00	0.3%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	78.4%	21.4%	100.0%
77	2078	ЧАПЉИНСКА НЕОВИСНА СТРАНКА-ЧАПЉИНА У СРЦУ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4,600.00	0.00	4,600.00	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	100.0%
78	2747	САВЕЗ ПЕНЗИОНЕРА И ПОТОМАКА	3,170.00	0.00	1,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4,170.00	5,696.34	76.0%	0.0%	24.0	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%
79	1290	ХРВАТСКА СЕЉАЧКА СТРАНКА (ХСС)	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4,135.00	0.00	4,135.00	20,000.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	100.0%
80	521	ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА УНИЈА БИХ	0.00	0.00	0.00	0.08	0.00	4,073.00	0.00	4,073.08	94,170.27	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	100.0%
81	502	НАРОДНА СТРАНКА РАДОМ ЗА БОЉИТАК	0.00	1,300.00	0.00	0.00	0.00	1,978.00	200.12	3,478.12	157,692.24	0.0%	37.4%	0.0%	0.0%	0.0%	56.9%	5.8%	100.0%
82	279	ПАРТИЈА УЈЕДИЊЕНИХ ПЕНЗИОНЕРА	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3,456.00	0.00	3,456.00	12,365.78	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	100.0%

83	1264	НАПРЕДНА СРПСКА	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2,934.00	0.00	2,934.00	2,200.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	100.0%
84	2421	ПОКРЕТ ВОЛИМО СРПСКУ	0.00	0.00	0.00	0.00	1,200.00	1,717.85	0.00	2,917.85	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	41.1%	58.9%	0.0%	100.0%
85	1003	НЕЗАВИСНА СТРАНКА ДР МИХАЈЛО ТОВИРАЦ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2,655.00	0.00	2,655.00	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	100.0%
86	1776	ХРВАТСКА СТРАНКА ПРАВА-ПРАВАШИ	1,585.12	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,000.00	2,585.12	0.00	61.3%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	38.7%	100.0%
87	1714	ХРВАТСКИ САВЕЗ ХКДУ - ХРАСТ	0.00	0.00	0.00	0.00	1,200.00	1,100.00	0.00	2,300.00	20,641.59	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	52.2%	47.8%	0.0%	100.0%
88	2737	СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА СРПСКЕ	1,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,100.00	2,100.00	0.00	47.6%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	52.4%	100.0%
89	70006	НОВИ ЕВРОПСКИ САВЕЗ	0.00	1,006.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,006.00	2,012.00	0.00	0.0%	50.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	50.0%	100.0%
90	73	СЕЉАЧКА СТРАНКА	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2,000.00	0.00	2,000.00	18,015.66	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	100.0%
91	2499	СЛОБODНА СТРАНКА СРПСКЕ	0.00	1,700.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,700.00	0.00	0.0%	100.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%
92	1241	ХРВАТСКА СТРАНКА ПРАВА БИХ И ХЕРЦЕГ-БОСНЕ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,600.00	75.00	1,675.00	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	95.5%	4.5%	100.0%
93	1804	СТРАНКА ЗА НАШ ГРАД	0.00	0.00	0.00	0.00	250.00	1,424.55	0.00	1,674.55	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	14.9%	85.1%	0.0%	100.0%
94	2771	СРПСКА НАПРЕДНА СТРАНКА 2020	150.00	0.00	0.00	0.00	240.00	0.00	1,232.30	1,622.30	0.00	9.2%	0.0%	0.0%	0.0%	14.8%	0.0%	76.0%	100.0%
95	1015	*КЛАДУШКА СТРАНКА ПРИВРЕДНОГ ПРОСПЕРИТЕТА	0.00	0.00	0.00	0.00	600.00	0.00	1,014.30	1,614.30	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	37.2%	0.0%	62.8%	100.0%
96	1722	СНАГА НАРОДА	0.00	0.00	0.00	0.00	1,200.00	100.00	0.00	1,300.00	19,400.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	92.3%	7.7%	0.0%	100.0%
97	1217	СТРАНКА ЗА ОПШИНУ ОЛОВО	0.00	0.00	0.00	0.00	1,200.00	0.00	0.06	1,200.06	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	0.0%	100.0%
98	2062	СПАС, НЕЗАВИСНИХ ЛИСТА ДОБОЈ	0.00	0.00	0.00	0.00	1,200.00	0.00	0.00	1,200.00	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	0.0%	100.0%
99	2756	ПАРТИЈА ДЕМОКРАТСКО Г ПРОГРЕСА "1999"	0.00	0.00	0.00	0.00	1,200.00	0.00	0.00	1,200.00	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	0.0%	100.0%
100	2326	ХРВАТСКИ БЛОК	0.00	100.00	0.00	0.00	0.00	1,000.00	0.00	1,100.00	0.00	0.0%	9.1%	0.0%	0.0%	0.0%	90.9%	0.0%	100.0%
101	2479	ПОКРЕТ ЗА ВИШЕГРАД	0.00	90.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,000.00	1,090.00	0.00	0.0%	8.3%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	91.7%	100.0%
102	2324	ПЕНЗИОНЕРСКА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,059.59	1,059.59	519.62	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	100.0%

103	2010	ХРВАТСКА СЕЉАЧКА СТРАНКА - БРАЋА РАДИЋ	0.00	0.00	1,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,000.00	3,450.00	0.0%	0.0%	100.0	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%
104	1247	НЕОВИСНА ЛИСТА "ЗА КУПРЕС"	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,000.00	1,000.00	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	100.0%
105	49	ЗАВИЧАЈНИ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТИ - МИЛЕ МАРЧЕТА	0.00	0.00	0.00	0.00	600.00	385.45	0.00	985.45	3,000.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	60.9%	39.1%	0.0%	100.0%
106	2734	ОТАЉИНСКА СТРАНКА	0.00	260.00	0.00	0.00	700.00	0.00	0.00	960.00	975.56	0.0%	27.1%	0.0%	0.0%	72.9%	0.0%	0.0%	100.0%
107	2731	ДЕМОКРАТСКИ ЦЕНТАР РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	0.00	220.00	0.00	0.00	700.00	0.00	0.00	920.00	0.00	0.0%	23.9%	0.0%	0.0%	76.1%	0.0%	0.0%	100.0%
108	725	ПАРТИЈА ПРИВРЕДНОГ ПРОГРЕСА	0.00	0.00	200.00	0.00	600.00	0.00	0.00	800.00	626.88	0.0%	0.0%	25.0	0.0%	75.0%	0.0%	0.0%	100.0%
109	879	ЕКОЛОШКА ПАРТИЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	719.40	719.40	44,251.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	100.0%
110	1252	СНАГА ЕКОНОМСКОГ ПОКРЕТА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	700.00	700.00	1,474.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	100.0%
111	2316	БОШЊАЧКИ ПОКРЕТ	0.00	497.79	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	497.79	0.00	0.0%	100.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%
112	77	ПАТРИОТИ СРПСКЕ	436.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	14.24	450.24	0.00	96.8%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	3.2%	100.0%
113	1190	СТРАНКА ДИЈАСПОРЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	223.49	223.49	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	100.0%
114	2855	СРПСКА НАПРЕДНА СТРАНКА РС-ФБИХ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	200.00	0.00	200.00	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	0.0%	100.0%
115	2327	ЛИЈЕВО КРИЛО	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	120.00	120.00	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	100.0%
116	1269	РАДНИЧКА ПАРТИЈА	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00	100.00	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	100.0%
117	2496	ПОЛИТИЧКА СТРАНКА РЕ-БАЛАНС	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00	100.00	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	100.0%
118	996	ЕКОЛОШКА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	100.00	100.00	11,953.55	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	100.0%
119	1973	ПОЛИТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА "НАША ХЕРЦЕГОВИНА"	70.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	70.00	0.00	100.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%

120	1719	УДАР ЉЕВИЦЕ	60.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	60.00	0.00	100.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	100.0%
121	2501	ПОЛИТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА "КРУГ"	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	39.00	39.00	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	100.0%
122	2735	ПАТРИОТСКИ ФРОНТ БИХ САРАЈЕВО	20.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	20.00	0.00	100.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%
123	1977	РАМСКА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.55	0.55	0.00	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	100.0%	100.0%
124	1291	РЕФОРМСКА СТРАНКА	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00									
125	1271	СТРАНКА МЛАДИХ ЗА ПРОМЈЕНЕ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00									
126	3034	ХРВАТСКИ ДОМОВИНСКИ ПОКРЕТ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00									
127	1257	ХРВАТСКА ЧИСТА СТРАНКА ПРАВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00									
128	2743	НОВО ДОБА	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00									
129	70002	ПОКРЕТ ОСНИВАЊА КНЕЖЕВИНЕ СРПСКЕ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00									
130	724	ПОКРЕТ ЗА ТРЕБИЊЕ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00									
131	574	РАДНИЧКО-КОМУНИСТИЧКА ПАРТИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00									
132	80001	ПОЛИТИЧКИ СУБЈЕКТ-ОПШТИНА	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00									
133	2313	ПОКРЕТ МОСТ 21	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3,230.00									
134	26	СТРАНКА СПАС	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,658.00									
135	1256	НАПРЕДНА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА БИХ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00									
136	2092	НОВА ПАРТИЈА	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00									
137	2534	СТРАНКА ЗА БОЉЕ ВУЧКОВЦЕ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00									

138	1950	БРЧАНСКИ ДЕМОКРАТСКИ ПОКРЕТ БРЧКО ДИСТРИКТА БиХ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	11,787.00							
139	2020	НАРОДНА СТРАНКА ЗА ГРАХОВО	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00							
140	2791	СНАГА ОМЛАДИНСКЕ СВИЈЕСТИ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00							
141	2004	ЈЕДИНСТВЕНА НАПРЕДНА СТРАНКА	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00							
142	1250	СТРАНКА СОЦИЈАЛНЕ СИГУРНОСТИ СРПСКИХ БОРАЦА	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00							
143	732	СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА "9. ЈАНУАР"	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00							
144	70007	ДЕМОКРАТСКА БРАНИТЕЉСКА СТРАНКА БиХ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00							
		УКУПНО	1,589,875.8₃	1,842,790.24	68,950.00	532,032.58	245,710.86	19,118,161.44	525,637.71	23,923,158.6₆	7,292,909.68	6.6%	7.7%	0.3%	2.2%	1.0%	79.9%	2.2%	100.0%

* Двије политичке странке : Херцеговачки народни покрет-Родољуб Драшковић и Кладушка странка привредног просперитета након што су поднијеле финансијски извјештај брисане су из судског регистра

Табела 37. Структура извора финансирања политичких странака у 2021. години (према подацима које су странке исказале у годишњим финансијским извјештајима)

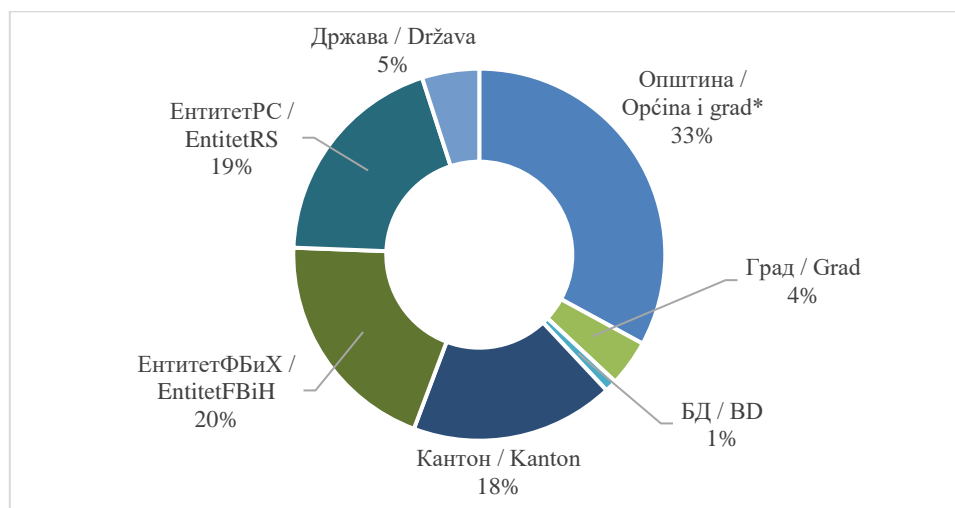
568. Увидом у податке из претходне табеле, видљиво је да 22 политичке странке (15,28%) није остварило никакав приход у 2021. години, 18 политичких странка (12,50%) су оствариле приход мањи од 1.000,00 КМ, док су 44 странке (30,56%) оствариле приход испод 10.000,00 КМ. Приход од 10.000,00 – 50.000,00 КМ остварило је 25 странака, те је шест странака остварило приход од 50.000,00 – 100.000,00 КМ. Приход од 100.000,00 – 500.000,00 КМ остварило је 17 политичких странака. Приход од 500.000,00 КМ до један милион остварило је седам странка. Три странке су оствариле приход од 1-2,5 милиона, док су двије странке оствариле приход преко три, односно 3,2-3,7 милиона КМ.

2.1.2. Финансирање политичких странака из буџета

569. Централна изборна комисија БиХ је прикупила податке о средствима која су из буџета свих нивоа извршне власти исплаћена политичким субјектима у 2021. години. Према подацима, прикупљеним од надлежних органа и институција на свим нивоима у Босни и Херцеговини, за финансирање политичких субјеката у 2021. години планирана су средства у износу од 19.392.958,53 КМ. Од планираног износа исплаћено је 97,44 %, односно политичким субјектима су исплаћена средства у износу од 18.895.745,38 КМ, као што је приказано у Табели 38 и представљено на Графикону 5.

Табела 38. Буџетска издвајања за политичке субјекте у 2021. години

Буџет/ниво власти	Укупно уплаћена средства	Структура финансирања
Буџети општина и градова	6,223,566.75	32.94%
Буџети градова	759,304.97	4.02%
Брчко дистрикт БиХ	199,999.99	1.06%
Буџети кантона	3,345,484.07	17.70%
Буџет Федерације БиХ	3,757,323.00	19.88%
Буџет Републике Српске	3,669,999.84	19.42%
Буџет БиХ (исплаћено политичким странкама)	573,440.12	3,04%
Буџет БиХ (утрошено за рад клубова)	366,626.64	1,94%
УКУПНО:	18,895,745.38	100.00%

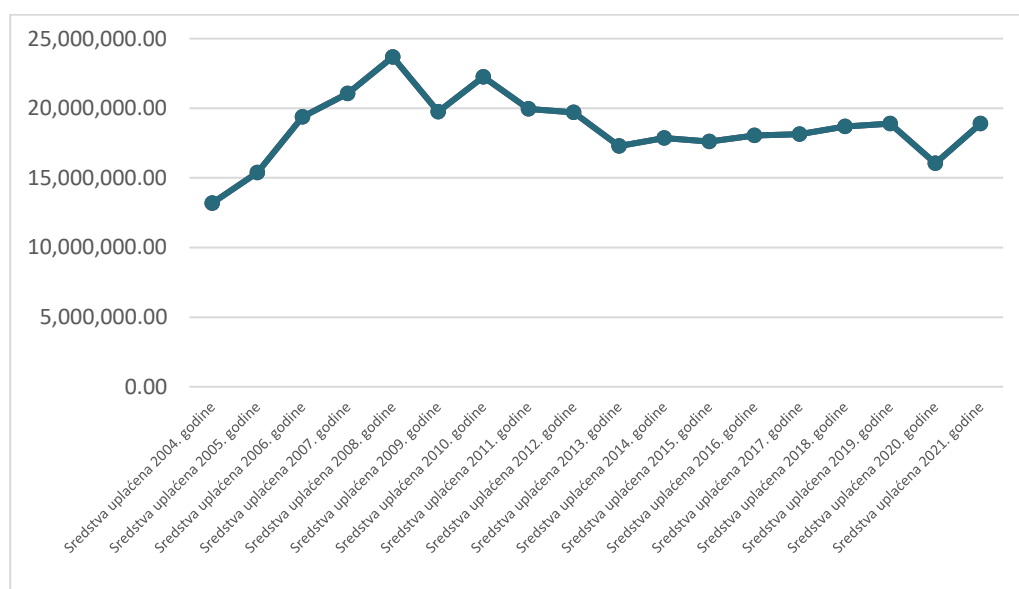

Графикон 5. Приказ структуре буџетских издвајања за политичке субјекте у 2021. години

570. У периоду од 2004. до 2021. године из буџета свих нивоа власти политичким субјектима је исплаћено 335,74 милиона КМ и то: 2004. године 13,2 милиона, 2005. године 15,4 милиона, 2006. године 19,4 милиона, 2007. године 21,1 милион, 2008. године 23,7 милиона, 2009. године 19,7 милиона, 2010. године 22,2 милиона, 2011. године 19,96 милиона, 2012. године 19,7 милиона, 2013. године 17,3 милиона, 2014. године 17,9 милиона, 2015. године 17,6 милиона, 2016. године 18 милиона КМ, 2017. године 18,1 милион КМ, 2018. године 18,7 милиона КМ, 2019. године 18,9 милиона КМ, 2020. године 16,04 милиона КМ и 2021. године 18,9 милиона КМ..

571. Од 2004. до 2008. године буџетска издвајања су константно расла, период од 2009. до 2012. године карактеришу осцилације износа буџетских средстава издвојених политичким странкама, да би 2013. године та издвајања пала за 12,27%. Од 2014. до 2018. године буџетска издвајања поново расту у процентима 2,5 -3% годишње, док су 2019. године порасла за 1,08 %, да би 2020. године издвајања пала за 15,04% у односу на буџетска средства издвојена политичким субјектима 2019. године. Буџетска издвајања за политичке субјекте у 2021. години већа су за 17,78% у односу на издвајања 2020. године.

572. Тренд буџетских издвајања за политичке субјекте у периоду 2004. до 2021. године је следећи:

Графикон 6. Тренд прихода које су политичке странке оствариле из буџета у периоду 2004. до 2021. године

Табела 39. Преглед исплаћених средстава из буџета политичким странкама по нивоима власти у периоду 2004 – 2021. год.

Ниво власти	Уплаћено у периоду 2004 - 2014. година	Уплаћено 2015. године	Уплаћено 2016. године	Уплаћено 2017. године	Уплаћено 2018. године	Уплаћено 2019. године	Уплаћено 2020. године	Уплаћено 2021. године	Уплаћено у периоду 2004. - 2021. година	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Опћине/општине и градови	85,954,013.63	7,024,248.93	6,645,104.11	6,468,241.93	6,621,622.04	6,549,924.36	6,062,001.45	6,982,871.72	132,308,028.17	
Брчко Дистрикт БиХ	2,314,285.05	199,999.97	258,019.03	199,999.96	200,000.00	200,000.00	259,999.99	199,999.99	3,832,303.99	
Кантони	44,849,857.22	3,540,079.76	3,414,923.62	3,543,989.16	3,802,581.96	3,955,578.57	3,226,702.28	3,345,484.07	69,679,196.64	
Федерација БиХ	33,138,464.50	2,775,000.03	3,600,000.03	3,799,999.00	3,800,000.00	3,713,004.00	1,954,211.00	3,757,323.00	56,538,001.56	
Република Српска	36,728,199.49	3,129,999.96	3,180,000.00	3,180,000.00	3,342,440.06	3,531,916.65	3,597,915.93	3,669,999.84	60,360,471.93	
Држава БиХ	<i>Уплаћено странкама</i>	3,195,997.17	570,281.47	534,224.00	375,797.80	548,300.00	579,151.71	580,218.13	573,440.12	6,957,410.40
	<i>Утрошено за рад клубова</i>	3,285,423.46	359,120.86	406,721.19	561,730.00	368,133.19	354,457.82	361,940.44	366,626.64	6,064,153.60
УКУПНО:	209,466,240.52	17,598,730.98	18,038,991.98	18,129,757.85	18,683,077.25	18,884,033.11	16,042,989.22	18,895,745.38	335,739,566.29	

573. У оквиру буџетских средства издвојених политичким странкама у 2021. години, из буџета у Федерацији БиХ су исплаћена средства у износу од 12,597,987.22 КМ или 66,67%, из буџета Републике Српске 5,157,691.41 КМ или 27,30%, из буџета Брчко дистрикта БиХ 199,999.99 КМ или 1,06%, док су из буџета Босне и Херцеговине издвојена средства у износу од 940,066.76 КМ или 4,98%.

Табела 40. Преглед исплаћених средстава из буџета 2021. године политичким субјектима по нивоима власти (државни ниво, ентитетски ниво и Брчко дистрикт БиХ)

Ред. број	Назив нивоа власти	Средства уплаћена политичким субјектима	% уплате планираних средстава
1	2	3	4
I	Федерација БиХ	12,597,987.22	66.67%
1	Општине и градови основне изборне јединице	4,775,875.18	37.91%
2	Градови	719,304.97	5.71%
3	Кантони	3,345,484.07	26.56%
4	Буџет ФБиХ	3,757,323.00	29.82%
II	Република Српска	5,157,691.41	27.30%
1	Општине и градови основне изборне јединице	1,447,691.57	28.07%
2	Градови	40,000.00	0.78%
3	Буџет РС	3,669,999.84	71.16%
III	Брчко дистрикт БиХ	199,999.99	1.06%
IV	Државни ниво БиХ	940,066.76	4.98%
	УКУПНО:	18,895,745.38	100.00%

574. Из буџета општина и градова, основних изборних јединица, у Федерацији БиХ политичким субјектима у 2021. години исплаћена су средства у износу 4,775,875.18КМ, док су из буџета општина и градова у Републици Српској исплаћена средства у износу 1,447,691.57 КМ¹³⁷.

575. Из буџета Градова у Федерацији БиХ (Град Сарајево и Град Мостар) политичким субјектима исплаћена су средства у износу 719,304.97 КМ, док је

¹³⁷ Прилог 1. Преглед исплаћених средстава из буџета општина и градова, основних изборних јединица, политичким субјектима у 2021. години

из града Источно Сарајево политичким субјектима исплаћен износ од 40.000,00 КМ¹³⁸.

576. Из буџета кантона у Федерацији БиХ политичким субјектима у 2021. години исплаћена су средства у износу 3,345,484.07 КМ¹³⁹.
577. Из буџета Федерације БиХ политичким субјектима у 2021. години исплаћена су средства у износу 3,757,323.00 КМ, док су из буџета Републике Српске исплаћена средства у износу од 3,669,999.84. Из буџета Босне и Херцеговине политичким субјектима у 2021. години издвојена су средства у износу од 940,066,76 КМ, од којих је за рад парламентарних група утрошено 366,626.64 КМ, док је износ од 573,440.12 КМ уплаћен политичким странкама. Из буџета Брчко дистрикта БиХ политичким субјектима у 2021. години исплаћена су средства у износу 199,999.99¹⁴⁰.

2.2. Ревизија и контрола финансијских извјештаја

578. Служба за ревизију финансирања политичких странака коју је, у складу с чланом 10. став (1) Закона о финансирању политичких странака, успоставила Централна изборна комисија БиХ, је извршила преглед, контролу и ревизију финансијских извјештаја, које су поднијеле политичке странке.
579. Ревизија финансијских извјештаја политичких странака укључује извјештаје из државног и ентитетског сједишта, укључујући и Брчко дистрикт БиХ, и најмање двије регионалне канцеларије које изабере служба за ревизију финансирања политичких странака.
580. Служба за ревизију финансирања политичких странака на основу члана 10. Закона о финансирању политичких странака, а у вези са чланом 2. Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака извршила је преглед, контролу и ревизију годишњег финансијског извјештаја за 2020. годину код 100 политичких странака, од укупно 149 странака, које су поднијеле годишњи финансијски извјештај. Поред годишњег финансијског извјештаја извршени су преглед и ревизија финансијског извјештаја за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата Локалних избора, одржаних 2020. године (постизборни извјештаји), те постизборних извјештаја странака које су учествовале на Изборима у Граду Мостару.
581. Од укупно 183 политичке странке са евиденције Централне изборне комисије БиХ, годишњи финансијски извјештај за 2020. годину нису поднијеле 34 политичке странке. Централна изборна комисија БиХ је против тих странака

---

¹³⁸ Прилог 2. Преглед исплаћених средстава из буџета градова политичким субјектима у 2021. години

¹³⁹ Прилог 3. Преглед исплаћених средстава из буџета градова политичким субјектима у 2021. години

¹⁴⁰ Прилог 4. Преглед исплаћених средстава политичким субјектима у 2021. години из буџета БиХ, ентитетских буџета и буџета Брчко дистрикта БиХ

провела мјере у складу са својим надлежностима, прописаним Законом о финансирању политичких странака.

582. За 14 политичких странака које годишњи финансијски извјештај, поред 2020. године, нису поднијеле ни за 2019. годину и нису омогућиле обављање ревизије, 18. 11. 2021. године ЦИК БиХ је изречла административну мјеру, којом им је ускраћено право да се кандидују на наредним изборима, а то су:

Табела 41. Политичке странке којима је изречена административна мјера, којом им је ускраћено право да се кандидују на Општим изборима 2022. године

Ред. бр.	Код странке	Назив политичке странке	Одлука ЦИК БиХ
1.	69	Српски покрет обнове Републике Српске	05-1-07-6-426/21 од 18.11.2021.
2.	732	Српска радикална странка „9. јануар“	05-1-07-6-429/21 од 18.11.2021.
3.	734	Хрватска странка права БиХ	05-1-07-6-430/21 од 18.11.2021.
4.	762	БХ слободни демократи	05-1-07-6-431/21 од 18.11.2021.
5.	1262	Привредни народни покрет БиХ	05-1-07-6-434/21 од 18.11.2021.
6.	1272	Листа за Бугојно	05-1-07-6-435/21 од 18.11.2021.
7.	1711	Демократска обитељска странка	05-1-07-6-436/21 од 18.11.2021.
8.	1971	Савез за Стари Град	05-1-07-6-437/21 од 18.11.2021.
9.	2094	Аутохтона хрватска странка права БиХ	05-1-07-6-440/21 од 18.11.2021.
10.	2097	Хрватска сељачка странка БиХ	05-1-07-6-441/21 од 18.11.2021.
11.	2293	Нова алтернатива - Странка рада и развоја	05-1-07-6-442/21 од 18.11.2021.
12.	2419	Савез комуниста Југославије	05-1-07-6-444/21 од 18.11.2021.
13.	2682	Ваш покрет	05-1-07-6-443/21 од 18.11.2021.
14.	2695	Независна листа - Позитивна живиничка прича	05-1-07-6-445/21 од 18.11.2021.

583. За 20 политичких странака утврђено је да нису учествовале на изборима у периоду од 2016. до 2020. године и нису подносиле финансијске извјештаје, што указује на чињеницу да не обављају своју дјелатност у периоду дужем од годину дана, чиме су у складу са Законом о политичким организацијама стечени услови за њихово брисање из судског регистра. За те политичке странке Централна изборна комисија БиХ је у децембру 2020. године надлежним судовима упутила приједлог за њихово брисање из судског регистра.

Табела 42. Политичке странке које нису поднијеле финансијски извјештај за 2020. годину, те су на приједлог Централне изборне комисија БиХ брисане из судског регистра

Ред. бр.	Код	Политичка странка	Судови	Рјешење о брисању из судског регистра
1.	370	Конгресна народна странка заштите права бораца и грађана - правде и морала БиХ	Општински суд у Сарајеву	065-0-Ф1-20-000019 од 07.01.2021.
2.	408	Уједињена хрватска странка права БиХ	Општински суд у Мостару	P/2-20 од 11.03.2021.
3.	518	Хрватски правашки блок БиХ	Општински суд у Широком Бријегу	064 0 Ф1 20 000 003 од 05.05.2021.
4.	730	Социјалдемократска унија Босне и Херцеговине	Општински суд у Сарајеву	065-0-Ф1-20-000015 од 05.01.2021.
5.	761	Независна демократска странка	Основни суд у Бијељини	080-0-Ф1-20-000 088 од 15.02.2021.
6.	1007	Политичка организација грађана "Снага Босне"	Општински суд у Сарајеву	065-0-Ф1-20-000013 од 12.01.2021.
7.	1184	Твоја и моја странка у Босни и Херцеговини	Општински суд у Сарајеву	065-0-Ф1-20-000017 од 05.01.2021.
8.	1254	Нови покрет Босне и Херцеговине	Општински суд у Сарајеву	065-0-Ф1-20-000020 од 05.01.2021.
9.	1268	Странка европске социјалдемократије	Општински суд у Сарајеву	065-0-Ф1-20-000019 од 07.01.2021.
10.	1276	Комунистичка партија	Општински суд у Сарајеву	065-0-Ф1-20-000018 од 12.01.2021.
11.	1707	Регионални демократски савез Тузла	Општински суд у Тузли	032-0-Рег-20-001710 од 24.12.2020
12.	1721	Странка правде и повјерења	Општински суд у Сарајеву	065-0-Ф1-20-000016 од 12.01.2021.
13.	1875	Нова босанскохерцеговачка патриотска странка	Општински суд у Тузли	032-0-Рег-20-001723 од 05.01.2021.
14.	2069	"Снага нове генерације" Бијељина	Основни суд у Бијељини	080-0-Ф1-20-000 089 од 15.02.2021.
15.	2315	Комунистичка народна партија БиХ	Општински суд у Тузли	032-0-Рег-20-001740 од 04.01.2021.
16.	983	Покрет за Прњавор	Основни суд у Бањој Луци	- Суд одбио приједлог ЦИК БиХ за брисање политичких странака из судског регистра - ЦИК БиХ уложио жалбе Окружном суду у Бања Луци - Обавијештено ВСТВ БиХ о поступању Основног суда у бања Луци
17.	1986	Слободна Српска	Основни суд у Бањој Луци	
18.	2008	Повратак отписаних	Основни суд у Бањој Луци	
19.	2092	Нова партија	Основни суд у Бањој Луци	
20.	2318	Српска традиционална ослободилачка партија	Основни суд у Бањој Луци	

584. Централна изборна комисија БиХ је донијела Правилник о измјенама и допунама Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака, у коме је прописала да преглед, контролу и ревизију финансијских извјештаја политичких

странака чији су укупни приходи исказани у годишњим финансијским извјештајима мањи од 10.000,00 КМ Служба за ревизију обавља најмање једанпут у четири године, а у складу са својим планом, који одобрава Централна изборна комисија БиХ.

585. Увидом у финансијске извјештаје утврђено је да је 80 политичких странака у свом финансијском извјештају за 2020. годину исказало приход мањи од 10.000,00 КМ.
586. У складу са наведеном одредбом Правилника, а на основу закључка Централне изборне комисије БиХ Служба за ревизију је извршила преглед контролу и ревизију код 100 политичких странака (*67 странака чији је приход већи од 10.000,00 КМ и 33 политичке странке са приходом испод 10.000,00 КМ*).
587. Код 88 странака извршени су преглед и контрола финансијских извјештаја и додатне финансијске документације коју су политичке странке доставиле Централној изборној комисији БиХ. Такође, у сврху контроле законитости финансирања политичких странака, прибављени су ревизијски докази и из екстерних извора (органа извршне власти, Централне банке БиХ и других лица која се доводе у везу са финансирањем политичких странака).
588. Код 12 политичких странака поред контроле финансијских извјештаја, претходно поменуте документације и ревизијских доказа из екстерних извора, извршена је ревизија у просторијама странака.
589. За 88 политичких странака Служба за ревизију финансирања политичких странака, на бази контроле финансијских извјештаја, додатне финансијске документације и доказа прикупљених из екстерних извора, издала је Извјештаје о прегледу годишњег финансијског извјештаја за 2020. годину с налазима ревизије и мишљењем ревизора о финансирању у складу са Законом о финансирању политичких странака и финансирању изборне кампање у складу са одредбама поглавља 15. Изборног закона БиХ.
590. За 12 политичких странака, код којих је у складу са одредбом из члана 10. става (8) Закона о финансирању извршена ревизија у просторијама странака, издати су Извјештај о ревизији годишњег финансијског извјештаја за 2020. годину и Постизборног финансијског извјештаја - Локални избори 2020. године, са налазима ревизије и мишљењем ревизора о финансирању у складу са Законом о финансирању политичких странака и финансирању изборне кампање у складу са одредбама поглавља 15. Изборног закона БиХ.
591. Једна политичка странка је ускратила приступ својим просторијама ради обављања ревизије њеног финансијског извјештаја за 2020. годину.
592. Извјештаји ревизије за 100 политичких странака, са налазима и мишљењем ревизора о финансирању политичких странака у складу са Законом о финансирању политичких странака, дати су на увид јавности путем официјелне веб странице Централне изборне комисије БиХ, [www. izbogi.ba](http://www.izbogi.ba), а ревизијска мишљења су објављена и у Службеном гласнику БиХ.

2.2.1. Налази ревизије

593. Прегледом, контролом и ревизијом финансијских извјештаја политичких странака за 2020. годину, утврђено је сљедеће:

- Код 30% контролисаних политичких странка утврђени су мањи прекршаји: исплате малих износа средстава без програма утрошка, непријављивање неновчаних донација мале вриједности, неиздавање потврда о примљеним чланаринама и прилозима у малим износима, неуплаћивање истих на трансакцијски рачун централе странке, мања кршења рачуноводствених прописа, невођење или погрешно вођење евиденција о приходима и расходима у мањим износима, грешке у попуњавању финансијских извјештаја и достављање извјештаја након законом прописаног рока.

Такође, већи број политичких странка је у складу са одредбом из члана 14. став (3) Закона о финансирању политичких странка добровољно отклонио недостатке, након што им је достављен прелиминарни извјештај ревизије. Странке су углавном исправљале финансијске извјештаје, пријавиле прилоге и вратиле забрањене прилоге.

- Код 70% контролисаних политичких странка утврђена су кршења одредаба Закона о финансирању и одредаба Поглавља 15 Изборног закона БиХ, за која у складу са овим Законом постоји основ за утврђивање одговорности, те санкционисање након проведеног поступка.

594. Политичке странке су кршиле одредбе Закона о финансирању политичких странака на начин:

- Финансијска средства обезбијеђена за финансирање политичких странака, углавном средства из буџета, нису користиле искључиво за остваривање циљева утврђених својим програмом и статутом, чиме су прекршиле одредбе члана 4. став (1) Закона о финансирању,
- Странке нису водиле евиденцију о пријему чланарина и добровољних прилога, нису издавале потврде о пријему чланарина и добровољних прилога, те прилоге нису пријавиле у финансијским извјештајима, чиме су прекршиле одредбе члана 5. став (4) Закона о финансирању,
- Средства од чланарина и добровољних прилога, која су примана у готовини, нису уплаћивана на трансакцијски рачун политичке странке, иако је Законом о финансирању прописано да овлаштено лице у политичкој странци уплаћује чланарину и добровољне прилоге непосредно на трансакцијски рачун централе политичке странке најкасније у року од 10 дана од дана пријема уплате, чиме су прекршиле одредбе члана 5. став (4) и члана 6. став (2) Закона о финансирању,
- Једна политичка странка је остварила прилоге изнад лимита утврђеног у члану (6) став (4) и (5) Закона о финансирању;
- Знатан број странака, супротно одредбама члана 8. Закона о финансирању, се финансирао из забрањених извора;

- Дио трошкова изборне кампање у својим финансијским извјештајима није пријавило 28 политичких странака, чиме су прекршиле одредбе члана 15.1 став (1) Изборног закона БиХ;
- Седам политичких странка није поднијело постизборни финансијски извјештај за Локалне изборе 2020. године, чиме су прекршиле одредбе члана 15.1 став (1) Изборног закона БиХ;
- Двије политичке странке су прекорачиле лимит на трошкове изборне кампање, прописан чланом 15.10 Изборног закона БиХ;
- Пословне књиге политичке странке нису водиле у складу са важећим прописима, нису успоставиле правовремене и тачне евиденције о својим приходима, расходима, обавезама и новчаним токовима путем трансакцијских рачуна и благајне, финансијске извјештаје нису поднијеле у законом прописаним роковима и на начин како је прописала Централна изборна комисија БиХ, чиме су прекршиле одредбе члана 11. и члана 12. Закона о финансирању;
- Знатан је број политичких странака које нису пријавиле трансакцијске рачуне код пословних банака, путем којих су обављале финансијске трансакције;
- Код пет политичких странка постоје индиције да су прекршиле пореске прописе, док код једне политичке странке постоји индиција да је прекршила финансијске прописе којима је уређено располагање и плаћање готовим новцем;
- Постоје индиције да је правно лице, приликом пружања услуга за двије политичке странке у 2020. години прекршило прописе из области индиректних пореза.

595. Служба за ревизију је, у складу са одредбама члана 15. став (1) Закона о финансирању политичких странака, а у вези са чланом 12. став (6) и чланом 18. став (6) Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака, Централној изборној комисији БиХ поднијела информацију о неправилностима које су утврђене контролом и ревизијом финансијских извјештаја политичких странака, а које су наведене у извјештајима о прегледу и извјештајима о ревизији политичких странака за 2020. годину.

596. Централна изборна комисија БиХ је на основу налаза ревизије, а у оквиру својих надлежности и овлаштења из члана 14. став (1) и (2) Закона о финансирању, члана 19.9 Изборног закона БиХ и одредаба члана 115. став (1) Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), те члана 18. Пословника Централне изборне комисије Босне и Херцеговине - пречишћени текст ("Службени гласник БиХ", бр. 29/18 и 25/20), покренула поступак против 70 политичких странака, за које је прегледом и ревизијом њихових финансијских извјештаја утврђено да постоји основана сумња да су у 2020. години починиле прекршаје за које су Законом о финансирању политичких странака и Изборним законом БиХ прописане новчане санкције и једне политичке странке која је ускратила приступ својим просторијама ради обављања ревизије.

597. Централна изборна комисија БиХ је, у складу са одредбама члана 14. став (4) Закона о финансирању политичких странака, обавијестила ентитетске пореске управе да код шест политичких странака постоје индиције да су прекршиле пореске и финансијске прописе. Управа за индиректо опорезивање БиХ обавијештена је о индицијама да је правно лице, приликом пружања услуга за двије политичке странке у 2020. години прекршило прописе из области индиректних пореза.
598. У складу са чланом 17. Закона о финансирању политичких странака, Парламентарној скупштини БиХ је поднесен Извјештај о прегледаном стању финансијског пословања политичких странака у 2020. години, број: 03-07-6-153-2/23 од 09. 02. 2023. године, који се дијели као скупштински штампани материјал. У извјештају су наведени извори финансирања, наведени налази ревизије и презентована кршења одредаба Закона о финансирању политичких странака, за сваку странку појединачно.
599. Служба за ревизију је, у складу са одредбама Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака и одредбама Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака провела процедуре на годишњим финансијским извјештајима за 2021. годину код 70 политичких странака.
- Поред података из финансијских извјештаја политичких странака и додатне финансијске документације политичких странака, Служба за ревизију је из екстерних извора прибавила: податке о финансирању странака из буџета свих нивоа власти, податке о просторима које су општине додијелиле политичким странкама на кориштење, податке о уговорима склопљеним између органа извршне власти и донатора политичких странака, податке из јединственог регистра рачуна код Централне банке БиХ и друге релевантне доказе за издавање извјештаја ревизије за 2021. годину.
  - Након извршеног прегледа и контроле годишњег финансијског извјештаја за 2021. годину, те Информације о прелиминарним налазима контроле, Централна изборна комисија БиХ је донијела закључак да се код шест политичких странака, које су поднијеле финансијски извјештај, изврши ревизија на терену (у просторијама странака), у складу с чланом 10. став (8) Закона о финансирању политичких странака, како би се изразило мишљење да ли је финансирање тих странака у складу са Законом.
  - На основу прибављених релевантних ревизијских доказа, Служба за ревизију ће издати извјештаје о прегледу за 64 политичке странке, у којима ће бити изражено мишљење ревизора да ли су се политичке странке финансирале у складу са Законом о финансирању политичких странака.
  - Након што су поднесени финансијски извјештаји за 2021. годину из судског регистра су, на захтјев органа странке, избрисане четири политичке странке.

2.2.2. Пријем и контрола постизборних финансијских извјештаја Општи избори 2022. године

600. У складу са Законом о финансирању политичких странака и Изборним законом БиХ, извршена је прелиминарна контрола финансијских извјештаја за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана објаве резултата избора (постизборних финансијских извјештаја) за Опште изборе 2022. године и издата је Информација о достављеним постизборним финансијским извјештајима са: прегледом трошкова изборне кампање, анализом трошкова које су политички субјекти могли остварити у складу са одредбама члана 15.1 став (2) и члана 15.10 Изборног закона БиХ и прегледом извора финансирања политичких субјеката у вријеме изборне кампање.
601. У складу с одредбама члана 15.1 став (1) Изборног закона БиХ и члана 12. став (2) Закона о финансирању политичких странака, све политичке странке и независни кандидати који су учествовали на Општим изборима 2022. године имали су обавезу да у року од тридесет дана од дана објављивања изборних резултата у “Службеном гласнику БиХ“ Централној изборној комисији БиХ поднесу финансијски извјештај за период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата избора (постизборни финансијски извјештај), који обухвата период од 01. 05. 2022. године до 02. 11. 2022. године.
602. Постизборни финансијски извјештај садржи сљедеће податке: а) расположиву готовину политичког субјекта; б) све приходе и расходе, засноване на чланарини, транспарентним прилозима из иностранства, прилозима физичких и правних лица, прилозима у облику робе и услуга, приходима на властиту имовину и предузетничке активности, у складу с одредбама Закона о финансирању политичких странака, кредитима, позајмицама, донацијама, олакшицама, поврату новца, осталим материјалним трошковима и осталим изворима прихода; ц) идентитет лица или извора уплате и доприноса у натури, као и идентитет лица које је примило такву уплату која премашује износ од стотину (100) конвертибилних марака, заједно са датумом и износом такве уплате; д) укупан износ свих доспјелих дуговања и укупан износ исплата по сљедећим основама: трошкови штампања плаката и плакатирања, трошкови штампања предизборних огласа, прогласа, саопштења и сл. у јавним гласилима, трошкови организације и одржавања предизборних скупова и трошкови штампања, репродукције и слања предизборног материјала који се шаље бирачима; е) износ и врсту неизмирених дугова и обавеза које дугује подносилац извјештаја или које трећа лица дугују подносиоцу извјештаја, а у случају да су такви дугови и обавезе измирени за мањи износ од њиховог пријављеног износа или вриједности, и изјаву која се односи на околности и услове под којима су такви дугови или обавезе отписани.
603. На Општим изборима 2022. године учествовало је 90 политичких странака, самостално или у коалицијама са другим политичким странкама, и 17 независних кандидата.

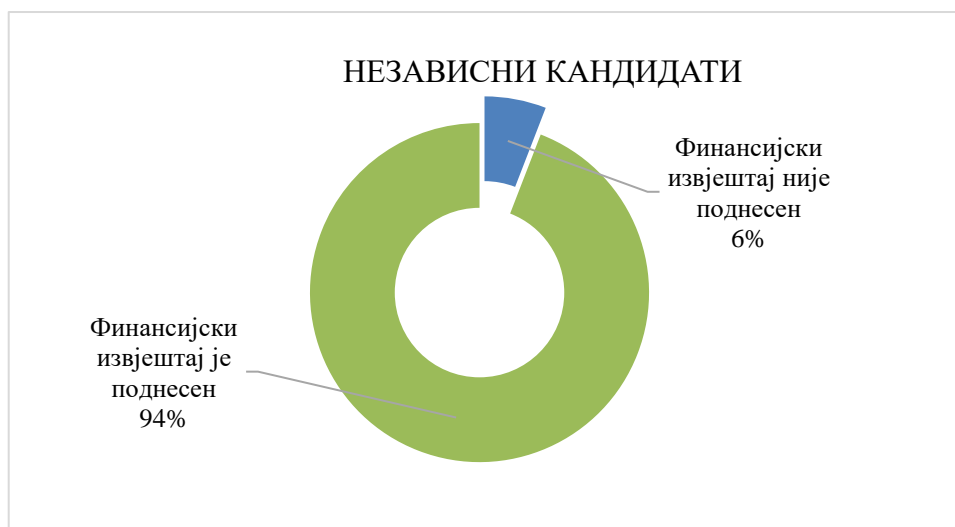

604. Централној изборној комисији БиХ постизборни финансијски извјештај су поднијеле 84 политичке стране, што чини 93,33% од укупног броја политичких странака које су учествовале на изборима¹⁴¹.
605. Финансијски извјештај није поднијело 6 политичких странака или 6,67%.
606. У року, прописаном Изборним законом БиХ, извјештај је поднијело 80% политичких странака, док је 13,33% политичких странака извјештај поднијело са закашњењем од три до 18 дана.

Графикон 7. Приказ поднесених финансијских извјештаја политичких странака

607. Од укупно 17 независна кандидата који су учествовали на изборима, постизборни финансијски извјештај поднијело је 16 кандидата, док извјештај није поднио само један кандидат.¹⁴²

Графикон 8. Приказ поднесених финансијских извјештаја независних кандидата

¹⁴¹ Подаци закључно са 20. 01. 2023. године

¹⁴² Исто као претходно

608. У складу са одредбама из члана 23. став (1) тачка б) Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака (“Службени гласник БиХ“, број: 96/13, 89/16 и 5/22), а у вези са одредбом из члана 15.1 став (1) тачка 4. Изборног закона БиХ, трошкови изборне кампање су класификовани на: трошкове штампања плаката и плакатирања; трошкове оглашавања у штампаним и електронским медијима; трошкове интернет-оглашавања; трошкове организације и одржавања предизборних скупова; трошкове штампања, умножавања и слања предизборног материјала бирачима и остале трошкови пропаганде.
609. За финансирање изборне кампање у складу са чланом 15.10 Изборног закона БиХ политички субјекти у оквиру законом прописаног лимита могли су потрошити 68.390.242,30 КМ, од чега политичке странке 61.967.700,10 КМ (48.135.716,20 КМ самостално и 13.831.983,90 КМ у оквиру коалиција) и независни кандидати 6.422.542,20 КМ.
610. Политичке странке које су Централној изборној комисији БиХ поднијеле постизборни финансијски извјештај пријавиле су трошкове изборне кампање у износу од 11,422,813.91 КМ.
611. Према подацима о трошковима изборне кампање, које су политичке странке и независни кандидати пријавили у постизборним финансијским извјештајима, једна политичка странка је за износ од 10.141,10 КМ прекорачила лимит прописан у члану 15.10 Изборног закона БиХ.
612. Структуру трошкова изборне кампање политичких странака, које су поднијеле постизборни финансијски извјештај, чине:

Табела 43. Структура трошкова изборне кампање

Врста трошка	Износ	Структура
Трошкови штампања плаката и плакатирања	2,820,033.18	24,69 %
Трошкови оглашавања у штампаним и ел. медијима	3,928,296.19	34,33 %
Трошкови интернет оглашавања	933,800.39	8,17 %
Трошкови организације и одржавања предизборних скупова	1,154,854.10	10,11 %
Трошкови штампања, умножавања и слања предизб. материјала бирачима	874,289.86	7,65 %
Остали трошкови пропаганде	1,711,540.19	14,98 %
УКУПНО	11,422,813.91	100,00%

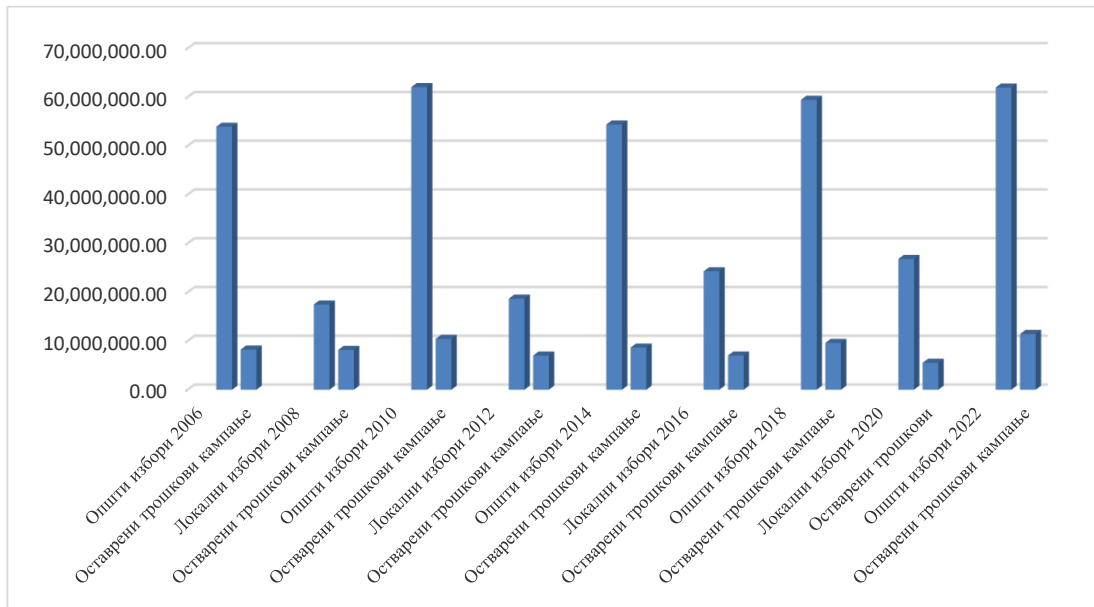
Графикон 9. Приказ структуре трошкова изборне кампање политичких странака

613. У свом финансијском извјештају 26 политичких странака није исказало трошкове изборне кампање, четири странке су исказале трошкове мање од 1.000,00 КМ, 17 странака трошкове је исказало у износима до 10.000,00 КМ, 18 странака у износима до 100.000,00 КМ, 11 странака у износима до 500.000,00 КМ, шест странака у износима до милион КМ и двије странке 1,5 милиона КМ.
614. Трошкове изборне кампање, у својим финансијском извјештајима, пријавила су само два независна кандидата и то у укупном износу од 1,902,80 КМ.
615. За финансирање трошкова изборне кампање, за изборе који су проведени у период од 2006. до 2022. године, политичке странке су утрошиле средства у износу од 75.885.998,99 КМ, како слиједи:

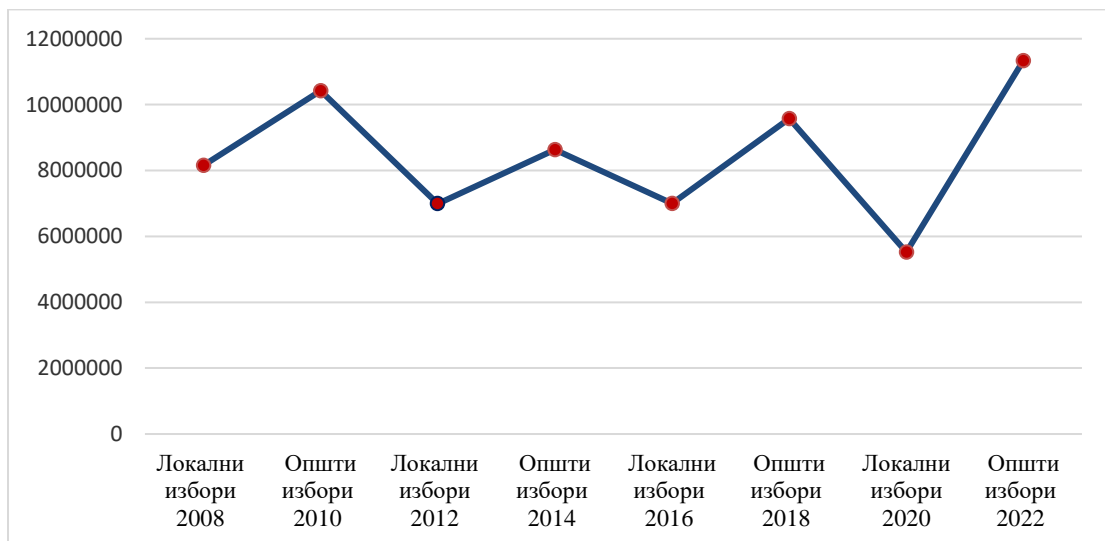
Табела 44. Трошкови изборне кампање у период од 2006. до 2022. године

ИЗБОРИ	Дозвољени трошкови изборне кампање – у складу са чланом 15.10. Изборног закона БиХ	Остварени трошкови изборне кампање
Општи избори 2006.	53.921.265,49	8.236.564,58
Локални избори 2008.	17.471.224,39	8.156.606,92
Општи избори 2010.	62.056.017,60	10.423.425,31
Локални избори 2012.	18.675.372,71	6.994.309,42
Општи избори 2014.	54.370.031,43	8.632.256,37
Локални избори 2016.	24.273.008,14	7.004.404,78

ИЗБОРИ	Дозвољени трошкови изборне кампање – у складу са чланом 15.10. Изборног закона БиХ	Остварени трошкови изборне кампање
Општи избори 2018.	59.455.478,60	9.577.347,57
Локални избори 2020.	26.818.297,20	5.522.686,13
Општи избори 2022.	61.967.700,30	11.422.813,91

Графикон 10. Приказ трошкова изборне кампање у периоду 2006–2022. године

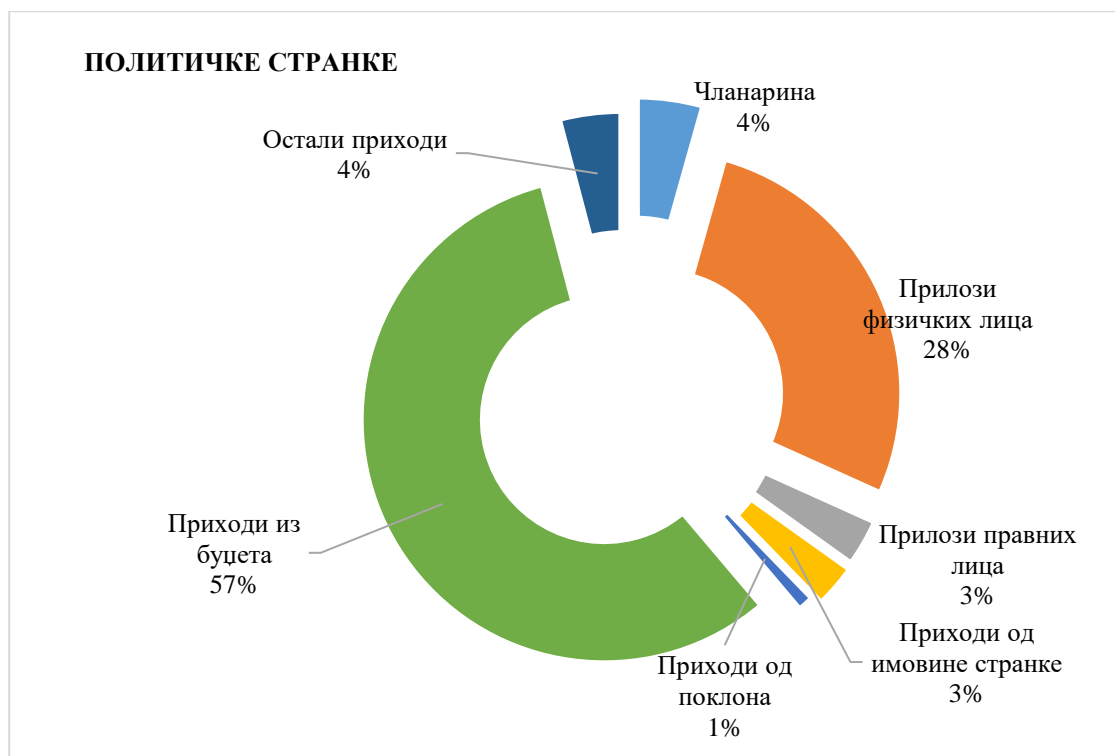
Графикон 11. Тренд трошкова изборне кампање у периоду 2006–2022. године

616. У периоду од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата Општих избора 2022. године политичке странке су у финансијским

извјештајима исказале укупне приходе у износу од 17,666,066.00 КМ, чију структуру чине:

Табела 45. Извори финансирања политичких странака

Врста прихода	Износ	Структура
Чланарина	771,786.59	4,37 %
Прилози физичких лица	4,835,444.51	27,37 %
Прилози правних лица	552,510.00	3,13 %
Приходи од имовине странке	507,477.09	2,87 %
Добит од прав. лица у власништву странке	0,00	0,00 %
Приходи од поклона	191,094.07	1,08 %
Приходи из буџета	10,083,876.41	57,08 %
Приходи од изд. дјелатности, продаје проп. материјала и орг. страначких манифестација	0,00	0,00 %
Остали приходи	723,877.33	4,10 %
УКУПНО	17,666,066.00	100,00%

Графикон 12. Приказ извора финансирања политичких странака

617. Политичке странке су на дан извјештајног периода (02. 11. 2022. године) исказале обавезе у износу од 8.618.929,63 КМ.

618. На основу података из финансијских извјештаја политичких странака, у овом извјештајном периоду странке су се финансирале из vlastитих извора (прихода политичких странака) у проценту од 67,21 %, док су за финансирање користиле туђе изворе (обавезе политичких странака – зајмови, лизинг, добављачи, обавезе према запосленим и сл.) у проценту од 32,79 %, као што је представљено на наредном графикону.

Графикон 13. Однос прихода и дугова политичких странака

619. Политичке странке и независни кандидати су, на основу одредбе из члана 4. став (2) Правилника о пријави и условима за овјеру политичких субјеката за учешће на Општим изборима 2022. године¹⁴³, а у складу са Упутством о поступку отварања и кориштења посебног рачуна за финансирање трошкова изборне кампање,¹⁴⁴ отворили посебне трансакцијске рачуне са којих су уплатили таксу за овјеру за учешће на изборима и путем истих су финансирали трошкове изборне кампање.
620. У складу са одредбом из члана 5. став (1) Упутства о поступку отварања и кориштења посебног рачуна за финансирање трошкова изборне кампање, политичке странке и независни кандидати који су учествовали на изборима за органе власти у Босни и Херцеговини на свим нивоима, били су дужни да приликом подношења финансијског извјештаја за раздобље од дана подношења пријаве за овјеру до дана потврђивања резултата избора, поднесу и извјештај (извод) о промету посебног рачуна за финансирање трошкова изборне кампање.

2.3. Санкционисање политичких странака ¹⁴⁵

621. У случају да политичка странка не поступи према одредбама Закона о финансирању политичких странака, Централна изборна комисија БиХ је

¹⁴³ „Службени гласник БиХ“, број: 27/22

¹⁴⁴ „Службени гласник БиХ“, број: 5/22 и 27/22

¹⁴⁵ Прилог 5 - Преглед санкционисаних политичких странака

надлежна за изрицање новчане казне у складу с овим Законом и Изборним законом Босне и Херцеговине (Члан 15. став (2) Закона о финансирању политичких странака).

622. Централна изборна комисија БиХ је, у складу са чланом 14. став (2) Закона о финансирању политичких странака, на својој 28. сједници одржаној 16. 06. 2022. године, новчано санкционисала 51 политичку странку због кршења Закона о финансирању политичких странака у 2019. години. Санкције су изречене ради кршења одредаба Закона које уређују: изворе финансирања, трошење средства у складу са програмом утрошка, забрањене прилоге, обавезу пријављивања прилога, обавезу вођења пословних књига, успоставу евиденција о приходима, расходима и обавезама и обавезу подношења финансијских извјештаја за сваку календарску годину.
623. Правоснажним одлукама политичким странкама су изречене новчане санкције у износу 333.300,00 КМ и кретале су се у износима од 1.000,00 КМ до 27.000,00 КМ.
624. Централна изборна комисија БиХ је 11. 05. 2022. године покренула поступак против 29 политичких странака, које ни након њене ургенције нису поднијеле годишњи финансијски извјештај за 2021. годину и ревизорима Службе за ревизију су ускратиле приступ својим просторијама ради обављања ревизије. Централна изборна комисија БиХ проводи поступак утврђивања одговорности и санкционисања административном мјером, којом се тим политичким странкама ускраћује право да се кандидују за учешће на наредним изборима.
625. Централна изборна комисија БиХ је 21. 04. 2022. године покренула поступак утврђивања одговорности 292 независна кандидата, који нису поднијели постизборни финансијски извјештај за Локалне изборе 2020. године (извјештај који обухвата период од дана подношења пријаве за овјеру за изборе до дана овјере резултата избора).
626. У периоду од 2005. до 2022. године Централна изборна комисија БиХ је донијела 667 одлука о санкционисању политичких странака и пет одлука о санкционисању физичких лица (укупно 672 одлуке). Од наведеног броја санкција 541 је новчана казна, 129 административних мјера ускраћивања права политичким странкама да се кандидују на наредним изборима и двије административне мјере којима је политичким странкама наложено да дио својих средстава уплате у добротворне сврхе.

2.4. Пријаве Централне изборне комисије БиХ надлежном тужилаштву и другим органима надлежнима за провођење закона

627. У складу са одредбама члана 14. став (4) Закона о финансирању политичких странака, сваку сумњу о кривичном дјелу које се може довести у везу с финансирањем политичких странака и финансирањем изборне кампање

Централна изборна комисија БиХ обавезна је пријавити надлежном тужилаштву и другим органима надлежним за провођење закона.

628. Централна изборна комисија БиХ је 2022. године надлежној пореској управи упутила двије пријаве ради индиција да су политичке странке извршиле пореске утаје, по једну пријаву Државној агенцији за истраге и заштиту БиХ и Тужилаштву БиХ ради индиција на злоупотребу јавних средстава, те пријаву Тужилаштву БиХ против 14 политичких странака које Централној изборној комисији БиХ нису поднијеле своје финансијске извјештаје и ревизорима Службе за ревизију финансирања политичких странака су ускратиле приступ својим просторијама ради обављања ревизије.
629. Централна изборна комисија БиХ је надлежним тужилаштвима и другим органима надлежним за провођење закона пријавила 126 случајева, у којима је контролом и ревизијом финансијских извјештаја политичких странака потврђена сумња на извршена кривична дјела, која се могу довести у везу с финансирањем политичких странака и финансирањем изборне кампање, те пореске утаје, што је наведено у наредној табели.

Табела 46. Преглед пријава надлежним органима

Година пријаве	Пријаве пореским управама	Пријаве СИПИ	Пријаве тужилаштву	Пријаве канцеларија-ма за ревизију
2009	1	1		
2013			1	
2014	13	2	12	
2015	19	1	1	
2016		5	1	
2017				8
2018	7	1		
2019	9			
2020	11	8	1 (пријавом обухваћено 45 политичких странака)	
2021	7	6	6	
2022	2	1	2 (једном од пријава обухваћено 14 политичких странака)	
УКУПНО	69	25	24	8

2.5. Оснивање и упис политичких странака у судски регистар, престанак рада политичких странака и брисање из судског регистра

630. У Босни и Херцеговини не постоји јединствен закон о политичким организацијама на нивоу државе, као ни јединствени и уједначени

критеријуми код ентитетских закона и закона Брчко дистрикта БиХ, према којима се региструју политичке странке.

631. Политичке странке се региструју на 5 основних судова и једном окружном-привредном суду (Источно Сарајево) у Републици Српској, 10 општинских судова у Федерацији БиХ и на основном суду у Брчко дистрикту БиХ.
632. Регистрација политичких странака се врши у складу са сљедећим законима: у Федерацији БиХ се примјењује Закон о политичким организацијама („Службени лист СР БиХ” број 27/91) који је преузет из Социјалистичке Републике БиХ, у Републици Српској се примјењује Закон о политичким организацијама („Службени гласник РС” број 15/96 и 17/02) и Брчко дистрикту БиХ Закон о политичким организацијама („Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“ број 12/02, 19/07 и 2/08).
633. Критеријум за оснивање политичке организације је различит у сва три поменута закона.
634. У Федерацији БиХ политичку организацију може основати најмање 50 пунољетних грађана, држављана Босне и Херцеговине, у Републици Српској политичку организацију може основати најмање 500 пунољетних грађана, само држављана Републике Српске, док у Брчко дистрикту БиХ политичку организацију може основати најмање 300 пунољетних грађана, држављана Босне и Херцеговине.
Сва три закона садрже одредбу према којој сваки пунољетни грађанин може под једнаким условима, у складу са статутом, постати члан политичке организације.
Судови имају обавезу да рјешење суда, којим је одлучено о пријави за упис у регистар политичке странке, достави надлежном тужилаштву. Против рјешења јавни тужилац може, у року од 15 дана од дана пријема рјешења, изјавити жалбу надлежном суду у Републици Српској, а у Федерацији БиХ жалба се изјављује Врховном суду Босне и Херцеговине.
635. Централна изборна комисија БиХ, се обратила надлежним тужилаштвима, са упитом да ли су им судови, у складу са одредбама члана 22. важећих Закона о политичким организацијама у Федерацији БиХ и Републици Српској и одредбама члана 20. важећег Закона о политичким организацијама у Брчко дистрикту БиХ, доставили рјешења, којима је одлучено о пријави за упис политичких организација у регистар.
На основу одговора тужилаштава, утврђено је да у складу са поменутом одредбом Закона о политичким организацијама не поступају три суда: Основни суд у Бањој Луци, Општински суд у Травнику и Општински суд у Горажду.
На основу наведеног, доведен је у питање правни легитимитет свих политичких странака, које су регистроване код Основног суда у Бањој Луци, Општинског суда у Травнику и Општинског суда у Горажду.
636. Сходно, различитим законским прописима о политичким организацијама, не постоји ни јединствени регистар политичких странака на нивоу државе Босне и Херцеговине.

Ентитетским законима о политичким организацијама прописано је да надлежни судови воде регистар о политичким организацијама, према сједишту политичке организације, док је Законом о политичким организацијама Брчко дистрикта БиХ прописано да ће Правосудна комисија Дистрикта донијети детаљне прописе о начину вођења регистра политичких организација.

У Федерацији БиХ један број политичких странака је уписан у регистар политичких организација, а један број у Одјел Регистра пословних субјеката, у Републици Српској један број политичких странака је уписан у регистар политичких организација, а један број у Регистар удружења и фондација, те у Брчко дистрикту БиХ политичке странке су уписане у складу са Законом о регистрацији пословних субјеката Брчко дистрикта БиХ, као фирме.

У Закон о политичким организацијама Брчко дистрикта БиХ уграђена је одредба да се у поступку регистрације политичких организација примјењују одредбе Закона о регистру предузећа и предузетника, не уважавајући остале прописане услове за оснивање политичких организација.

637. Проводећи одредбе Изборног закона БиХ и Закона о финансирању политичких партија, Централна изборна комисија БиХ је утврдила да већи број политичких партија, уписаних у регистар код надлежних судова, дужи период не извршава обавезе прописане наведеним законима, те да постоји основана сумња да те политичке странке не обављају своју дјелатност.
638. Одредбама члана 24. став 1. тачка 4. Закона о политичким организацијама који се примјењује у Федерацији БиХ, одредбама члана 24. став 1. тачка 5. Закона о политичким организацијама у Републици Српској и одредбама члана 23. став 1. тачка 3. Закона о политичким организацијама у Брчко дистрикту БиХ прописано је да **„политичка организација престаје са радом ако не обавља дјелатности утврђене статутом у периоду дужем од једне године“**. Поменути ентитетским законима је прописано да околности из члана 24. став 1. утврђује суд и након тога политичку организацију брише из регистра. У складу са одредбама Закона о политичким организацијама у Брчко дистрикту БиХ, захтјев за брисање политичке организације, због разлога из члана 23. став 1. тачка 3. подноси јавни тужилац. Стога, Централна изборна комисија БиХ сматра да су за политичке странке које не достављају финансијске извјештаје прописане Законом о финансирању политичких странака и не пријављују се за учешће на изборима за органе власти, тј. не обављају дјелатност, испуњени услови за брисање из судског регистра по службеној дужности.
639. Централна изборна комисија БиХ је у периоду од јула 2009. године до краја 2022. године надлежним судовима у Босни и Херцеговину упутила приједлоге за брисање 202 политичке странке из судског регистра због сумње да не обављају своју дјелатност и да дужи период не извршавају своје обавезе, и то: 2009. године за 136 политичких странака, 2011. године за 4 политичке странке, 2012. године за 5 политичких странака, 2015. године за 13 политичких странака, 2017. године за 9 политичких странака, 2018. године за 9 политичких странака и 2020. године за 26 политичких странака.

640. Према службеним евиденцијама Централне изборне комисије БиХ, надлежни судови су на њен захтјев, из регистра избрисали укупно 181 политичку странку.

У истом периоду, неке од политичких странака су престале са радом на основу одлуке органа странке, те су саме донијеле одлуку о њиховом брисању из судског регистра. Надлежни судови су, на захтјев политичких странака, из регистра избрисали 33 политичке странке.

Основни суд у Бањој Луци је у периоду од 2009. године до 2014. године на приједлог Централне изборне комисије БиХ из судског регистра избрисао 67 политичких странака.

За разлику од своје раније праксе, као и праксе других судова у Босни и Херцеговини, Основни суд у Бањој Луци је 20. 09. 2022. године донио рјешења којим се као неосновани одбијају приједлози Централне изборне комисије БиХ за брисање 13 политичких странака из судског регистра.

Табела 47. Политичке странке, чије брисање је одбио Основни суд у Бања Луци

Ред. Бр.	Код странке	Назив политичке странке	Суд код кога је странка регистрована	Датум приједлога ЦИК БиХ за брисање странке	Рјешење суда
1.	575	Демократска странка Српске	Основни суд Бања Лука	26.01.2015.	Суд одбио приједлог ЦИК-а Рјешење Рп-1/04 од 20.09.2022.
2.	1261	Социјалдемократска партија РС	Основни суд Бања Лука	26.01.2015.	Суд одбио приједлог ЦИК-а Рјешење Рп-2/12 од 20.09.2022.
3.	577	Грађанска партија напретка	Основни суд Бања Лука	26.01.2015.	Суд одбио приједлог ЦИК-а Рјешење Рп-2/04 од 20.09.2022.
4.	1273	ХНЗ 1908 - Котор Варош	Основни суд Бања Лука	06.02.2017.	Суд одбио приједлог ЦИК-а Рјешење Рп-1/12 од 20.09.2022.
5.	1717	Партија економске и социјалне правде	Основни суд Бања Лука	06.02.2017.	Суд одбио приједлог ЦИК-а Рјешење Рп-2/13 од 20.09.2022.
6.	1708	Странка праведне политике	Основни суд Бања Лука	22.02.2018.	Суд одбио приједлог ЦИК-а Рјешење Рп-5/13 од 20.09.2022.
7.	1006	Партија социјалне правде	Основни суд Бања Лука	22.02.2018.	Суд одбио приједлог ЦИК-а Рјешење Рп-2/06 од 20.09.2022.
8.	516	Странка девизних штедиша РС	Основни суд Бања Лука	24.12.2018.	Суд одбио приједлог ЦИК-а Рјешење Рп-2/01 од 20.09.2022.
9.	2290	Српска алтернатива	Основни суд Бања Лука	24.12.2018.	Суд одбио приједлог ЦИК-а Рјешење Рп-4/13 од 20.09.2022.
10.	983	Покрет за Прњавор	Основни суд Бања Лука	17.12.2020.	Суд одбио приједлог ЦИК-а Рјешење Рп-3/08 од 20.09.2022.
11.	1986	Слободна Српска	Основни суд Бања Лука	17.12.2020.	Суд одбио приједлог ЦИК-а Рјешење Рп-1/16 од 20.09.2022.
12.	2008	Повратак отписаних	Основни суд Бања Лука	17.12.2020.	Суд одбио приједлог ЦИК-а Рјешење Рп-3/16 од 20.09.2022.
13.	2318	Српска традиционална ослободилачка партија	Основни суд Бања Лука	17.12.2020.	Суд одбио приједлог ЦИК-а Рјешење Рп-3/18 од 20.09.2022.

641. Иако није донесен Закон о измјенама и допунама Закона о политичким организацијама, Основни суд у Бањој Луци је промијенио праксу, те 2022. године оцијенио да приједлози за брисање политичких странака, које је

Централна изборна комисија БиХ поднијела овом Суду у периоду од 2015. до 2020. године, нису основани, истичући да то што политичка организација није учествовала на изборима није само по себи основ за примјену члана 24. Закона о политичким организацијама јер и бојкот избора може бити чин политичког активизма и слободе политичког опредјељења.

Такође, Суд наводи и да неподношење годишњих финансијских извјештаја, прописаних чланом 12. Закона о финансирању политичких странка није довољан разлог за брисање политичке странке из регистра.

642. На наведена рјешења Централна изборна комисија БиХ је упутила жалбу Окружном суду у Бањој Луци, те о поступању овог суда обавијестила председника суда и Високо тужилачко вијеће БиХ.

2.6. Остале активности

643. Осим провођења кључних активности из дјелокруга Закона о финансирању политичких странака (пријем и контрола годишњих финансијских извјештаја политичких странака, канцеларијске ревизије, теренске ревизије и санкционисање политичких странака), Централна изборна комисија БиХ је у 2022. години проводила и друге активности и радње, које такође дефинишу област финансирања политичких странака, као што су: стална координација с политичким странкама и давање писмених одговора на њихове упите, уз настојање да се у потпуности испоштују принципи информисања јавности о финансирању политичких странака; сарадња с НВО и другим организацијама које прате примјену Закона о финансирању политичких странака, као и сарадња с међународним експертима.
644. Централна изборна комисија БиХ је у сарадњи са Транспаренси Интернешнал у БиХ 2022. године издала Водич за политичке странке о финансирању и финансијском извјештавању. (Видјети Дио IV Активности Центра за едукацију ЦИК БиХ – едукативни материјали).
645. Такође, Централна изборна комисија БиХ током 2022. године је настојала писмено одговорити на све упите политичких странака, који су се односили на примјену одредаба Закона о финансирању политичких странака и одредаба Поглавља 15 Изборног закона БиХ – Финансирање изборне кампање, као и на упите свих нивоа власти у Босни и Херцеговини, отклањајући тиме недоумице у вези са примјеном наведених закона.
646. Централна изборна комисија БиХ је, поштујући кључне принципе информисања јавности, а посебно принцип отворености, када су у питању модалитети финансирања политичких странака, остварила добру сарадњу и са медијима у Босни и Херцеговини, у погледу давања релевантних информација које дефинишу област финансирања политичких странака и финансирања изборне кампање.

2.6.1. Међународна сарадња

647. Централна изборна комисија БиХ је, настојећи да створи законске и институционалне претпоставке за уређење тзв. политичког финансирања, у 2022. години, остварила сарадњу и с међународним организацијама из области антикорупционих закона у које спада и Закон о финансирању политичких странака.
648. У оквиру међународне сарадње, Централна изборна комисија БиХ је сачинила информацију о свима до сада подузетим и реализованим активностима, из своје надлежности, на имплементацији препорука Групе земаља Савјета Европе за борбу против корупције – ГРЕЦО, из Евалуацијског извјештаја за Босну и Херцеговину из трећег круга евалуације Босне и Херцеговине - Транспарентност финансирања политичких странака.
649. У оквиру трећег круга евалуације за Босну и Херцеговину – област Транспарентност финансирања политичких странака, након Евалуацијског извјештаја за Босну и Херцеговину “Транспарентност финансирања политичких странака (усвојен на 51. пленарној сједници ГРЕЦО-а, Страсбур, 23 – 27. мај 2011. године, ГРЕЦО је донио четири привремена извјештаја о усклађености Босне и Херцеговине са препорукама ГРЕЦО-а, два извјештаја о усклађености Босне и Херцеговине са препорукама ГРЕЦО и два додатка Другом извјештају о усклађености Босне и Херцеговине са препорукама ГРЕЦО-а¹⁴⁶.
- У Другом додатку Другом извјештају о усклађености Босне и Херцеговине (усвојен на 85. пленарној сједници ГРЕЦО-а у Страсбур, 21 - 25. март 2022. г.) ГРЕЦО наводи да је процес реформи потребно енергично проводити како би се додатно повећала транспарентност политичког финансирања и улога политичких странака као темељног елемента демократског система. ГРЕЦО још једном позвао Босну и Херцеговину да у потпуности проведе осам (од девет) препорука.
650. Централна изборна комисија БиХ је кроз писани документ дала Прилог за израду Документа за дискусију на 6. састанку Пододбора за правду, слободу и сигурност, који је одржан 8 - 9. децембра 2022. године, у дијелу који се односи на борбу против корупције, а везан је за реализацију препорука ОДИХР-а и

---

¹⁴⁶ Извјештај о усклађености за Босну и Херцеговину “Транспарентност финансирања политичких странака (усвојен на 61. пленарној сједници ГРЕЦО-а, Стразбур, 14–18. октобар 2013. године), Привремени извјештаји о усклађености за Босну и Херцеговину “Транспарентност финансирања политичких странака (усвојен на 64. пленарној сједници ГРЕЦО-а, Стразбур, 16–20. јуни 2014.), Други привремени извјештаји о усклађености Босне и Херцеговине с препорукама ГРЕЦО-а “Транспарентност финансирања политичких странака” (усвојен на 68. пленарној сједници ГРЕЦО-а, Стразбур, 15–19. јуни 2015.), Трећи привремени извјештај о усклађености Босне и Херцеговине с препорукама ГРЕЦО-а (усвојен на 72. пленарној сједници ГРЕЦО-а у Стразбуру, 27. јуни – 1. јули 2016.), Четврти привремени извјештаји о усклађености Босне и Херцеговине с препорукама ГРЕЦО-а (усвојен на 76. пленарној сједници у Стразбуру, 19–23. јуни 2017.), Други извјештај о усклађености Босне и Херцеговине са препорукама ГРЕЦО-а (усвојен на 81. пленарној сједници у Стразбуру, 03–07. децембар 2018.), и Додатак Другом извјештају о усклађености Босне и Херцеговине (усвојен на 85. пленарној сједници ГРЕЦО-а у Стразбуру, 21-25. септембар 2020. г.) и Други додаток Другом извјештају о усклађености Босне и Херцеговине (усвојен на 85. пленарној сједници ГРЕЦО-а у Стразбуру, 21-25. март 2022. г.)

ГРЕЦО-а о финансирању политичких странака, побољшању капацитета Службе за ревизију Централне изборне комисије БиХ како би се ефикасније пратило поштивање прописа о финансирању политичких странака. Представница Централне изборне комисије БиХ је учествовала и раду Пододбора, који је одржан онлајн, путем ZOOM платформе.

Препорука из извјештаја Европске уније са Шестог састанка Пододбора за правду, слободу и сигурност, одржаног 8 - 9. децембра 2022. године је да се усвоји *Буџет институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2023. годину, којим ће се обезбиједити неопходна средства за Централну изборну комисију БиХ за запошљавање нових кадрова у Служби за ревизију за праћење поштивања прописа о финансирању политичких странака, у складу са препорукама ОДИХР-а /ГРЕЦО-а. (рок 3. квартал 2023. године)*

651. У периоду од 26 – 27. 09. 2022. године у Прагу, Чешка Република, одржана је радионица о дигиталним рјешењима у службеном надзору финансирања политичких странака, на којој су учествовали представници Централне изборне комисије БиХ, односно двије особе из Службе за ревизију.

Радионицу је организовала Међународна фондација за изборне системе (ИФЕС). На радионици су учествовали представници из земаља Западног Балкана, Грузије, Молдавије, Арменије и Украјине и експерти за техничка рјешења из Сједињених Америчких Држава и Велике Британије.

652. У периоду од 29.11 – 01. 12. 2022. године у Прагу, Чешка Република, ИФЕС је организовала радионицу на којој су предствалене праксе о транспарентности онлајн вођења изборне кампање, изазови у вршењу надзора над финансирањем изборне кампање и контроли онлајн кампање, те објављивању података о трошковима онлајн кампање у финансијским извјештајима политичких странака.

На радионици је учествовао државни службеник из Службе за ревизију. На радионици су учествовали представници институција које врше надзор над финансирањем изборне кампање из земаља Западног Балкана, Грузије, Молдавије, Чешке Републике, Литваније, Латвије и Украјине, представници академске заједнице и организација цивилног друштва, те посматрачи изборног процеса.

2.6.2. Реформе изборног законодавства

653. Централна изборна комисија БиХ је припремила Приједлог Закона о измјенама и допунама Закона о финансирању политичких странака који ће упутити Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине и Интерресорној радној групи за измјене изборног законодавства, ради упућивања у законодавну процедуру на разматрање и усвајање. Предложеним измјенама и допунама Закона о финансирању политичких странака унапређује се правни оквир који омогућава имплементацију препорука ГРЕЦО-а и ОЕБС/ОДИХР-а.

654. Централна изборна комисија БиХ је донијела подзаконске акте: Правилник о измјенама и допунама Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака, Правилник о измјенама и допунама Правилника о предизборним и постизборним финансијским извјештајима политичких

странака, Правилник о измјенама и допунама Правилника о предизборним и постизборним финансијским извјештајима независних кандидата, Правилник о измјенама и допунама Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака, Упутство о поступку отварања и кориштења посебног рачуна за финансирање трошкова изборне кампање и Упутство о доношењу финансијског плана и програма утрошка средстава политичке странке, којима се унапређује транспарентност финансирања политичких странака и изборних кампања, промовише кориштење банковног система за пријем донација и средстава из других извора у складу са Законом, те се уводи начело једног рачуна за финансирање изборне кампање, како препоручују ГРЕЦО и ОЕБС/ОДИХР.

655. Централна изборна комисија БиХ упутила је Министарству финансија БиХ иницијативу за измјене и допуне Закона о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине, како би се ревизорима Службе за ревизију финансирања политичких странака, који обављају специфичне и сложене послове за које треба обезбиједити функционалну независност приликом обављања послова ревизије финансирања политичких странака, прописао додаток на плату, а све са намјером да се испоштују препоруке ГРЕЦО-а, ОЕБС/ОДИХР-а и Европске уније, изнесене у Извјештају са 6. састанка Пододбора за правду, слободу и сигурност, одржаног 8 - 9. децембра 2022. године.

3. Закључна разматрања

656. Централна изборна комисија БиХ је, у складу с одредбама члана 14. став 2. Закона о финансирању политичких странака, надлежна за провођење одредаба Закона о финансирању политичких странака. У 2022. години Централна изборна комисија БиХ проводила је све активности које су прописане одредбама Закона о финансирању политичких странака и одредбама поглавља 15. Изборног закона БиХ, које се могу груписати на следећи начин: пријем годишњих финансијских извјештаја политичких странака, прикупљање података о средствима која су из буџета свих нивоа исплаћена политичким субјектима, прикупљање података од Централне банке БиХ о трансакцијским рачунима свих политичких странака, прикупљање података о општинским просторима које политичке странке користе углавном без накнаде, контрола и ревизија финансијских извјештаја, издавање ревизијских извјештаја са налазима ревизије и мишљењем ревизора о финансирању политичких странака у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака, санкционисање политичких странака, пријаве политичких странака надлежним органима у свим случајевима када су утврђене индиције на извршена кривична дјела и остале активности.
657. Централна изборна комисија БиХ је путем своје официјелне веб странице дала на увид јавности годишње финансијске извјештаје свих политичких странака, као и бројне информације и извјештаје о изворима финансирања политичких странака, податке о средствима која су политичким странкама исплаћена из буџета свих нивоа власти, извјештаје ревизије свих политичких странака, са

налазима и мишљењем ревизора о финансирању политичких странака у складу са Законом о финансирању политичких странака. Ревизијска мишљења из извјештаја о прегледу и извјештаја о ревизији финансијских извјештаја политичких странака објављена су у Службеном гласнику БиХ.

ПРИЛОЗИ

Прилог 1 – Преглед исплаћених средстава политичким субјектима у 2021. години из буџета општина и градова основних изборних јединица	200
Прилог 2 – Преглед исплаћених средстава из буџета градова политичким субјектима у 2021. години.....	205
Прилог 3 – Преглед исплаћених средстава из буџета кантона политичким субјектима у 2021. години.....	207
Прилог 4 – Преглед исплаћених средстава политичким субјектима у 2021. години из буџета БиХ, ентитетских буџета и буџета Брчко дистрикта БиХ	211
Прилог 5 – Преглед санкционисаних политичких странака у 2022. години.....	214

**Прилог 1 – Преглед исплаћених средстава политичким субјектима у 2021. години
из буџета општина и градова основних изборних јединица**

Општине и градови основне изборне јединице у Федерацији Босне и Херцеговине

Ред. бр.	Код	Назив општине/града	Укупно планирана средства	Укупно уплаћена средства	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
1	50	ТУЗЛА*	600,000.00	512,771.34	-87,228.66	85.46%
2	91	ТРАВНИК	298,600.08	298,600.08	0.00	100.00%
3	133	НОВИ ГРАД САРАЈЕВО	0.00	290,523.77	290,523.77	
4	131	ИЛИЦА	182,280.00	179,340.00	-2,940.00	98.39%
5	136	ЦЕНТАР САРАЈЕВО	175,159.84	175,160.20	0.36	100.00%
6	137	СТАРИ ГРАД САРАЈЕВО	171,870.00	171,870.00	0.00	100.00%
7	127	КОЊИЦ	159,457.16	159,457.16	0.00	100.00%
8	32	САНСКИ МОСТ	155,989.00	155,737.64	-251.36	99.84%
9	1	ВЕЛИКА КЛАДУША	149,999.99	146,785.73	-3,214.26	97.86%
10	112	ВИТЕЗ	141,000.00	141,000.00	0.00	100.00%
11	115	КИСЕЉАК	140,000.12	140,000.12	0.00	100.00%
12	126	ЈАБЛАНИЦА	121,799.69	121,799.64	-0.05	100.00%
13	79	ЖИВИНИЦЕ*	160,000.80	120,000.60	-40,000.20	75.00%
14	125	ПРОЗОР - РАМА	120,000.00	120,000.00	0.00	100.00%
15	135	ВОГОШЋА	113,400.43	112,836.05	-564.38	99.50%
16	65	ЈАЈЦЕ	105,000.00	105,000.00	0.00	100.00%
17	110	ГОРЊИ ВАКУФ - УСКОПЉЕ	96,600.00	96,600.00	0.00	100.00%
18	109	БУГОЈНО	99,000.00	91,663.00	-7,337.00	92.59%
19	130	ХАЦИЋИ	90,000.00	89,999.84	-0.16	100.00%
20	111	НОВИ ТРАВНИК	89,100.00	89,100.00	0.00	100.00%
21	139	НОВО САРАЈЕВО	89,100.00	88,875.00	-225.00	99.75%
22	75	ЖЕПЧЕ	80,000.00	80,000.00	0.00	100.00%
23	2	ЦАЗИН*	100,000.00	78,500.00	-21,500.00	78.50%
24	118	ИЛИЈАШ	78,000.00	78,000.00	0.00	100.00%
25	22	ОРАШЈЕ	76,000.08	76,000.08	0.00	100.00%
26	172	ЧИТЛУК	74,456.63	74,456.63	0.00	100.00%
27	49	СРЕБРЕНИК*	90,000.00	67,500.00	-22,500.00	75.00%
28	39	ТЕШАЊ	67,379.70	67,379.70	0.00	100.00%
29	77	ЗАВИДОВИЋИ	69,600.00	65,699.85	-3,900.15	94.40%
30	42	МАГЛАЈ	62,499.89	62,499.99	0.10	100.00%
31	124	ТОМИСЛАВГРАД	49,800.00	49,800.00	0.00	100.00%
32	94	КАКАЊ	50,000.00	46,857.12	-3,142.88	93.71%

33	4	БОСАНСКА КРУПА	60,000.00	42,849.75	-17,150.25	71.42%
34	113	БУСОВАЧА	40,000.00	40,000.00	0.00	100.00%
35	171	ЉУБУШКИ*	40,000.00	40,000.00	0.00	100.00%
36	44	ГРАЧАНИЦА*	39,999.00	39,871.00	-128.00	99.68%
37	47	ЛУКАВАЦ	35,000.00	35,000.00	0.00	100.00%
38	141	ТРНОВО (ФБИХ)	35,199.78	34,635.50	-564.28	98.40%
39	17	ОЦАК	36,000.00	33,786.00	-2,214.00	93.85%
40	129	КРЕШЕВО	30,780.00	30,780.00	0.00	100.00%
41	114	ФОЈНИЦА	50,000.00	30,276.78	-19,723.22	60.55%
42	25	ГРАДАЧАЦ*	35,399.95	29,499.97	-5,899.98	83.33%
43	150	ШИРОКИ БРИЈЕГ*	30,000.00	29,100.00	-900.00	97.00%
44	3	БИХАЋ*	63,329.54	26,416.01	-36,913.53	41.71%
45	176	СТОЛАЦ	25,000.00	25,000.00	0.00	100.00%
46	149	ГРУДЕ	25,000.00	25,000.00	0.00	100.00%
47	148	ПОСУШЈЕ	25,000.00	25,000.00	0.00	100.00%
48	106	ЛИВНО*	24,000.00	24,000.00	0.00	100.00%
49	59	КЉУЧ	25,000.00	22,716.67	-2,283.33	90.87%
50	173	ЧАПЉИНА*	30,000.00	22,500.00	-7,500.00	75.00%
51	36	ДОБОЈ ИСТОК	14,280.00	14,280.00	0.00	100.00%
52	20	ДОМАЉЕВАЦ - ШАМАЦ	11,000.00	11,000.00	0.00	100.00%
53	174	НЕУМ	11,000.00	11,000.00	0.00	100.00%
54	167	ГОРАЖДЕ*	10,000.00	8,749.97	-1,250.03	87.50%
55	183	УСОРА	7,999.99	7,999.99	0.00	100.00%
56	52	ЧЕЛИЋ	7,000.00	7,000.00	0.00	100.00%
57	67	ДОБРЕТИЋИ	3,000.00	3,000.00	0.00	100.00%
58	55	ТЕОЧАК	2,600.00	2,600.00	0.00	100.00%
59	117	БРЕЗА	17,766.67	0.00	-17,766.67	0.00%
60	107	КУПРЕС (ФБИХ)	10,000.00	0.00	-10,000.00	0.00%
61	95	ВАРЕШ	5,326.03	0.00	-5,326.03	0.00%
62	37	ДОБОЈ ЈУГ	0.00	0.00	0.00	
63	93	ЗЕНИЦА*	1.50	0.00	-1.50	
64	78	БАНОВИЋИ	0.00	0.00	0.00	
65	30	БОСАНСКИ ПЕТРОВАЦ	0.00	0.00	0.00	
66	84	БОСАНСКО ГРАХОВО	0.00	0.00	0.00	
67	5	БУЖИМ	0.00	0.00	0.00	
68	165	ФОЧА (ФБИХ)	0.00	0.00	0.00	
69	98	КЛАДАЊ	0.00	0.00	0.00	
70	80	КАЛЕСИЈА	0.00	0.00	0.00	
71	96	ОЛОВО	0.00	0.00	0.00	

72	89	ДОЊИ ВАКУФ	0.00	0.00	0.00	
73	57	ДРВАР	0.00	0.00	0.00	
74	85	ГЛАМОЧ	0.00	0.00	0.00	
75	82	САПНА	0.00	0.00	0.00	
76	116	ВИСОКО*	0.00	0.00	0.00	
77	181	РАВНО	нп	нп		
78	143	ПАЛЕ (ФБИХ)	нп	нп		
УКУПНО ОПШТИНЕ И ГРАДОВИ ОСНОВНЕ ИЗБОРНЕ ЈЕДИНИЦЕ У ФЕДЕРАЦИЈИ БиХ:			4,805,775.87	4,775,875.18	-29,900.69	99.38%

* Градови основне изборне јединице

Општине и градови основне изборне јединице у Републици Српској

Ред. бр.	Код	Назив општине/града	Укупно планирана средства	Укупно уплаћена средства	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
1	29	БИЈЕЉИНА*	259,998.88	259,998.88	0.00	100.00%
2	034Б	БАЉА ЛУКА*	256,573.49	255,373.49	-1,200.00	99.53%
3	9	ПРИЈЕДОР*	99,000.00	98,737.04	-262.96	99.73%
4	14	ДЕРВЕНТА*	64,999.90	64,995.90	-4.00	99.99%
5	38	ДОБОЈ*	80,000.00	57,548.40	-22,451.60	71.94%
6	64	МРКОЊИЋ ГРАД	48,600.00	48,600.00	0.00	100.00%
7	185	МИЛИЋИ	32,532.59	46,290.22	13,757.63	142.29%
8	83	ЗВОРНИК*	56,250.14	45,378.17	-10,871.97	80.67%
9	182	ТРЕБИЊЕ*	42,206.06	40,572.80	-1,633.26	96.13%
10	11	ЛАКТАШИ	40,000.00	40,000.00	0.00	100.00%
11	21	ШАМАЦ	33,047.22	39,886.24	6,839.02	120.69%
12	166	ФОЧА (РС)	30,000.03	30,000.03	0.00	100.00%
13	74	ТЕСЛИЋ	90,000.00	27,937.00	-62,063.00	31.04%
14	70	КОТОР ВАРОШ	37,205.00	37,205.00	0.00	100.00%
15	7	НОВИ ГРАД	18,240.00	25,180.68	6,940.68	138.05%
16	88	ШИПОВО	22,797.00	22,797.00	0.00	100.00%
17	16	БРОД	25,999.93	21,479.00	-4,520.93	82.61%
18	146	РОГАТИЦА	20,000.04	20,421.08	421.04	102.11%
19	10	ГРАДИШКА*	60,000.00	20,000.04	-39,999.96	33.33%
20	164	ГАЦКО	21,100.00	19,608.00	-1,492.00	92.93%
21	132	ИСТОЧНА ИЛИЦА	23,919.02	19,374.42	-4,544.60	81.00%

22	35	ЧЕЛИНАЦ	18,958.64	18,958.64	0.00	100.00%
23	24	МОДРИЧА	18,000.00	18,000.00	0.00	100.00%
24	144	ПАЛЕ (РС)	15,000.00	17,500.00	2,500.00	116.67%
25	161	НЕВЕСИЊЕ	15,000.00	15,000.00	0.00	100.00%
26	8	КОЗАРСКА ДУБИЦА	15,000.00	15,000.00	0.00	100.00%
27	56	УГЉЕВИК	76,000.90	12,130.36	-63,870.54	15.96%
28	40	СТАНАРИ	22,000.00	11,656.40	-10,343.60	52.98%
29	170	РУДО	10,000.00	10,000.00	0.00	100.00%
30	61	РИБНИК	11,000.00	9,999.97	-1,000.03	90.91%
31	13	ПРЊАВОР	0.00	8,999.91	8,999.91	
32	103	ВЛАСЕНИЦА	8,000.00	8,000.00	0.00	100.00%
33	101	ШЕКОВИЋИ	6,999.92	6,999.92	0.00	100.00%
34	12	СРБАЦ	15,000.00	6,870.00	-8,130.00	45.80%
35	68	КНЕЖЕВО	9,999.23	6,254.86	-3,744.37	62.55%
36	177	БЕРКОВИЋИ	3,000.00	6,000.00	3,000.00	200.00%
37	123	ХАН ПИЈЕСАК	6,999.98	5,323.86	-1,676.12	76.06%
38	45	ПЕТРОВО	5,100.00	5,100.00	0.00	100.00%
39	104	БРАТУНАЦ	10,000.00	5,000.00	-5,000.00	50.00%
40	121	СОКОЛАЦ	16,867.00	4,146.00	-12,721.00	
41	142	ТРНОВО (РС)	4,099.68	4,099.68	0.00	100.00%
42	179	ЉУБИЊЕ	3,000.00	3,000.00	0.00	100.00%
43	169	ЧАЈНИЧЕ	5,949.84	2,974.92	-2,974.92	50.00%
44	33	ОШТРА ЛУКА	1,980.00	2,002.00	22.00	101.11%
45	26	ПЕЛАГИЋЕВО	7,500.00	1,500.00	-6,000.00	20.00%
46	54	ЛОПАРЕ	9,000.00	926.09	-8,073.91	10.29%
47	58	ИСТОЧНИ ДРВАР	1,000.00	483.63	-516.37	48.36%
48	163	КАЛИНОВИК	2,000.00	203.00	-1,797.00	10.15%
49	140	ИСТОЧНО НОВО САРАЈЕВО	15,999.96	178.94	-15,821.02	1.12%
50	180	БИЛЕЋА	14,000.00	0.00	-14,000.00	0.00%
51	105	СРЕБРЕНИЦА	20,000.00	0.00	-20,000.00	0.00%
52	18	ВУКОСАВЉЕ	6,000.00	0.00	-6,000.00	0.00%
53	31	ПЕТРОВАЦ	0.00	0.00	0.00	
54	158	ИСТОЧНИ МОСТАР	0.00	0.00	0.00	
55	184	КОСТАЈНИЦА	0.00	0.00	0.00	
56	6	КРУПА НА УНИ	0.00	0.00	0.00	

57	168	НОВО ГОРАЖДЕ	0.00	0.00	0.00	
58	66	ЈЕЗЕРО	0.00	0.00	0.00	
59	108	КУПРЕС (РС)	0.00	0.00	0.00	
60	81	ОСМАЦИ	0.00	0.00		
61	23	ДОЊИ ЖАБАР	0.00	0.00		
62	147	ВИШЕГРАД	нп	нп		
63	138	ИСТОЧНИ СТАРИ ГРАД	0.00	0.00		
УКУПНО ОПШТИНЕ И ГРАДОВИ ОСНОВНЕ ИЗБОРНЕ ЈЕДИНИЦЕ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ:			1,735,924.45	1,447,691.57	-288,232.88	83.40%

* Градови основне изборне јединице

Прилог 2 – Преглед исплаћених средстава из буџета градова политичким субјектима у 2021. години

Код	Назив града	Код пол. субј.	Назив политичког субјекта	Укупно планирано	Укупно уплаћено	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
199 А	ГРАД МОСТАР	1	БОСАНСКОХЕРЦЕГОВАЧКА ПАТРИОТСКА СТРАНКА-СЕФЕР ХАЛИЛОВИЋ	520,000.00	3,276.16	-659.45	99.87%
		8	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ		56,175.09		
		27	ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА ЗАЈЕДНИЦА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ		152,833.05		
		90	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ		70,977.12		
		1705	ХРВАТСКА РЕПУБЛИКАНСКА СТРАНКА		56,175.09		
		2292	ПРВА МОСТАРСКА ПАРТИЈА		47,173.79		
		80000	ФИЗИЧКО ЛИЦЕ-НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ		9,492.36		
		80000	ФИЗИЧКО ЛИЦЕ-НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ		9,492.36		
		90063	БХ БЛОК-СДП БИХ И НС БИХ		53,558.75		
		90068	ОСТАЈТЕ ОВДЈЕ - ЗАЈЕДНО ЗА НАШ МОСТАР		25,832.97		
90069	КОАЛИЦИЈА ЗА МОСТАР 2020	34,353.81					
УКУПНО ГРАД МОСТАР				520,000.00	519,340.55	-659.45	99.87%
666	ГРАД САРАЈЕВО	8	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	19,839.36	19,839.36	0.00	100.00%
		36	БОСС - БОСАНСКА СТРАНКА- МИРНЕС АЈАНОВИЋ	13,766.57	13,766.57	0.00	100.00%
		90	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	40,578.82	40,578.82	0.00	100.00%
		877	НАША СТРАНКА	38,464.75	38,464.75	0.00	100.00%
		1182	САВЕЗ ЗА БОЉУ БУДУЋНОСТ БИХ	5,751.98	5,751.98	0.00	100.00%
		1698	ДЕМОКРАТСКА ФРОНТА	17,093.96	9,707.04	-7,386.92	56.79%
		1971	САВЕЗ ЗА СТАРИ ГРАД	2,600.00	2,600.00	0.00	100.00%
		1989	УНИЈА СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА БХ УСД БХ	11,178.61	11,178.61	0.00	100.00%
		2072	ГРАЂАНСКИ САВЕЗ (ГС)	1,625.00	1,625.00	0.00	100.00%
		2317	Политичка организација НАРОД И ПРАВДА	44,666.70	44,666.70	0.00	100.00%
2325	САВЕЗ МЛАДИХ СНАГА	11,785.59	11,785.59	0.00	100.00%		
УКУПНО ГРАД САРАЈЕВО				207,351.34	199,964.42	-7,386.92	96.44%
888	ГРАД ИСТОЧНО САРАЈЕВО	18	СРПСКА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	11,067.00	11,067.00	0.00	100.00%
		74	СОЦИЈАЛИСТИЧКА ПАРТИЈА	1,440.00	1,440.00	0.00	100.00%

	440	ПАРТИЈА ДЕМОКРАТСКОГ ПРОГРЕСА	3,841.00	3,841.00	0.00	100.00%
	461	ДЕМОКРАТСКИ НАРОДНИ САВЕЗ	6,336.00	6,336.00	0.00	100.00%
	515	САВЕЗ НЕЗАВИСНИХ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА - СНСД	12,228.00	12,228.00	0.00	100.00%
	1698	ДЕМОКРАТСКА ФРОНТА	768.00	768.00	0.00	100.00%
	1972	УЈЕДИЊЕНА СРПСКА	1,440.00	1,440.00	0.00	100.00%
	2420	ДЕМОКРАТСКИ САВЕЗ	1,440.00	1,440.00	0.00	100.00%
	2803	СОЦИЈАЛИСТИ-СПС	1,440.00	1,440.00	0.00	100.00%
УКУПНО ИСТОЧНО САРАЈЕВО			40,000.00	40,000.00	0.00	100.00%
УКУПНА СРЕДСТВА ИЗ БУЏЕТА ГРАДОВА:			767,351.34	759,304.97	-8,046.37	98.95%

Прилог 3 – Преглед исплаћених средстава из буџета кантона политичким субјектима у 2021. години

Код	Назив нивоа власти	Код пол. субјекта	Назив политичког субјекта	Укупно планирано	Укупно уплаћено	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
206	СРЕДЊОБОСАНСКИ КАНТОН	8	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	126,594.00	126,593.40	-0.60	100.00%
		90	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	225,055.00	225,054.96	-0.04	100.00%
		1182	САВЕЗ ЗА БОЉУ БУДУЋНОСТ БИХ	72,440.00	72,439.56	-0.44	100.00%
		1270	ХРВАТСКА СЕЉАЧКА СТРАНКА СТЕПАНА РАДИЋА	22,522.00	22,522.08	0.08	100.00%
		1698	ДЕМОКРАТСКА ФРОНТА	72,440.00	72,439.56	-0.44	100.00%
		2314	НЕЗАВИСНИ БЛОК	50,285.00	50,285.76	0.76	100.00%
		90043	ХРВАТСКИ ПОКРЕТ ЗА СРЕДИШЊУ БОСНУ ХДЗ 1990-ХСП БИХ	50,285.00	50,285.76	0.76	100.00%
		90074	ХДЗ БИХ, ХСС, ХКДУ БИХ, ХСП-ХНС, ХСП ДР. АС БИХ, ХСС СР	180,379.00	180,379.08	0.08	100.00%
УКУПНО СРЕДЊОБОСАНСКИ КАНТОН:				800,000.00	800,000.16	0.16	100.00%
209	КАНТОН САРАЈЕВО	8	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	750,000.00	73,822.87	-108,386.09	85.55%
		36	БОСС - БОСАНСКА СТРАНКА-МИРНЕС АЈАНОВИЋ		41,431.00		
		90	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ		145,651.17		
		877	НАША СТРАНКА		79,602.79		
		1182	САВЕЗ ЗА БОЉУ БУДУЋНОСТ БИХ		71,532.08		
		1698	ДЕМОКРАТСКА ФРОНТА		71,210.25		
		2317	Политичка организација НАРОД И ПРАВДА		119,520.70		
		2328	НЕЗАВИСНА БОСАНСКОХЕРЦЕГОВАЧКА ЛИСТА		28,125.04		
		80002	ФИЗИЧКО ЛИЦЕ-САМОСТАЛНИ ВИЈЕЋНИК		10,718.01		
УКУПНО КАНТОН САРАЈЕВО:				750,000.00	641,613.91	-108,386.09	85.55%
207	ХЕРЦЕГОВАЧКО - НЕРЕТВАНСКИ КАНТОН	8	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	46,344.00	45,572.00	-772.00	98.33%
		27	ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА ЗАЈЕДНИЦА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	142,164.00	139,795.00	-2,369.00	98.33%
		90	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	94,260.00	92,689.00	-1,571.00	98.33%
		734	ХРВАТСКА СТРАНКА ПРАВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	8,364.00	8,225.00	-139.00	98.34%
		769	ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА ЗАЈЕДНИЦА 1990	28,392.00	27,919.00	-473.00	98.33%
		1182	САВЕЗ ЗА БОЉУ БУДУЋНОСТ БИХ	20,786.00	21,770.00	984.00	104.73%
		1698	ДЕМОКРАТСКА ФРОНТА	17,592.00	17,938.00	346.00	101.97%
		1705	ХРВАТСКА РЕПУБЛИКАНСКА СТРАНКА	27,180.00	26,727.00	-453.00	98.33%
		80000	ФИЗИЧКО ЛИЦЕ-НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ	9,576.00	8,778.00	-798.00	91.67%
		80000	ФИЗИЧКО ЛИЦЕ-НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ	7,980.00	7,182.00	-798.00	90.00%

		8000	ФИЗИЧКО ЛИЦЕ- НЕЗАВИСНИ КАНДИДАТ	7,980.00	7,182.00	-798.00	90.00%
УКУПНО ХЕРЦЕГОВАЧКО - НЕРЕТВАНСКИ КАНТОН:				410,618.00	403,777.00	-6,841.00	98.33%
204	ЗЕНИЧКО - ДОБОЈСКИ КАНТОН	4	СТРАНКА ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ	20,190.59	20,190.59	0.00	100.00%
		8	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	59,895.07	59,895.07	0.00	100.00%
		90	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	105,018.55	105,018.55	0.00	100.00%
		877	НАША СТРАНКА	20,190.59	20,190.59	0.00	100.00%
		882	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКТИВНОСТИ	29,757.19	29,757.19	0.00	100.00%
		1182	САВЕЗ ЗА БОЉУ БУДУЋНОСТ БИХ	36,614.27	36,614.27	0.00	100.00%
		1698	ДЕМОКРАТСКА ФРОНТА	38,680.94	38,680.94	0.00	100.00%
		90041	КОАЛИЦИЈА ХДЗ БИХ, ХСС, ХКДУ БИХ, ХСП-ХНС, ХСП ДР. АС БИХ, ХДУ БИХ, ХСС СР	36,614.27	36,614.27	0.00	100.00%
		90042	КОАЛИЦИЈА НЕЗАВИСНИ БЛОК, СНАГА ЦЕНТРА, ХС БИХ И ПРВА СТРАНКА	53,038.13	53,038.13	0.00	100.00%
УКУПНО ЗЕНИЧКО - ДОБОЈСКИ КАНТОН:				399,999.60	399,999.60	0.00	100.00%
203	ТУЗЛАНСКИ КАНТОН	4	СТРАНКА ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ	26,914.00	26,600.00	-314.00	98.83%
		8	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	77,739.00	76,835.00	-904.00	98.84%
		90	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	69,861.00	69,543.00	-318.00	99.54%
		877	НАША СТРАНКА	26,913.00	26,600.00	-313.00	98.84%
		1182	САВЕЗ ЗА БОЉУ БУДУЋНОСТ БИХ	26,914.00	26,600.00	-314.00	98.83%
		1698	ДЕМОКРАТСКА ФРОНТА	32,351.00	31,974.00	-377.00	98.83%
		2321	ПОКРЕТ ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	56,545.00	55,888.00	-657.00	98.84%
УКУПНО ТУЗЛАНСКИ КАНТОН:				317,237.00	314,040.00	-3,197.00	98.99%
208	ЗАПАДНОХЕРЦЕГОВАЧКИ КАНТОН	17	ХРВАТСКА СТРАНКА ПРАВА БиХ (017)	9,000.00	9,000.00	0.00	100.00%
		1705	ХРВАТСКА РЕПУБЛИКАНСКА СТРАНКА	18,000.00	18,000.00	0.00	100.00%
		90046	ХДЗ БИХ, ХКДУ БИХ	144,000.00	144,000.00	0.00	100.00%
		90061	ХСП ДР. А. СТАРЧЕВИЋ- ХДУ	9,000.00	9,000.00	0.00	100.00%
		90062	ХРВАТСКО ЗАЈЕДНИШТВО- ХДЗ 1990-ХС-ХКДУ-ХРАСТ- ХНЛ	27,000.00	27,000.00	0.00	100.00%
УКУПНО ЗАПАДНОХЕРЦЕГОВАЧКИ КАНТОН:				207,000.00	207,000.00	0.00	100.00%
210	ЛИВАЊСКИ КАНТОН	8	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	8,000.00	8,000.00	0.00	100.00%
		27	ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА ЗАЈЕДНИЦА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	16,000.00	16,000.00	0.00	100.00%
		90	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	16,000.00	16,000.00	0.00	100.00%
		515	САВЕЗ НЕЗАВИСНИХ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА - СНСД	16,000.00	16,000.00	0.00	100.00%
		769	ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА ЗАЈЕДНИЦА 1990	32,000.00	32,000.00		
		1703	ХРВАТСКА НЕЗАВИСНА ЛИСТА	32,000.00	32,000.00	0.00	100.00%
		1705	ХРВАТСКА РЕПУБЛИКАНСКА СТРАНКА	8,000.00	8,000.00	0.00	100.00%

		2322	ЖУПАНИЈСКА НЕОВИСНА ЛИСТА	8,000.00	8,000.00	0.00	100.00%
		2802	ХРВАТСКИ НАЦИОНАЛНИ ПОМАК	40,000.00	40,000.00	0.00	100.00%
		80002	ФИЗИЧКО ЛИЦЕ-САМОСТАЛНИ ВИЈЕЋНИК	8,000.00	8,000.00	0.00	100.00%
		80002	ФИЗИЧКО ЛИЦЕ-САМОСТАЛНИ ВИЈЕЋНИК	8,000.00	8,000.00	0.00	100.00%
		80002	ФИЗИЧКО ЛИЦЕ-САМОСТАЛНИ ВИЈЕЋНИК	8,000.00	8,000.00	0.00	100.00%
УКУПНО ЛИВАЊСКИ КАНТОН:				200,000.00	200,000.00	0.00	100.00%
201	УНСКО - САНСКИ КАНТОН	8	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	20,134.95	20,134.95	0.00	100.00%
		90	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	38,931.75	38,931.75	0.00	100.00%
		877	НАША СТРАНКА	10,591.35	10,591.35	0.00	100.00%
		882	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКТИВНОСТИ	37,195.95	37,195.95	0.00	100.00%
		1182	САВЕЗ ЗА БОЉУ БУДУЋНОСТ БИХ	13,772.55	13,772.55	0.00	100.00%
		1698	ДЕМОКРАТСКА ФРОНТА	12,327.15	12,327.15	0.00	100.00%
		1701	ЛАБУРИСТИЧКА СТРАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	16,953.75	16,953.75	0.00	100.00%
		2314	НЕЗАВИСНИ БЛОК	9,145.95	9,145.95	0.00	100.00%
УКУПНО УНСКО - САНСКИ КАНТОН:				159,053.40	159,053.40	0.00	100.00%
203	ПОСАВСКИ КАНТОН	8	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	10,000.00	10,000.00	0.00	100.00%
		27	ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА ЗАЈЕДНИЦА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	53,244.00	53,244.00	0.00	100.00%
		90	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	16,800.00	16,800.00	0.00	100.00%
		769	ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА ЗАЈЕДНИЦА 1990	18,000.00	18,000.00	0.00	100.00%
		1182	САВЕЗ ЗА БОЉУ БУДУЋНОСТ БИХ	10,000.00	10,000.00	0.00	100.00%
		1188	ПОСАВСКА СТРАНКА	10,000.00	10,000.00	0.00	100.00%
		2321	ПОКРЕТ ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	10,000.00	10,000.00	0.00	100.00%
		80002	ФИЗИЧКО ЛИЦЕ-САМОСТАЛНИ ВИЈЕЋНИК	4,000.00	4,000.00	0.00	100.00%
		90058	ХРВАТСКА СТРАНКА ПРАВА БИХ-ХНС	7,956.00	7,956.00	0.00	100.00%
УКУПНО ПОСАВСКИ КАНТОН:				140,000.00	140,000.00	0.00	100.00%
205	БОСАНСКО - ПОДРИЊСКИ КАНТОН	4	СТРАНКА ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ	5,760.00	5,760.00	0.00	100.00%
		8	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	5,760.00	5,760.00	0.00	100.00%
		90	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	16,000.00	16,000.00	0.00	100.00%
		877	НАША СТРАНКА	2,880.00	2,880.00	0.00	100.00%
		882	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКТИВНОСТИ	2,880.00	2,880.00	0.00	100.00%
		1182	САВЕЗ ЗА БОЉУ БУДУЋНОСТ БИХ	5,760.00	5,760.00	0.00	100.00%
		1698	ДЕМОКРАТСКА ФРОНТА	8,960.00	8,960.00	0.00	100.00%
		1728	ЛИБЕРАЛНА СТРАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	13,120.00	13,120.00	0.00	100.00%
		2314	НЕЗАВИСНИ БЛОК	2,880.00	2,880.00	0.00	100.00%
		2328	НЕЗАВИСНА БОСАНСКОХЕРЦЕГОВАЧКА ЛИСТА	10,240.00	10,240.00	0.00	100.00%
		90044	ГОРАЖДАНСКА ПРИЧА (БНС, КП, ЛДС БИХ И НС РЗБ)	5,760.00	5,760.00	0.00	100.00%

УКУПНО БОСАНСКО - ПОДРИЊСКИ КАНТОН:	80,000.00	80,000.00	0.00	100.00%
УКУПНА СРЕДСТВА ИЗ БУЏЕТА КАНТОНА:	3,463,908.00	3,345,484.07	-118,423.93	96.58%

**Прилог 4 – Преглед исплаћених средстава политичким субјектима у 2021. години
из буџета БиХ, ентитетских буџета и буџета Брчко дистрикта БиХ**

Босна и Херцеговина

Код	Назив нивоа власти	Код пол. субјекта	Назив политичког субјекта	Укупно планирана средства	Укупно исплаћена средства из буџета	Укупно уплаћена средства на рачун странке	Утрошена средства за рад клуба
1	2	3	4	5	6	7	8
1000	ДРЖАВА	090	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	117,142.86	117,091.88	84,257.15	32,834.73
		515	САВЕЗ НЕЗАВИСНИХ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА - СНСД	100,714.28	100,448.67	34,457.15	58,491.52
		1972	УЈЕДИЊЕНА СРПСКА			7,500.00	
		027	ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА ЗАЈЕДНИЦА БИХ	83,928.57	82,948.60	23,947.15	59,001.45
		018	СРПСКА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	97,500.01	97,106.24	20,357.15	44,891.94
		440	ПАРТИЈА ДЕМОКРАТскоГ ПРОГРЕСА			31,857.15	
		1698	ДЕМОКРАТСКА ФРОНТА	50,357.15	49,858.52	20,357.15	29,501.37
		1182	САВЕЗ ЗА БОЉУ БУДУЋНОСТ БИХ - ФАХРУДИН РАДОНЧИЋ	77,500.01	77,500.01	46,507.15	635.71
		2321	ПОКРЕТ ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ			30,357.15	
		008	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	77,142.86	76,978.14	64,657.16	12,320.98
		882	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКТИВНОСТИ	30,357.15	30,314.16	27,757.16	2,557.00
		877	НАША СТРАНКА И НЕЗАВИСНИ БЛОК	84,285.72	78,973.04	46,357.15	8,258.74
		2314	НЕЗАВИСНИ БЛОК			24,357.15	
		80017	СРПСКИ КЛУБ У ПД ПСБИХ ДЕМОКРАТСКИ НАРОДНИ САВЕЗ	60,714.30	60,587.00	20,357.15	19,872.70
			СРПСКИ КЛУБ У ПД ПСБИХ СОЦИЈАЛИСТИЧКА ПАРТИЈА			20,357.15	
		80014	КЛУБ ДЕЛАГАТА ХРВАТСКОГ НАРОДА У ДН ПСБИХ ХДЗ БИХ	63,571.42	62,644.19	16,000.00	46,644.19
		80012	КЛУБ ДЕЛАГАТА СРПСКОГ НАРОДА У ДН ПСБИХ СДС	56,785.71	56,250.89	0.00	44,250.89
			КЛУБ ДЕЛАГАТА СРПСКОГ НАРОДА У ДН ПСБИХ СНСД			12,000.00	
		80013	КЛУБ ДЕЛАГАТА БОШЊАЧКОГ НАРОДА У ДН ПСБИХ СДА	50,000.00	49,365.42	25,200.00	7,365.42
			КЛУБ ДЕЛАГАТА БОШЊАЧКОГ НАРОДА У ДН ПСБИХ СББ БИХ			8,400.00	
	КЛУБ ДЕЛАГАТА БОШЊАЧКОГ НАРОДА У ДН ПСБИХ СДП БИХ	8,400.00					
УКУПНА СРЕДСТВА ИЗ БУЏЕТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ				950,000.04	940,066.76	573,440.12	366,626.64

Федерација Босне и Херцеговине

Код	Назив нивоа власти	Код пол. субјекта	Назив политичког субјекта	Укупно планирана средства	Укупно уплаћена средства	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
А	ЕНТИТЕТ ФБИХ	4	СТРАНКА ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ	86,174.00	86,174.00	0.00	100.00%
		8	СОЦИЈАЛДЕМОКРАТСКА ПАРТИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	477,136.00	477,136.00	0.00	100.00%
		17	ХРВАТСКА СТРАНКА ПРАВА БиХ (017)	23,854.00	23,854.00	0.00	100.00%
		90	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	597,713.00	597,713.00	0.00	100.00%
		769	ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА ЗАЈЕДНИЦА 1990	53,082.00	53,082.00	0.00	100.00%
		877	НАША СТРАНКА	203,097.00	203,097.00	0.00	100.00%
		1182	САВЕЗ ЗА БОЉУ БУДУЋНОСТ БИХ	217,713.00	217,713.00	0.00	100.00%
		1188	ПОСАВСКА СТРАНКА	20,927.00	20,927.00	0.00	100.00%
		1200	СРПСКА НАПРЕДНА СТРАНКА	86,174.00	43,498.00	-42,676.00	50.48%
		1698	ДЕМОКРАТСКА ФРОНТА	100,789.00	100,789.00	0.00	100.00%
		1701	ЛАБУРИСТИЧКА СТРАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	115,402.00	115,402.00	0.00	100.00%
		1703	ХРВАТСКА НЕЗАВИСНА ЛИСТА	23,854.00	23,854.00	0.00	100.00%
		1728	ЛИБЕРАЛНА СТРАНКА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	100,789.00	100,789.00	0.00	100.00%
		2314	НЕЗАВИСНИ БЛОК	130,021.00	130,021.00	0.00	100.00%
		2317	Политичка организација НАРОД И ПРАВДА	115,405.00	115,405.00	0.00	100.00%
		2321	ПОКРЕТ ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	144,631.00	144,631.00	0.00	100.00%
		90041	КОАЛИЦИЈА ХДЗ БИХ, ХСС, ХКДУ БИХ, ХСП-ХНС, ХСП ДР. АС БИХ, ХДУ БИХ, ХСС СР	422,329.00	422,329.00	0.00	100.00%
		90044	ГОРАЖДАНСКА ПРИЧА (БНС, КП, ЛДС БИХ И НС РЗБ)	100,789.00	100,789.00	0.00	100.00%
		90045	ХДЗ БИХ, ХКДУ БИХ, ХСП-ХНС, ХСП ДР. АС БИХ, ХДУ БИХ	115,405.00	115,405.00	0.00	100.00%
		90046	ХДЗ БИХ, ХКДУ БИХ	115,405.00	115,405.00	0.00	100.00%
		90047	БИХ ПОБЕЂУЈЕ (ДФ-ГС)	217,713.00	217,713.00	0.00	100.00%
		90048	СРПСКА ЛИСТА (СНСД, ДНС, СП)	130,018.00	130,018.00	0.00	100.00%
		90049	А-СДА ЗА ЕВРОПСКУ БИХ (А-СДА И САВЕЗ ЗА СТАРИ ГРАД)	115,405.00	115,405.00	0.00	100.00%
90050	А-СДА-ПОМАК-ЗАЈЕДНО (А-СДА И САВЕЗ МЛАДИХ СНАГА)	86,174.00	86,174.00	0.00	100.00%		
УКУПНА СРЕДСТВА ИЗ БУЏЕТА ФЕДЕРАЦИЈЕ БИХ:				3,799,999.00	3,757,323.00	-42,676.00	98.88%

Република Српска

Код	Назив нивоа власти	Код пол. субјекта	Назив политичког субјекта	Укупно планирана средства	Укупно уплаћена средства	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
Б	ЕНТИТЕТ РС	4	СТРАНКА ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ	58,310.40	58,310.40	0.00	100.00%
		74	СОЦИЈАЛИСТИЧКА ПАРТИЈА	339,363.36	339,363.36	0.00	100.00%
		90	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	116,620.80	116,620.80	0.00	100.00%
		440	ПАРТИЈА ДЕМОКРАТСКОГ ПРОГРЕСА	410,112.24	410,112.24	0.00	100.00%
		461	ДЕМОКРАТСКИ НАРОДНИ САВЕЗ	516,231.00	516,231.00	0.00	100.00%
		515	САВЕЗ НЕЗАВИСНИХ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА - СНСД	1,082,206.68	1,082,206.68	0.00	100.00%
		769	ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА ЗАЈЕДНИЦА 1990	58,310.40	58,310.40	0.00	100.00%
		1718	НАРОДНИ ДЕМОКРАТСКИ ПОКРЕТ	233,241.72	233,241.72	0.00	100.00%
		1972	УЈЕДИЊЕНА СРПСКА	197,877.60	197,877.60	0.00	100.00%
		90070	СДС-СРСРС-СРС	657,725.64	657,725.64	0.00	100.00%
УКУПНА СРЕДСТВА ИЗ БУЏЕТА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ:				3,669,999.84	3,669,999.84	0.00	100.00%

Брчко дистрикт БиХ

Код	Назив нивоа власти	Код пол. субјекта	Назив политичког субјекта	Укупно планирана средства	Укупно уплаћена средства	Више/мање уплаћено	% уплате планираних средстава
200Ц	БРЧКО ДИСТРИКТ БИХ	4	СТРАНКА ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ	14,486.81	14,486.81	0.00	100.00%
		18	СРПСКА ДЕМОКРАТСКА СТРАНКА	14,486.81	14,486.81	0.00	100.00%
		27	ХРВАТСКА ДЕМОКРАТСКА ЗАЈЕДНИЦА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ	19,002.93	19,002.93	0.00	100.00%
		74	СОЦИЈАЛИСТИЧКА ПАРТИЈА	23,519.05	23,519.05	0.00	100.00%
		90	СТРАНКА ДЕМОКРАТСКЕ АКЦИЈЕ	28,035.17	28,035.17	0.00	100.00%
		440	ПАРТИЈА ДЕМОКРАТСКОГ ПРОГРЕСА	14,486.81	14,486.81	0.00	100.00%
		1182	САВЕЗ ЗА БОЉУ БУДУЋНОСТ БИХ	14,486.81	14,486.81	0.00	100.00%
		1972	УЈЕДИЊЕНА СРПСКА	14,486.81	14,486.81	0.00	100.00%
		2317	Политичка организација НАРОД И ПРАВДА	14,486.81	14,486.81	0.00	100.00%
		90071	СДП, НС И АЛИЈА ДЕЊАГИЋ	14,486.81	14,486.81	0.00	100.00%
90071	СНСД-ДЕМОС	28,035.17	28,035.17	0.00	100.00%		
УКУПНА СРЕДСТВА ИЗ БУЏЕТА БРЧКО ДИСТРИКТА БИХ				199,999.99	199,999.99	0.00	100.00%

Прилог 5 – Преглед санкционисаних политичких странака у 2022. години

Новчане казне за политичке странке

Ред. бр.	Код	Назив политичке странке	Број и датум одлуке	Износ казне (КМ)
1	440	Партија демократског прогреса	05-1-07-6-1191/21 од 16.06.2022.	27,000.00
2	74	Социјалистичка партија	05-1-07-6-1189/21 од 16.06.2022.	20,200.00
3	4	Странка за Босну и Херцеговину	05-1-07-6-1180/21 од 16.06.2022.	20,000.00
4	769	Хрватска демократска заједница 1990	05-1-07-6-1197/21 од 16.06.2022.	17,100.00
5	2320	Платформа за прогрес	05-1-07-6-1228/21 од 16.06.2022.	17,000.00
6	8	Социјалдемократска партија Босне и Херцеговине	05-1-07-6-1182/21 од 16.06.2022.	15,500.00
7	1728	Либерална странка Босне и Херцеговине	05-1-07-6-1217/21 од 16.06.2022.	12,500.00
8	90	Странка демократске акције	05-1-07-5-1190/21 од 16.06.2022.	10,500.00
9	18	Српска демократска странка	05-1-07-6-1185/21 од 16.06.2022.	10,000.00
10	20	Грађанска демократска странка БиХ	05-1-07-6-1186/21 од 16.06.2022.	8,500.00
11	27	Хрватска демократска заједница Босне и Херцеговине	05-1-07-6-1187/21 од 16.06.2022.	8,000.00
12	1972	Уједињена Српска	05-1-07-6-1221/21 од 16.06.2022.	7,500.00
13	5	Хрватска кршћанска демократска унија Босне и Херцеговине	05-1-07-6-1181/21 од 16.06.2022.	7,000.00
14	461	Демократски народни савез	05-1-07-6-1193/21 од 16.06.2022.	6,800.00
15	1698	Демократска фронта	05-1-07-6-1211/21 од 16.06.2022.	6,500.00
16	1701	Лабуристичка странка Босне и Херцеговине - Лабуристи БиХ	05-1-07-6-1212/21 од 16.06.2022.	6,500.00
17	1	Босанскохерцеговачка патриотска странка - Сефер Халиловић	05-1-07-6-1179/21 од 16.06.2022.	6,000.00
18	882	Странка демократске активности	05-1-07-6-1200/21 од 16.06.2022.	6,000.00
19	1270	Хрватска сељачка странка Стјепана Радића - ХСС Стјепана Радића	05-1-07-6-1208/21 од 16.06.2022.	6,000.00
20	515	Савез независних социјалдемократа -	05-1-07-6-1195/21 од 16.06.2022.	5,700.00
21	1182	Савез за бољу будућност БиХ	05-1-07-6-1202/21 од 16.06.2022.	5,700.00

22	513	Странка пензионера - умировљеника Босне и Херцеговине	05-1-07-6-1194/21 од 16.06.2022.	5,500.00
23	455	Либерално демократска странка БиХ -	05-1-07-6-1192/21 од 16.06.2022.	5,400.00
24	2319	Босанска народна странка	05-1-07-6-1227/21 од 16.06.2022.	5,000.00
25	16	Српска радикална странка Републике Српске	05-1-07-6-1183/21 од 16.06.2022.	4,900.00
26	1200	Српска напредна странка	05-1-07-6-1205/21 од 16.06.2022.	4,500.00
27	1290	Хрватска сељачка странка	05-1-07-6-1209/21 од 16.06.2022.	4,500.00
28	1694	Напредна српска	05-1-07-6-1210/21 од 16.06.2022.	4,500.00
29	1705	Хрватска република странка	05-1-07-6-1214/21 од 16.06.2022.	4,500.00
30	1714	Хрватски савез ХКДУ - Храст	05-1-07-6-1215/21 од 16.06.2022.	4,500.00
31	2314	Независни блок - НБ	05-1-07-6-1226/21 од 16.06.2022.	4,500.00
32	1882	Тузланска алтернатива	05-1-07-6-1220/21 од 16.06.2022.	4,000.00
33	1989	Унија социјалдемократа БХ	05-1-07-6-1222/21 од 16.06.2022.	4,000.00
34	2010	Хрватска сељачка странка - Браћа Радић - Брчко дистрикт БиХ	05-1-07-6-1223/21 од 16.06.2022.	4,000.00
35	4000	Прва мостарска партија	05-1-07-6-1225/21 од 16.06.2022.	4,000.00
36	2321	Покрет демократске акције	05-1-07-6-1229/21 од 16.06.2022.	4,000.00
37	1190	Странка дијаспоре Босне и Херцеговине	05-1-07-6-1204/21 од 16.06.2022.	3,500.00
38	17	Хрватска странка права БиХ	05-1-07-6-1184/21 од 16.06.2022.	3,000.00
39	36	БОСС- Босанска странка - Мирнес Ајановић	05-1-07-6-1188/21 од 16.06.2022.	3,000.00
40	1730	Српска радикална странка др.Војислав Шешељ – СРС	05-1-07-6-1218/21 од 16.06.2022.	3,000.00
41	2317	Народ и правда	05-1-07-6-1233/21 од 16.06.2022.	3,000.00
42	1264	Политичка организација "Напредна српска"	05-1-07-6-1206/21 од 16.06.2022.	2,500.00
43	1718	Народни демократски покрет	05-1-07-6-1216/21 од 16.06.2022.	2,500.00
44	2328	Независна босанскохерцеговачка листа	05-1-07-6-1230/21 од 16.06.2022.	2,500.00
45	1178	Хрватска странка права Др.Анте Старчевић БиХ	05-1-07-6-1201/21 од 16.06.2022.	2,000.00
46	1188	Посавска странка С	05-1-07-6-1203/21 од 16.06.2022.	2,000.00

47	1703	Хрватска независна листа	05-1-07-6-1213/21 од 16.06.2022.	2,000.00
48	1872	Политичка организација "Покрет уједињена српска"	05-1-07-6-1219/21 од 16.06.2022.	2,000.00
49	2420	Демократски савез - ДЕМОС	05-1-07-6-2420/21 од 16.06.2022.	2,000.00
50	2072	Грађански савез-ГС	05-1-07-6-1224/21 од 16.06.2022.	1,500.00
51	877	Политичка организација Наша странка	05-1-07-6-1198/21 од 16.06.2022.	1,000.00
		УКУПНО		333,300.00

III ДИО - ПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА О САВЈЕТУ МИНИСТАРА БИХ

---

1. Провјера кандидата за Савјет министара БиХ

658. У складу са Законом о Савјету министара Босне и Херцеговине¹⁴⁷, Централна изборна комисија БиХ надлежна је да оцјењује, на основи достављених информација и података из службене евиденције, да ли кандидат за предсједавајућег, министра и замјеника министра у Савјету министара Босне и Херцеговине испуњава услове за именовање и потврду о томе доставља тијелу надлежном за именовање.
659. Централна изборна комисија БиХ је дана 12. 12. 2022. године, примила акт Секретаријата Предсједништва Босне и Херцеговине, којим је достављен попуњен образац прописан од стране Централне изборне комисије БиХ, за кандидата за функцију предсједавајућег Савјета министара Босне и Херцеговине.
660. На основу члана 10ц. и 10д. тачка б) Закона о Савјету министара БиХ, и члана 1.6, 1.7, 1.8 став (4) и 4.2 Изборног закона БиХ Централна изборна комисија БиХ извршила је провјере предложеног кандидата Борјане Кришто за функцију предсједавајуће Савјета министара БиХ. Након извршених провјера предложеног кандидата, утврђено да кандидат испуњава законом прописане услове, о чему је Централна изборна комисија БиХ дана, 14. 12. 2022. године на 97. сједници издала одговарајућу потврду.
661. Даље, Централна изборна комисија БиХ је дана 06. 01. 2023. и 12. 01. 2023. године, примила акте предсједавајуће Савјета министара БиХ, којим су достављени попуњени обрасци, прописани од стране Централне изборне комисије БиХ, за кандидате за функцију министра или замјеника министра у Савјету министара БиХ, у складу са чланом 10ц. и 10д. тачка б) Закона о Савјету министара БиХ. Кандидати за функцију министра или замјеника министра у Савјету министара БиХ су сљедећи:
1. ДАВОР БУНОЗА - кандидат за функцију министра правде БиХ
  2. ДУБРАВКА БОШЊАК - кандидат за функцију министра цивилних послова БиХ
  3. СТАША КОШАРАЦ - кандидат за функцију министра спољне трговине и економских односа БиХ
  4. НЕНАД НЕШИЋ - кандидат за функцију министра безбједности БиХ
  5. ЗОРАН ТЕГЕЛТИЈА - кандидат за функцију министра финансија и трезора БиХ

---

¹⁴⁷ „Службени гласник БиХ“, бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07 и 24/08

6. ЉИЉАНА ЛОВРИЋ - кандидат за функцију замјенице министра спољне трговине и економских односа БиХ
7. ИВИЦА БОШЊАК - кандидат за функцију замјеника министра безбједности БиХ
8. СЛАВЕН ГАЛИЋ - кандидат за функцију замјеника министра одбране БиХ
9. ЈОСИП БРКИЋ - кандидат за функцију замјеника министра спољних послова БиХ
10. АЛЕКСАНДАР ГОГАНОВИЋ - кандидат за функцију замјеника министра одбране БиХ
11. ОГЊЕН ЈАЊИЋ - кандидат за функцију замјеника министра комуникација и саобраћаја БиХ
12. МАРИЈАНА МОЈИЋ - кандидат за функцију замјеника министра цивилних послова БиХ
13. ЕЛМЕДИН КОНАКОВИЋ - кандидат за функцију министра иностраних послова БиХ
14. ЗУКАН ХЕЛЕЗ - кандидат за функцију министра одбране БиХ
15. ЕЛВИР МАХМУЗИЋ - кандидат за функцију замјеника министра правде БиХ
16. МУХАМЕД ХАСАНОВИЋ - кандидат за функцију замјеника министра финансија и трезора БиХ
17. ЕДИН ФОРТО - кандидат за функцију министра комуникација и саобраћаја БиХ
18. ДУШКА ЈУРИШИЋ - кандидат за функцију замјеника министра за људска права и избјеглице БиХ
19. СЕВЛИД ХУРИЋ - кандидат за функцију министра за људска права и избјеглице БиХ.

662. Након извршених провјера предложених кандидата, утврђено је да сви кандидати испуњавају законом прописане услове, о чему је Централна изборна комисија БиХ издала одговарајућу потврду.

2. Провјера кандидата за позиције директора и замјеника директора Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције

663. У складу са чланом 10ц. и 10д. тачка б) Закона о Савјету министара БиХ, а у вези са чланом 13. став (1) Закона о Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, Централна изборна комисија БиХ врши провјеру кандидата за позиције директора и замјеника директора Агенције.

664. У извјештајном периоду није било провјера кандидата за функцију директора и замјеника директора Агенције за превенцију корупције и координацију борбе против корупције.

3. Закључна разматрања

665. Током 2022. године извршене су провјере за 19 кандидата за функцију министара или замјеника министра у Савјету министара БиХ.

666. У извјештајном периоду није било провјера кандидата у складу са Законом о Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције.

IV ДИО - АКТИВНОСТИ ЦЕНТРА ЗА ЕДУКАЦИЈУ ЦИК БИХ

---

1. Активности Центра за едукацију

667. Центар за едукацију Централне изборне комисије БиХ основан је одлуком Централне изборне комисије БиХ (“Службени гласник БиХ“, број 103/13) с циљем едукације тијела за провођење избора и свих учесника из области избора и финансирања политичких странака, како на нивоу Босне и Херцеговине, тако и на регионалном и међународном нивоу.
668. Оснивањем Центра за едукацију Централна изборна комисија БиХ је осигурала сталан и адекватан простор за испуњење законом утврђене обавезе континуиране обуке чланова тијела за провођење избора. Организовањем едукативних радионица, семинара и предавања истакнутих изборних, домаћих и међународних експерата, како за чланове изборне администрације тако и за представнике политичких субјеката, медије, невладине организације и сл. омогућиће се квалитетнија и континуирана обука, тренинг и професионално усавршавање свих учесника у изборном процесу у БиХ.
669. Центар за едукацију који је отворен 9. октобра 2017. године располаже конференцијском салом капацитета 110 мјеста, опремом за видеопројекције и озвучење, опремом за симултано превођење, бежичним приступом интернету, кафетеријом и погодан је за организовање конференција, семинара, округлих столова, радионица и предавања.
670. Наставни план и програм Центра за едукацију је припремљен у оквиру пројекта подршке Савјета Европе активностима Централне изборне комисије БиХ, а предвиђен је програм обавезних и факултативних обука, те каталогизација тема и области едукације, прилагођених специфичним потребама и намјени овог Центра, међу којима су:
- уско специјализоване обуке и тренинзи за чланове изборних комисија у БиХ, прилагођене временском плану изборних активности,
  - обуке представника политичких субјеката из области примјене Закона о финансирању политичких странака и области финансирања изборне кампање,
  - обуке за представнике политичких странака из области пријаве и овјере за учешће на изборима,
  - обуке за представнике електронских и принтаних медија о изборном процесу у БиХ,
  - тренинзи тренера за представнике невладиног сектора из области едукације бирача,
  - одржавање постизборних конференција.
671. У циљу бољег разумијевања и примјене Плана и програма едукације чланова тијела за провођење избора, који је донијела Централна изборна комисија БиХ децембра 2017. године, као и олакшану израду оперативног плана и програма

едукације тијела за провођење избора у БиХ, као обавезног дијела документације сваког предавача у 2018. години, уз подршку ОЕБС БиХ је припремљена Јединствена методологија за израду наставног плана и програма обуке чланова бирачких одбора у Босни и Херцеговини која је намијењена превасходно предавачима/тренерима.

672. У извјештајном периоду проведене су сљедеће активности из дјелокруга Центра за едукацију Централне изборне комисије БиХ.

1.1. Промовисање иницијативе за обиљежавање Свјетског дана избора

673. На конференцији Удружења европских изборних званичника (Association of European Election Officials – АСЕЕЕО) одржаној 2005. године, више од 20 земаља чланица договорило се о покретању иницијативе да се први четвртак у мјесецу фебруару утемељи као дан, који би у цијелом свијету представљао заштитни знак демократских избора, односно као Свјетски дан избора (Global Election Day – GED).

674. Тим поводом, Централна изборна комисија БиХ је 03. 02. 2022. године шеснаесту годину промовисала ту иницијативу и у континуитету дала снажну подршку Иницијативи АЦЕЕЕО-а да се први четвртак у фебруару обиљежава као Свјетски дан избора. Одржана је свечана сједница Централне изборне комисија БиХ, а изборне комисије основних изборних јединица у БиХ су позване да у својим општинама/градовима на погодан начин промовишу иницијативу за обиљежавање Свјетског дана избора.

Сједница ЦИК БиХ

675. Општинске/градске изборне комисија су се одазвале на позив Централне изборне комисија БиХ и уприличиле пригодне догађаје с циљем промоције ове иницијативе.

Предсједник и чланови **Општинске изборне комисије општине Рибник** су одржали предавање ученицима завршних одјељења у Средњошколском центру "Лазар Ђукић" у Рибнику.

Општинска изборна комисија Сребреница је у склопу својих редовних активности, а у сарадњи са Средњошколским центром (СШЦ) Сребреница организовала едукацију за младе бираче, ученике завршних разреда, са циљем буђења свијести младих о важности избора, упознавања истих са бирачким правима, изборном процесу, и изазовима које изборни процес носи, али са посебним акцентом на важност професионалног и непристрасног односа изборне администрације. Сви заинтересовани су позвани да се пријаве на едукацију коју ће ОИК проводити у овој години у циљу оспособљавања

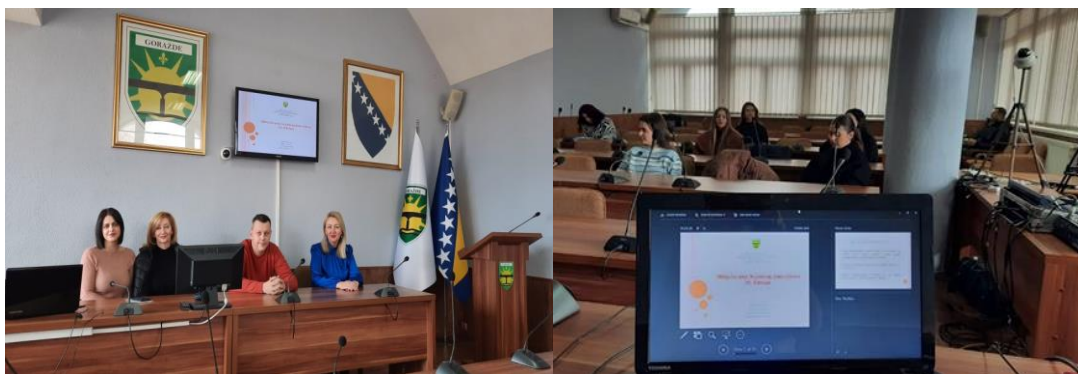
кадрова за рад у бирачким одобрима и формирања резервне листе ОИК Сребреница за потребе ангажовања у бирачке одборе.

Општинска изборна комисије Илијаш је одржала свечану сједницу и на истој донијела Одлуку да се обиљежавање Свјетског дана избора обиљежи гостовањем предсједника ОИК Илијаш на локалном Радио Илијашу, да се путем радија промовише излазак већег броја бирача на изборе, промоција демократије избора, излазак младих на изборе, улога активног и пасивног учешћа на изборима, с обзиром на то да се ради о изборној години.

Градска изборна комисија Горажде обиљежила је "Свијетски дан избора" у Великој сали Градске управе Града Горажда са представницима Савјета ученика трећих и четвртних разреда средњих школа са подручја Босанско-подрињског кантона Горажде. Важност обиљежавања поменутог датума са ученицима завршних разреда средњих школа јесте укључивање младих бирача у изборни процес и указивање на важност њиховог гласа у демократском друштву. Кроз

дружење и презентацију будући млади бирачи могли су да се упознају са историјским развојем изборног процеса, првим изборима у Босни и Херцеговини као независној држави, начином регистрације бирача и процеса гласања.

Градска изборна комисија Високо је организирила свечану сједницу.

Градска изборна комисија Тузла и Град Тузла у сарадњи са Гимназијом „Меша Селимовић“ су у Градској вијећници, обиљежили Свјетски дан избора. ¹⁴⁸ Присутнима се обратила Наташа Перић, предједавајућа Градског вијећа Тузла, Смиљана Вовна, професорица Гимназије „Меша Селимовић“, предједница и чланови Градске изборне комисије Тузла. На обиљежавање Свјетског дана избора ове године Градска изборна комисија Тузла је позвала ученике завршних разреда, који су пунољетни, односно који ће до октобра 2022. године бити пунољетни. Ученицима се кроз обиљежавање овог датума покушао приближити цјелокупни изборни

процес, који укључује надлежности ЦИК, ОИК / ГИК, Центра за бирачки списак – њихова права, дужности, обавезе, именовање бирачких одбора, обуке бирачких одбора, формирање мобилних тимова, и сл., а исти су имали прилику да активно

¹⁴⁸ <https://grad.tuzla.ba/vijesti/gradska-izborna-komisija-tuzla-obiljezila-svjetski-dan-izbora/>

учествују у дискусији и постављају питања члановима Градске изборне комисије Тузла. Такође, ученици су упознати са провођењем Локалних избора одржаних 2020. године који су проведени под специфичним условима изазваним корона вирусом.

Чланови **Градске изборне комисије Зворник** су одржали семинар за младе бираче, ученике завршних разреда у Гимназији и средњој стручној школи „Петар Кочић“ у Зворнику који ће у 2022. години први пут остварити своје бирачко право. Млади бирачи су имали прилику да се упознају са радом изборне администрације, одвијањем изборног процеса и њиховим правом да бирају и буду бирани. Ученици су показали велико интересовање за информације које су им пружене и подстакнута је њихова мотивација за учешће у изборном процесу.

Општинска изборна комисија Бреза је поводом Свјетског дана избора уприличила дружење са циљном групом на тему "Јачање свијести о изборном процесу код младих".

Општинска изборна комисија Калесија је дана 03. 02. 2022. године у просторијама органа управе Општине Калесија пригодним предавањем обиљежила Свјетски дан избора. Обиљежавању Свјетског дана избора присуствовали су запосленици Општине Калесија који су у досадашњим изборним циклусима били дио изборне администрације у својству предсједника или чланова бирачких одбора. Од стране предсједника и чланова Општинске изборне комисије Калесија присутни су упознати са основама изборног процеса, те могућностима за унапређење изборног процеса, као и на важност учешћа жена и младих у изборним процесима. Истакнута је неопходност континуитета рада на унапређењу изборног законодавства и изборног процеса. Посебан акценат је дат на потребу унапређења изборног процеса уводећи техничке иновације у исти, као и унапређење кроз нормативно другачији начин именовања предсједника, чланова бирачких одбора и њихових замјеника. Истакнута је важност учешћа жена и младих особа у изборним процесима и то као чланова изборне администрације, као кандидата на листама за учешће у

законодавним и представничким органима у Босни и Херцеговини, а касније, избором у статус изабраних званичника, као активних судионика, креатора и имплементатора донесених политика.

ОИК Нови Град - Представници ОИК Нови Град одржали су округли сто на тему: “Бирачки одбори” са представницима политичких странака који имају општинске одборе на подручју Општине Нови Град. Уводну ријеч дао је Љубан Кнежевић, предсједник ОИК Нови Град, те је упознао учеснике круглог стола са проблемима везаним за формирање и рад бирачких одбора, са посебним освртом на проблеме везане за Локалне изборе 2020. године. Након уводне ријечи развила се дискусија везана за проблематику у раду бирачких одбора.

Градска изборна Комисија Бијелјина је дана 03. фебруара 2022. године одржала конференцију поводом Свјетског дана избора, као и претходне двије године. Конференцији су присуствовали, сем чланова ГИК и градоначелник Града Бијелјина, предсједник Скупштине Града Бијелјина, представници правосуђа, одборници, представници Јавних установа, политички субјекти, бирачи и медији. Говорници су били предсједница ГИК Бијелјина, доц. др Дијана Савић Божић, градоначелник Љубиша Петровић, предсједник Скупштине Александар Ђурђевић, предсједник Основног суда Аид Ханушић и одборник Златан Лазаревић, који су истакли значај промовисања избора у циљу анимирања младих гласача да гласају по својој свјести и вољи, јер је демократска воља грађана темељ државне власти, а избори стуб демократског друштва.

План активности **Општинске изборне комисије Сапна** за обиљежавање и промоцију Свјетског дана избора, 3. фебруара 2022. године обухватао је: сједницу ОИК Сапна заједно са центром за бирачки списак, службом рачуноводства и координаторима; свечани пријем и заједнички ручак за чланове ОИК-а заједно са представницима законодавне и извршне власти локалног и виших нивоа; анкета за ученике четвртих разреда Мјешовите средње школе Сапна; предавање за двије групе, два разреда на тему: “СВЈЕТСКИ ДАН ИЗБОРА учешће младих у изборном процесу”; освјежење и ручак за учеснике едукације.

У поводу промоције иницијативе за обиљежавање Свјетског дана избора/изборних званичника за два разреда ученика четвртих разреда ЈУ МСШ Сапна је у четвртак, 3. фебруара 2022. године уприличено пригодан предавање у сали Општинског вијећа Сапна. Предавање су одржали чланови ОИК Сапна Музијет Кахримановић и Љубинка Бодирога заједно са сарадницима ОИК, Мидхатом Мујчиновићем, Фадилом Пољакковић и Муниром Кахримановић.

Ученици су се кроз анкете, презентацију, предавања, размјену искустава имали прилику упознати са историјатом ове иницијативе, као и изборним законом, нивоима власти за које се бирају званичници и понајвише са њиховим правима као бирачима, потенцијалним кандидатима и некоме ко спроводи или посматра регуларност избора. Ова активност вођена је,

између осталог и због тога што ученици четвртих разреда постају пунољетни и могу остварити споменута права на општим изборима који ће се одржати 2022. године. Ученици су постављали питања која се углавном тичу неповјерења у валидност избора, евентуалне недоследности и сл., а на које су им присутни предавачи одговарали. Циљ је био подићи свијест код ученика да остварују своје бирачко право, излазе на изборе и тако учествују у креирању власти, јер је сваки глас битан и може допринијети напретку и просперитету. Прије предавања, ученици су попунили анкету која је помогла у усмјеравању предавања.

Општинска изборна комисија

Вогошћа је у сарадњи са Средњошколским центром Вогошћа, обиљежила Свјетски дан избора. Присутнима су се обратили професорица демократије Зинета Крлуч и чланови Општинске изборне комисије Вогошћа Андреја Мехмедовић и Смајо Алић. На обиљежавање Свјетског дана избора ове године ОИК Вогошћа је посјетила IV-2 разред и ученике завршних разреда, који су пунољетни, односно који су до октобра 2022. године постали пунољетни.

Ученицима се покушао приближити цјелокупни изборни процес, који укључује надлежности ЦИК, ОИК/ГИК, Центра за бирачки списак – њихова права, дужности, обавезе, именовање бирачких одбора, обуке бирачких одбора, формирање мобилних тимова, и сл., а исти су имали прилику да активно учествују у дискусији и постављају питања члановима Општинске изборне комисије Вогошћа. Такође, ученици су упознати са провођењем Локалних избора одржаних 2020. године који су проведени под специфичним условима изазваним корона вирусом.

1.2. Обуке изборне администрације

676. Централна изборна комисија БиХ у складу с чланом 2.2 став (5) Изборног закона БиХ има обавезу и потребу да едукује чланове органа за провођење избора и све учеснике из области избора.
677. Планом и програмом едукације органа за провођење избора за 2022. годину су дефинисане теме, датуми и мјеста одржавања обука органа за провођење избора. Едукације обухваћене Планом и програмом су, "Општи избори 2022.", "Едукација запослених у центрима за бирачки списак", "Процедуре гласања и бројања на дан избора – Општи избори 2022.", "Обука контролора изборних резултата."

Обука предсједника изборних комисија основних изборних јединица у Босни и Херцеговини

678. У складу са Планом и програмом едукације чланова органа за провођење избора за 2022. годину 12. маја 2022. године Централна изборна комисија БиХ је у Великој сали Парламентарне скупштине БиХ одржала обуку предсједника изборних комисија основних изборних јединица у Босни и Херцеговини. Циљ обуке је био стручно усавршавање за провођење Општих избора 2022. године са фокусом на измјене норми у подзаконским актима, промјене појединих процедура и увођење нових процедура.

Тематске цјелине које су обрађене на обуци су биле: Правилник о провођењу избора у БиХ, Правилник о употреби и изради извода из Централног бирачког списка, Упутство о врстама, начину и роковима за одређивање бирачких мјеста, Правилник о утврђивању квалификација и поступку именовања бирачких одбора, Упутство о условима и процедурама за акредитовање изборних посматрача у БиХ и Заштита изборног права – Поглавље 6 Изборног закона БиХ.

Обука предсједника изборних комисија основних изборних јединица у БиХ

Радионице о подизању свијести о кибернетичкој хигијени за чланове основних изборних јединица у Босни и Херцеговини

679. Поред наведеног, у сарадњи се Међународном фондацијом за изборне системе (ИФЕС) одржане су радионице о подизању свијести о кибернетичкој хигијени за чланове основних изборних јединица у Босни и Херцеговини. Укупно је одржано 5 дводневних радионица у периоду од 10 - 25. 01. 2022. године. Радионицама су присуствовали чланови из 70 изборних комисија основних изборних јединица, укупно 91 учесник. Радионице су водили, као главни фацитатори и водитељи групног рада службеници Секретаријата Централне изборне комисије БиХ, а који су претходно похађали вишедневну обуку од стране ИФЕС-овог експерта. Радионица је одржана уз интерактивну методологију учења одраслих, укључујући рад у групама (брејкаут собе) и кориштење неколико онлајн алата за обуку као што су Mentimeter, Miro online flipcharts и Google Forms. Учесници су високо цијенили кориштење интерактивних метода обуке током онлајн обуке.

Тренинг тренера изборних комисија

680. У периоду од 12. 11. 2021-20. 02. 2022. године проведен је пројект „Тренинг тренера изборних комисија“, уз подршку Савјета Европе. Пројекат је подразумијевао обуку 300 чланова изборних комисија, из сваке од 143 изборне комисије најмање по два члана, који по завршеној обуци стичу статус тренера предсједника бирачких одбора и њихових замјеника. Тако обучени тренери би били оспособљени да за провођење Општих избора 2022. године, у својој основној изборној јединици, обуче предсједнике бирачких одбора и њихове замјенике.

681. Приликом номинавања чланова изборних комисија за обуку одређен број изборних комисија није номиновао два кандидата него само једног, док из 6 изборних комисија: Приједор, Соколац, Равно, Томиславград, Гацко и Коњиц, није било пријављених чланова изборних комисија.

682. У току обуке су обрађене сљедеће теме: Међународни стандарди и добра пракса; Прекршајна и кривична одговорност у изборном процесу; Одређивање бирачких мјеста и процедуре именовања чланова бирачких одбора; Надлежности бирачког одбора и руковођење радом на бирачком мјесту; Идентификација, могућност аутентификације бирача и процес гласања на бирачком мјесту; Бројање гласачких листића, утврђивање резултата гласања, процедуре поврата изборног материјала изборној комисији; Методологија едукације чланова бирачких одбора. Теме су презентовали чланови Централне изборне комисије БиХ, Мерце Кастилс (Merce Castels)), експерт Савјета Европе, Зекерија Мујкановић главни тужилац Тужилаштва Брчко дистрикта БиХ, те запосленици Централне изборне комисије БиХ. Пројекат се реализовао у 6 регионалних центара. Термини, локације и број обучених тренера су наведени у наредној табели.

**Табела 48. Обуке по регионалним центрима и подаци о полазницима обука
“Тренинг тренера изборних комисија”**

Р.Б	Регионални центар	Термин обуке	Позвано чланова	Обуку прошло
1.	Сарајево	12-14.11.2021.	53	39
2.	Теслић	17-19.12.2021.	40	21
3.	Бања Лука	21-23.01.2022.	60	48
4.	Тузла	28-30.01.2022.	56	38
5.	Мостар	11-13.02.2022.	54	49
6.	Зеница	18-20.02.2022.	62	56
7.	Сарајево (додатни	25– 27.03.2022.	50	42
		Укупно	375	293

Обука „Одређивање бирачких мјеста и именовање бирачких одбора“ и „Прекршајна и кривична одговорност у изборном процесу“

683. У периоду од 04 - 15. 07. 2022. одржана је обука чланова општинских и градских изборних комисија. Циљ обуке био је упознавање чланова изборних комисија основних изборних јединица са измјенама изборног законодавства, надлежностима изборних комисија, као и упознавање са прописима из области изборног и кривичног законодавства. Теме које су обрађене у току обуке су „Одређивање бирачких мјеста и именовање бирачких одбора“ и „Прекршајна и кривична одговорност у изборном процесу“.

Табела 49. Преглед обука - Одређивање бирачког мјеста и кривична и прекршајна одговорност

Р.Б	Регионални центар	Термин обуке	Број присутних чланова ОИК/ГИК
1.	Бихаћ	04.07.2022.	54
2.	Бања Лука	05.07.2022.	53
3.	Теслић	06.07.2022.	52
4.	Тузла	07– 08. 07.2022.	105
5.	Мостар	11 – 12.07.2022.	85
6.	Сарајево	13 – 15.07.2022.	123
		Укупно	472

684. Предавачи на обуци су били чланови Централне изборне комисије, те запосленици Секретаријата Централне изборне комисије БиХ. Чланови Централне изборне комисије БиХ су излагали тему „Прекршајна и кривична одговорност у изборном процесу“ у којој су учешће узели и тужиоци кантоналних тужилаштава из Херцеговачко - неретванског кантона, Западнохерцеговачког кантона, Средњобосанског кантона, Кантона Сарајево, Кантона 10, Округног тужилаштава из Добоја, те из Брчко дистрикта БиХ. Службеници Секретаријата Централне изборне комисије БиХ су презентовали тему „Одређивање бирачких мјеста и именовање бирачких одбора“.

Обука „Одређивање бирачких мјеста и именовање бирачких одбора“ и „Прекршајна и кривична одговорност у изборном процесу“

Обука „Процедуре рада на дан избора и начин извјештавања Централне изборне комисије БиХ“

685. У периоду од 29. 08. 2022. до 02. 09. 2022. године, у складу с Планом и програмом обавезне едукације за провођење Општих избора у Босни и Херцеговини 2022. године, одржана је обука општинских и градских изборних комисија и Изборне комисије Брчко дистрикта БиХ на тему „Процедуре рада на дан избора и начин извјештавања Централне изборне комисије БиХ“. Предавачи на обуци су били чланови Централне изборне комисије БиХ: Вања Бјелица-Прутина, Жељко Бакалар, Јован Калаба и др Ахмет Шантић, те запосленици Секретаријата Централне изборне комисије БиХ: Мустафа Лаковић, Вељко Петровић, Младен Вичевић и Ума Исић. Обука је реализована регионално, а састојала се од теоријске и практичне обуке о процедурама гласања и бројања гласова, те о начину извјештавања Централне изборне комисије БиХ.

Табела 50. Преглед обука „Процедуре рада на дан избора и начин извјештавања Централне изборне комисије БиХ“

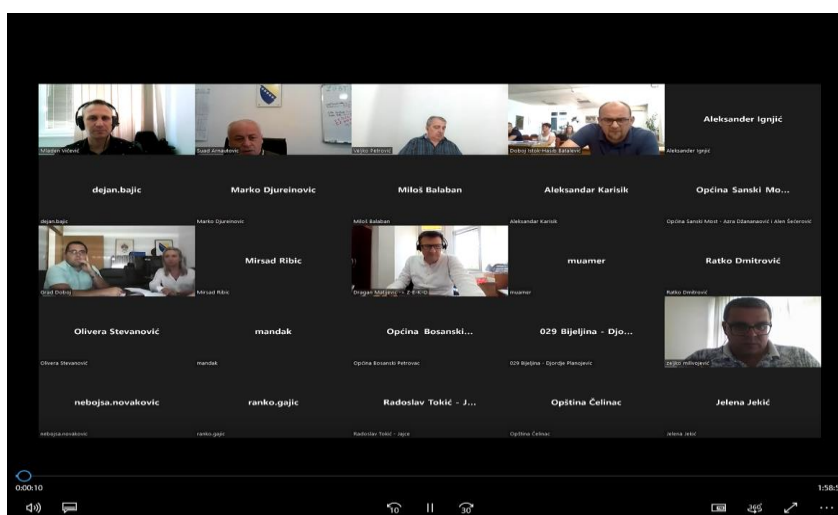
Р.Б	Регионални центар	Термин обуке	Број присутних чланова ОИК/ГИК
1.	Бихаћ	29.08.2022.	48
2.	Бања Лука	30.08.2022.	56
3.	Теслић	31.08.2022.	48
4.	Тузла	31.08 – 02.09.2022.	103
5.	Мостар	29 – 30. 08.2022.	80
6.	Сарајево	31.08 – 02.09.2022.	137
		Укупно	472

Обука „Процедуре рада на дан избора и начин извјештавања Централне изборне комисије БиХ“

Обука контролора изборних резултата

686. Обука контролора изборних резултата је проведена у сарадњи са Мисијом ОЕБС БиХ и проведена је у неколико етапа, а прије саме обуке израђени су и потребни подзаконски акти који регулишу наведену област; Инструкција о обуци, тестирању и сертификавању контролора изборних комисија основних изборних јединица¹⁴⁹, План и програм обуке контролора, као и Приручник за рад контролора изборних комисија.
687. Први дио обуке је проведен у периоду 05-07. 09. 2022. године путем ZOOM платформе. У наведеном термину контролори изборних резултата су прошли обуку везану за процедуре уноса и обраде изборних резултата, као и процедуре код рјешавања валидацијских грешака и генерисања захтјева за правилно обједињавање изборних резултата. Обуке су извођене у групама од 37 до 39 учесника у укупно осам сесија. Свака од ових обука је снимљена и један снимак је постављен на Youtube канал Централне изборне комисије БиХ, у случају да је контролорима било потребно подсећање на обрађену материју¹⁵⁰.
688. Друга дио обуке је био практичан рад контролора. У периоду од 12-13. 09. 2022. године контролори су путем апликација за унос изборних резултата требали унијети изборне резултате за два бирачка мјеста, са образаца који су им претходно достављени. Након уноса резултата, контролори су требали валидирати резултате и генерисати захтјеве за правилно обједињавање изборних резултата.
689. Трећи дио обуке је било писмено тестирање које је проведено регионално у периоду од 19-23. 09. 2022. године у Бањој Луци, Тузли, Мостару и Сарајеву. Да би положили тест, контролори су требали тачно одговорити на 7 од 10 питања.
690. Финална фаза ове обуке је било сертификавање контролора изборних резултата и укупан број сертификованих контролора изборних резултата је 279. Обуку су у цјелини провели координатори за рад са ОИК/ГИК и Централни бирачки списак (ЦБС) и координатор за обуку и тренинг.

Слика 15. Обука контролора изборних резултата

¹⁴⁹ „Службени гласник БиХ“, број 41/22

¹⁵⁰ Снимак доступан на линку: <https://www.youtube.com/watch?v=wtGyvr-dNsU>

Обука особља Центра за бирачки списак

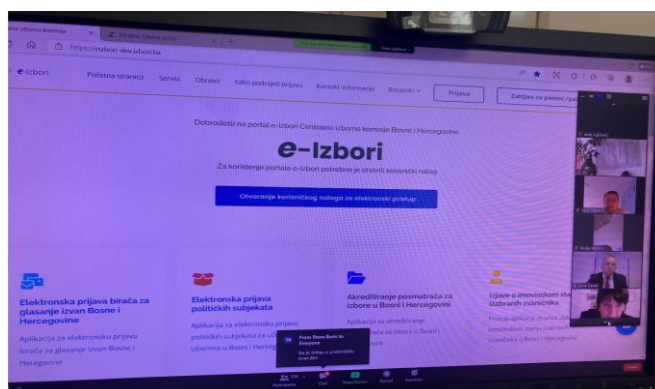
691. Од 05-14. 04. 2022. години извршена је обука запосленика центра за бирачки списак, која је подразумијевала организационо-техничку припрему и провођење обуке. Едукацијом су обухваћени и обрађени сљедећи садржаји: Упознавање са важећим подзаконским актима и обавезама запосленика центра за бирачки списак, те практичан рад на апликацијама које се користе у раду центра за бирачки списак. Апликација за пасивну регистрацију бирача подразумијева обуку из сљедећих тематских области: претрага по регистру бирача; Излиставање статистичких извјештаја; Рад на одређивању бирачких мјеста; Штампање одлука о одређивању бирачких мјеста; Распоређивање нераспоредених бирача; Унос и обрада захтјева за одређивање бирачке опције расељених лица; Ажурирање Централног бирачког списка и додјела бирачким мјестима (update base). Апликација за консолидацију Централног бирачког списка (ЦБС) подразумијева обуку на тему означавање умрлих на ЦБС (“*”); Формирање мобилних тимова; Потподјела бирачких мјеста. Такође, обрађена је и тема кориштења програма за размјену електронске поште – Вебмејл. Едукацији је, из 51 општине, присуствовало 65 полазника, и то: 55 запосленика Центра (37 позваних и 18 накнадно пријављених), 5 запосленика Центра који су исказали потребу за присуство обуци, и 5 чланова ОИК/ГИК (3 предсједника и 2 члана).

1.3. Остале активности

Едукацију о начину електронског подношења пријава бирача за гласање изван Босне и Херцеговине путем портала „е-Избори“

692. Дана 28. 04. 2022. године Централна изборна комисија БиХ је путем ZOOM платформе одржала едукацију о начину електронског подношења пријава бирача за гласање изван Босне и Херцеговине путем портала „е-Избори“. Забиљежено је 216 појединачних пријава за праћење едукације. Централна изборна комисија БиХ је путем обавјештења позвала удружења грађана Босне и Херцеговине у иностранству, особље дипломатско-конзуларних представништава Босне и Херцеговине у иностранству, политичке странке и појединце, медије и све друге заинтересоване учеснике изборног процеса, који желе да се упознају са начином подношења пријаве за гласање бирача изван Босне и Херцеговине путем портала „е-Избори“ да се пријаве за едукацију.

Електронски начин пријављивања бирача за гласање ван БиХ је био у примјени од дана расписивања Општих избора 2022. године. Веб апликација „е-Избори“ је развијена уз подршку Мисије ОЕБС-а у Босни и Херцеговини.

Слика 16. Портал “е-Избори”

Едукација за политичке странке

693. „**Финансирање политичких странака-измјене и допуне подзаконских аката**“ назив је едукације коју је Централна изборна комисија БиХ путем ZOOM платформе одржала 15. 03. 2022. године за особе одговорне за вођење пословних књига политичких странака, подношење финансијских извјештаја и које су овлаштене да контактирају са Централном изборном комисијом БиХ. Централна изборна комисија БиХ је у јануару 2022. године усвојила подзаконске акте из области финансирања политичких странака, којим су измјењени обрасци финансијских извјештаја, уређен поступак доношења програма утрошка средстава и његов садржај, те отварање посебног рачуна за финансирање изборне кампање. Такође, Централна изборна комисија БиХ је током контроле и ревизије финансијских извјештаја, које политичке странке подnose у складу са чланом 12. Закона о финансирању политичких странака и њеним подзаконским актима, утврдила да велики број странака приликом израде и подношења финансијских извјештаја прави грешке.

Циљ едукације је био да се особама одговорним за вођење пословних књига политичких странака, подношење финансијских извјештаја и које су овлаштене да контактирају са Централном изборном комисијом БиХ омогући стицање, односно проширење знања о роковима, садржају и начину подношења финансијских извјештаја, измјенама и допунама Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака и Правилника о предизборним и постизборним финансијским извјештајима политичких странака, начину доношења финансијског плана и програма утрошка средстава политичке странке, те поступку отварања и кориштења посебног рачуна за финансирање трошкова изборне кампање. Едукацији је присуствовало 59 особа из 43 политичке странке.

Слика 17. Едукација особа одговорних за вођење пословних књига политичких странака, подношење финансијских извјештаја и које су овлаштене да контактирају са ЦИК БиХ

Едукација представника овјерених политичких субјеката за тренере изборних посматрача и тренере особа које ће бити овлаштене за подношење приговора и жалби

694. Централна изборна комисија БиХ је 08. и 09. августа 2022. године, у оквиру припрема за одржавање Општих избора, одржала едукацију представника овјерених политичких субјеката за тренере изборних посматрача и тренере особа које ће бити овлаштене за подношење приговора и жалби. Током едукације

детаљно је представљен начин рада чланова бирачких одбора и у том смислу права изборних посматрача, као и исправан начин подношења приговора и жалби, те услови који морају бити испуњени да би се одобрио захтјев за поновно отварање врећа и бројање гласова.

Ова дводневна едукација 90 представника овјерених политичких субјеката је била прилика да се представи и нова апликација е-посматрачи која је креирана у оквиру портала е-Избори. Апликација за регистрацију посматрача је омогућила подношење, провјеру и испис захтјева за акредитацију посматрача укључујући учитавање одговарајуће документације подносилаца захтјева у електронском облику, чување података и електронских докумената у Централној изборној комисији БиХ, те обавјештавање подносилаца захтјева путем портала е-Избори и имејла.

Едукација представника овјерених политичких субјеката за тренере изборних посматрача и тренере особа које ће бити овлаштене за подношење приговора и жалби

Едукативни материјали

695. У сарадњи са Удружењем изборних службеника у БиХ (УИСБиХ) Централна изборна комисија је развила апликацију „БирачкиОдбор“ која ОИК/ГИК-у може помоћи приликом обука бирачких одбора. Апликација која је доступна у Play store (продавници) на мобилним уређајима, је намијењена првенствено члановима бирачких одбора, али и свим осталим учесницима у изборном процесу и служи као подсјетник на радње које бирачки одбор треба да проведе на дан уочи избора и на дан избора. Осмишљена је као комбинација видео материјала и приручника за рад бирачких одбора. Апликација је мултимедијална, и у њој се налази званични видео материјал Централне изборне комисије БиХ који је уз кратка појашњења доступан према хронолошким активностима чланова бирачких одбора.

Слика 18. Мобилна апликација „БирачкиОдбор“

696. Уз финансијску подршку Савјета Европе штампано је 10.000 примјерака Приручника за рад бирачких одбора у Босни и Херцеговини - Општи избори 2022. године на босанском, хрватском и српском језику. “Приручник за рад бирачких одбора садржи детаљан опис и приказ бирачког одбора на бирачком мјесту, те објашњава улогу, дужности и одговорности предсједника и чланова бирачких одбора и њихових замјеника, посматрача и других учесника изборног процеса, дан уочи избора, на дан избора и ноћ након избора.”¹⁵¹ Приручник се користио за обуку бирачких одбора.

Слика 19. Приручник за рад бирачких одбора у Босни и Херцеговини – Општи избори 2022.

697. Практикум за изборне комисије основних изборних јединица у БиХ (измијењено и допуњено издање) је штампан у тиражу од 600 примјерака на језицима у званичној употреби у БиХ уз финансијску подршку Међународне фондације за изборне системе (ИФЕС). „Практикум обрађује поступак избора, именовања и разрјешења изборне комисије основне изборне јединице, па преко надлежности изборне комисије, заштите изборног права, долази до изборног дана и уноса обраде и контроле изборних резултата.“¹⁵²

Слика 20. Практикум за изборне комисије основних изборних јединица у БиХ (измијењено и допуњено издање)

698. Уз подршку Амбасаде Републике Турске, штампан је Приручник за изборне посматраче – Општи избори 2022. године, у тиражу од 2.000 примјерака на језицима у званичној употреби у Босни и Херцеговини и на енглеском језику.

¹⁵¹ Приручник за рад бирачких одбора у Босни и Херцеговини – Општи избори 2022., Централна изборна комисија БиХ, 2022., стр. 5.

¹⁵² Практикум за изборне комисије основних изборних јединица у БиХ (измијењено и допуњено издање), Централна изборна комисија БиХ, 2022., стр. 5.

Сврха Приручника је да заинтересованим изборним посматрачима политичких субјеката, удружења грађана и представницима међународних посматрача омогући да се упознају са поступком акредитације, као условом да би приступили и пратили рад органа за провођење избора, те бирачким и другим мјестима чији рад желе посматрати. Надаље, Приручник садржи најважније информације о Општим изборима 2022. године и документе, као и упуте за изборне посматраче за њихов рад, приступ информацијама и резултатима избора.¹⁵³

Слика 21. Приручник за изборне посматраче – Општи избори 2022.

699. Уз финансијску подршку Међународне фондације за изборне системе (ИФЕС) штампано је 600 примјерака Приручника за рад контролора изборних резултата на босанском, хрватском и српском језику. Приручник садржи све битне аспекте надлежности и опсега рада контролора изборних резултата, у складу са позитивним законодавством, тј. подзаконским прописима Централне изборне комисије БиХ. У њему су описане и практично приказане функције контролора изборних резултата који чине дио организацијске структуре и надлежности органа за провођење избора на локалном ниво (општинске и градске изборне комисије), као и контролора у Главном центру за бројање.

Слика 22. Приручник за рад контролора изборних резултата

700. Уз финансијску подршку Амбасаде Републике Турске штампано је 2000 примјерака Приручника о раду Главног центра за бројање на босанском, хрватском, српском и енглеском језику. Приручник о раду Главног центра за бројање у Босни и Херцеговини је намијењен особљу ангажованом у Главном центру за бројање, акредитованим посматрачима политичких субјеката, удружења

¹⁵³ Приручник за изборне посматраче – Општи избори 2022., Централна изборна комисија БиХ, 2022., стр. 3.

и међународним посматрачима, те представницима медија, с циљем да на сажет и приступачан начин омогући боље разумијевање сложених процеса који се проводе у различитим фазама рада у Главном центру за бројање, као и ефикаснијег и ефективнијег посматрања изборних активности у Главном центру за бројање¹⁵⁴.

Слика 23. Приручник о раду Главног центра за бројање

701. Уз подршку Амбасаде Републике Турске штампано је 300 примјерака Приручника за рад бирачког одбора на бирачком мјесту у дипломатско-конзуларном представништву БиХ који су дистрибуисани у ДКП БиХ гдје је организовано гласање бирача за Опште изборе 2022. године. “Приручник садржи детаљан приказ рада бирачког одбора на бирачком мјесту у дипломатско-конзуларном представништву Босне и Херцеговине, те објашњава улогу, дужности и одговорности предсједника и чланова бирачких одбора, њихових замјеника и посматрача на бирачком мјесту у дипломатско-конзуларном представништву Босне и Херцеговине, са посебним нагласком на утврђивање броја коверата са гласачким листићима и начином паковања изборног материјала.”¹⁵⁵

Слика 24. Приручник за рад бирачког одбора на бирачком мјесту у дипломатско-конзуларном представништву БиХ

702. Припремљен је видео материјал „Рад бирачког одбора“ који се користи за обуку чланова бирачких одбора; видео материјал „Права и обавезе посматрача“ који је намијењен посматрачима, као подсјетник на њихова права и обавезе у току посматрања изборног процеса. Припремљен је видео материјал „Најбитнији

¹⁵⁴ Приручник о раду Главног центра за бројање, Централна изборна комисија БиХ, 2022., стр. 3.

¹⁵⁵ Приручник за рад бирачког одбора на бирачком мјесту у дипломатско-конзуларном представништву БиХ, Централна изборна комисија БиХ, 2022., стр. 5.

аспекти изборног процеса“ и упутства за бирача који је слијеп, неписмен, физички неспособан.¹⁵⁶

703. Централна изборна комисија БиХ израдила је „Водич за политичке странке о финансирању и финансијском извјештавању” који је намијењен особама одговорним за вођење пословних књига политичких странака, подношење финансијских извјештаја и које су овлаштене да контактирају са Централном изборном комисијом БиХ, о подношењу финансијских извјештаја.¹⁵⁷ Водич о финансирању и финансијском извјештавању политичких странака има за циљ да политичким странкама пружи релевантне информације о дозвољеним и недозвољеним изворима финансирања, начину доношења програма утрошка средстава за остваривање циљева утврђених програмом и статутом, начинима финансирања изборне кампање, начину подношења финансијских извјештаја Централној изборној комисији БиХ уступању финансијских извјештаја на увид јавности. Водич за политичке странке о финансирању и финансијском извјештавању” израђен је у сарадњи са Удружењем за борбу против корупције „Транспаренси Интернешнал у БиХ“. Приликом промоције Водича, на којој је исти дистрибуисан политичким странкама, одржана је и едукација за политичке странке.

Слика 25. Водич за политичке странке о финансирању и финансијском извјештавању

Едукације и изградња капацитета младих правника/ца ангажованих у радној групи „Млади правници/е за боље изборе у БиХ” Коалиције „Под лупом”

704. У сврху едукације и изградње капацитета младих правника/ца ангажованих у радној групи „Млади правници/е за боље изборе у БиХ” су у студијској посјети Централној изборној комисији БиХ били млади правници/е Коалиције „Под лупом”. Циљ посјете је био упознавање са организацијом рада и надлежностима Централне изборне комисије БиХ.

Кроз презентацију је представљена Централна изборна комисија БиХ, њен историјат, начин именовања, организација рада и надлежности са фокусом на област заштите изборног права. Централна изборна комисија БиХ је студијском посјетом и предавањем дала пуну подршку Коалицији „Под лупом“ и њеним настојањима да осим посматрања избора проводи и активност изградње

¹⁵⁶ Видео материјали доступни на: <https://www.izbori.ba/Default.aspx?Lang=3&CategoryID=1247>

¹⁵⁷ Гушић, Х., Тошовић, С., Зукић, Д. (2022) *Водич за политичке странке о финансирању и финансијском извјештавању*. Сарајево: Централна изборна комисија БиХ.

капацитета младих у области избора. Опредјељење Централне изборне комисије БиХ је да сарадњу са невладиним организацијама подигне на виши ниво и да је конкретизује кроз разне активности као што је била и ова.

Едукација младих правника

Студијска посјета младих политичких лидера Централној изборној комисији БиХ

705. У оквиру обуке „Учи, мисли и дјелуј!“ за омладинске политичке лидере коју проводи Институт за развој младих КУЛТ дана 06. 04. 2022. године је организована студијска посјета младих политичких лидера Централној изборној комисији БиХ. Циљ посјете је био упознавање са организацијом рада и надлежностима Централне изборне комисије БиХ са акцентом на изборни процес. Кроз презентацију је представљена Централна изборна комисија БиХ, њен историјат, начин именовања, организација рада и надлежности са фокусом на актуелно изборно законодавство у БиХ. Централна изборна комисија БиХ је овом студијском посјетом и предавањем дала пуну подршку организацији Институт за развој младих КУЛТ и њеним настојањима у изградњи капацитета младих у области избора. Опредјељење Централне изборне комисије БиХ је да досадашњу сарадњу са невладиним организацијама подигне на виши ниво и да је конкретизује кроз разне активности.

Студијска посјета младих политичких лидера ЦИК БиХ

Предавање за студенте Правног факултета Универзитета у Зеници

706. Дана 15. 12. 2022. године у Центру за едукацију Централне изборне комисије БиХ одржано је интерактивно предавање за групу од 40 студената Правног факултета Универзитета у Зеници предвођене ванредном професорицом и шефицом Катедре за државно и међународно јавно право проф.др Машом Алијевић.

Тема предавања је била “Избори: законодавство, процес, институције”. Уводно излагање је одржала др Ирена Хаџиабдић, члан Централне изборне комисије БиХ, а Маријана Жуљевић, шеф Одсјека за изборе је презентовала карактеристике изборног система и процеса у Босни и Херцеговини. Била је ово и прилика да Централна изборна комисија БиХ и на овај начин промовише значај учешћа младих на изборима.

Централна изборна комисија БиХ увијек са задовољством организује пригодне догађаје за младе из БиХ који желе стицати знања и искуства у вези са изборним системом и изборним процесом у Босни и Херцеговини.

Предавање за студенте Правног факултета Универзитета у Зеници

1.4. Постизборна конференција “Општи избори 2022. – Изазови и научене лекције”, Сарајево, 15-16. јуни 2023. године

707. Централна изборна комисија БиХ је уз финансијску подршку Савјета Европе и Мисије ОЕБС у Босни и Херцеговини, а уз логистичку подршку Удружења изборних службеника у Босни и Херцеговини (УИСБиХ) организовала постизборну Конференцију “Општи избори 2022 – Изазови и научене лекције” која је одржана 15. и 16. јуна 2023. године у Сарајеву.

708. Конференција која је имала за циљ анализу свих аспекта изборног процеса 2022. године и дискусија о тренутним изазовима и будућим корацима за унапређење изборног процеса је окупила више од 200 учесника - представника општинских / градских изборних комисија из 143 општине/града у БиХ, изборне стручњаке из земље и иностранства укључујући представнике Савјета Европе, ОЕБС БиХ, ОЕБС/ОДИХР, Парламентарне скупштине Савјета Европе (ПАЦЕ/РАСЕ), Делегације Европске уније, Међународне фондације за изборне системе (ИФЕС/IFES), Канцеларије Високог представника за Босну и Херцеговину (ОХР), амбасада акредитованих у БиХ, представнике невладиног сектора у Босни и Херцеговини и медија.

709. Учесници Конференције су прихватили експозе др Суада Арнаутовића, председника Централне изборне комисије БиХ у вези са анализом изборног процеса „Општи избори

2022. године“ и оцјену да су протекли Општи избори који су одржани у октобру 2022. године у техничком смислу добро организовани и успјешно проведени, у складу са Изборним законом БиХ и подзаконским актима.

710. Током конференције, представљена је едиција “Изборно право у пракси – Општи избори 2022.” која обухвата: Извјештај о раду Главног центра за бројање, Анализу неважећих гласачких листића – Опћи избори 2022. – директни избори, Пракса Суда БиХ по изјављеним жалбама на одлуке ЦИКБиХ, Извјештај о раду Главне контроле изборних резултата и припрему и провођење избора од стране изборних комисија основних изборних јединица. Све публикације које су објављене у оквиру едиције су доступне на веб страници www.izbori.ba ¹⁵⁸.
711. Даље, презентовани су налази мониторинга Мисије ОЕБС-а у Босни и Херцеговини у погледу одговора кривичноправног система на случајеве изборне преваре у вези са Општим изборима у БиХ у 2022. години као и препоруке са одржаних радионица за тужиоце и овлаштене службене особе полицијских агенција у БиХ под називом “Ефикасне истраге и процесуирање кривичних дјела која угрожавају исправност и интегритет избора”.
712. Учесницима конференције су презентоване препоруке Завршног извјештаја ОДИХР-ове изборне посматрачке мисије за Опште изборе 2022. године у БиХ као и препоруке Извјештаја о посматрању Општих избора у БиХ 2022. године посматрачке мисије Парламентарне скупштине Савјета Европе.
713. Другог дана конференције су одржане радионице са фокусом на конкретне теме и то: приједлози за измјене изборног законодавства, приједлози за усвајање пакета интегритета изборног процеса (увођење нових технологија у изборни процес) и рјешавање изборних спорова – приједлози за унапређење.
714. Као завршни документ конференције “Општи избори 2022 – Изазови и научене лекције” су усвојени Закључци које ће Централна изборна комисија БиХ накнадно објавити кроз посебну публикацију посвећену постизборној конференцији “Општи избори 2022 – Изазови и научене лекције”.
715. На конференцији су уручена и признања Централне изборне комисије БиХ члановима и запосленицима изборне администрације, заслужним појединцима из међународних и домаћих организација, државним институцијама за њихов досадашњи ангажман као и ангажман приликом провођења Општих избора 2022. године.
716. Видео снимак постизборне конференције је доступан на Youtube каналу Централне изборне комисија БиХ: https://www.youtube.com/watch?v=7_RPm2eTOYA

---

¹⁵⁸ <https://www.izbori.ba/?Lang=3&CategoryId=928&Tag=515>

Учесници постизборне конференције “Општи избори 2022 – Изазови и научене лекције”

717. У склопу конференције компанија Смартматик је представила и демонстрирала техничку опрему која се користи на изборима: уређај за електронску идентификацију бирача; скенер и машину за електронско гласање. Јавни позив је био упућен свим заинтересованим компанијама, а директно је позвано 7 компанија, међутим на позив се одазвала само компанија Смартматик.

Опрема за електронску идентификацију бирача, електронско гласање и скенирање гласачких листића

Постизборна конференција “Општи избори 2022 – Изазови и научене лекције”

2. Закључна разматрања

718. Активности из дјелокруга рада Центра за едукацију Централне изборне комисије БиХ су обухватиле: промоцију иницијативе за проглашење Свјетског дана избора, редовне обуке изборне администрације у складу с Планом и програмом едукације органа за провођење избора за 2022. годину, ”Обука новоименованих чланова изборних комисија”, ”Обука контролора изборних резултата”, обуку изборне администрације из области сајбер сигурности те тренинг тренера бирачких одбора чија организација је започета у 2021. години и настављена у 2022. години; Обука „Одређивање бирачких мјеста и именовање бирачких одбора“ и „Прекршајна и кривична одговорност у изборном процесу“, обука „Процедуре рада на дан избора и начин извјештавања Централне изборне комисије БиХ“, Едукација запослених у центрима за бирачки списак, едукацију о начину електронског подношења пријава бирача за гласање изван Босне и Херцеговине путем портала „е-Избори“, едукација представника овјерених политичких субјеката за тренере изборних посматрача и тренере особа које ће бити овлаштене за подношење приговора и жалби, едукације и изградња капацитета младих правника/ца ангажованих у радној групи „Млади правници/е за боље изборе у БиХ“ Коалиције „Под лупом“, студијску посјету младих политичких лидера Централној изборној комисији БиХ, предавање за студенте Правног факултета Универзитета у Зеници и организацију постизборне конференције “Општи избори 2022- Изазови и научене лекције”.

V ДИО -МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА, СЕМИНАРИ И ЕДУКАЦИЈЕ

---

1. Учешће у посматрачким мисијама, на међународним конференцијама и семинарима

719. На позив Државне канцеларије за изборе Мађарске председник Централне изборне комисије БиХ др Суад Арнаутовић је у својству посматрача пратио изборни процес на парламентарним изборима у Мађарској одржаним у недјељу, 03. 04. 2022. године. Посматрање избора је имало за циљ повећање разумијевања различитих изборних система и примјењивање најбољих пракси на изборима у Босни и Херцеговини. Током боравка у Мађарској председник Централне изборне комисије БиХ се, састао са др Атила Нагуом (Attila Nagy), председником Државне изборне канцеларије Мађарске и др Теглаци Андрасом (Téglási András), предједавајућим Државне изборне комисије Мађарске.

Делегација ЦИК БиХ са представницима Државне канцеларије за изборе Мађарске

720. На позив Републичке изборне комисије Републике Србије у периоду од 01. 04 – 04. 04. 2022. године чланице Централне изборне комисија БиХ др Ирена Хаџиабдић и гђа Вања Бјелица-Прутина, посматрале су изборе у Републици Србији за избор председника Републике, народне посланике и локалне одборнике одржане у недјељу, 03. 04. 2022. године. Посматрање избора је имало за циљ повећање разумијевања различитих изборних система и примјењивање најбољих пракси на изборима у Босни и Херцеговини. Чланице Централне изборне комисије БиХ су се састале са представницима Републичке изборне комисије Србије: председником Владимиром Димитријевићем, замјеником председника Марком Јанковићем и чланицом Драганом Одовић као и са госпођом Маријом Дробњак, представницом Секретаријата. Такође, одржан је и састанак са Њ.Е. Аидом Смајић, амбасадором Босне и Херцеговине у Републици Србији и првим савјетником Оливером Марићем.

Чланице ЦИК БиХ у посјети Републичкој изборној комисији Србије и Амбасади БиХ у Београду

721. На позив Државне изборне комисије Републике Словеније трочлана делегација Централне изборне комисије БиХ у саставу: др Ирена Хаџиабдић, Владо Рогић и Јован Калаба посматрали су парламентарне изборе у Републици Словенији који су одржани 24. 04. 2022. године што је била прилика за разумијевање различитих изборних система и примјењивање најбољих пракси на изборима у Босни и Херцеговини. Посматрачка делегација из БиХ је посебно била заинтересована за организацију пријевременог (раног) гласања, обзиром да таква могућност постоји у Републици Словенији. Делегација Централне изборне комисије БиХ присуствовала је на Брду код Крања радном састанку представника државних изборних комисија Републике Хрватске, Републике Сјеверне Македоније и Републике Латвије са Државном изборном комисијом Републике Словеније.

На основу одлуке Централне изборне комисије БиХ од 10. 03. 2022. године дана, 25. 04. 2022. године чланови ЦИК БиХ др Хаџиабдић, госп. Рогић и госп. Калаба присуствовали су уништавању сита које садржи водени жиг кориштен за производњу папира за штампање гласачких листића за Опште изборе 2018. године а које је чувано код „Радече папир нова“ д.о.о. Радече. Сито је уништено жарењем помоћу отвореног пламена, о томе је сачињен записник и осигурана је видео и фотографска документација уништења сита.

Делегација ЦИК БиХ у Словенији

Уништење сита у фабрици “Радече папир нова”

722. На позив Централне изборне комисије Грузије запослени Секретаријата ЦИК БиХ су 26. и 27. 10. 2022. године учествовали на 10. годишњем састанку тијела за провођење избора, који је одржан у Какхета регији, Грузија.
723. На позив бившег Удружења изборних званичника Европе (АЦЕЕЕО), Централна изборна комисија БиХ је учествовала на првом састанку о успостави нове Европске изборне организацији, који је одржан 19. 10. 2022. године у онлајн окружењу.

2. Сарадња са Савјетом Европе

724. У периоду од 5-6. маја 2022 у Тарчину, Хаџићи је одржана дводневна тематска дискусија по питању размјене информација о узроцима, манифестацијама и последицама говора мржње у Босни и Херцеговини коју је имплементирао Савјет Европе, а заједнички су финансирани Европска Унија и Савјет Европе. Овој тематској дискусији је у име Централне изборне комисије БиХ присуствовала гђа Вања Бјелица-Прутина, чланица Централне изборне комисије БиХ. Дефиниција и феноменологија “говора мржње” на међународном нивоу са посебним фокусом на Европску комисију против расизма и нетолеранције (ЕЦПР), законодавство и постојеће праксе о говору мржње у Босни и Херцеговини, кључни актери и прилике за дјеловање у области сузбијања говора, биле су само неке од тема дискусије. Представљена је и методологија Савјета Европе за мапирање говора мржње.

Чланица ЦИК БиХ на радионици у Тарчину

Конференција “Одговор сектора казненог правосуђа на пријетње исправности и интегритету избора”

725. У организацији Канцеларије Савјета Европе у Сарајеву и Мисије ОЕБС-а у БиХ на Илици је од 24-25. 06. 2022. године одржана дводневна конференција “Одговор сектора казненог правосуђа на пријетње исправности и интегритету избора”. Први пут у Босни и Херцеговини расправу о “изборним преварама” су водили стручњаци из правосудних институција, полицијских агенција и Централне изборне комисије

БиХ. Циљ конференције је био расправа о функционалној координацији између правосудних институција, полицијских агенција и тијела за провођење избора, као и расправа о истрагама и кривичним гоњењима у вези са изборним преварама. Као резултат конференције усвојени су закључци од којих издвајамо: потребно је именовати контакт особе у свим тужилаштвима и полицијским агенцијама за комуникацију и сарадњу са Централном изборном комисијом БиХ, тужилаштва у БиХ ће са надлежним полицијским агенцијама, а кроз рад оперативних форума за сарадњу одржати састанак и направити план проактивног дјеловања и активности које ће се проводити како би се обезбиједио адекватан одговор на евентуалне злоупотребе у току изборног процеса, предлаже се и одржавање посебног састанка Стратешког форума за сарадњу тужилаштва и полицијских агенција на којем ће се разматрати сва актуелна питања из ове области и предложити конкретне мјере и активности на стратешком нивоу.

Централну изборну комисију БиХ су представљали др Суад Арнаутовић, председник, и Вања Бјелица-Прутина, члан.

Конференција “Одговор сектора казненог правосуђа на пријетње исправности и интегритету избора”

Тренинг тренера изборних комисија

726. У оквиру заједничког пројекта Савјета Европе и Централне изборне комисије БиХ под називом ”Тренинг тренера изборних комисија“ у Сарајеву, Теслићу, Бањој Луци, Брчко дистрикту БиХ, Мостару и Зеници организоване су обуке за чланове општинских/градских изборних комисија у БиХ. Савјет Европе је ову активност реализовао у оквиру свог пројекта ”Подршка јачању интегритета и инклузивности изборног процеса“, а конкретна обука је резултирала увећањем фонда високостручних кадрова односно тренера изборне администрације у Босни и Херцеговини, прије свега бирачких одбора. *(Видјети више у IV ДИО- Активности Центра за едукацију Централне изборне комисија БиХ).*

3. Сарадња са Организацијом за европску безбједност и сарадњу (ОЕБС БиХ) и ОЕБС/ОДИХР

727. Дана 27. 04. 2022. године потписан је Меморандум о разумијевању између Централне изборне комисије БиХ и Мисије ОЕБС-а у Босни и Херцеговини. Меморандум су потписали др Суад Арнаутовић, председник ЦИК БиХ и амбасадорица Катлин Кавалек, шеф Мисије ОЕБС-а у БиХ. Потписивањем Меморандума, Мисија ОЕБС-а у БиХ наставља пружати помоћ Централној

изборној комисији БиХ у прибављању стручних мишљења и ставова релевантних међународних организација (укључујући Венецијанску комисију Савјета Европе и Канцеларију ОЕБС-а за демократске институције и људска права) о свим питањима која су у надлежности Централне изборне комисије БиХ. Меморандум омогућава и провођење пројеката у циљу унапређења изборног процеса као и унапређења у домену испуњења осталих одговорности Централне изборне комисије БиХ. Сарадња Централне изборне комисије БиХ и Мисије ОЕБС-а у БиХ фактички постоји све вријеме од успостављања Централне изборне комисије БиХ до данас.

Потписивање Меморандума о разумијевању са Мисијом ОЕБС у БиХ

728. На позив ОЕБС/ОДИХР-а у периоду од 17-18. маја 2022. године чланица Централне изборне комисије БиХ присуствовала је регионалној радионици “Регионална перспектива о онлајн изборној кампањи – Изазови и могућности за изборни интегритет (A Regional Perspective on Online Election Campaigning - Challenges and Opportunities for Electoral Integrity). Радионица је одржана у Подгорици, а домаћини су били ОЕБС/ОДИХР и Мисија ОЕБС –а у Црној Гори. Конференција је окупила представнике релевантних државних Институција и тијела за провођење избора, чланове радних група за реформу изборног законодавства, медија и регулатора заштите података и организација цивилног друштва из Западног Балкана, изборне експерте из ОДИХР-а како би подијелили знање о утицају онлајн кампање на изборни интегритет и приступе за регулисање и опсервацију онлајн кампање. Чланица Централне изборне комисија БиХ др Ирена Хаџиабдић је, на сесији посвећеној слободи говора насупрот нетолерантног језика и дискриминације током избора, говорила о законским рјешењима у БиХ која се односе на језик мржње, санкцијама и изазовима у имплементацији Изборног закона БиХ.

Радионица “Регионална перспектива о онлајн изборној кампањи – Изазови и могућности за изборни интегритет”

729. Дана 28. 07. 2022. године др Ирена Хаџиабдић, чланица Централне изборне комисија БиХ учествовала је на манифестацији “Валидацијска радионица за процјену равноправности полова у политичком животу БиХ” коју су у склопу процеса израде процјене родне равноправности у политичком животу у БиХ, спровеле Агенција за равноправност полова БиХ и Мисија ОЕБС-а у БиХ, уз техничку и стручну подршку ОДИХР-а. Радионица је одржана у Сарајеву.
730. Предсједник Централне изборне комисија БиХ др Суад Арнаутовић и чланица др Ирена Хаџиабдић су на позив екстерног евалуатора пројекта Подршка изборним реформама на Западном Балкану учествовали у процјени пројекта. Састанак са евалуатором одржан је 28. 10. 2022. године у онлајн окружењу.
731. У периоду од 20-21. 09. 2022. делегација Централне изборне комисије БиХ коју су чинили предсједник др Суад Арнаутовић и чланови др Ирена Хаџиабдић и Жељко Бакалар боравила је у Тирани на дводневној радионици „Регионалне перспективе за електронску идентификацију бирача – изазови и добре праксе“ коју је организовао ОЕБС-ов Уред за демократске институције и људска права (ОДИХР) у оквиру ОЕБС/ОДИХР-овог Пројекта „Подршка изборним реформама на Западном Балкану“. Делегација Централне изборне комисије БиХ је боравак у Тирани искористила да одржи састанке са предсједницима државних изборних комисија из земаља Западног Балкана као и са експертима ОЕБС/ОДИХР-а за изборе. На позив предсједника Централне изборне комисије Албаније Илирјана Целибасхија делегација Централне изборне комисије БиХ је обишла и сједиште Централне изборне комисије Албаније.

Радионица Регионалне перспективе за електронску идентификацију бирача – изазови и добре праксе“

4. Сарадња са Међународном фондацијом за изборне системе (ИФЕС)

732. У периоду од 19-20. маја 2022. године двије представнице Секретаријата Централне изборне комисије БиХ су на позив Међународне фондације за изборне системе (ИФЕС), присуствовале догађају покретања „Регионалне европске мреже за оснаживање жена на изборима (RENEWЕ)“, који се одржао у Прагу, Чешка Република. Овај догађај дио је програма јачања регионалне изборне администрације и политичких процеса (REAPPS II), осмишљеног уз подршку Америчке агенције за међународни развој (USAID), како би се позабавили

заједничким изазовима демократској отпорности у друштвима средње и источне Европе и Евроазије.

RENEWЕ је нова мрежа коју је покренула Регионална канцеларија за Европу како би помовисала оснаживање жена у изборној администрацији кроз размјену искустава, менторство и радионице вођене потражњом о темама као што су јачање женских лидерских вјештина, заштита од родних напада на интернету и борба против родно пристраних стереотипа. Дводневни догађај био је посвећен рјешавању кључних изазова с којима се жене на нивоу Секретаријата тијела за провођење избора суочавају, као и компонентама изградње капацитета и вјештина.

733. На позив Међународне фондације за изборне системе (ИФЕС) уреда за Европу у периоду од 26-27. 09. 2022. године запослени Службе за ревизију финансирања политичких странака учествовали су на Радионици о дигиталним рјешењима у финансијском извјештавању, ревизији и објави, која је одржана у Прагу, Чешка Република.
734. Запослени Секретаријата Централне изборне комисија БиХ су на позив ИФЕС-а учествовали на радионици о алатима друштвених медија и стратегијама за управљање изборима, која је одржана 28. 09. 2022. године у онлајн окружењу.
735. Дана 14. 06. 2022. године Међународна фондације за изборне системе (ИФЕС) са сједиштем у Вашингтону ДЦ је др Ирени Хаџиабдић, чланица Централне изборне комисије БиХ, додијелила годишње признање Јоу С. Вахтер за изузетну посвећеност: сваком сегменту изборног процеса, транспарентности изборног процеса и унапређењу изборног процеса. Према оцјени ИФЕС-а др Хаџиабдић је својим личним и професионалним ангажманом и односом била примјер изборној администрацији у својој земљи и цијелом свијету. Раније су, поред осталих, признање Јоу С. Вахтер добили: Tamar Zhvania, предсједавајућа Централне изборне комисије Грузије, Chafik Sarsar, предсједник Изборне комисије Туниса, др Christiana Thorpe, бивша чланица изборне комисије и предсједавајућа Државне изборне комисије Сијера Леоне и др Kwadwo Afari-Gyan, бивиши предсједавајући Изборне комисије Гане. ИФЕС је 2022. године обиљежила 35 година постојања, у којима је градила капацитете државних изборних комисија у више од 145 држава свијета у сегменту едукације бирача.

др Ирина Хаџиабдић на додјели награде Јоу С. Вахтер

5. Сарадња са Свјетским удружењем изборних тијела (Association of World Election Bodies, A-WEB)

736. Централна изборна комисија БиХ је чланица Свјетског удружења изборних тијела од његовог оснивања 2013. године. Десети састанак Извршног одбора Свјетског удружења изборних тијела (A-WEB) је одржан у писаној форми од 3. марта до 29. априла 2022. године уз присуство већине чланова. Састанци се одржавају у писаном формату од 2020. због пандемије КОВИД-19. Дневни ред је обухватио 18 тема укључујући план за 5. састанак Генералне скупштине, одобравање привременог чланства Државне изборне канцеларије Мађарске; процедуре за именовање наредног генералног секретара и процедуре аплицирања за наредног потпредсједника и нове чланове Извршног одбора. Због пандемије КОВИД-19 сви чланови тренутног Извршног одбора су служили једну додатну годину.
737. У периоду од 18-20. октобра 2022. у Кејп Тауну (Cape Town - Јужна Африка) одржан је ванредни састанак Извршног одбора А-ВЕБ-а; 19. октобра одржана је 5. Генерална скупштина А-ВЕБ, а 20. октобра 2022. године организована је међународна конференција на тему „Заштита тијела за управљање изборима у доба глобалне демократске рецесије“ (Safeguarding Election Management Bodies in the Age of Global Democratic Recession). Домаћин наведених догађаја је била Изборна комисија Јужне Африке. У име Централне изборне комисије БиХ на овим манифестацијама је учествовала др Ирена Хаџиабдић, чланица.

Сарадња са Европским удружењем изборних званичника (АСЕЕЕО)

738. Европско удружење изборних званичника (Association of European Election Officials - АСЕЕЕО) је након 31 годину рада и постојања распуштено и престало са радом 17. 03. 2022. године из разлога што се чланови овог Удружења нису могли усагласити о искључењу или о суспензији чланова Русије и Бјелорусије односно централних изборних комисија ове двије државе, а у вези са ратом у Украјини. Према повељи АСЕЕЕО-а двотрећинска већина је потребна за искључење односно суспензију. Прва рунда гласања о искључењу је била неважећа јер је само половина чланица могла да гласа. У другој рунди гласања за суспензију очекивана већина поново није осигурана стога је распуштање Удружења било једина опција.
- 159

6. Тестни пројекат подршке ЕУ Централној изборној комисији БиХ

739. Током 2022. године настављене су активности на припреми тестног пројекта који ће бити реализован у 2023. године у 10 општина/градова на 165 бирачких мјеста. Пилот пројекат се реализује у сарадњи са Делегацијом Европске уније у БиХ (ДЕУ/DEU) и Агенцијом за идентификационе документе, евиденцију и размјену података БиХ (ИДДЕЕА). Експерти ЕУ су припремили опис пројекта и техничке спецификације на који је Централна изборна комисија БиХ дала сагласност.

---

¹⁵⁹ Порука Zsolt Szolnoki, генералног секретара АСЕЕЕО: <https://aceeeo.org/en/news/message-aceeeo-secretary-general-zsolt-szolnoki>

Током провођења пилот пројекта на бирачким мјестима ће бити тестирана употреба електронског система за идентификацију бирача путем отиска прста и брзи пренос резултата избора са бирачког мјеста до Централне изборне комисије БиХ.

740. Дана 27.02. 2023. године озваничен је почетак “Тестног пројекта подршке ЕУ Централној изборној комисији БиХ”.

Овај тестни пројекат представља значајну новину у изборном процесу јер држављани Босне и Херцеговине још од 2009. године имају биометријске документе што значи да базе податка које одржава Агенција за идентификационе документе, евиденције и размјену података (ИДДЕЕА) могу бити кориштене за идентификацију бирача на бирачком мјесту прије процеса гласања чиме би се спрјечиле злоупотребе идентитета бирача и гласање у име других особа.

741. На дан тестних избора путем електронског система идентификације бирача вршит се брза и ефикасна претрага записа отисака прстију, односно биометријских предлогака који се креирају из добијених отисака прстију чиме је онемогућено да један бирач гласа два пута или да гласа умјесто неког другог бирача.

Друга новина у изборном процесу која ће бити тестирана на тестним изборима јесте онлајн унос и брзи трансфер изборних резултата са бирачког мјеста до Централне изборне комисије БиХ. Директан (онлајн) унос резултата с појединих бирачких мјеста путем онлајн веб апликација био би врло значајан нови корак у кориштењу дигиталних технологија у раду ЦИК БиХ. Овај приступ би убрзао начин на који ОИК/ГИК прикупљају резултате и достављају их ЦИК БиХ, чиме ће бити убрзана објава првих неслужбених података о изборним резултатима с бирачких мјеста која су онлајн повезана с главним центром за бројање ЦИК БиХ у Сарајеву, чиме би их ЦИК БиХ могла објавити у најкраћем року. Истовремено, смањиће се број грешака при валидацији унесених података.

742. Делегација Европске уније у БиХ је провела тендерску процедуру набавке услуга хардвера и софтвера за овај пројекат, а набавка опреме и израда одговарајућих програма је у току.

7. Сарадња са WEM- International

743. На захтјев WEM-International (Жене у изборним тијелима – Интернешнал) два државна службеника Секретаријата Централне изборне комисије БиХ именована су као контакт-особе са WEM Интернешнал¹⁶⁰.

744. WEM Интернешнал, који су основала изборна тијела у цијелом свијету, има за циљ уравнотежену заступљеност жена и мушкараца на свим нивоима тијела за провођење избора, а посебно на водећим позицијама. WEM образује и ствара прилике; оснажује жене и изазива стереотипе; олакшава приступ најбољој пракси, истраживању и технологији, а тијелима за провођење избора, пословање и академију олакшава умрежавање; унапређује промјене кроз законе и политике; развија и одржава јединствени ресурсни центар.

---

¹⁶⁰ <http://wem.international>

8. Остале активности

Радионице, конференције, семинари

745. На позив НВО „Академија за жене“ тадашњи предсједник Централне изборне комисије БиХ Жељко Бакалар је учествовао у раду конференције „Политичка писменост младих у БиХ“ која је одржана 02. 02. 2022. године у Сарајеву.
746. Дана 08. 02. 2022. године др Суад Арнаутовић и стручни савјетник за односе са јавношћу су учествовали у раду радионице о дезинформацијама коју су организовали канцеларија Владе Велике Британије и Британска амбасада.
747. На позив НВО Перпетуум Мобиле – Институт за развој младих и заједнице, др Ирена Хациабдић, члан Централне изборне комисије БиХ, одржала је 12. 02. 2022. године у Тузли предавање на Академији за политичке лидере/ке у БиХ на тему „Улога Централне изборне комисије БиХ у измјени изборног законодавства“ .
748. На позив UN Women ГЕФ пројекта представница Секретаријата Централне изборне комисије БиХ је дана 15. 11. 2022. године учествовала на догађају Представљање ЕУ Индекса: Заједно према пуној равноправности жена и мушкараца у БиХ”, на којем је представљен извјештај *“На путу ка Индексу родне равноправности, Босна и Херцеговина 2022.”*
749. Дана 21. 06. 2022. године, по овлаштењу предсједника, Вања Бјелица-Прутина, чланица Централне изборне комисије БиХ у Дому Уједињених Нација у Сарајеву је у име Централне изборне комисије БиХ потписала заједничку изјаву **“Заједно против говора мржње”**. Осим Централне изборне комисије БиХ изјаву су потписали представници Регулаторне агенције за комуникације БиХ, Агенције за равноправност полова БиХ и Институције омбудсмена за људска права БиХ. Институције потписнице изјаве су потврдиле преданост и одлучност да се боре и осуде све облике говора мржње, на било којој основи, у складу са њиховим надлежностима и међународним нормама и стандардима људских права. У изјави је изражена преданост јачању међусобне сарадње, те је истакнуто опредјељење за сарадњу са организацијама цивилног друштва, како би се подигла свијест о говору мржње и његовим посљедицама и како би се ујединиле снаге у спречавању и борби против говора мржње.
750. Дана 01. 09. 2022. године чланица Централне изборне комисије БиХ др Ирена Хациабдић је учествовала на Консултативном састанку са представницима удружења особа са инвалидитетом (ОСИ) који је организовала Мисија ОЕБС-а у БиХ у сарадњи са Каритасом Босне и Херцеговине. Теме састанка су биле равноправан приступ изборима за особе са инвалидитетом. Разговарано је о неколико важних питања која су кључна за особе с инвалидитетом у вези са потребом именовања одговорне особе у Централној изборној комисији БиХ која би почела да на систематски начин приступати смањењу препрека и баријера с којима се особа са инвалидитетом суочавају. Група је такође објаснила зашто у позивима на изборе треба користити термин „особе с инвалидитетом“, умјесто „слијепе“ или „физички неспособне особе“ како је то сада у Закону, како би се избјегла дискриминација свих других категорија особа с инвалидитетом, те размотрити укључење организација особа с инвалидитетом у предстојеће измјене Изборног закона БиХ и процедура.

Изборни закон и подзаконски акти сада дефинишу помоћ другог лица на бирачком мјесту „за слијепе, физички неспособне особе и неписмене“, приступачност бирачких мјеста, те обавезу медија да непосредна обраћања политичких субјеката морају бити прилагођена особама оштећеног вида или слуха.

751. Дана 09. и 10. 03. 2022. године представница Секретаријата ЦИК БиХ учествовала је на Регионалној радионици на тему “ИПА III Прозор 1” путем ZOOM-а. Догађај су организовали Њемачка развојна агенција (ГиЗ) у сарадњи са РеСПА (Регионална школа за јавну администрацију)¹⁶¹. Радионица је одржана у Петровцу, Црна Гора. Фокус радионице је био Прозор 1 “Владавина права, Основна права и демократија, који се састоји од сљедећих индикативних тематских приоритета: Правосуђе; Борба против корупције; Борба против организованог криминала; Управљање миграцијама и границама; Основна права; Демократија; Цивилно друштво.
752. Представнице ЦИК БиХ, чланице Координационог одбора за провођење Гендер акционог плана БиХ присуствовале су путем вебинара тематској конференцији “Жене и мушкарци у Босни и Херцеговини 2021” која је одржана 15. 02. 2022. године. Конференција је организована у оквиру пројекта “ЕУ подршка родној равноправности” који финансира Европска унија, а имплементира UN Women. Поред UN Women домаћини конференције су били Агенција за статистику БиХ и Агенција за равноправност полова БиХ. Циљ конференције је био представљање публикације и статистичких показатеља, подизање свијести у институцијама и широј јавности о важности родне статистике у креирању политика уз примјере Институција које учествују.
753. Дана 08. 03. 2022. године представница Централне изборне комисије БиХ и чланица Координационог одбора за провођење Гендер акционог плана 2018-2022. је присуствовала Конференцији поводом обиљежавања Међународног дана жена “**Равноправност полова у контексту заштите околиша и климатских промјена**” коју је организовала Агенција за равноправност полова БиХ/ Министарство за људска права и избјеглице БиХ у сарадњи са Комисијом за остваривање равноправности полова Представничког дома Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине, Мисијом ОЕБС у Босни и Херцеговини и UN Women. Овом конференцијом жељело се “указати на потребу укључивања перспективе равноправности полова у мјере за превазилажење узрока и посљедица угрожавања животне средине, ублажавања ризика од катастрофа и климатских промјена. Постављање у центар интересовања тема као што су: заштита животне средине, климатске промјене и природне несреће у контексту различитог утицаја на положај, интересе и потребе жена и мушкараца има за циљ постизање сигурнијег, просперитетнијег и инклузивнијег друштва кроз превазилажење дискриминације на основу пола, те даље унапређење равноправности полова у Босни и Херцеговини.”
- Конференција је одржана у згради Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (Плава сала) од 11:30 до 14:00 сати. Презентери су били присутни лично док су учесници учествовали у раду конференције путем ZOOM платформе.

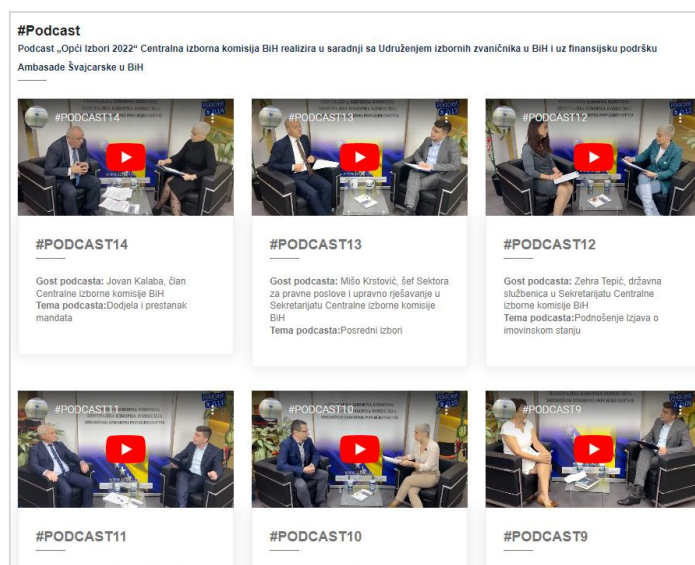
---

¹⁶¹ Овом организацијом управљају и предједава пет чланова РеСПА: Албанија, Босна и Херцеговина, Република Сјеверна Македонија, Црна Гора и Србија, док је Косово корисник

Сарадња са невладиним организацијама

Сарадња са Удружењем изборних службеника у БиХ (УИСБиХ)

754. Централна изборна комисија БиХ је у 2022. години у сарадњи са Удружењем изборних службеника у БиХ (УИСБиХ) имплементовала три пројекта: пројекат израде сигурносних еколошких штамбиља за свако бирачко мјесто који је финансиран средствима Амбасаде Велике Британије; затим пројекат израде мобилне апликације са приручником за бирачке одборе који је финансиран из средстава ОПА и пројекат „Подкаст Централне изборне комисије БиХ“ који је финансирала Амбасада Швајцарске у БиХ.
755. У циљу повећања повјерења јавности у интегритет и правичност изборног процеса, уведена је још једна новина – сигурносни штамбиљ. Израђено је 6.090 сигурносних еколошких штамбиља за свако бирачко мјесто. Сигурносни штамбиљ се користио за овјеру гласачких листића, а што за циљ има онемогућавање изборних манипулација и превара. Сигурносним штамбиљом се утврђивала аутентичност и сигурносна исправност гласачког листића. Штамбиљ се отискивао на предњој страни гласачког листића, у доњем лијевом углу, испод упутства за гласање. Поред сигурносног штамбиља са десне стране потписивало се овлаштено лице, тј. члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића. Уколико поред штамбиља није било потписа овлаштене особе, гласачки листић је сматран неважећим.
756. Пројекат „Подкаст“ је трајао од маја до краја новембра 2022. године. Снимљено је и објављено 14 епизода (двје епизоде мјесечно) које су поред веб странице www.izbori.ba објављене и на Youtube каналу ЦИК БиХ <https://bit.ly/3l3Zd11> и Twitter-у https://twitter.com/IZBORI_BA. Циљ овога пројекта је јачање транспарентности рада Централне изборне комисије БиХ као и пружања тачних и правовремених информација свим учесницима у изборном процесу (политички субјекти, кандидати, бирачи, изборни посматрачи, чланови изборне администрације, медији). Сваки од 14 подкаста се фокусирао на конкретан сегмент изборног процеса у којима су дати одговори на најчешће постављена питања.

Подкаст

Сарадња са Националним демократским институтом у БиХ (НДИ/НДИ)

757. Централна изборна комисија БиХ је 23. 09. 2022. године потписала Меморандум о сарадњи са Националним демократским институтом у БиХ (НДИ) чиме је Централна изборна комисија БиХ подржала кориштење апликације за мобилне телефоне „Приручник за посматрање Општих избора 2022“ коју су могли користити посматрачи и грађани на Општим изборима 2022. године. Ову апликацију су НДИ и Коалиција Под лупом израдили уз подршку Националне фондације за демократизацију (NED/НЕД).¹⁶² На овај начин Централна изборна комисија БиХ још једном изражава своју одлучност да изборни процес у БиХ буде отворен за јавност и спремност да реагује на све неправилности за које сазна.

Панел дискусија “У сусрет изборима: Општи избори у БиХ – изазови и прилике”

758. На панел дискусији коју је 02. јула 2022. године у Неуму организовао Међународни републикански институт (IRI/ИРИ) на тему “У сусрет изборима: Општи избори у БиХ – изазови и прилике”, као један од панелиста учествовао је и др Суад Арнаутовић, председник Централне изборне комисије БиХ. Панел дискусија је одржана у оквиру ИРИ-евог Института за напредно лидерство у политици (Advanced Leadership in Politics Institute – ALPI) који окупља младе политичаре/ке из 12 политичких странака с циљем успостављања платформе за њихову сарадњу. Кроз овај интерактиван, динамичан и садржајно квалитетан програм настојало се оснажити младе да буду у могућности јасно дефинисати своје ставове, аргументовано дискутовати са колегама из других политичких странака те водити конструктиван дијалог и критички промишљати о различитим темама.

Панел дискусија
“У сусрет изборима: Општи избори у БиХ – изазови и прилике”

Конференција „У сусрет Изборима 2022: Да ли су правила иста за све?“

759. У организацији Вестминстер фондације за демократију на Јахорини се 02. и 03. јула 2022. године одржана је конференција под називом „У сусрет Изборима 2022:

¹⁶² Апликација је доступна на линковима: <https://play.google.com/store/apps/details...> (Android), <https://appho.st/d/Wyt1g0dG> (iOS) или <https://appho.st/d/Wyt1g0dG> (за све уређаје).

Да ли су правила иста за све?“. Вања Бјелица Прутина, члан Централне изборне комисије БиХ је учествовала у отварању конференције на којој је вођена дискусија о томе да ли жене и мушкарци имају исте стартне позиције и једнаке прилике током предизборне кампање, те са којим се изазовима жене сусрећу у политици, али и на који начин мушкарци могу бити савезници у том процесу.

Вања Бјелица - Прутина

Конференција „У сусрет Изборима 2022: Да ли су правила иста за све?“

Обука за посматраче Transparency International у БиХ

760. Transparency International у БиХ (ТИ БиХ) одржао је у Сарајеву 28. и 29. јуна 2022. године обуку за 76 посматрача који су требали пратити предизборне активности у периоду од три мјесеца прије одржавања Општих избора у БиХ 2022. године. Поред представника ТИ БиХ-а, који су посматраче детаљније упознали са методологијом мониторинга, посматрачи су имали прилику чути више о законском оквиру и примјерима из праксе од чланица Централне изборне комисије БиХ др Ирене Хаџиабдић и Вање Бјелица-Прутине. Посматрачи су вршили праћење институција и образаца понашања кандидата и званичника прије и током изборне кампање, са циљем да уоче и документују потенцијално кориштење јавних средстава и позиција на власти у сврху изборне промоције, али и остале видове злоупотреба и кршења изборног законодавства. Претходно наведене активности потврђују одређеност Централне изборне комисије БиХ да сарадњи са невладиним организацијама посвети значајну пажњу и да ту сарадњу подигне на виши ниво.

Обука за посматраче Transparency International у БиХ

9. Обука и стручно усавршавање запослених

761. Централна изборна комисија БиХ доношењем годишњег Програма обуке запослених у Секретаријату Централне изборне комисије БиХ настоји осигурати даље усавршавање како би њихове вјештине и знање пратили напредак у релевантним областима рада.
762. Обуке запослених у Централној изборној комисији БиХ су усклађене са стратешким циљевима институције, као и индивидуалним и тимским циљевима проистеклим из оперативних задатака. Динамика реализације стручног образовања запослених је била усклађена с динамиком активности Централне изборне комисије БиХ и расположивим буџетом.
763. Особље Секретаријата Централне изборне комисије БиХ је током 2022. године учествовало на специјалистичким семинарима и обукама од којих издвајамо: спрјечавање злоупотребе јавних ресурса у изборне сврхе (*) мобинг (е-курс), управљање стресом, управљање ризицима у јавној управи (вебинар), превенција и сузбијање корупције (вебинар), обука за новозапослене државне службенике, Практична примјена Ексела I (вебинар); Примјена Закона о заштити особних података (вебинар), Припрема, писање и вођење пројеката, Regional Europe Network for Empowering Women i Elections (*), Писање аката и језик у јавној управи, (вебинар), Управљање људским потенцијалима (за руководеће државне службенике); Дигитална трансформација (за руководеће државне службенике); Е-консултације (обука координатора, замјеника координатора и водитеља консултација путем веб-платформе е-Консултације)-вебинар, ЕУ интеграције (за руководеће државне службенике); Стратешко планирање и извјештавање (за руководеће државне службенике); Планирање буџета институција БиХ - Инструкција за буџетске кориснике број 1; Етика у јавној управи (за руководеће државне службенике); Специјалистички курс енглеског језика Б2/Ц1.¹⁶³

10. Закључна разматрања

764. Централна изборна комисија БиХ је и у 2022. години значајан дио својих активности усмјерила на успостављање међународне сарадње и размјену искустава кроз активно учешће на конференцијама, семинарима и разним облицима едукација, што омогућава упознавање с најактуелнијим трендовима у развоју изборних система и примјене закона из области финансирања политичких странака. Учешћем у међународним активностима Централна изборна комисија БиХ настоји дати пуни допринос у афирмацији Босне и Херцеговине кроз успостављање сарадње с тијелима за провођење избора других земаља, наставак сарадње с ЕУ, ИФЕС-ом, ОЕБС-ом, ОЕБС/ОДИХР-ом, Савјетом Европе, као и активним учешћем на конференцијама и састанцима и Свјетског удружења изборних тијела (А-ВЕБ) и других међународних организација.
765. Државни службеници Централне изборне комисије БиХ су током 2022. године учествовали на обавезујућим едукацијама које су организовале Агенција за

¹⁶³ Годишњи извјештај о обукама Агенције за државну службу БиХ за 2022. годину; Акт број 04-34-7-15-52/23 од 09. 01. 2023. године. (напомена * - Кредитирана обука похађана мимо система обука АДС БИХ и достављен захтјев Агенцији за додјелу кредита)

државну службу БиХ, међународне организације, као и обукама које су организовале специјалистичке компаније.

766. Као и досада за Централну изборну комисију БиХ међународна сарадња представља веома важан сегмент у раду, јер омогућава изналажење финансијских средстава, као и развијање пројеката за унапређење изборног процеса. Стога ће Централна изборна комисија БиХ и убудуће наставити интензивно остваривати међународне контакте.

VI ДИО - ЈАВНОСТ РАДА ЦЕНТРАЛНЕ ИЗБОРНЕ КОМИСИЈЕ БИХ

---

1. Јавност рада Централне изборне комисије БиХ у 2022. години

767. Потпуна транспарентност у раду је континуирано настојање Централне изборне комисије БиХ да своју законску обавезу, када је у питању јавност рада испуњава кроз досљедну примјену основних принципа јавног информисања, као што су: отвореност, истинитост и одговорност, координација, благовременост и корисност. У информисању јавности Централна изборна комисија БиХ углавном користи бројна средства информисања, као што су: интернет, конференције за новинаре, изјаве за медије, саопштења за јавност, друштвене мреже, билтен и подкаст.
768. Транспарентност Централне изборне комисије БиХ се посебно огледа у чињеници да од априла 2020. године јавност у БиХ има могућност УЖИВО пратити сједнице Централне изборне комисије БиХ путем лајв стриминга, прес конференције Централне изборне комисије БиХ и друге значајне активности као што је и жријебање политичких субјеката за утврђивање редослиједа на гласачком листићу.

Прес конференција ЦИК БиХ

769. Централна изборна комисија БиХ је присутна и на друштвеним мрежама: Твитеру, Фејсбуку, Инстаграму, Линкедину, а има и свој Јутјуб канал.
770. У оквиру пројекта који је Централна изборна комисија БиХ реализовала уз подршку Удружења изборних службеника у БиХ и амбасаде Швајцарске у БиХ у периоду од маја до новембра 2022. године објављено је 14 подкаста “Општи

избори 2022. године”. Сваки од 14 подкаста је имао фокус на конкретан сегмент изборног процеса у којима се дају одговори на најчешће постављена питања.

Подкаст

771. Сједнице Централне изборне комисије БиХ су јавне.
772. Све релевантне информације и одлуке које доноси Централна изборна комисија БиХ могу се добити на:
1. *Интернет страници Централне изборне комисије Босне и Херцеговине, www.izbogi.ba, која својим садржајем информише јавност о активностима Централне изборне комисије БиХ, укључујући законску и подзаконску регулативу и базе података за које не постоје законске препреке објављивања.*
  2. *Конференцијама за новинаре и у саопштењима за јавност.* Централна изборна комисија БиХ је у 2022. години одржала 15 конференција за новинаре и објавила 340 саопштења за јавност.
  3. *Друштвеним мрежама* Твитер, Фејзбук, Инстаграм, Линкедин и Јутјуб каналу Централне изборне комисије БиХ.
773. Писани медији у БиХ су у 2022. години објавили више од 2.000 чланака о раду Централне изборне комисије БиХ, што потврђује висок степен отворености и транспарентности Централне изборне комисије БиХ према јавности.
774. Медији, политички субјекти и невладине организације су у највећој мјери заинтересовани за рад Централне изборне комисије БиХ. Јавност рада Централна изборна комисија БиХ углавном обезбјеђује на сљедеће начине:
- обавјештавањем јавности о одржавању сједница,
  - лајв стрим сједница Централне изборне комисије БиХ
  - давањем обавјештења о активностима Централне изборне комисије БиХ на друштвеним мрежама,
  - изјавама за јавност предсједника и чланова Централне изборне комисије БиХ,
  - одржавањем конференција за медије,
  - омогућавањем посматрачима политичких субјеката, удружењима грађана и међународним посматрачима да присуствују сједницама, да посматрају друге активности Централне изборне комисије БиХ, као и да имају приступ свим релевантним документима у складу са законом,

- објављивањем донесених одлука, путем интернет странице Централне изборне комисије БиХ, и “Службеним гласницима”,
- на други начин који одреди Централна изборна комисија БиХ.

775. У 2022. години Централна изборна комисија БиХ је континуирано информисала јавност о својим активностима. Све релевантне информације су благовремено биле доступне јавности на интернет страници Централне изборне комисије БиХ и друштвеним мрежама.

Предсједник ЦИК БиХ – почетак штампања гласачких листића

2. Закључна разматрања

776. Централна изборна комисија БиХ јавност рада сматра важном претпоставком за вјеродостојност свог дјеловања. Стога, посебна пажња се посвећује што потпунијем и разумљивијем информисању домаће и међународне јавности о својим циљевима и мјерама за њихово остваривање, као и о резултатима својих активности.
777. На интернет страници Централне изборне комисије БиХ www.izbori.ba омогућен је увид у законску и подзаконску регулативу која се односи на дјеловање Централне изборне комисије БиХ, те упуте и обрасци за примјену важећих прописа поштујући кључне принципе информисања јавности.
778. Централна изборна комисија БиХ ће наставити праксу објективног и правовременог информисања јавности о свом раду. У досадашњем раду није било примједби на транспарентност и јавност рада Централне изборне комисије БиХ.
779. Пренос УЖИВО сједница Централне изборне комисије БиХ, прес конференција и других активности Централне изборне комисије БиХ ће бити омогућен континуирано као и присуство Централне изборне комисије БиХ на друштвеним мрежама.

VII ДИО - ПРЕПОРУКЕ

---

1. Препоруке

780. Централна изборна комисија БиХ расписује изборе најмање 150 дана прије одржавања избора, (члан 1.14 став (2) Изборног закона) осим ако одредбама Поглавља 14 овог Закона није другачије одређено, избори се расписују у мају мјесецу и измјене изборног законодавства би требале бити донесене до маја 2024. године.

На основи досадашњих искустава у примјени закона из надлежности Централне изборне комисије БиХ, предлажемо да Парламентарна скупштина БиХ прихвати слjedeће препоруке:

781. Централна изборна комисија БиХ препоручује да је у наредном периоду неопходно убрзати активности на даљњем унапређењу изборног законодавства уз активан ангажман њених чланова, прије свега у раду Интерресорне радне групе за измјену и допуну изборног законодавства.

782. У оквиру Интерресорне радне групе за измјену изборног законодавства у БиХ наставити с радом на измјенама изборног законодавства и интензивирати рад на измјенама и допунама Закона или усвојити нови текст Изборног закона БиХ у који би биле уграђене препоруке Централне изборне комисије БиХ како слиједи:

782.1. Размотрити Иницијативу за измјену и допуну Изборног закона БиХ¹⁶⁴ коју је Централна изборна комисија БиХ актом број 05-1-02-2-1218-2/21 од 16. 09. 2021. године доставила Парламентарној скупштини БиХ, свим парламентарним клубовима у Представничком дому и Дому народа ПС БиХ и Интерресорној радној групи за измјену изборног законодавства.

782.2. Парламентарна скупштина БиХ треба јасно да се определијели у приступу дигитализацији изборног процеса. Полазишта за наведена опредјељења су садржана у Стратегији и Акционом плану за побољшање интегритета, транспарентности и ефикасности изборног процеса у Босни и Херцеговини, која је припремљена у оквиру пројекта “Подршка ЕУ у изради Стратегије и Акционог плана за побољшање интегритета, транспарентности и ефикасности изборног процеса”¹⁶⁵ и одобрена Закључком¹⁶⁶ усвојеним на 67. сједници Централне изборне комисије БиХ одржаној 15. 10. 2020. године и достављена у Парламентарну скупштину БиХ на разматрање и усвајање¹⁶⁷.

Посебно истичемо уколико се постигне консензус о увођењу нових технологија у изборни процес неопходно је ХИТНО усвојити нормативни оквир уз осигурање финансијских средстава како би се оставило потребно

---

¹⁶⁴ Акт број 05-1-02-2-1218-2/21 усвојен од стране Централне изборне комисије БиХ на 64. сједници одржаној 15.09.2021. године.

¹⁶⁵ Акт број 04-2-50-4-1192-1/20

¹⁶⁶ Акт број 04-2-50-4-1192-2/20

¹⁶⁷ Акт број 04-2-50-4-1192- 9 /20 од 12.11.2020. године

вријеме за провођење јавних набавки, едуковање изборне администрације и тестирање технологија.

783. Унаприједити законодавни оквир у области финансирања политичких странака и финансирања изборне кампање како би се провеле све препоруке Групе земаља за борбу против корупције Савјета Европе (GRECO/ГРЕЦО).
784. Парламентарна скупштина БиХ потврђује опредјељење да подржава рад и чува независност Централне изборне комисије БиХ као тијела чије надлежности произлазе из надлежности Парламентарне скупштине БиХ, а у смислу даљег осигурања финансијске, кадровске и нормативно-правне стабилности Централне изборне комисије БиХ.

Број 04-2-07-10 -886-1/23

Предсједник

Сарајево, 03. 08. 2023. године

др Суад Арнаутовић

ПРИЛОГ 1 – ПОПИС НОРМАТИВНИХ АКТА ДОНЕСЕНИХ У 2022. ГОДИНИ

Акти Централне изборне комисије БиХ објављени у Службеним гласилима

1.	Одлука о измјени Одлуке о броју чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 1/22)
2.	Одлука о потврђивању и објављивању резултата пријевремених избора за градоначелника Града Приједор („Службени гласник БиХ“, број 1/22)
3.	Одлука о измјенама Одлуке о броју чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 8/22)
4.	Одлука о расписивању и одржавању Општих избора 2022. године („Службени гласник БиХ“, број 27/22)
5.	Одлука о закључивању Централног бирачког списка са стањем на дан 03.05.2022. године у 24:00 сата („Службени гласник БиХ“, број 27/22)
6.	Одлука о логу Централне изборне комисије Босне и Херцеговине који ће се користити за Опште изборе 2022. године („Службени гласник БиХ“, број 27/22)
7.	Одлука о дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине, у којима се планира организовање гласања за Опште изборе 2022. године („Службени гласник БиХ“, број 27/22)
8.	Одлука о допуни Одлуке о дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине, у којима се планира организовање гласања за Опште изборе 2022. године („Службени гласник БиХ“, број 41/22)
9.	Одлука о допуни Одлуке о дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине, у којима се планира организовање гласања за Опште изборе 2022. године („Службени гласник БиХ“, број 46/22)
10.	Одлука о одређивању бирачких мјеста за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 55/22)
11.	Одлука о измјени Одлуке о одређивању бирачких мјеста за гласање у дипломатско конзуларним представништвима Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 59/22)
12.	Одлука о броју чланова изборне комисије основне изборне јединице („Службени гласник БиХ“, број 27/22)
13.	Одлука о измјенама Одлуке о броју чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 16/22)
14.	Одлука о измјенама Одлуке о броју чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 23/22)
15.	Одлука о измјени Одлуке о броју чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 44/22)
16.	Одлука о измјени Одлуке о броју чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 77/22)
17.	Одлука о називима и ознакама основних изборних јединица и изборних јединица Градског подручја Града Мостара („Службени гласник БиХ“, број 27/22)
18.	Одлука о висини накнаде за рад чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 27/22)

19.	Одлука о закључивању и потврђивању извода из Централног бирачког списка, за Опште изборе 2022. године и објављивању броја бирача за сваку изборну јединицу („Службени гласник БиХ“, број 59/22)
20.	Одлука о утврђивању извода из Централног бирачког списка за бираче који ће гласати путем мобилног тима за Опште изборе 2022. године („Службени гласник БиХ“, број 64/22)
21.	Одлука о одгађању и расписивању избора за бирачко мјесто 007Б051 "Хозићи" („Службени гласник БиХ“, број 67/22)
22.	Одлука о потврђивању резултата Општих избора у Босни и Херцеговини 2022. године („Службени гласник БиХ“, број 73/22)
23.	Одлука о расписивању и одржавању пријевремених избора за градоначелника Града Бихаћ, Тузла, Сребреник и Зворник, и начелника Општине Братунац и Вогошћа („Службени гласник БиХ“, број 81/22)
24.	Одлука о потврђивању резултата посредних избора и додјели мандата у Вијећу народа Републике Српске – Општи избори 2022. године („Службени гласник БиХ“, број 81/22)
25.	Одлука о закључивању и потврђивању броја уписаних бирача у Централни бирачки списак за пријевремене изборе за градоначелнике Града Бихаћ, Тузла, Сребреник и Зворник и начелника општина Братунац и Вогошћа, који ће се одржати у недељу 05.02.2023. године („Службени гласник БиХ“, број 5/23)
26.	Одлука о избору предсједника Централне изборне комисије Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 19/22)
27.	Одлука о разрешењу предсједника Централне изборне комисије Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 19/22)
28.	Правилник о измјенама и допунама Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака („Службени гласник БиХ“, број 5/22)
29.	Правилник о измјенама и допунама Правилника о предизборним и постизборним финансијским извјештајима политичких странака („Службени гласник БиХ“, број 5/22)
30.	Правилник о измјенама и допунама Правилника о предизборним и постизборним финансијским извјештајима независних кандидата („Службени гласник БиХ“, број 5/22)
31.	Правилник о измјенама и допунама Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака („Службени гласник БиХ“, број 5/22)
32.	Правилник о пријави и условима за овјеру политичких субјеката за учешће на Општим изборима 2022. године („Службени гласник БиХ“, број 27/22)
33.	Правилник о медијском представљању политичких субјеката у периоду од дана расписивања избора до дана одржавања избора („Службени гласник БиХ“, број 27/22)
34.	Правилник о употреби и изради извода из Централног бирачког списка („Службени гласник БиХ“, број 27/22)
35.	Правилник о организацији рада и утврђивању резултата гласања у Главном центру за бројање за Опште изборе 2022. године („Службени гласник БиХ“, број 64/22)
36.	Правилник о утврђивању квалификација и поступку именовања чланова бирачких одбора („Службени гласник БиХ“, број 27/22)
37.	Правилник о провођењу избора у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 27/22)
38.	Правилник о измјенама и допунама Правилника о провођењу избора у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 66/22)

39.	Упутство о утврђивању квалификација, броју, именовању, обуци и разрјешењу чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 1/22) – Пречишћени текст
40.	Упутство о поступку отварања и коришћења посебног рачуна за финансирање трошкова изборне кампање („Службени гласник БиХ“, број 5/22)
41.	Упутство о доношењу финансијског плана и програма утрошка средстава политичке странке („Службени гласник БиХ“, број 5/22)
42.	Упутство о измјени Упутства о поступку отварања и кориштења посебног рачуна за финансирање трошкова изборне кампање („Службени гласник БиХ“, број 27/22)
43.	Упутство о врстама, начину и роковима за одређивање бирачких мјеста („Службени гласник БиХ“, број 27/22)
44.	Упутство о измјенама и допунама Упутства о утврђивању квалификација, броју, именовању, обуци и разрјешењу чланова изборне комисије основне изборне јединице у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 13/22)
45.	Упутство о поступку слања, примања, обраде, архивирања и заштите електронских пријава и докумената држављана Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 27/22)
46.	Упутство о условима и процедурама за акредитовање изборних посматрача у Босни и Херцеговини („Службени гласник БиХ“, број 27/22)
47.	Упутство о додјели и престанку мандата („Службени гласник БиХ“, број 27/22)
48.	Упутство о допунама Упутства о додјели и престанку мандата („Службени гласник БиХ“, број 77/22)
49.	Упутство о измјенама и допунама Упутства о додјели и престанку мандата („Службени гласник БиХ“, број 78/22)
50.	Упутство о процедурама за рјешавање по приговорима и жалбама поднесеним изборним комисијама („Службени гласник БиХ“, број 27/22)
51.	Упутство о роковима и редослиједу изборних активности за Опште изборе 2022. године који ће се одржати у недјељу 02. октобра 2022. године („Службени гласник БиХ“, број 27/22)
52.	Упутство о поступку провођења посредних избора за органе власти у Босни и Херцеговини обухваћених Изборним законом Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 75/22)
53.	Упутство о роковима изборних активности за одржавање пријевремених избора за градоначелника Града Бихаћ, Тузла, Сребреник и Зворник и начелника Општине Братунац и Вогошћа („Службени гласник БиХ“, број 81/22)
54.	Упутство о допунама и измјенама Упутства о поступку провођења посредних избора за органе власти у Босни и Херцеговини обухваћених изборним законом Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 83/22)
55.	Инструкција о обуци, тестирању и сертификацији контролора изборних резултата изборних комисија („Службени гласник БиХ“, број 41/22)
56.	Овјерене кандидатске листе за учешће на Општим изборима који се одржавају 2. октобра 2022. године („Службени гласник БиХ“, број 55/22)
57.	Критеријуми и поступак попуне недостајућих мандата у Дому народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 75/22)
58.	Одлука о потврђивању резултата посредних избора и додјели мандата за Дом народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине – Општи избори 2022. године, („Службени гласник БиХ“, број 1/23)

59.	Одлука о потврђивању резултата пријевремених избора за градоначелника Града Бихаћ, Тузла, Сребреник и Зворник, те за начелника Општине Братунац и Вогошћа одржаних 05.02.2023. године (“Службени гласник БиХ“ број 12/23)
-----	---

**Акти Централне изборне комисије БиХ објављени на Интернет-страници
www.izbori.ba**

1.	Одлука о одређивању редослиједа политичких субјеката на гласачком листићу за Опште изборе 2022. године, број: 06-1-07-3-1253-2/22 од 22.07.2022. године.
2.	Одлука о успостављању Главног центра за бројање и именовању директора и замјеника директора Главног центра за бројање за провођење Општих избора у Босни и Херцеговини 2022. године, број: 05-1-07-1-1291-1/22 од 28.07.2022. године.
3.	Одлука о измјени Одлуке о утврђивању и објави броја бирача уписаних у извод из Централног бирачког списка за гласање изван БиХ за Опште изборе 2022. године, број: 06-1-07-1-608-953/22 од 18.08.2022. године.
4.	Одлука о измјени Одлуке број 06-1-07-1-608-3/22 од 04.08.2022. године
5.	Одлука о измјени Одлуке број 06-1-07-1-1340-1/22 од 04.08.2022. године
6.	Одлука о измјени Одлуке број 06-1-07-1-1341-1/22 од 04.08.2022. године
7.	Одлука о именовању главног контролора, замјеника главног контролора, контролора за обраду, унос и потврду резултата гласања и контролора за транспорт, руковање и складиштење гласачких листића и другог изборног материјала на Општим изборима у Босни и Херцеговини 2022. године, број: 05-1-07-1-1545-1/22 од 31.08.2022. године.
8.	Одлука о утврђивању и објављивању резултата Општих избора у Босни и Херцеговини 2022. године, број: 05-1-07-1-2317-1/22 од 22.10.2022. године.
9.	Одлука о измјени Одлуке број: 05-1-07-1-2317-1/22 од 22.10.2022. године о утврђивању и објављивању резултата Општих избора у Босни и Херцеговини 2022. године, број: 05-1-07-1-2317-13/22 од 25.10.2022. године.
10.	Допунска Одлука о утврђивању и објављивању резултата Општих избора у Босни и Херцеговини 2022. године, број: 05-1-07-1-2317-22/22 од 27.10.2022. године.
11.	Одлука о престанку мандата начелника Општине Братунац, број: 06-1-07-2-1182/22 од 04.11.2022. године.
12.	Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата делегатима у Дому народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине из Западнохерцеговачког кантона, број: 06-1-07-3-4759/22 од 30.11.2022. године.
13.	Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата делегатима у Дому народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине из Тузланског кантона, број: 06-1-07-3-4755/22 од 30.11.2022. године.
14.	Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата у Дому народа Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине из Републике Српске, број: 06-1-07-1-4815/22 од 05.12.2022. године.
15.	Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата делегатима у Дому народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине из Посавског кантона, број: 06-1-07-1-4735/22 од 05.12.2022. године.

16.	Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата делегатима у Дому народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине из Зеничко-добојског кантона, број: 06-1-07-1-4782/22 од 07.12.2022. године.
17.	Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата делегатима у Дому народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине из Унско-санског кантона, број: 06-1-07-1-4809/22 од 07.12.2022. године.
18.	Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата делегатима у Дому народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине из Средњобосанског кантона, број: 06-1-07-3-4805/22 од 08.12.2022. године.
19.	Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата делегатима у Дому народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине из Херцеговачко-неретванског кантона, број: 06-1-07-3-4758/22 од 08.12.2022. године.
20.	Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата делегатима у Дому народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине из Кантона Сарајево, број: 06-1-07-1-4793/22 од 08.12.2022. године.
21.	Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата делегатима у Вијећу народа Републике Српске из реда српског народа, број: 06-1-07-1-4781/22 од 08.12.2022. године.
22.	Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата делегатима у Дому народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине из Кантона 10, број: 06-1-07-1-4783/22 од 08.12.2022. године.
23.	Одлука о утврђивању резултата посредних избора и додјели мандата делегатима у Дому народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине из Босанско-подрињског кантона – Горажде, број: 06-1-07-3-4795/22 од 09.12.2022. године.
24.	Одлука о примјени члана 10.16 став (2) Изборног закона БиХ у поновној расподјели мандата делегату из реда српског народа у Дому народа Парламента ФБиХ, број: 06-1-07-1-4903/22 од 13.12.2022. године.
25.	Одлука о примјени члана 10.16 став (2) Изборног закона БиХ и поновној расподјели мандата делегату из реда бошњачког народа у Дому народа Парламента ФБиХ, број: 06-1-07-1-4896/22 од 13.12.2022. године.
26.	Одлука о примјени члана 10.16 став (2) Изборног закона БиХ и поновној расподјели мандата делегату из реда Осталих у Дому народа Парламента ФБиХ, број: 06-1-07-1-4899/22 од 13.12.2022. године.
27.	Одлука о додјели мандата делегату у Дому народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине – Халил Селимбашић, број: 06-1-07-1-4938/22 од 20.12.2022. године.
28.	Одлука о додјели мандата делегату у Дому народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине – Кристина Петровић, број: 06-1-07-1-4935/22 од 20.07.2022. године.
29.	Одлука о додјели мандата делегату у Дому народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине – Алмир Бабајић, број: 06-1-07-1-4939/22 од 20.12.2022. године.
30.	Одлука о додјели мандата делегату у Дому народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине – Белма Капо, број: 06-1-07-1-4937/22 од 20.12.2022. године.
31.	Одлука о одређивању редослиједа политичких субјеката на гласачком листићу за Пријевремене изборе 2023. године, број: 06-1-07-1-2687-3/22 од 29.12.2022. године.

Акти Централне изборне комисије БиХ који се не објављују у службеним гласилима и на Интернет-страници www.izbori.ba

1.	Одлука о начину израде, облику, садржају, чувању, употреби и уништавању штамбиља којим се отискују гласачки листићи број: 05-1-02-3-631-1/22 од 04.05.2022. године
2.	Одлука о измјени Одлуке начину израде, облику, садржају, чувању, употреби и уништавању штамбиља којим се отискују гласачки листићи број: 05-1-02-3-631-2/22 од 22.07.2022. године
3.	Одлука о форми, садржају гласачког листића за нивое власти на Општим изборима 2022. године број: 05-1-02-2-629-1/22 од 04.05.2022. године
4.	Одлука о успостављању Редакције за службену интернет страницу и друштвене мреже које користи Централна изборна комисија БиХ 05-2-02-1516-2/21 од 10.03.2022. године

ПРИЛОГ 2 – ПОПИС МАТЕРИЈАЛНИХ ПРОПИСА КОЈЕ ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА БИХ ПРИМЈЕЊУЈЕ У ПРОВОЂЕЊУ СВОЈИХ НАДЛЕЖНОСТИ

- 1) Изборни закон Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ“, бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 51/22 и 67/22)
- 2) Закон о финансирању политичких странака (“Службени гласник БиХ“, бр. 95/12 и 41/16)
- 3) Закон о слободи приступа информацијама у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ“, бр. 28/00, 45/06, 102/09, 62/11 и 100/13)
- 4) Закон о платама и накнадама у институцијама Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ“, бр. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20 и 65/20 и 59/22)
- 5) Закон о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ“, бр. 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 и 93/17)
- 6) Закон о раду у институцијама Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ“, бр. 26/04, 7/05, 48/05, 50/08, 60/10, 32/13, 93/17 и 59/22)
- 7) Закон о управном поступку (“Службени гласник БиХ“, бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09 и 41/13 и 53/16)
- 8) Закон о управним споровима Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ“, бр. 19/02, 88/07, 83/08 и 74/10)
- 9) Закон о управи (“Службени гласник БиХ“, бр. 32/02, 102/09 и 72/17)
- 10) Закон о Савјету министара Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ“, бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08)
- 11) Закон о облигационим односима (Преузет од СФРЈ „Сл. гласник РБиХ“ бр. 2/92, 13/93 и 13/94)
- 12) Закон о извршном поступку пред Судом БиХ („Сл. гласник“ БиХ, број 18/03)
- 13) Закон о буџету институција и међународних обавеза БиХ (доноси се за сваку фискалну годину)
- 14) Закон о заштити лица која пријављују корупцију у институцијама БиХ („Сл. гласник“ БиХ, број 100/13)

- 15) Закон о уплатама на ЈРТ и расподјели прихода („Сл. гласник“ БиХ, бр. 55/04, 34/07, 49/09 и 91/17)
- 16) Изборни закон Републике Српске (“Службени гласник РС“, бр. 34/02, 35/02, 24/04, 19/05, 24/12 и 109/12, 45/18 и 18/20)
- 17) Изборни закон Брчко дистрикта БиХ (“Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“, бр. 17/08, 43/08 и 49/18)
- 18) Закон о агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције (“Службени гласник БиХ“, бр. 103/09 и 58/13)
- 19) Закон о избору, престанку мандата, опозиву и замјени начелника у општинама Федерације Босне и Херцеговине (“Службене новине Федерације БиХ“, бр. 19/08)
- 20) Закон о принципима локалне самоуправе у ФБиХ (“Службене новине Федерације БиХ“, бр. 49/06 и 51/09)
- 21) Закон о локалној самоуправи (“Службени гласник РС“, бр. 97/16, 36/19 и 61/21)
- 22) Статути општина и градова
- 23) Статут Брчко дистрикта Босне и Херцеговине – пречишћени текст (“Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“, број: 2/10)
- 24) Закон о Агенцији за идентификационе документе, евиденцију и размјену података Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ“, број 56/08)
- 25) Закон о јединственом матичном броју (“Службени гласник БиХ“, бр. 32/01, 63/08, 103/11, 87/13 и 84/15)
- 26) Закона о пребивалишту и боравишту држављана Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ“, бр. 32/01, 56/08, и 58/15)
- 27) Закон о личној карти држављана Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ“, бр. 32/01, 16/02, 53/07, 56/08 и 18/12)
- 28) Закон о политичким организацијама (“Службени лист СРБиХ“, број 27/91 – преузет у Федерацији БиХ)
- 29) Закон о политичким организацијама (“Службени гласник РС“, бр. 15/96 и 17/02)
- 30) Закон о политичким организацијама (“Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“, бр. 12/02, 19/07 и 2/08)
- 31) Закон о извршењу буџета Федерације БиХ (доноси се сваке године)

- 32) Закон о финансирању политичких странака из буџета Републике, града и општине (“Службени гласник РС“, број 65/08)
- 33) Закон о финансирању политичких странака из буџета Брчко дистрикта Босне и Херцеговине (“Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“, бр. 29/04, 14/07 и 19/07)
- 34) Закон о рачуноводству и ревизији Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ“, број 42/04)
- 35) Закон о рачуноводству и ревизији у Федерацији Босне и Херцеговине (“Службене новине Федерације БиХ“, број 15/21)
- 36) Закон о рачуноводству и ревизији Републике Српске (“Службени гласник РС“, бр. 94/15 и 78/20)
- 37) Закон о рачуноводству и ревизији у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине (“Службени гласник Брчко дистрикта БиХ“, бр. 22/16 и 50/18)
- 38) Закон о спрјечавању прања новца и финансирања терористичких активности (“Службени гласник БиХ“, бр. 47/14 и 46/16)
- 39) Закон о заштити личних података (“Службени гласник БиХ“, бр. 49/06, 76/11 и 89/11)
- 40) Закон о Правобранилаштву Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ“, бр. 8/02, 10/02, 44/04, 102/09 и 47/14).
- 41) Кривични закони у БиХ
- 42) Закони о кривичном поступку у БиХ
- 43) Закон о јавним набавкама (“Службени гласник БиХ“, бр. 39/14 и 59/22)